

sfîrșitul lui giafar

o mie și una de nopți

(14)

cartea celor

o mie şi una de nopţi

(14)
(Nopţile 938 – 1001)

Traducere de Haralambie Grămescu

Ilustraţia copertei: Anca Vasilescu

Editura Minerva
Bucureşti, 1976

Iar Şeherezada spuse:

POVESTEA LUI BAÎBARS ŞI A ISPRAVNICILOR SĂI DE AGIE

Se povesteşte – ci Allah cel nevăzut este singur ştiutor! – că a fost odată, în ţara Egiptului, la Cairo, un sultan dintre sultanii cei mari şi puternici din neamul cel prea-vestit al baharenilor turcomani. Şi numele lui era de sultanul Al-Malek Al-Zaher Rokn Al-Din Baîbars Al-Bondokdari. Iar sub domnia lui Islamul strălucea cu o strălucire cum nu se mai pomenise vreodată, iar împărăţia se întindea falnică de la capătul cel mai depărtat al Răsăritului până la hotarele cele afunde ale Apusului. Iar pe faţa pământului lui Allah şi sub cerul siniliu nu mai rămăsese în picioare nimic din zidurile de cetăţi ale frâncilor şi ale nazareenilor, ai căror regi ajunseseră ca un preş pe sub picioarele sale. Iar prin câmpiile cele verzi şi prin pustiuri şi pe ape niciun glas nu se mai ridica afară de glasul celui drept-credincios, şi niciun pas nu mai răsuna afară de pasul celui mergător pe calea cea dreaptă. Or, binecuvântat fie în veci acela carele ne-a arătat calea, preafericitul fiu al lui Abdallah khoreişanul, domnul şi stăpânul nostru Ahmad-Mahomed, trimisul lui Allah – asupra-i fie rugăciunea, pacea şi binecuvântările cele neprihănite. Amin!

Or, sultanul Baîbars îşi iubea norodul, iar norodul îşi

iubea sultanul; iar tot ceea ce, mai de aproape ori mai de departe, avea vreo legătură cu norodul, fie obiceiuri şi năravuri, fie datini şi credinţe de-ale locului, toate îi şedeau la inimă până peste poate. Încât nu numai că îi plăcea să le vadă pe toate cu ochiul lui şi să le audă cu urechea lui, ci se desfăta cu istorisiri şi cu ascultarea poveştilor; şi îi ridicase în cinurile cele mai de sus pe toţi musaipii, şi pe toţi străjerii, şi pe toţi cei ce ajungeau la el şi ştiau să-i povestească frumos fapte din trecut ori să-i înfăţişeze lucruri din vremile sale.

Şi-aşa, într-o noapte, când se afla mai cu chef ca de obicei să asculte şi să înveţe, îi strânse pe toţi ispravnicii de la agia din Cairo şi le spuse:

— Vreau să-mi povestiţi în seara aceasta tot ce ştiţi mai vrednic de a fi povestit.

Iar ei răspunseră:

— Pe capul şi pe ochii noştri! Ci va vroi stăpânul nostru să-i povestim ceea ce ni s-a întâmplăt chiar nouă, ori ceea ce am aflat de la alţii?

Şi Baîbars spuse:

— Asta-i o întrebare grea. Drept care, sunteţi slobozi să povestiţi fiecare ce vreţi, ci numai cu înţelegerea ca să fie cu totul şi cu totul de-a mirărilea!

Iar ei răspunseră:

— Hei, uallah, o, stăpâne al nostru! mintea noastră este roaba ta, ca şi limba şi credincioşia noastră!

Şi cel dintâi care veni dinaintea lui Baîbars spre a începe, fu un ispravnic de agie pe care îl chema Moin Al-Din, şi care era ros până în ficaţi de dragostea de femei şi sta cu inima pururea zăcăşită în fustele lor. Şi, după urările de viaţă lungă aduse sultanului, grăi:

— Eu, o, rege al vremilor, am să-ţi povestesc o păţanie de pomină de-a mea, şi care mi s-a întimplat în anii dintâi ai slujbei mele!

Şi istorisi astfel:

Povestea istorisită de către cel dintâi ispravnic de agie

Află, o, doamne şi cunună a capului meu, că atunci când am intrat în slujbă la agia din Cairo, sub poruncile căpeteniei noastre Alam Al-Din Sanjar, aveam o faimă amarnică, şi orice plod de codoş, ori de căţea, ori de ticălos, ori de târfoştină, se înfricoşa de mine şi fugea ca de prăpăd şi mă ocolea ca pe o ciumă. Iar când treceam călare prin cetate, oamenii mă arătau cu degetul şi îmi făceau cu ochiul a înţelegere, pe când alţii îşi aşterneau până la pământ, cu mâinile lor, salamalekurile cuviincioase cu care îmi întâmpinau trecerea. Iar eu îmi vedeam de drum, cu sufletul umflat în guşă.

Or, într-o zi, şedeam în curtea valiului, sprijinit cu spinarea de un zid, şi cugetam la măreţia şi la însemnătatea mea, când deodată văzui cum îmi cade din cer în poală ceva greu ca osânda de la judecata de apoi. Şi era o pungă plină şi pecetluită. Şi o luai în mână, şi o golii în poala hainei mele. Şi numărai o sută de drahme, niciuna mai mult, niciuna mai puţin. Şi degeaba mă tot uitai în toate părţile, deasupra capului meu şi de jur împrejur, că nu putui să dau cu ochii de nimeni care ar fi putut s-o scape jos. Şi zisei: „Slavă Domnului, sultanul împărăţiilor Văzutului şi Nevăzutului!” Şi lăsai fecioara să alunece la sânul tătânelui ei. Şi-aşa cu ea!

Şi, a doua zi, slujba mă chemă iarăşi la locul din ajun; şi mă aflam acolo de o bucată de vreme, când iacătă că îmi căzu în cap ceva greu şi care mă mânie rău. Şi mă uitai cu nişte ochi roşii, şi văzui, pe Allah! că era o pungă plină, întru totul soră cu cea dragă părintelui său, pe care o cinstisem cu ocrotirea la pieptul meu. Şi îi îngăduii şi ei să se încălzească tot acolo, ca să-i ţină de tovărăşie daică-si, şi ca s-o feresc de ocara vreunor priviri nesăţioase. Şi, ca şi în ajun, ridicai capul şi iar îl lăsai în jos, şi îmi sucii gâtul şi-l răsucii, şi mă învârtii şi iar şezui nemişcat, şi mă uitai la dreapta şi la stânga, ci fără a izbuti să dovedesc vreo

urmă de-a celui care o trimisese pe acea dulce binevenită. Şi mă întrebam: „Dorm ori nu dorm?” Şi îmi răspundeam: „Nu dorm! Nu, pe Allah! nici vorbă de somn!” Şi, ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic, îmi strânsei poalele mantiei şi ieşii de acolo cu un chip nepăsător, scuipind pe jos la fiecare pas.

Ci a treia oară luai seama să fiu mai cu grijă. Şi-aşa că, de cum ajunsei lângă zidul cu pricina, unde de obicei mă tolăneam fălos, mă întinsei pe pământ şi, prefăcându-mă că dorm, începui să sforăi scoţând la pufnituri cât o turmă de cămile supărate. Şi deodată, o, doamne sultane al meu, simţii o mână dulce că mă pipăie pe la brâu, căutând habar n-am ce. Şi, întrucât nu aveam nimic de pierdut în toată pipăiala aceea, lăsai mâna cu pricina să se strecoare de sus în jos înspre pacostea ei; şi, când socotii că se afundase pe calea cea strâmtă, la temeiul posadei, o prinsei iute, grăind:

— Încotro, o, sora mea?

Şi mă săltai în capu’ oaselor, holbând ochii, şi văzui că stăpâna mâinii celei dulci, împodobită cu un ghiul de olmaz, care se ispitise pe acea cale a pierzării, era o copilandră vrăjită, o, doamne sultane al meu, ce se uita la mine râzând. Şi era ca o iasomie. Şi îi zisei:

— Noroc şi voie-bună, o, stăpâna mea! Şi chilipirgiul şi chilipirul lui sunt bunurile tale. Spune-mi numai în ce grădină eşti trandafir, în ce mănunchi iasomie, şi în ce livadă privighetoare, o, tu, cea mai ispititoare dintre fete?

Şi, rostind acestea, luai seama bine să nu carecumva să-mi scape.

Atunci fetişcana, fără de vreo sfială în mişcări ori în glas, îmi făcu semn să mă ridic şi îmi zise:

— Ya Si-Moin, ridică-te şi vino după mine, dacă doreşti să ştii cine sunt şi care îmi este numele.

Iar eu, fără a şovăi o clipită, întocmai ca şi cum aş fi cunoscut-o de când lumea, ori ca şi cum i-aş fi fost frate de lapte, mă ridicai şi, după ce îmi scuturai caftanul şi îmi potrivii pe cap cealmaua, pornii la zece paşi în urma ei, ca

să nu trag luarea aminte asupra noastră, da fără s-o scap o clipită din ochi. Şi ajunserăm aşa la capătul unei fundături lăturalnice, unde îmi făcu semn că pot să mă apropiu fără teamă. Şi mă dusei la ea zâmbind şi, fără de zăbavă, dedei să-l fac pe copilul tătânelui să răsufle mireasma alături de ea. Şi, ca să nu par vreun prostălău ori vreun nătărău, scosei afară copilul cu pricina şi grăii:

— E zor mare, o, stăpâna mea!

Ci ea se uită la mine cu nişte ochi scârbiţi şi îmi zise:

— Pune-l îndărăt, o, ispravnice Moin, că are să răcească.

Iar eu răspunsei cu supunere şi cu ascultare, şi adăugai:

— Nu este nimica împotrivă, şi tu eşti stăpâna, iar eu sunt cel miluit cu milele tale. Ci, o, copilă legiuită, întrucât ceea ce te ispiteşte nu este acadeaua aceasta groasă şi vârtoasă, nici zebbul acesta cu toată dichiseala lui făloasă, pentru ce m-ai cinstit cu cele două pungi pline, şi m-ai pipăit pe la brâu, şi m-ai adus în fundătura aceasta întunecoasă, prielnică la zbegurî şi răzbeguri?

Iar ea îmi răspunse:

— O, ispravnice Moin, eşti omul în care am cea mai desăvârşită încredere din tot oraşul acesta, şi de aceea am venit la tine, mai degrabă decât la oricare altul. Ci pentru o cu totul altă pricină decât aceea la care gândeşti tu!

Iar eu spusei:

— O, stăpâna mea, oricare ar fi pricina, s-a făcut! Spune ce ajutor ceri de la robul pe care l-ai cumpărat pe două pungi de o sută de drahme?

Iar ea zâmbi şi îmi spuse:

— Deie-ţi Allah viaţă lungă! Iacătă! Află, o, ispravnice Moin, că eu sunt o femeie îndrăgostită nebuneşte. Şi dragostea arde în lăuntrurile mele ca un foc pârjolitor. Şi, de-aş avea o mie de limbi şi o mie de inimi, patima mea tot n-ar fi mai aprigă, atâta sunt de plină de ea. Or, minunea mea nu e alta decât odrasla cadiului cetăţii. Iar

aceasta-i o taină a dragostei. Şi s-a făurit o legătură pătimaşă, întemeiată pe înţelegere, pe făgăduieli şi pe jurăminte. Iar legăturile noastre ţineau de o bună bucată de vreme, şi ajunsesem nedespărţite, mâncam împreună şi ne adăpam din acelaşi ulcior, până când într-o zi cadiul, barba aceea afurisită, băgă de seamă legăturile noastre şi le reteză scurt, despărţind-o cu totul de lume pe odrasla lui, şi îmi spuse că are să-mi rupă mâinile şi picioarele dacă am să mai intru în casa lui. Şi de-atunci n-am mai putut s-o văd pe minunea mea. Şi chiar că spre a-mi uşura inima şi a-i aduce oleacă de bucurie m-am hotărât să vin să te caut, o, ispravnice fără de seamăn, ştiind că numai de la tine poate să ne vină bucuria şi uşurarea.

Or, eu, o, doamne sultane al meu, auzind vorbele copilandrei celei fără de asemuire pe care o aveam dinaintea ochilor, rămăsei minunat până peste marginile minunării şi îmi zisei în sine-mi: „O, Allah Atot-Puternice! Au de când ar fi fugind copilandrele de copilandri şi căpriţele de ţapi? Şi ce soi de patimă şi ce fel de dragoste or mai fi patima şi dragostea asta? Şi cum să poată da mugur castravetele, dintr-o zi până a doua zi, dimpreună cu toate dichisurile lui, acolo unde ogorul nu este prielnic grădinăritului?” Şi, de minunare, îmi pleznii mâinile una de alta şi îi spusei fetişcanei:

— O, stăpâna mea, pe Allah! nu pricep nimic din arătarea ta cea gingaşă! Lămureşte-mă mai întâi cu de-amănuntul, pânăr una alta. Întrucât, uallahi! n-am mai auzit să se mai fi pomenit vreodată că de obicei căpriţele ar suspina după căpriţe şi găinile după găini!

Iar ea îmi spuse:

— Taci, ispravnice, întrucât asta-i una dintre tainele dragostei, şi puţini oameni sunt făcuţi ca s-o priceapă...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a nouă sute treizeci şi opta noapte

Urmă:

...Ajungă-ţi să ştii că mă bizui pe tine ca să mă ajuţi să intru în casa cadiului; şi, de-ai să faci aşa, ai să dobândeşti îndatorinţa unei femei care n-o să te uite.

Iar eu, auzind-o, mă minunai până peste poate şi gândii: „Hei, uallahi, o, jupâne Moin, iacătă-te acuma luat de codoş al unei muieri la altă muiere! Asta-i o poveste care nu-şi are asemuire între toate poveştile codoşlâcului! N-avem nimica împotrivă, poţi să iei toată angaraua în cârca sufletului tău!

Şi-i zisei copilei daurite:

— Porumbiţa mea, povestea ta este o poveste tare gingaşă: şi, măcar că nu-i pricep nici capul, nici coada, ţi-ai dobândit supunerea mea, deopotrivă cu toată credinţa. Ci, pe viaţa ta! cum pot eu să-ţi fiu de folos în toate astea?

Ea spuse:

— Înlesnindu-mi să ajung la minunea mea, fata cadiului!

Iar eu răspunsei:

— He, he! o, turtureaua mea, unde sunt eu, şi unde-i ea, fata cadiului, norocita aceea? Pe mântuirea ta cea dreaptă, depărtarea care ne desparte este cam mare!

Iar ea îmi spuse, cu glas înciudat:

— O, sărmane, au nu cumva crezi că aş fi atâta de zmintită încât să te pun să intri în odaia copilandrei? Nu, pe Allah! Ci vreau numai să-mi slujeşti drept cârjă de sprijin pe drumul meu spre vicleşug şi tertip. Şi am socotit că numai tu, o, ispravnice. Ai putea să înfăptuieşti ceea ce năzuiesc!

Iar eu spusei:

— Ascult şi mă supun, şi sunt o cârjă oarbă şi surdă în mâinile tale, mieluşeaua mea.

Ea atunci îmi spuse:

— Ascultă, aşadar, şi te supune. În noaptea aceasta,

eu, împodobită ca un păun cu hainele mele cele mai frumoase, şi învăluită în aşa fel încât nimeni altcineva în afară de tine să nu mă cunoască în mahala, am să mă duc să mă aşez lângă casa cadiului, părintele minunii mele. Atunci, tu şi cu străjerii pe care îi ai sub poruncile tale, călăuzindu-vă după mireasma ce are să se reverse din hainele mele, aveţi să vă îndreptaţi înspre mine. Iar tu să vii cuviincios la mine şi să mă întrebi: „Ce faci aici, la ceasul acesta târziu, singură în uliţă, o, hanâmă doamnă?” Iar eu îţi voi răspunde: „Uallahi, o, vrednicule ispravnice, sunt o fată din mahalaua din mijlocul cetăţii, iar tatăl meu este unul dintre emirii sultanului. Or, astăzi, am plecat de acasă şi din mahalaua noastră şi m-am dus în târg ca să fac nişte târguieli. Şi, după ce am târguit ceea ce aveam de târguit, şi după ce am arvunit ceea ce aveam de arvunit, am băgat de seamă că se făcuse târziu; încât, când am ajuns în mahalaua noastră din inima cetăţii, am văzut că porţile cetăţii se şi închiseseră. Şi-atunci, nădăjduind să dau de vreun cunoscut la care să-mi petrec noaptea, m-am întors iar jos în târg; ci, spre ciuda mea, nu găsii pe nimeni. Şi, deznădăjduită că mă văd aşa, eu, o fată de emir, fără adăpost în toiul nopţii, venii să şed pe pragul casei acesteia de-aici, care mi s-a spus că este casa cadiului, ca să mă ocrotească umbra ei. Şi, de cu ziuă, am să mă întorc la părinţii mei, care pesemne că acum m-or socoti ca moartă, ori măcar ca pierdută.” Tu atunci, o, ispravnice Moin, cum eşti om deştept, ai să vezi că, într-adevăr, sunt îmbrăcată în haine bogate, şi ai să gândeşti: „Nu îi este îngăduit unui musulman să lase în drum o femeie atâta de frumoasă şi atâta de tânără, plină toată de mărgăritare şi de giuvaeruri, care ar putea să fie siluită şi prădată de niscaiva haimanale. Şi-apoi, dacă în mahala s-ar petrece asemenea necaz, iacătă că chiar eu, ispravnicul Moin, aş fi răspunzător de nelegiuire, dinaintea stăpânului nostru sultanul. Aşa că trebuie, într-un fel ori într-altul, s-o iau sub ocrotirea mea pe făptura aceasta minunată. Şi-aşa că

am să pun să stea lângă ea unul dintre oamenii mei înarmaţi, ca s-o vegheze până la ziuă, ori mai bine ar fi, şi încă cu mult – întrucât nu am pic de încredere în străjile mele – să pun ochii, fără de zăbavă, pe vreo casă de oameni de treabă care s-o găzduiască cu toată cinstea până dimineaţă. Şi, pe Allah! nu văd unde ar putea să găsească ceva mai bun, în toate privinţele, decât în casa stăpânului nostru cadiul, la poarta căruia a adus-o ursita să şadă. S-o ducem, aşadar, în casa lui. Şi am să culeg, fără de nicio îndoială, toate foloasele, fără a mai pune la socoteală că îndatorinţa ar putea face să se încline spre mine văpaia acestei copilandre, ai cărei ochi au şi aprins în lăuntrurile mele un pojar." Şi, cugetând pe drept astfel, ai să zdrăngăneşti din veriga de la uşa cadiului, şi ai să mă ajuţi să intru în haremul lui. Şi am să mă văd astfel la un loc cu minunea mea. Şi dorul meu va fi împlinit. Şi-aceasta-i socoata mea, o, ispravnicule. Şi-aceasta-i lămurirea mea. Uassalam!"

Eu atunci, o, doamne sultane al meu, îi răspunsei fetişcanei:

— Sporească-şi Allah harurile asupra capului tău, o, stăpână a mea. Aceasta-i o socoată minunată şi lesne de făptuit. Deşteptăciunea e un dar de la Atoate-împărţitorul."

Şi pe dată, hotărând dimpreună cu ea ceasul întâlnirii, îi sărutai mâna; şi ne văzurăm fiecare de cale.

Şi-aşa că veni seara, pe urmă veni şi ceasul de tihnă, pe urmă acela de rugă; şi, peste câteva clipite, ieşii, în fruntea oamenilor mei înarmaţi cu paloşele trase din teacă, să-mi fac raita de noapte. Şi, din mahala în mahala, ajunserăm, pe la miez de noapte, în uliţa în care urma să se afle copila dragostei ciudate. Şi mireasma bogată şi tare pe care o simţii încă de la capătul uliţei mă ajută să adulmec unde era. Şi în curând auzii clinchetul brăţărilor sale şi al lănţugurilor ei de la glezne. Şi grăii către oamenii mei:

— Mi se pare, o, flăcăi, că zăresc o umbră colo! Da ce

miros tare!

Iar ei iscodiră în toate părţile ca să dibuiască obârşia. Şi o văzurăm pe frumoasa cu pricina acoperită cu mătăsuri şi grea de atlazuri, cum se uita la noi aşteptându-ne, aplecată şi cu urechea întinsă. Şi mă apropiai de ea, prefăcându-mă neştiutor de nimic, şi începui vorba cu ea, spunând:

— Au ce fel de hanâmă eşti tu, frumoasă şi împodobită, şi singură singurică, la un ceas ca acesta, o, stăpână a mea, fără de teamă de noapte şi de trecători?

La acestea, ea îmi dete răspunsul aşa precum ne înţelesesem în ajun; iar eu mă întorsei înspre oamenii mei, ca pentru a le cere părerea. Şi ei îmi răspunseră:

— O, căpetenie a noastră, dacă binevoieşti, hai s-o ducem pe femeia aceasta la tine acasă, unde are să-i fie mai bine decât oriunde altundeva. Şi are să te îmbucure, nu avem nicio îndoială, întrucât este bogată, de bună seamă, şi frumoasă, şi dichisită cu lucruri scumpe. Şi-ai să faci cu ea ce-ai să faci; şi, la ziuă, ai s-o duci la maică-sa care o iubeşte!

Iar eu ţipai la ei:

— Gura! Mă adăpostesc întru Allah de vorbele voastre! Au casa mea este vrednică să primească o asemenea fată de emir? Şi-apoi voi ştiţi că locuinţa mea e tare departe de aici! Cel mai bine ar fi să cerem găzduire pentru ea la cadiul din mahala, a cărui casă se află chiar aici.

Iar oamenii mei îmi răspunseră cu ascultare şi cu supunere, şi începură să bată la cadiu în uşa care se deschise numaidecât. Şi însuşi cadiul, sprijinit pe umerii a doi robi, se ivi în prag. Şi, după salamalekurile dintr-o parte şi din cealaltă, îi povestii întâmplarea şi îi înfăţişai cum stă treaba, în vreme ce tinerica şedea în picioare, învăluită cu grijă în vălurile ei. Şi cadiul îmi răspunse:

— Fie binevenită aici! Fiica mea are s-o găzduiască şi va avea grijă să fie mulţumită!

Şi, cu asta, îi pusei în mână comoara aceea vicleană, şi îi încredinţai primejdia vie. Şi el o duse în haremul lui, iar

eu îmi văzui de calea mea.

Or, a doua zi, mă întorsei la cadiu, spre a lua îndărăt comoara ce i-o încredinţasem; şi îmi ziceam în sine-mi: „Hei, uallahi! noaptea trebuie să fi fost toată albă pentru fetele acelea! Ci, hotărât! mi-ar plesni creierii până să ştiu vreodată ce-a urmat să se petreacă între cele două gazele. Au s-a mai auzit vreodată să se mai fi povestit de-o năzbâtie ca asta?” Şi, estimp, ajunsei la casa cadiului; şi, din prag, mă pomenii într-o larmă amarnică de glasuri şi de slugi înspăimântate şi de femei speriate. Şi deodată însuşi cadiul, şeicul acela cu barbă albă, se repezi la mine şi îmi strigă:

— Ruşine să le fie oamenilor de nimic! Tu ai adus în casa mea o insă care m-a prădat de toată averea! Eşti dator s-o găseşti, că, de nu, mă duc să mă plâng de tine sultanului, care are să te facă să guşti moartea cea roşie.

Şi, întrucât îi cerui amănunte mai multe, îmi povesti, într-un potop de ţipete, de ocări, de ameninţări şi de sudalme împotriva fetei, că, spre ziuă, aceea căreia, la rugămintea mea, îi dedese adăpost, pierise din haremul lui, fără a-şi lua rămas-bun; şi, odată cu ea, pierise şi chimirul cadiului, în care se aflau şase mii de dinari, tot avutul său. Şi cadiul adăugă:

— Tu o cunoşti pe muierea aceea, şi, ca urmare, de la tine îmi cer acuma banii îndărăt!

Or eu, o, doamne al meu, eram atâta de uluit de ştirea cea neagră, încât îmi fu până peste putinţă să îngaim vreo vorbă. Şi îmi muşcam vârfurile degetelor, zicându-mi: „O, codoşule, iacătă-te în smoală şi în păcură. Unde eşti tu, şi unde este ea?” Pe urmă, după un răstimp, izbutii să grăiesc şi-i răspunsei cadiului:

— Dacă aşa s-au petrecut lucrurile, înseamnă că aşa trebuiau să se întâmple, întrucât ceea ce trebuie să se întâmple nu poate fi ocolit. Dă-mi numai trei zile de răgaz ca să văd de pot să aflu ceva despre muierea aceea afurisită. Şi, de n-am să izbutesc, ai să-ţi duci atunci la îndeplinire vorba în privinţa pierderii capului meu.

Iar cadiul mă scrută cu luare aminte şi îmi spuse:

— Îţi dau cele trei zile pe care le ceri!

Şi ieşii de acolo năpădit de gânduri, zicându-mi: „Ţi s-a înfundat, de data asta! A, hotărât! eşti un neisprăvit, ba mai rău, un gogoman şi un zevzec. Cum ai să izbuteşti tu să găseşti în inima oraşului Cairo o femeie ascunsă sub vălurile ei? Şi cum ai să faci să te uiţi prin haremuri, fără să intri în ele? Păi mai bine ţi-ar fi să te duci şi să dormi aceste trei zile de răgaz, şi în dimineaţa celei de-a treia să te înfăţişezi dinaintea cadiului şi să-i dai seama de vina ta”. Şi, chibzuind aşa în cugetul meu, mă dusei acasă la mine şi mă întinsei pe salteaua mea, pe care îmi petrecui cele trei zile cu pricina, fără a mai vroi să mă scol, da şi fără a putea să închid ochii, atâta de zbuciumat eram de întâmplarea aceea ticăloasă. Şi, la isprăvirea răgazului, mă sculai şi plecai, spre a mă duce la cadiu. Şi, cu capul plecat, mă târam înspre osândă, când, trecând pe o uliţă nu departe de casa cadiului, o zării deodată în dosul zăbrelelor unei ferestre întredeschise pe făptaşa amarurilor mele. Şi se uita la mine râzând, şi îmi făcu un semn din pleoape, care vroia să zică: „Urcă repede!” Iar eu zorii să mă folosesc de poftirea aceea, de care îmi atârna viaţa, şi într-o clipire de ochi fusei lângă ea şi, uitând de orice salamalek, îi zisei:

— O, sora mea, şi eu care era să scotocesc şi să te caut prin toate ungherele oraşului. Of, în ce belea m-ai băgat! Pe Allah! m-ai dus să cobor treptele morţii celei roşii!

Iar ea veni la mine şi mă sărută, şi mă strânse la piept:

— Cum de poţi, tu, ispravnicule Moin, să fii atâta de înfricoşat? Gata, nu-mi povesti nimic din câte ţi s-au întâmplat, întrucât ştiu tot. Ci, cum mi-e lesne să te scot din încurcătură, am aşteptat, spre a o face, clipa cea de pe urmă. Şi te-am chemat anume ca să te scap, măcar că aş fi putut să te las să-ţi urmezi drumul înspre osânda ta cea fără de izbăvire!

Iar eu îi mulţumii, şi nu putui, atâta era de dulce, să mă opresc a nu-i săruta mâna, pricina pacostei mele de-

acum. Şi ea îmi zise:

— Fii liniştit şi potoleşte-ţi zbuciumul, căci nu are să ţi se întâmple nimic rău. De altminteri, ridică-te şi priveşte!

Şi mă luă de mână şi mă duse într-o odaie în care se aflau două sipete pline cu giuvaeruri, cu pietre de rubin, cu nestemate şi cu lucruri rare şi scumpe. Pe urmă deschise unul dintre sipete, care se dovedi a fi plin cu aur, şi, punându-l dinaintea mea, îmi spuse:

— Iacătă, poţi, dacă doreşti, să iei din sipetul acesta cei şase mii de dinari care au pierit odată cu chimirul cadiului acela de catran, tatăl minunii mele. Ci, o, ispravnicule. Să ştii bine că ar fi altceva mai bun de făcut, decât să-i dai banii îndărăt barbei aceleia afurisite. Dealtminteri, banii aceştia nu i-am luat de la el decât ca să moară sugrumat de turbare, că-l ştiu zgârcit şi lacom pe cât e de pisălog. Şi-aşa că n-am făcut ce-am făcut din vreo poftă de a-l prăda; iar când eşti bogat ca mine, nu furi spre a fura. Şi-apoi fata lui ştie că nu l-am păgubit decât spre a grăbi osânda ursitei lui. Oricum ar fi, ia ascultă tertipul pe care l-am închipuit eu spre a-l face pe boşorogul de ţap bătrân să-şi piardă minţile de-a binelea. Ia seama cu luare-aminte la vorbele mele şi să nu le uiţi.

Şi se opri o clipă, după care spuse:

— Iacătă. Ai să te duci numaidecât la cadiu, care pesemne că te aşteaptă pe frigarea nerăbdării, şi ai să-i spui: „Cadiule doamne, eu numai pentru împăcarea cugetului meu mi-am petrecut aceste trei zile iscodind prin tot oraşul, în privinţa acelei fete căreia, la rugămintea mea, i-ai dat adăpost pe-o noapte, şi pe care o învinuieşti acuma că ţi-ar fi furat şase mii de dinari de aur. Or, eu, ispravnicul Moin, ştiu răzvedit că femeia aceea nu a ieşit din casa ta din clipa în care a intrat: întrucât în pofida cercetărilor de tot soiul ale oamenilor noştri, şi ale tuturor ispravnicilor de agie din celelalte mahalale, nu s-a găsit nici urmă, nici nimic din ea. Şi niciuna dintre muierile iscoade pe care le-am trimis prin haremuri nu au dobândit vreo ştire despre ea. Or, tu, ya

sidi El-Kadi, vii să ne spui şi să ne mărturiseşti că fata te-a jefuit. Învinuirea însă ar trebui să fie şi dovedită. Întrucât eu nu ştiu, pe Allah! dacă, în povestea aceasta nemaipomenită, fata n-o fi fost, în chiar casa ta, lovită de vreo nelegiuire, ori măcar jertfă a vreunui vicleşug întunecat. Şi, dat fiind că este aproape dovedit, prin cercetările noastre, că ea nu se află în oraş, ar fi de nevoie, o, cadiule doamne, să se facă o cercetare şi în casa ta, anume spre a ne încredinţa că nu se găseşte acolo vreo urmă din acea fată pierdută, şi spre a ni se adeveri dacă bănuiala mea este întemeiată ori este greşită. Şi Allah ştie mai bine!" Şi, în felul acesta, o, ispravnice Moin, urmă puicana cea vrăjită, din pârât ai să ajungi pârâş! Iar cadiul are să vadă lumea cum se înnegurează dinaintea ochilor săi, şi are să-l cuprindă o mânie amarnică; iar chipul lui are să-i fie cum e piparca, şi are să strige: „Eşti tare neobrăzat, jupâne Moin, când ridici asemenea prepuneri! Ci fie! poţi să-ţi începi numaidecât cercetările. Da pe urmă, când are să se dovedească limpede că te-ai înşelat, osândirea ta de către sultan nu are să-ţi fie decât şi mai cuvenită." Tu atunci, însoţit de oamenii tăi ca martori, ai să faci o cercetare în casă. Şi, de bună seamă, nu ai să mă găseşti. Şi, după ce ai să scotoceşii aşa mai întâi pe terasă, pe urmă prin iatacuri, prin lăzi şi prin dulapuri, fără de vreun folos, ai să-ţi laşi capu-n jos, ros de un zbucium amarnic, şi ai să începi să te văicăreşti şi să-ţi ceri iertăciune. Şi, în clipita, aceea, ai să te afli în bucătăria casei. Atunci, ca din întâmplare, ai să te uiţi în fundul unui chiup mare de ulei, ai să ridici capacul chiupului şi ai să strigi: „Hei, o clipită! ia uite! văd ceva colea înlăuntru!" Şi ai să-ţi afunzi mâna în chiup, şi ai să simţi acolo înlăuntru ceva ca o boccea cu haine. Şi ai să scoţi afară bocceaua, şi ai să vezi, şi toţi cei de faţă au să vadă ca şi tine, iaşmacul meu, cămaşa mea, şalvarii mei şi toate hainele mele. Şi toate au să fie mânjite de sânge închegat. La priveliştea aceea, tu ai să te dovedeşti biruitor, iar cadiul are să

rămână înmărmurit; şi are să se îngălbenească la chip, şi încheieturile au să înceapă să-i tremure; şi are să damblagească, şi poate că are să şi moară. Iar, de n-o muri numaidecât, spre a cocoloşi treaba, are să facă tot ce este cu putinţă, pentru ca numele lui să nu fie băgat în această poveste ciudată. Şi are să-ţi cumpere tăcerea cu aur greu. Şi-asta-i ceea ce îţi cer eu, o, ispravnice Moin!

După spusele acestea, pricepui ce tertip minunat închipuise ea spre a se răzbuna pe cadiu. Şi mă uimii de mintea ei născocitoare, de viclenia şi de isteciunea ei. Şi mă socotii scăpat de belea de-aci înainte, şi rămăsei înmărmurit şi năucit. Ci nu pregetai a-mi lua rămas-bun de la tinerică, spre a porni pe calea arătată. Şi, când îi sărutai mâna, ea îmi strecură între degete o pungă cu o sută de dinari, spunându-mi:

— Aceasta-i pentru cheltuielile tale de astăzi, o, stăpâne al meu. Ci, inşallah! în curând ai să cunoşti mai bine dărnicia îndatoratei tale.

Iar eu îi mulţumii fierbinte şi nu putui, atâta de vrăjit eram de ea, să mă opresc a nu-i spune:

— Pe viaţa ta, o, stăpână a mea. Când lucrătura se va sfârşi întru mulţumirea ta, nu ai primi să te măriţi cu mine?

Iar ea începu să râdă şi îmi spuse:

— Păi tu uiţi, ya saied Moin, că eu sunt măritată şi că sunt legată prin făgăduieli, prin credinţă şi prin jurământ? Ci numai singur Allah cunoaşte ce aduce ziua de mâine! Şi nimic nu are să se întâmple decât ceea ce este scris să se întâmple. Uassalm!

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a nouă sute treizeci şi noua noapte

Urmă:

Iar eu plecai de la ea, binecuvântându-o, şi mă dusei

fără de zăbavă, cu oamenii mei, la cadiul care, de cum mă zări, strigă:

— Bismillah! iacătă-l pe datornicul meu! da unde îmi este avutul?

Şi răspunsei:

— O, doamne cadiule, capul meu nu este nimic pe lângă capul cadiului, iar eu nu am pe nimeni care să mă sprijine la locul de sus. Ci, dacă dreptatea va fi de partea mea, are să se vadă limpede.

Iar cadiul, mânios, ţipă:

— Ce îndrugi tu despre dreptate? Au socoţi că vei putea să te aperi ori să scapi de ce te aşteaptă dacă n-ai găsit muierea şi avutul furat? Hei, pe Allah! Între dreptate şi tine depărtarea este cam mare.

Eu atunci, cu o mare încredinţare, mă uitai ţintă în ochii lui şi îi descântai povestea cea uluitoare pe care o învăţasem şi care, din pârât, mă făcea pârâş. Iar urmarea fu întocmai aşa cum o prevestise muieruşca. Întrucât cadiul, de supărare, văzu lumea înnegurându-se dinaintea ochilor săi; şi pieptul i se umplu de o mânie mare; şi chipu-i se făcu precum ardeiul, şi strigă:

— Ce-mi îndrugi, o, tu, cel mai neobrăzat dintre oşteni? Au nu ai pic de sfială când faci asemenea prepuneri în privinţa mea, de faţă cu mine şi în casa mea? Da' bine! Întrucât ai asemenea bănuieli, poţi să-ţi faci numaidecât cercetările. Şi când are să se dovedească pe deplin că ai lucrat samavolnic, atunci osândirea ta de către sultan nu are să fie decât şi mai straşnică.

Şi, vorbind astfel, se făcu ca o tigaie încinsă în care verşi nişte apă rece.

Noi atunci năvălirăm în casa lui şi cercetarăm pretutindeni, prin toate colţurile şi ungherele, de sus până jos, fără să ocolim nicio ladă, niciun cotlon şi niciun dulap. Şi, în toiul acelor cercetări, nu conteneam să-mi furişez privirile spre gazela cea fermecată de care semena ei era îndrăgostită, în vreme ce ea fugea dintr-o odaie într-alta spre a se ascunde de ochii străinilor. Şi gândeam în sine-

mi: „Maşallah! ua bismillah! Şi numele lui Allah fie asupra-i şi împrejuru-i! Ce ramură şi ce mlădiere! Ce strălucire şi ce frumuseţe! Binecuvântat să fie sânul care a purtat-o, şi mărire Atoatefăcătorului carele a turnat-o în tiparul desăvârşirii!” Şi pricepui întrucâtva cum o copilandră ca aceasta a putut s-o înrobească pe o alta, asemenea ei, şi îmi zisei: „Bobocul de trandafir se apleacă uneori peste bobocul de trandafir, şi zarnacadeaua peste zarnacadea!” Şi eram atâta de pe deplin de fericit de această cugetare a mea încât aş fi vrut să i-o mărturisesc fără de zăbavă copilandrei cea vrăjitoare, spre a mi-o încuviinţa şi ca să nu mă socotească un lipsit cu totul de gânduri subţiri şi de marghiolie.

Or, ajunserăm în felul acesta până în bucătărie, însoţiţi de cadiul tot mai mâniat, fără să găsim nimic neobişnuit şi fără să fi dat de nicio urmă şi de nicio rămăşiţă din femeie.

Eu atunci, urmând dăscăliţei mele celei luminate, mă prefăcui a-mi fi grozav de ruşine de purtarea mea cea samavolnică, şi îmi cerui iertare dinaintea cadiului care se bucura de încurcătura mea; şi mă umilii dinaintea lui. Ci toate astea erau anume spre a nu dezvălui lovitura pregătită. Şi cadiul cel cu mintea groasă nu pregetă a se lăsa prins în mreaja păianjenului, şi se folosi de prilej spre a mă potoli cu ce credea a fi izbânda lui.

Şi îmi zise:

— Hei, neobrăzatule şi plod de mincinos, şi tu însuţi mincinos din neam de neam, ce s-a făcut acuma cu învinuirile tale cele aprige şi cu prepunerile tale cele ticăloase? Da fii pe pace, ai să vezi tu numaidecât cât costă să fii lipsit de cinstire faţă de cadiul cetăţii!

Iar eu, în vremea aceasta, sprijinit de un chiup de ulei peste măsură de mare, care avea capacul scos, stam cu capu-n jos şi cu înfăţişarea abătută. Ci deodată ridicai capul şi strigai:

— Pe Allah! nu ştiu, da simt că din acest chiup iese o duhoare ca de singe!

Şi mă uitai în chiup, şi îmi afundai mâna în el, şi o trăsei îndărăt spunând:

— Allah akbar! bismillah!

Şi scosei afară în felul acesta bocceaua cu hainele mânjite de sânge, pe care o aruncase în chiup, înainte de a fugi, stăpâna mea cea tinerică. Iar în boccea se aflau şi iaşmacul ei, şi basmaua de pe cap, şi năframa de la gât, şi şalvarii, şi cămaşa, şi papucii, şi alte albituri ale ei, pe care nu le mai ţin minte, toate pline de sânge.

La priveliştea aceea, cadiul, precum prevestise tinerica, rămase buimac şi năuc cu totul; şi îngălbeni amarnic la chip; şi încheieturile începură să-i tremure; şi se prăbuşi pe podea, cu capu-naintea picioarelor, leşinat. Iar eu, de cum îşi veni iar în simţiri, nu pregetai a mă împăuna de întorsătura lucrurilor, şi îi spusei

— He, he, ya sidi El-Kadi. Care dintre noi este mincinosul şi care-i cel ce are dreptate? Mărire lui Allah! Iacătă-mă, gândesc eu, îndrituit de a fi săvârşit aşa-zisul furt, în cârdâşie cu tânăra femeie! Da tu ce-ai făcut cu înţelepciunea şi cu pravilnicia ta? Şi cum de-ai putut, bogat cum eşti şi hrănit cu pravila, să iei pe cugetul tău a-i da adăpost unei biete femei spre-a o vicleni, jefuind-o şi omorând-o, după ce pesemne că ai şi siluit-o în chipul cel mai ticălos? Aceasta-i, pe viaţa mea! o faptă înfricoşătoare, despre care se cade, fără zăbavă, să dau socoată stăpânului nostru sultanul. Întrucât nu mi-aş îndeplini datoria dacă aş tăinui întâmplarea; şi, cum nimic nu rămâne ascuns, n-ar trece mult până să afle din altă parte; şi mi-aş pierde dintr-odată şi slujba şi capul.

Şi amărâtul de cadiu, năuc până peste poate, sta acolo, dinaintea mea, cu ochii holbaţi, părând a nu auzi nimic şi a nu pricepe nimic din toate astea. Şi, plin de tulburare, şi de spaimă, şedea nemişcat, ca un pom mort. Căci, făcându-se noapte în minţile lui, nu mai ştia să osebească mâna sa cea dreaptă de mâna cea stângă, nici adevărul de ceea ce este calp. Şi, după ce se mai desmetici oleacă din năuceală, îmi zise:

— O, ispravnice Moin, asta-i o treabă tare întunecată, pe care singur Allah poate s-o priceapă. Da dacă ai vrea să n-o dai în vileag, nu vei avea a te căi!

Şi, spunând acestea, începu să mă potopească cu laude şi cu temeneli. Şi îmi dărui o pungă în care se aflau, ca greutate, tot atâţia dinari de aur câţi îi fuseseră prădaţi. Şi îmi cumpără în felul acesta tăcerea, şi stinse un foc de al cărui pârjol îi era tare frică.

Atunci îmi luai rămas-bun de la cadiu, pe care îl lăsai pierit, şi mă dusei să-i dau seama puicanei de cele petrecute, iar ea mă întâmpină râzând şi îmi spuse:

— E limpede că nu are să mai trăiască mult!

Şi chiar că, o, doamne sultane al meu, nici nu trecură trei zile până aflai vestea că bietul cadiu murise de-o plesnitură a fierii în el. Şi, întrucât nu pregetai a mă duce numaidecât la puicană spre a-i da de ştire despre cele ce se întâmplaseră, slujnicele îmi spuseră că stăpâna lor tocmai plecase împreună cu fata cadiului la o moşie pe care o avea pe Nil, lângă Tantah. Iar eu, mirat de toate astea, fără a ajunge să pricep cam ce-or fi săvârşind laolaltă cele două gazele fără flaut, făcui tot ce-mi sta în putinţă spre a da de urma lor, ci fără a izbuti. Şi, de-atunci, aştept zi de zi să binevoiască a-mi da vreo ştire despre ele şi să lămurească pentru mintea mea o treabă atâta de anevoie de priceput.

Şi-aceasta-i povestea mea, o, doamne sultane al meu, şi aceasta-i păţania cea mai ciudată care mi s-a întâmplat de când îndeplinesc slujbele cu care mila ta m-a învrednicit.

După ce ispravnicul de agie Moin Al-Din îşi sfârşi istorisirea, un al doilea ispravnic veni să se temenească între mâinile sultanului Baîbars şi, după urări şi închinăciuni, spuse:

— Eu, o, doamne sultane al nostru, am să-ţi povestesc tot aşa o întâmplare de-a mea, şi care, de-o vrea Allah, are să-ţi umfle pieptul.

Şi spuse:

Povestea istorisită de către cel de al doilea ispravnic de agie

Află, o, doamne sultane al meu, că, înainte de a se învoi să mă ia de soţ, fiica socrului meu – aibă-l Allah întru mila sa! – mi-a spus:

— O, fiu al socrului meu, de-o vrea Allah, avem să ne căsătorim: ci n-aş putea să te iau de soţ decât dacă te înveleşti de la bun început cu ceea ce am să-ţi cer, şi anume: trei îndatoriri, nimic mai mult, da nimic mai puţin!

Iar eu am răspuns:

— Nu este nimica împotrivă! Da care sunt îndatoririle acelea?

Ea mi-a spus:

— Să nu te atingi vreodată de haşiş, să nu mănânci niciun fel de pepene verde, şi să nu şezi niciodată pe vreun scaun!

Iar eu am răspuns:

— Pe viaţa ta, o, fiică a socrului meu, îmi ceri lucruri grele. Da, aşa cum sunt, le primesc cu inimă deschisă, măcar că nu le pricep tâlcul.

Ea mi-a spus:

— Asta-i! Şi nu ai decât să te învoieşti ori să te laşi păgubaş.

Iar eu am spus:

— Le primesc, şi cu tot dragul inimii!

Şi-aşa că nunta noastră se săvârşi, şi treaba se făcu, şi totul se petrecu aşa cum se cădea să se petreacă. Şi trăirăm laolaltă un şir de ani în înţelegere desăvârşită şi în tihnă.

Ci veni o zi când mintea mea începu să se chinuiască amarnic de căutarea pricinei celor trei îndatoriri de pomină, în privinţa haşişului, a pepenilor verzi şi a

scaunului; şi îmi ziceam: „Da ce-o fi îndemnând-o pe fiica socrului meu să le poprească de la cele trei lucruri, care, dacă te-ai atinge de ele, nu i-ar dăuna întru nimic? De bună seamă că trebuie să fie dedesubt vreo taină pe care tare mi-ar plăcea s-o dibăcesc!” Şi, nemaiputând să-mi infrânez ispitele sufletului şi tăria dorurilor, intrai în prăvălia unui prieten de-al meu şi, de început, şezui pe un scaun umplut cu paie. Pe urmă cerui să mi se aducă o lubeniţă minunată, răcorită mai înainte în apă. Şi, după ce o mâncai cu desfătare, înghiţii o boabă de haşiş şi îmi luai zborul înspre vis şi înspre plăcerea tihnită. Şi mă simţeam cu desăvârşire mulţumit; iar pântecul îmi era fericit, datorită harbuzului; şi, datorită scaunului umplut cu paie, la fel de preafericit îmi era şi şezutul, cel de atâta amar de vreme văduvit de plăcerea scaunelor.

Ci, o, doamne sultane al meu, când mă întorsei acasă fu foc şi potop. Intrucât, de cum ajunsei dinaintea ei, soţia mea şi sări în picioare şi îşi trase iaşmacul peste faţă, de parcă, în loc de a-i fi soţ, nu-i mai eram decât un bărbat străin; şi, uitându-se la mine, cu mânie şi silă, ţipă:

— O, câine şi plod de câine, aşa îţi ţii tu făgăduielile? Hai încoace! De-acu, mergem la cadiu ca să ne dea despărţenia!

Iar eu, cu mintea încă ameţită de haşiş şi cu pântecul încă plin de lubeniţă, şi cu trupul mulţumit că mai simţise sub sine, după atâta vreme, un scaun moale, încercai să fac pe isteţul, tăgăduind cele trei abateri ale mele. Ci nici nu apucai bine să încep a face semnul de tăgadă, că soţia mea şi strigă:

— Muşcă-ţi limba, o, pramatie! Cutezi să tăgăduieşti ceea ce e răzvedit? Duhneşti a haşiş, şi nasul meu te simte. Te-ai îndopat cu pepene, şi-i văd urmele pe hainele tale. Şi, într-un sfârşit, ţi-ai pus fundul tău de păcură pe un scaun, şi văd semnele pe mantia ta, cum ai stat, şi cum paiele şi-au lăsat dungile pe ea. Aşa că eu nu-ţi mai sunt nimic, şi nici tu nu-mi mai eşti nimic.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a nouă sute patruzecea noapte

Urmă:

Şi, grăind astfel, se înfăşură de tot în năframele ei şi mă târî, spre ocara nasului meu, până la cadiu acasă. Şi, când ajunserăm dinaintea cadiului, spuse:

— O, doamne al meu cadiule, eu, sluga ta, m-am legat prin căsătorie legiuită cu bărbatul acesta ticălos care se află dinaintea ta. Or eu, înainte de nunta noastră, i-am cerut trei îndatoriri de căpătâi, pe care el le-a primit şi pe care le-a ţinut un răstimp de vreme; ci astăzi iacătă că le-a încălcat. Or, aşadar, în temeiul dreptăţii mele, socot să încetez, începând din ceasul de-acum, a-i mai fi soţie: şi vin să-mi dai despărţenia şi să-mi cer zestrea şi zălogul.

Iar cadiul ceru să i se spună îndatoririle. Iar ea i le înşirui şi adăugă:

— Or, plodul acesta de spânzurat a şezut pe un scaun, a mâncat o lubeniţă şi s-a îndopat cu haşiş.

Şi îşi dovedi pâra împotriva mea, pe când eu nu cutezai să tăgăduiesc nicicum ceea ce era vădit, şi mă mulţumii să-mi las capu-n jos, de ruşine.

Atunci cadiul, care avea o inimă bună şi i se făcuse milă de starea în care mă aflam, îi spuse soţiei mele, înainte de a da vreo hotărâre:

— O, fiică de oameni de treabă, de bună seamă că ai dreptate, da ţine de tine să fii mărinimoasă.

Şi, cum ea se înfurie şi se burzului şi nu vroi nici să asculte, nici să ia seama de nimic, cadiul şi toţi cei de faţă începură s-o roage stăruitor să mă ierte de data aceasta. Şi cum ea se arăta tot nemiloasă, o rugară ca măcar să amâne cererea de despărţenie, ca să aibă vreme să mai chibzuiască şi să vadă dacă nu cumva, faţă cu atâtea rugăminţi laolaltă, nu i se va părea mai cuminte să mai zăbovească deocamdată cu cererea ei, chiar dacă are s-o

ridice altă dată, la caz de nevoie. Atunci soţia mea, sătulă de stăruinţe, spuse într-un sfârşit:

— Bine, primesc să mă împac cu el. Ci numai cu învoiala ca domnia-sa cadiul să găsească răspunsul la o întrebare ce am să-i pun.

Şi cadiul zise:

— Mă învoiesc. Pune întrebarea, o, femeie!

Iar ea spuse:

— Dintru-ntâi sunt os; pe urmă mă fac vână; pe urmă ajung carne. Cine sunt eu?

Iar cadiul lăsă capu-n jos ca să cugete. Dar degeaba cugetă el mult şi bine prefirându-şi barba, că rămase mut. Şi, într-un sfârşit, se întoarse înspre nevastă-mea şi îi spuse:

— Uallahi, acuma, dat fiind că sunt ostenit de divanul cel lung al judecăţilor de astăzi, n-aş fi în stare să găsesc dezlegarea la asemenea cimilitură. Da te rog să vii iarăşi aici mâine de dimineaţă, şi am să-ţi răspund, întrucât voi avea răgaz să cercetez cărţile mele pravilniceşti.

Cu asta, puse capăt judeţelor şi se duse acasă. Şi era atâta de cufundat în întrebarea cu pricina, încât nici măcar nu-i dete prin minte să se atingă de mâncarea pe care fata lui, o copilă de patrusprezece ani şi jumătate, i-o pusese pe masă. Şi, muncit de gândurile lui, îşi tot spunea în şoaptă: „Dintru-ntâi sunt os; pe urmă mă fac vină; pe urmă ajung carne. Cine sunt eu? Hei, uallahi, cine sunt eu? Da, cine este? Ce e asta?” Şi îşi prefiră toate hârţoagele de legi, şi toate terfeloagele de boli, şi pe cele de slovenie, şi toate cărţile de învăţătură, şi nicăierea nu izbuti să găsească dezlegarea acelei cimilituri, nici nimic care, de aproape ori de departe, să-l poată lumina ori să-l pună pe calea lămuririi. Şi-aşa că, într-un sfârşit, strigă:

— Nu, pe Allah, mă las păgubaş! Şi niciun fel de carte nu are să mă lămurească vreodată în privinţa aceasta.

Iar fiică-sa, care se uita la el şi care băgase de seamă zbuciumul lui, îl auzi rostind vorbele de la urmă, şi îi

spuse:

— O, tată, îmi pari îngrijorat şi frământat: ce ai, fie Allah asupra-ţi! şi care este pricina zbuciumului şi a grijilor tale?

Iar el răspunse:

— O, fata mea, este o pricină care nu poate să fie lămurită, şi este o încurcătură fără de ieşire.

Ea zise:

— Ci ia arat-o. Că nimic nu rămâne ascuns la priceperea Celui Preaînalt.

Atunci cadiul se hotărî să-i istorisească toată povestea, şi să-i înfăţişeze cimilitura pe care i-o pusese muieruşca, soţia mea. Iar copila începu să râdă şi zise:

— Maşallah! da ce, asta-i cimilitură de nedezlegat? Păi, o, tată, asta-i tot atâta de uşoară ca şi curgerea apei din izvor. Chiar că dezlegarea este limpede şi se mărgineşte la atât: ca folos, ca tărie şi ca împotrivire, virtutea omului, de la cincisprezece până la treizeci şi cinci de ani, se asemuie cu osul; de la treizeci şi cinci la şaizeci, cu o vână; iar după şaizeci, nu mai este decât o zdreanţă.

Auzind cuvintele acestea ale copilei sale, cadiul se umflă în sine, şi se însenină, şi grăi:

— Mărire lui Allah, împărţitorul de deşteptăciune! Mi-ai mântuit mândria, o, copilă binecuvântată, şi ai scăpat de la izbelişte o căsnicie.

Şi nici nu se luminase bine de ziuă când cadiul se şi sculă, până peste poate de nerăbdător, şi dete fuga la casa divanului judeţelor, unde diriguia divanul pricinelor, şi, după o aşteptare lungă, într-un sfârşit văzu intrând femeia pe care o aştepta, adicăci pe soţia mea, şi pe robul de colea, adicăci chiar pe mine. Şi, după salamalekurile cuvenite şi dintr-o parte şi din cealaltă, soţia mea îi zise cadiului:

— Ya sidi, mai ţii minte întrebarea mea, şi ai dezlegat cimilitura?

Iar el răspunse:

— El hamdu lillah! mărire lui Allah, carele m-a luminat!

O, fiică de oameni cumsecade, ai fi putut să-mi pui o întrebare oleacă mai grea, întrucât aceasta de-acum se dezleagă fără caznă. Şi toată lumea ştie că virtutea omului, de la cincisprezece până la treizeci şi cinci de ani, se asemuie cu un os; de la treizeci şi cinci la şaizeci, se face asemenea cu o vână; iar după şaizeci, nu mai este decât o bucată de zdreanţă fără rost.

Or, soţia mea, care o cunoştea prea bine pe copila cadiului şi-i ştia isteciunea, ghici ce se petrecuse şi, cu un glas pezevenghi, îi spuse cadiului:

— Nu are decât paisprezece ani şi jumătate copila ta; da capu-l are de două ori pe-atâta, de nu şi mai mult. Plecăciune! plecăciune! Da unde are să se oprească ea oare din povârnitura aceasta? Uallahi, multe femei de meserie n-ar şti să facă atâtea! Harurile ei sunt minunate pentru meşteşug, şi ziua ei de mâine este bine întemeiată.

Şi, cu asta, îmi făcu semn să ies din odaia divanului judeţelor, şi ieşii, lăsându-l pe cadiu cu buzele umflate, mofluz şi năpădit de buimăcire, dinaintea tuturor câţi se aflau de faţă, până la sfârşitul zilelor lui.

Şi, după ce istorisi acestea, cel de al doilea ispravnic de agie se trase îndărăt în rândul său. Iar sultanul Baîbars îi zise:

— Tainele lui Allah sunt de nepătruns. Povestea aceasta este o poveste de-a mirărilea!

Atunci păşi înainte cel de al treilea ispravnic de agie, pe care îl chema Ezz Al-Din, şi, după ce sărută pământul dintre mâinile lui Baîbars, spuse:

— Mie, o, rege al vremilor, nimic de pomină nu mi s-a întâmplat în curgerea vieţii mele, ca să fie vrednic a răzbate până la urechile înălţimii-tale. Ci, dacă îmi vei îngădui, ţi-aş istorisi o intâmplare care, măcar că nu-i a mea, nu-i întru nimic mai puţin ispititoare şi mai puţin minunată. De altminteri, iacăt-o:

Povestea istorisită de către cel de al treilea ispravnic de agie

Află, o, doamne sultane al nostru, că mama robului tău ştia o sumedenie de basme din vremurile de demult. Şi, printre multele basme pe care le-am auzit de la ea, mi l-a povestit într-o zi şi pe acesta:

A fost odată, pe un meleag de pe lângă marea cea sărată, un pescar care era însurat cu o mândreţe de femeie. Şi mândreţea aceea de femeie îl făcea fericit; iar el, tot aşa, o făcea fericită. Şi pescarul acela cobora în fiecare zi să pescuiască, şi-apoi îşi vindea peştele, iar banii pe care îi căpăta ajungeau taman atâta cât să aibă ce mânca amândoi. Or, într-o zi, pescarul căzu bolnav, şi ziua aceea trecu fără nimic de mâncare. Încât, a doua zi dimineaţa, nevastă-sa îi zise:

— Păi bine, da tu n-ai să te duci nici astăzi la pescuit? Dacă nu te duci, cu ce-o să trăim? Ia hai, ridică-te oleacă; iar eu, dat fiind că tu eşti slăbit, am să duc în locul tău năvodul de pescuit şi coşul. Şi-atunci, chiar dacă n-om prinde decât doi peşti, o să-i vindem să avem ce să mâncăm desearã.

Iar pescarul zise:

— Bine!

Şi se ridică, iar nevastă-sa luă coşul şi năvodul, mergând pe urma lui. Şi ajunseră pe malul mării, într-un loc bogat în peşti, sub zidurile palatului sultanului.

Or sultanul, în ziua aceea, tocmai şedea la fereastră şi privea marea. Şi o zări pe nevasta pescarului, mândreţea aceea, şi îşi aţinti ochii asupra ei, şi, într-o clipă se îndrăgosti de ea. Şi pe dată îl chemă pe vizirul său cel mare şi îi spuse:

— O, vizire al meu, tocmai am văzut-o pe nevasta pescarului de colo, şi m-am îndrăgostit cu patimă de ea, întrucât e o mândreţe şi nu-şi are pereche, nici pe de-

aproape, nici pe departe, în saraiul meu.

Şi vizirul răspunse:

— Treaba este gingaşă, o, rege al vremilor. Incât ce să facem?

Şi sultanul răspunse:

— Nu încape şovăială: trebuie să pui străjile palatului să-l înşface pe pescar şi să-l omoare. Eu, atunci, am să mă însor cu nevasta lui.

Iar vizirul, care era om chibzuit, îi spuse:

— Nu este cinstit să-l omorâm fără vreo vină din partea lui, că lumea are să vorbească de rău pe seama noastră. Are să spună, de pildă: „Sultanul l-a omorât pe pescar, pe săracul acela, din pricina unei femei”.

Şi regele îi răspunse vizirului:

— Aşa-i, uallahi! Da ce să fac ca să-mi împlinesc dorul cu mândreţea aceea fără de pereche?

Iar vizirul zise:

— Poţi să-ţi ajungi ţinta pe căi legiuite. Ştii cum că sala de taifas a saraiului este lungă de o sută de prăjini şi lată de o sută de prăjini. Aşa că avem să-i poruncim pescarului să vină în sală, iar eu am să-i spun: „Stăpânul nostru sultanul vrea să aştearnă aici în sală un chilim pe jos. Şi chilimul trebuie să fie dintr-o singură bucată. Dacă nu ai să-l aduci, avem să te omorâm.” În felul acesta, moartea lui va avea o pricină. Şi nu are să se spună că pricina a fost o femeie.

Iar sul tanul răspunse:

— Bine.

Atunci vizirul se ridică şi trimise să-i fie adus pescarul. Iar când pescarul sosi, vizirul îl luă şi îl duse în sala saraiului, dinaintea sultanului, şi îi spuse:

— O, pescarule, stăpânul nostru regele vrea să-i aşterni în sala aceasta, lungă de o sută de prăjini şi lată tot pe-atâta, un chilim care să fie făcut numai dintr-o bucată. Drept aceea, îţi dă un răgaz de trei zile, după care, dacă nu ai să aduci chilimul, are să te ardă în foc. Scrie, aşadar, un legământ pe hârtia aceasta, şi pecetluieşte-l

cu pecetea ta.

Când auzi ce-i spunea vizirul, pescarul răspunse:

— Păi bine, da ce eu sunt meşter de chilimuri? Eu sunt meşter de peşti. Cere-mi peşti de toate culorile şi de toate soiurile, şi ţi-aduc. Da la chilimuri nu mă pricep, pe Allah! şi habar n-am de ele, şi habar n-am nici baremi de mireasma ori de culoarea lor. Da peşte m-aş învoi şi aş pecetlui.

Ci vizirul răspunse:

— Degeaba îţi mai baţi gura. E poruncă de la rege.

Iar pescarul zise:

— Hei, pe Allah! poţi să-mi iei o sută de peceţi, nu numai o pecete, de vreme ce iacătă-mă meşter de chilimuri!

Şi îşi plesni mâinile una de alta, şi ieşi din sarai, şi se duse la nevastă-sa, necăjit.

Iar nevastă-sa, văzându-l în starea aceea, îl întrebă:

— De ce eşti necăjit?

El răspunse:

— Taci. Şi, fără să mai scoţi o vorbă, ridică-te şi strânge bruma de catrafuse pe care-o avem, şi să fugim din ţara aceasta.

Ea întrebă:

— Pentru ce?

El răspunse:

— Pentru că regele vrea să mă omoare peste trei zile.

Ea îi zise:

— Păi cum?

El răspunse:

— Vrea de la mine un chilim lung de o sută de prăjini, pentru sala din palatul lui!

Ea întrebă:

— Numai atâta?

El răspunse:

— Da.

Ea spuse:

— Bine. Culcă-te liniştit, şi mâine am să-ţi aduc chilimul

şi ai să-l aşterni în sala regelui.

El atunci zise:

— Atâta îmi mai lipsea! acuma-i desăvârşit. Ori ai înnebunit şi tu ca vizirul, bre, femeie, ori suntem noi cumva meşteri de chilimuri?

Ci ea răspunse:

— Vrei chiar acuma chilimul acela? Şi le-ai duce numaidecât să-l iei şi să-l aduci aici?

El spuse:

— Da, mai degrabă numaidecât, în loc de mâine, ca să mă liniştesc. Numai aşa aş putea să dorm în tihnă.

Ea îi zise:

— Dacă-i aşa, o, bărbate, yallah, scoală-te şi du-te în cutare loc, dinspre grădini. Acolo ai să dai de un pom strâmb, sub care se află un puţ. Iar tu să te pleci peste puţul acela şi să te uiţi în lăuntrul lui şi să strigi: „O, cutărico, prietena ta cea dragă, cutărică, îţi trimite cu mine salamalekul ei şi îţi spune să-mi dai, ca să i-l duc, fusul pe care l-a uitat la tine ieri, când se grăbea să se întoarcă acasă până ce se lasă negura, întrucât vrem să împodobim o odaie cu fusul acela”.

Iar pescarul îi zise nevestei sale:

— Bine.

Plecă, aşadar, fără de zăbavă, la puţul cu pricina, de sub pomul cel strâmb, se uită în adânc şi strigă:

— O, cutărico, prietena ta cea dragă, cutărică, îţi trimite cu mine salamalekul ei şi îţi spune: „Dă-ne fusul pe care l-a uitat la tine, întrucât vrem să împodobim o odaie cu fusul acela”.

Atunci, cea din puţ – singur Allah îi ştia de ştire! – răspunse zicând:

— Păi pot eu să nu-i dau orice prietenei mele dragi? Ţine, iaca fusul! Ia-l şi du-te de aşterne şi împodobeşte cu el odaia cum vei vroi. Pe urmă să mi-l aduci îndărăt.

El spuse:

— Bine.

Şi luă fusul pe care îl văzu ieşind din puţ, îl puse în sân

şi plecă în treaba lui, îndreptându-se spre casă şi zicându-şi: „Muierea asta m-a făcut la fel de nebun cum e ea”. Şi îşi văzu de cale, şi ajunse la nevastă-sa, şi îi zise:

— O, fiică a socrului meu, iacătă că ţi-am adus fusul.

Ea îi spuse:

— Bine. Acuma du-te la vizirul care îţi vrea moartea şi spune-i: „Dă-mi un cui mare!” Iar el are să-ţi dea un cui, şi tu ai să-l înfigi la un capăt al sălii celei mari, ai să legi de cui firul de pe fusul acesta şi ai să întinzi chilimul, cât de lung şi cât de lat ai să vrei!

Iar pescarul se minună, strigând:

— O, femeie, aşadar tu vrei ca, înainte de moartea mea cea apropiată, să-şi râdă oamenii de casa mea şi să-şi bată joc de mine, luându-mă drept nebun? Păi se află un chilim de o sută de prăjini în fusul ăsta?

Ea îi spuse burzuluindu-se:

— Vrei să pleci cât mai iute, ori nu vrei? Taci odată, bre omule, şi du-te precum ţi-am spus!

Iar pescarul se duse la sarai, cu fusul, zicându-şi: „Nu este mântuire şi tărie decât întru Allah Atotştiutorul. Iacătă, o, sărmane de tine, ziua de pe urmă a vieţii tale.”

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a nouă sute patruzeci şi una noapte

Urmă:

Şi se duse la rege şi la vizir. Iar vizirul îi zise, uitându-se aiurea:

— Unde este chilimul, o, pescarule?

Şi el răspunse:

— Îl am aici!

Ei îl întrebară?

— Unde aici?

El le răspunse:

— Aici, în sân!

Iar ei începură să râda de el, zicând:
— Iacătă-l pe unul care se ţine de glume înainte de-a muri!
Iar vizirul îl întrebă în bătaie de joc:
— Da ce, un chilim de o sută de prăjini este o minge de copil care poate să fie băgată în sân?
El i-o întoarse:
— Da ce vă priveşte pe voi? Mi-aţi cerut un chilim, iar eu vi l-am adus, nu aveţi nimic altceva de cerut de la mine. Aşa că, în loc să râzi de mine, o, vizirule, ia scoală-te şi dă-mi un cui mare. Iar chilimul are să fie dinainte-vă, colea în sală!
Atunci vizirul se ridică, râzându-şi de zminteala pescarului, luă cuiul, şi spuse la urechea spătarului:
— O, spătarule, să stai colea, lângă uşa de la sală. Şi, cum pescarul, când am să-i dau cuiul, nu are să poată aşterne chilimul precum doresc, tu să scoţi paloşul, fără să mai aştepţi altă poruncă de la mine, şi, dintr-o fulgerătură, să-i zbori capul.
Şi spătarul răspunse:
— Bine!
Iar vizirul se duse să-i înmâneze pescarului cuiul, spunându-i:
— Ia fă-ne acuma să-ţi vedem chilimul.
Atunci pescarul înfipse cuiul la un capăt al sălii, legă de cui capătul firului de pe fus, şi răsuci fusul, zicându-şi: „Toarce-mi moartea, o, afurisitule!” Şi iacătă că se întinse şi se aşternu de-a lungul sălii, în toate părţile, un chilim împărătesc care nu-şi afla perechea în tot saraiul. Iar regele şi vizirul se uitară unul la altul năuci, vreme de un ceas, pe când pescarul sta cuminte, fără să spună nimic. Pe urmă vizirul clipi din ochi înspre rege, cu o privire isteaţă, şi se întoarse înspre pescar, şi-i zise:
— Regele este mulţumit şi îţi spune: „Bine”. Da îţi mai cere un lucru.
El îi zise:
— Şi care-i lucrul acela?

Vizirul răspunse:

— Regele îţi cere, şi aşteaptă de la tine, să-i aduci un prunc. Şi pruncul să nu fie mai mare de opt zile. Şi trebuie să-i istorisească stăpânului nostru regele o poveste. Şi povestea trebuie să înceapă cu o minciună şi să se sfârşească cu o minciună!

Iar pescarul, când auzi, îi spuse vizirului:

— Numai atâta? Pe Allah! nu-i o cerere prea mare. Numai că habar n-am avut până acuma că pruncii de opt zile ar putea să vorbească, şi anume să vorbească spre a istorisi poveşti care au ca început o minciună şi ca sfârşit o minciună, măcar şi de-ar fi pruncii aceia copii de efriţi.

Iar vizirul răspunse:

— Să taci! Cuvântul şi porunca regelui trebuie să fie îndeplinite. Îţi dăm, pentru aceasta, un răgaz de opt zile, după care, dacă n-ai să aduci pruncul cerut, ai să guşti moartea cea roşie. Scrie aşadar un legământ în privinţa aceasta şi pune-ţi pecetea deasupra.

Iar pescarul spuse:

— Bine, iacătă-mi pecetea, o, vizirule. Pecetluieşte tu în locul meu, întrucât eu nu mă pricep. Eu nu ştiu decât să-mi dreg năvodul. Pecetarul meu se află în mâinile tale, fă ce vrei, şi pecetluieşte cu el de o sută de ori, în loc de-o dată! Iar în privinţa pruncului, Allah milosârdnicul are să ne poarte de grijă!

Iar vizirul luă pecetarul pescarului şi pecetlui legământul. Iar pescarul îşi luă îndărăt pecetarul şi plecă mohorât.

Şi ajunse la nevastă-sa şi îi zise:

— Scoală-te şi hai să fugim din ţara aceasta! Ţi-am mai spus o dată, şi n-ai vrut să mă asculţi. Scoală-te, că eu mă duc!

Ea îi zise:

— Pentru ce? Din ce pricină? Au chilimul n-a ieşit din fus?

El răspunse:

— A ieşit. Da codoşul acela, vizirul acela al dosului

meu, plodul acela de căţea, îmi cere acuma un prunc care să nu aibă mai mult de opt zile, şi care trebuie să-i istorisească o poveste; şi povestea trebuie să fie minciună din minciună. Şi au binevoit să-mi dea, pentru isprava aceasta, un răspăs de opt zile.

Iar nevastă-sa îi zise:

— Bine. Da nu te necăji, bre omule! Cele opt zile încă nu s-au scurs, şi până atunci avem vreme să chibzuim şi să găsim chichiţa mântuirii!

Or, în dimineaţa celei de-o opta zile, pescarul îi zise soţiei sale:

— Tu ai uitat oare de pruncul de care trebuie să fac rost? Astăzi am ajuns la soroc!

Ea îi zise:

— Bine. Du-te la puţul pe care îl ştii, de sub pomul cel strâmb. Dintru-ntâi să-i dai îndărăt fusul celei care sălăşluieşte în puţ, şi să-i mulţumeşti frumos. Pe urmă să-i spui: „O, cutare, prietena ta cea dragă, cutărică, îţi trimite salamalekul şi îţi cere să-i împrumuţi copilul născut ieri, întrucât avem nevoie de el pentru o treabă.

La cuvintele acestea, pescarul îi spuse nevesti-si:

— Uallahi, nu mai ştiu pe nimeni atâta de aiurit şi de zmintit ca tine, decât poate pe vizirul acela de păcură. Cum, bre femeie! vizirul îmi cere un plod de opt zile şi tu te marghioleşti că, încă şi mai mult, ai să-mi dai un prunc de o zi care să ştie să vorbească limpede şi să istorisească poveşti!

Ea răspunse:

— Ce te bagi? Du-te numai şi fă cum ţi-am spus!

Iar el se minună:

— Bine. Iacătă ziua mea cea mai de pe urmă de pe pământ.

Şi plecă de-acasă, şi merse până ce ajunse la puţ. Şi aruncă fusul în puţ, strigând:

— Iacătă fusul!

Şi adăugă:

— Bre cutare, prietena ta cea dragă, cutărică, îţi trimite

salamalekul şi îţi cere să-i dai pruncul de o zi, întrucât avem trebuinţă de el pentru o treabă. Numai dă zor, că altminteri capul meu are să-mi zboare de pe grumaz!

Atunci cea care sălăşluia în puţ – numai unul Allah îi ştia de ştire! – răspunse:

— Iacătă-l: ţine-l!

Şi pescarul luă plodul de o zi ce i se dărui, pe când cea care sălăşluia în puţ îi grăia:

— Rosteşte asupra-i descântecul de deochi!

Iar pescarul, luând copilul, rosti asupra-i bismillahul, zicând:

— Bismillah errahman errahim!

Şi, ţinând plodul în braţe, plecă.

Şi pe drum îşi zise: „Oare s-au pomenit pe undeva copii, fie ei chiar şi în vârstă de treizeci de zile, şi nu de o zi ca ăsta, care să ştie să vorbească şi să istorisească poveşti, măcar fie şi printre copiii efriţilor celor mai de-a mirărilea?" Pe urmă, spre a-şi limpezi inima în privinţa aceasta, îi grăi copilului cel înhorboţit pe care îl ducea în braţe:

— Ia, hai, taică, glăsuieşte-mi oleacă, să văd şi să mă încredinţez dacă asta-i ziua morţii mele!

Da copilul, auzind glasul gros al pescarului, se sperie şi se zbârci, şi la chip şi din pântece, şi făcu precum fac toţi copiii, vrasăzică începu să plângă cu nişte strâmbături amarnice şi să se ude pe el cât putu. Iar pescarul ajunse la nevastă-sa făcut fleaşcă şi înciudat, şi spuse:

— Iacătă că am adus copilul. Mântuiască-mă Allah! Tot ce ştie este să plângă şi să se ude pe el. Plodul de căţea! Ia uite în ce stare m-a adus!

Ci ea îi zise:

— Ce te bagi? Roagă-te întru prorocul, bre omule, şi fă cum îţi spun! Ia şi du fără zăbavă copilul acesta la rege. Şi-ai să vezi limpede dacă ştie să vorbească ori nu ştie. Numai că să ceri pentru el trei perne, şi să-l aşezi în mijlocul divanului, şi să-l sprijini cu pernele acelea, punându-i una în partea dreaptă, una în partea stângă, şi

una la spate! Şi roagă-te întru prorocul!

Şi pescarul răspunse:

— Asupra-i fie rugăciunea şi pacea!

Pe urmă, ducându-l subsuoară pe noul-născut, plecă la rege şi la vizir.

Când vizirul îl văzu pe pescar venind cu pruncul cel înhorboţit, începu să râdă şi îi spuse:

— Ăsta-i copilul?

Iar pescarul răspunse:

— Da.

Şi vizirul se întoarse înspre copil şi îi grăi cu glasul ce se ia spre a le vorbi pruncilor:

— Micuţule!

Da copilul, în loc să vorbească, îşi strâmbă şi nasul şi gura, şi începu să facă: „Ua! ua!”

Iar vizirul se duse tare mulţumit la rege şi îi spuse:

— I-am vorbit copilului, da el nu mi-a răspuns şi s-a mulţumit să plângă şi să facă „Ua! ua!” Or, acesta-i sfârşitul vieţii pescarului. Ci dovada nu se cade să se facă decât dinaintea divanului vizirilor, emirilor şi dregătorilor, întrucât am să le citesc învoielile din legământul pe care l-am pecetluit cu pescarul; şi, după aceea, avem să-i ucidem!

Iar regele spuse:

— Păi chiar aşa, o, vizirule!

Şi intrară amândoi în sală; iar emirii şi dregătorii se strânseră acolo. Şi fu adus pescarul; şi vizirul citi dinaintea lui şi dinaintea tuturor celor de faţă legământul pecetluit, şi spuse:

— Acuma, o, pescarule, să aduci copilul care are să ne grăiască.

Şi pescarul spuse:

— Să mi se dea mai întâi trei perne, şi-apoi copilul are să grăiască!

Şi i se aduseră cele trei perne; iar pescarul aşeză copilul în mijlocul divanului, şi îl rezemă cu cele trei perne. Iar regele îl întrebă pe pescar:

— Acesta-i copilul ce are să ne istorisească povestea care-i minciună din minciună din minciună?

Or, până să aibă vreme pescarul să dea răspuns, pruncul de o zi răspunse:

— Întâi de toate, salamalekul fie asupra-ţi, o, măria-ta!

Iar vizirii şi emirii şi toţi ceilalţi se minunară de copil până peste poate. Iar regele, tot atâta de uluit ca toţi cei ce se aflau de faţă, îi răspunse copilului la urare, şi îi zise:

— Istoriseşte-ne, Destoinicule, povestea care-i o zumarica de minciuni!

Iar copilul îi răspunse, grăind:

— Iacătă! Odată, eram pe atunci în puterea tinereţelor mele, umblând pe afară din cetate, prin câmp, pe-o vreme de arşiţă, am întâlnit un precupeţ de pepeni verzi; şi, cum îmi era tare cald şi tare sete, am cumpărat un pepene verde pe un dinar de aur. Şi am luat lubeniţa şi am tăiat din ea o felie, pe care am înfulecat-o, şi m-am răcorit. Pe urmă, cum mă uitam în lăuntrul lubeniţei, am dat de un oraş cu cetatea lui. Eu atunci, fără a şovăi, mi-am spălat picioarele unul după altul, şi am intrat în harbuz. Şi am început să mă preumblu pe acolo, uitându-mă împrejurul meu la prăvăliile şi la casele şi la târgoveţii din oraşul acela din lubeniţă. Şi am umblat aşa mai departe, până ce am ajuns în câmp. Şi acolo am văzut un curmal din care atârna un potop de chiorchini de curmale, toate lungi de un cot. Încât sufletul meu, care râvnea la curmalele acelea, m-a îmboldit amarnic înspre ele, şi n-am fost în stare să-mi destoi ispita; şi m-am suit în curmal, să rup una, sau două, sau trei, sau patru curmale, şi să le mănânc. Ci găsii în curmal nişte felahi care semănau mei în curmal, şi secerau spicele, pe când alţi felahi băteau grâul şi îl vânturau. Iar eu, după ce am mai umblat o vreme prin curmal, m-am întâlnit cu unul care bătea nişte ouă pe o arie, şi m-am uitat mai cu luare-aminte şi am văzut că din toate ouăle bătute pe arie ieşeau nişte puişori. Şi cocoşii treceau într-o parte, iar găinuşele în cealaltă. Iar eu m-am oprit acolo să mă uit la

ei, şi i-am văzut cum creşteau văzând cu ochii. Atunci am împerecheat între ei cocoşeii cu găinuşele; pe urmă i-am lăsat acolo mulţumiţi, şi m-am dus pe altă creangă din curmal. Şi acolo am dat de un măgar care purta în spinare nişte zumaricale de susan; şi, cum chiar că sufletul meu era mort după zumaricale de susan, am luat o zumarica şi am înfulecat-o din două-trei îmbucături. Şi, după ce am mâncat-o astfel, am ridicat ochii şi m-am pomenit afară din lubeniţă. Iar lubeniţa s-a închis la loc şi s-a făcut iarăşi întreagă precum fusese. Şi-aceasta-i povestea pe care o aveam să v-o povestesc!

Când auzi vorbele acestea ale nou-născutului, regele îi zise:

— He, he, o, şeicule al mincinoşilor şi cunună a lor, he, he, Destoinicule! iacătă o ţesătură de gogoşi de tufă! Da tu chiar îţi închipui că am crezut o boabă din toată povestea asta drăcească? Ai, uallah! Da de când, de pildă, se află oraşe în lubeniţă? Şi de când ouăle, după ce au fost bătute pe o arie, mai scot pui? Mărturiseşte, Destoinicule, că toate astea sunt un ghiveci de minciună cu minciună!

Iar copilul răspunse:

— Nu tăgăduiesc nimic! Da şi tu, măria-ta, ar trebui să nu tăgăduieşti şi nici să tăinuieşti gândurile tale cele adevărate faţă de acest amărât de pescar, pe care vrei să-l omori spre a-i răpi femeia, mândreţea aceea, pe care ai zărit-o pe ţărm! Hei, da! şi nu ţi-e ruşine dinaintea chipului lui Allah care ne vede, să râvneşti, rege fiind şi sultan, la ceea ce nu este al tău, şi să furi bunul aproapelui tău, mai puţin bogat şi mai puţin puternic, cum e acest pescar sărman? Pe Allah şi pe harurile Prorocului – asupra-i fie rugăciunea şi pacea! – mă jur că dacă, pe clipă şi pe dată, nu-l laşi în tihnă pe pescar şi nu te lepezi de gândurile tale cele rele faţă de nevasta l'i, am să vă spulber de pe pământ neamul, şi ţie şi vizirului tău, de nici măcar muştele n-au să vă mai dea de urmă.

Şi, grăind acestea cu un glas înfricoşător, copilul cel

înhorboţit lăsa toată lumea năpădită de uluială, şi îi spuse pescarului*:*

— Acuma, unchiule, ia-mă iar şi du-mă de aici la tine acasă.

Şi pescarul îl luă pe pruncul de o zi, Destoinicul; şi, nesupărat de nimeni, ieşi din palat şi se duse mulţumit la nevastă-sa. Şi, după ce femeia află ceea ce avea de aflat, îi spuse:

— Nu-ţi mai rămâne decât să te duci, fără de zăbavă, să dai îndărăt copilul de unde l-ai luat. Şi să nu uiţi a-i duce şi salamalekul meu prietenei mele dragi, şi mulţumirile mele, şi s-o întrebi de sănătate!

Iar pescarul spuse:

— Bine!

Şi făcu precum îi spusese ea să facă. După care se întoarse acasă şi îşi săvârşi spălările cele sfinte şi rugăciunea; şi îşi împlini treaba cea de rând cu soţia sa, mândreţea. Şi, de-atunci, trăiră amândoi în fericire şi huzur.

Şi-atâta cu ei!

Şi, după ce istorisi astfel povestea aceasta, cel de al treilea ispravnic de agie se aşeză la locul său, iar sultanul Baîbars zise:

— O, minunată poveste! Ce păcat, o, ispravnice Ezz Al-Din, că nu ne-ai spus ce s-a mai petrecut, în zilele care au urmat, între rege şi pescar!

Atunci păşi înainte cel de al patrulea ispravnic de agie, pe care îl chema Mohii Al-Din. Şi spuse:

— Eu, o, măria-ta, dacă îmi îngăduieşti, am să-ţi povestesc urmarea acestei istorisiri, care este încă şi mai de-a mirărilea decât începutul ei!

Iar sultanul Baîbars spuse:

— De bună seamă! şi din toată inima, şi din tot cugetul!

Atunci ispravnicul Mohii Al-Din spuse:

Povestea istorisită de către cel de al patrulea ispravnic de agie

Află, dar, o, rege al vremilor, că, din mila cerească, li se născu un băieţel pescarului şi soţiei sale, mândretea aceea. Iar părinţii îi deteră acelui băieţel numele de Mohammad cel Destoinic, în amintirea înhorboţitului cel de-o zi care îi scăpase de la ananghie. Şi copilul era frumos ca maică-sa.

Iar sultanul avea şi el un copil, de-o seamă cu băiatul pescarului; da copilul sultanului era bătut de urâciune, iar la culoare era de culoarea fiilor de felahi.

Or, cei doi băieţi umblau la aceeaşi şcoală, să înveţe a citi şi a scrie. Şi, când fiul regelui, care era un trântor şi un neisprăvit, îl vedea pe fiul pescarului, care era un sârguincios şi un destoinic, îi zicea:

— Hei, fie-ţi dimineaţa fericită, plod de pescar!

Şi îi zicea aşa spre a-l umili. Iar Mohammad cel Destoinic răspundea:

— Şi dimineaţa ta fie-ţi fericită, o, fiu de sultan, şi albească-ti chipul cel negru ca pielea de iminei bătrâni!

Şi cei doi băieţi umblară astfel laolaltă la şcoală vreme de un an, dându-şi mereu bineţe în felul acesta. Şi, până la urmă, fiul sultanului se duse îmbufnat să-i povestească lui tătâne-său necazul, spunându-i:

— Copilul pescarului, câinele acela, îmi întoarce în fiecare zi salamalekul zicându-mi; „Tu, cel cu faţa neagră ca pielea de iminei bătrâni”.

Atunci regele se supără; ci, întrucât nu îndrăznea, din pricina trecutului, să-l pedepsească el însuşi pe fiul pescarului, îl chemă pe şeicul dascăl al şcolii şi îi spuse:

— O, şeicule, dacă vei vroi să-l omori pe băiatul Mohammad, fiul pescarului, am să-ţi dau un peşcheş bogat, şi am să-ţi dăruiesc nişte cadâne şi nişte roabe albe şi frumoase.

Iar dascălul şcolii se bucură şi răspunse:

— La poruncile tale, o, rege al vremilor! În fiece zi am

să-l blagoslovesc pe copil cu o ciomăgeală, până ce are să-şi dea sufletul de-atâta blagosloveală!

Şi-aşa că, a doua zi, când Mohammad cel Destoinic se duse la şcoală să citească din Coran, dascălul le spuse şcolarilor:

— Aduceţi varga de pedepsit, şi aşterneţi-l pe fiul pescarului la pământ.

Iar şcolarii, cum era obiceiul, îl înşfăcară pe Mohammad şi îl întinseră la pământ, şi îi puseră picioarele în menghina de lemn. Iar dascălul şcolii luă varga şi începu să-l croiască pe băiat la tălpi, până ce ţâşni sângele din ele şi până ce pulpele şi labele picioarelor se umflară de tot. Şi îi spuse:

— Inşallah, mâine o luăm de la capăt, o, încăpăţânatule!

Şi băiatul, de cum îi deteră drumul din scula schingiurilor, fugi de la şcoală, slobozindu-şi picioarele în vânt. Şi se duse la tatăl şi la mama sa, şi le spuse:

— Iacătă! şeicul şcolii m-a bătut de moarte, din pricina fiului sultanului. Eu nu mă mai duc la şcoală şi am să mă fac pescar ca tata.

Iar taică-său îi spuse:

— Bine, fiule!

Şi se ridică, şi îi dete un năvod şi un coş, şi îi zise:

— Ţine, iacătă-ţi sculele de pescuit. Iar mâine du-te la pescuit, chiar dacă n-ai să agoniseşti decât atâta cât îţi trebuie ca să trăieşti.

Şi-aşa că, a doua zi, de cu zori, Mohammad băiatul se duse să arunce năvodul în mare. Da nu avu de prins în năvod decât un barbun, atâta tot. Şi Mohammad strânse năvodul şi îşi zise: „Am să prăjesc barbunul acesta, în chiar solzii lui, şi am să-l mănânc de prânz”. Se duse aşadar să adune nişte iarbă uscată şi nişte vreascuri, le aprinse, şi luă barbunul ca să-l prăjească pe jar. Atunci barburrul deschise gura şi începu să-i grăiască, spunându-i:

— Nu mă frige, ya Mohammad! Eu sunt un rege dintre

regii din mare. Pune-mă îndărăt în apă aşa cum eram, şi am să-ţi fiu de folos la vreo vreme rea, şi am să-ţi vin într-ajutor în zilele de ananghie!

Iar el zise:

— Bine.

Şi puse îndărăt în apă barbunul. Şi iacă-aşa cu el.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a nouă sute patruzeci şi doua noapte

Urmă:

Da în ceea ce îl priveşte pe rege, măria-sa, peste două zile, îl chemă pe dascălul de la şcoală şi îl întrebă:

— L-ai omorât pe băiatul Mohammad, fiul pescarului?

Iar dascălul răspunse:

— I-am tras o bătaie bună chiar din ziua dintâi, până l-am făcut de-a leşinat. Atunci a fugit şi nu s-a mai întors. Iar acuma este pescar ca şi tată-său.

Şi regele îl izgoni şi-i zise:

— Sictir de-aci, o, pui de căţea! Fiţi-ar taică-tău afurisit, şi mărita-ţi-s-ar fie-ta cu un porc!

După care îl chemă pe vizir şi îlspuse:

— Băiatul n-a murit. Ce să facem?

Iar vizirul îi răspunse regelui:

— Am să-ţi rostuiesc eu o cale pentru moartea lui!

Şi regele îl întrebă:

— Cum să-i rostuieşti moartea?

El răspunse:

— Ştiu o fată tare frumoasă, fiica sultanului din Ţara Verde. Ţara aceea se află departe de aici cale de şapte ani. Aşa că avem să-l chemăm pe fiul pescarului, iar eu am să-i spun: „Sultanul, stăpânul nostru, are multă preţuire faţă de tine şi se bizuie pe vitejia ta. Aşa că trebuie să te duci în Ţara Verde şi s-o aduci de acolo pe fata sultanului acelei ţări, întrucât stăpânul nostru regele

vrea să se însoare cu ea, şi nimeni afară de tine nu ar putea să i-o aducă.”

Şi regele îi răspunse vizirului:

— E bine; trimite după băiat!

Atunci vizirul porunci să fie adus flăcăiaşul Mohammad, în pofida ciudei acestuia, şi îi zise:

— Stăpânul nostru sultanul doreşte a te trimite să i-o aduci pe fata sultanului din Ţara Verde.

Iar el răspunse:

— Da de când oi fi ştiind eu drumul înspre ţara aceea?

Vizirul spuse:

— Trebuie.

Atunci băiatul plecă necăjit, şi se duse la maică-sa să-i povestească năpasta. Iar maică-sa îi spuse:

— Du-te şi-ţi plimbă necazul pe malul râului, aproape de locul unde se varsă râul în mare, şi necazul are să ţi se spulbere de la sine.

Şi băiatul Mohammad se duse să se plimbe cu necazul său, pe malul mării, aproape de gura râului.

Şi, cum umbla aşa în lung şi în lat, necăjit, barbunul de odinioară ieşi din mare şi veni la el pe ţărm, dându-i bineţe. Şi îi zise:

— Pentru ce eşti necăjit, Mohammad Destoinicule?

El răspunse:

— Nu mă mai întreba! căci lucrul este fără de izbăvire.

Iar peştele îi zise:

— Izbăvirea este în mâinile lui Allah. Grăieşte.

El spuse:

— Gândeşte-te, o, barbunule, că vizirul cel de păcură mi-a zis: „Trebuie să te duci să ne-o cauţi pe fata sultanului din Ţara Verde”.

Şi barbunul îi zise:

— Bine. Du-te la rege şi spune-i: „Am să mă duc să ţi-o caut pe fata sultanului din Ţara Verde. Da, pentru aceasta, trebuie ca tu să pui să mi se facă o dahabia de aur. Şi trebuie ca aurul acela să fie luat din averea vizirului tău.”

Şi băiatul Mohammad se duse să-i spună regelui ceea ce îi spusese barbunul. Iar regele nu putu să facă altminteri decât să pună să i se meşterească dahabiaua de aur, din averea vizirului şi în ciuda nasului aceluia. Iar vizirul era să moară de ciudă mocnită. Şi Mohammad se sui în dahabiaua de aur şi plecă pe râu în sus.

Iar barbunul, prietenul său, mergea înainte-i, arătându-i drumul şi călăuzindu-l de-a lungul braţelor râului şi al curgerilor de ape, până ce, într-un sfârşit, ajunse la Ţara Verde. Şi Mohammad cel Destoinic trimise un pristav în cetate ca să strige: „Tot omul, fie femeie, fie bărbat, fie copil, fie tânăr, fie bătrân, poate să coboare pe malul râului ca să se uite la dahabiaua de aur a lui Mohammad cel Destoinic, fiul pescarului”.

Atunci toţi târgoveţii din cetate, cu mic cu mare, bărbaţi şi femei, veniră să se uite la dahabiaua de aur. Şi şezură să se uite la ea opt zile în şir. Atunci, fata regelui nu mai putu nici ea să-şi înfrâne ispita, şi ceru îngăduinţă de la tătâne-său, spunând:

— Vreau să mă duc şi eu, ca toţi ceilalţi, să văd dahabiaua.

Atunci regele se învoi cu treaba aceasta şi, mai întâi, porunci să se dea de veste în toată cetatea că nimenea, nici bărbat, nici femeie, nu are îngăduinţă în ziua aceea să iasă din casă, nici să se preumble prin partea ţărmului, întrucât domniţa urma să se ducă să vadă dahabiaua.

Şi-aşa că fata regelui se duse pe ţărm să se uite la dahabiaua de aur. Şi îl întrebă prin semne pe Destoinic dacă ar putea să intre şi s-o vadă şi pe dinlăuntru. Şi, după ce Mohammad îi făcu din cap şi din ochi un semn care însemna „da”, fata se sui pe puntea dahabialei şi începu s-o cerceteze. Atunci Mohammad cel Destoinic trase binişor priponul şi ţăruşul, şi dete drumul dahabialei, şi porni.

Or, când fata sultanului din Ţara Verde îşi sfârşi cercetarea şi voi să iasă pe punte, ridică ochii şi văzu dahabiaua plecată, destul de departe de-acuma de

cetatea părintelui ei. Atunci îi spuse prietenului barbunului:

— Unde mă duci, Destoinicule?

El răspunse:

— Te duc la un rege, ca să se însoare cu tine.

Ea îi spuse:

— Nu cumva, din întâmplare, regele o fi mai frumos decât tine, Destoinicule?

El răspunse:

— Nu ştiu. Ai să-l vezi numaidecât cu ochii tăi.

Atunci fata îşi scoase inelul de pe deget şi îl aruncă în apa râului. Ci barbunul se afla acolo, luă inelul şi îl duse în gură, deschizându-le calea. Pe urmă fata îi spuse Destoinicului:

— Eu nu am să mă mărit decât cu tine. Şi vreau să fiu de bunăvoie a ta, chiar aici.

Iar flăcăul Mohammad îi spuse:

— Bine.

Şi o luă, cu fecioria ei cu tot, şi se bucură de ea pe apă.

Şi, când ajunseră la capătul drumului, Mohammad, fiul pescarului, se duse la rege şi îi spuse:

— Iacătă-mă. Ţi-am adus-o pe fata sultanului din Ţara Verde. Da îţi spune că nu are să iasă din dahabia decât dacă îi aşterni pe pământ nişte chilimuri de mătase verde, pe care să calce spre a veni la palatul tău. Şi tu ai să vezi atunci ce galeş umblă ea.

Iar regele îi zise:

— Bine.

Şi puse să se cumpere, cu bani de-ai vizirului şi spre ciuda nasului aceluia, toate chilimurile de mătasă verde câte se aflau în sukul de chilimuri, şi porunci să fie aşternute pe jos până la dahabia.

Atunci domnita din Ţara Verde ieşi din dahabia şi păşi pe chilimurile de mătasă, îmbrăcată în verde şi legănându-se de răpea minţile. Şi regele o văzu, se minună de ea şi se îndrăgosti de frumuseţea ei. Iar după ce copila intră în sarai, el îi zise:

— Am să pun să se scrie chiar în seara aceasta senetul de căsătorie cu tine.

Iar copila îi spuse atunci:

— Bine. Da, dacă vrei să te însori cu mine, adu-mi inelul care mi-a căzut de pe deget în apele râului. Şi pe urmă avem să facem senetul şi ai să te însori cu mine.

Or, inelul îl dedese barbunul prietenului său, Mohammad cel Destoinic, fiul pescarului.

Şi-aşa că regele îl chemă pe vizir şi îi zise:

— Ascultă. Sultăniţei i-a căzut inelul de pe deget în apele râului. Ce este acuma de făcut? Şi cine poate să ni-l aducă?

Iar vizirul răspunse:

— Păi cine altul poate să ni-l aducă, de nu Mohammad, fiul pescarului, procletul şi efritul?

Or, vizirul nu grăia astfel decât spre a-l face pe băiat să cadă într-o capcană fără de scăpare. Încât regele trimise după el în graba mare. Iar când băiatul veni, îi spuseră:

— E vorba de un inel care i-a căzut din deget sultăniţei în apele râului. Şi nimeni nu poate să-l aducă, afară de tine.

El le răspunse:

— Bine. Na, iacătă inelul.

Iar regele luă inelul şi se duse să i-l dea copilei din Ţara Verde, şi-i spuse:

— Ţine, iacătă-ţi inelul, şi să facem în seara aceasta senetul de căsătorie!

Ea îi spuse:

— Bine. Da în tara mea, când o fată se mărită, este un obicei.

El îi zise:

— Bine. Spune-mi-l.

Ea zise:

— Se sapă un şanţ de la casa mirelui până la mare, se umple şanţul cu lemne şi cu vreascuri, şi i se dă foc. Iar mirele se aruncă în foc, şi merge prin el până la mare, unde se scaldă, spre a se duce apoi drept la mireasa lui...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a nouă sute patruzeci şi treia noapte

Urmă:

...Şi-aşa, mirele se curăţă în foc şi în apă. Şi-aceasta-i datina senetului de căsătorie în ţara mea.

Atunci regele, care era îndrăgostit de preafrumoasa domniţă, porunci să se sape şanţul cu pricina, puse să fie umplut cu lemne şi cu vreascuri, îşi chemă vizirul şi îi zise:

— Mâine, pregăteşte-te să mergi acolo cu mine.

Şi, a doua zi, când veni ceasul să se dea foc la şanţul cu lemne, vizirul îi spuse regelui:

— Ar fi bine ca mai înainte să se arunce dintru-ntâi în focul acesta Mohammad, fiul pescarului, spre a vedea cum are să fie treaba. Dacă el are să iasă viu şi nevătămat din foc, putem atunci să ne aruncăm în foc şi noi.

Iar regele spuse:

— Bine.

Or, estimp, barbunul se suise în dahabia, la prietenul său, băiatul, şi îi spusese:

— Destoinicule, dacă regele are să te cheme la el şi are să-ţi spună: „Aruncă-te în focul acesta!” tu să nu te sperii, da să-ţi astupi urechile şi să rosteşti rugăciunea cea ocrotitoare de rău: „În numele lui Allah îndurătorul cel fără de margini şi milosârdnicul”. Pe urmă, să te arunci hotărât în şanţul de foc.

Şi-aşa că regele porunci să se dea foc la butuci şi la vreascuri. Şi îl chemară pe Mohammad şi îi spuseră:

— Aruncă-te în foc şi mergi până la mare; căci tu poţi, întrucât eşti destoinic.

El le răspunse:

— Pe capul şi pe ochii mei! la poruncile voastre!

Şi îşi astupă urechile, şi rosti în mintea lui rugăciunea bismillahului, şi intră hotărât în foc. Şi ieşi la partea dinspre mare, mai frumos decât fusese. Şi toată lumea îl văzu şi rămase uluită de frumuseţea lui.

Atunci vizirul îi spuse regelui:

— Haide să intrăm şi noi în foc, ca să ieşim frumoşi ca fiul pescarului, procletul! Şi cheamă-l şi pe fiul tău, ca să se arunce în foc laolaltă cu noi, şi să se facă frumos cum o să ne facem noi.

Iar regele îl chemă pe fiu-său, cel care era urât şi care avea un chip ca pingeaua de iminei vechi. Şi se luară tustrei de mână şi se aruncară, iacă-aşa, în foc. Şi se făcură un morman de cenuşă.

Atunci Mohammad cel Destoinic, fiul pescarului, se duse la copilă, domniţa fiică a sultanului din Ţara Verde, şi făcu senetul de căsătorie cu ea, şi o luă de soţie. Şi se sui în scaunul de domnie al împărăţiei, şi fu rege şi sultan. Şi îi chemă pe lângă sine pe tatăl şi pe mama lui. Şi trăiră cu toţii laolaltă în sarai, în deplină fericire şi înţelegere, mulţumiţi şi înfloritori. Or, mărire lui Allah, stăpânul înfloririi, al mulţumirii, al fericirii şi al bunei înţelegeri!

Iar după ce ispravnicul de agie Mohii Al-Din îşi istorisi astfel povestea aceasta, şi după ce sultanul Baîbars îi fu mulţumitor şi îi mărturisi desfătarea sa, se întoarse la locu-i. Şi păşi înainte un al cincelea ispravnic de agie, pe care îl chema Nur Al-Din. Şi, după ce sărută pământul dintre mâinile sultanului Baîbars, îi spuse:

— Eu, o, stăpâne al nostru şi cunună a capetelor noastre, am să-ţi istorisesc o poveste care nu-şi află seamăn printre poveşti.

Şi spuse:

Povestea istorisită de către cel de al cincelea ispravnic de agie

A fost odată un sultan. Şi sultanul acela, într-o bună zi, îl chemă pe vizirul său şi îi zise:

— Vizirule!

Iar acela răspunse:

— La poruncile tale! Ce este, o, măria-ta?

El îi spuse:

— Vreau să pui a mi se scrie şi ciopli o pecete care să aibă anume puterea ca, dacă aş fi vesel, să nu mă mohorăsc, şi, dacă aş fi mohorât, să nu mă înveselesc. Şi trebuie ca acela care va scrie pecetea să-şi ia îndatorinţa de a pune în ea puterea cerută. Iar tu, pentru aceasta, ai un răspăs de trei zile!

Atunci vizirul se duse la cei care fac de obicei peceţi şi amulete, şi le spuse:

— Scrieţi-mi o pecete pentru rege.

Şi le povesti ce spusese şi ceruse regele. Da niciunul dintre ei nu vroi să ia asupra-şi a face o asemenea pecete. Atunci vizirul se ridică şi plecă necăjit. Şi îşi zise: „Nu am să-l găsesc în oraşul nostru pe acela de care am trebuinţă. Am să mă duc în altă ţară.”

Şi ieşi din cetate şi, mergând prin câmpie, se întâlni cu un şeic arab care îşi îmblăcea grâul pe aria lui. Şi îi dete bineţe, rostind:

— Pacea fie asupra-ţi, o, şeicule de arabi!

Iar şeicul de arabi îi răspunse la salamalek şi îi zise:

— Unde te duci, ya sidi, acuma, pe căldura asta?

El îi răspunse:

— Drumeţesc din pricina unei trebi de-a regelui.

Şeicul îl întrebă:

— Ce treabă-i aceea?

El răspunse:

— Regele îmi cere să pun a i se scrie o pecete care să fie în aşa fel încât, dacă el o fi vesel, să nu se mohorască, şi, dacă o fi mohorât, să nu se înveselească.

Iar şeicul de arabi îi spuse:
— Numai atâta?
Vizirul răspunse:
— Da.
El îi spuse:
— Bine. Şezi jos. Iar eu am să-ţi aduc de mâncare.
Şi şeicul de arabi îl lăsă o clipită pe vizir şi se duse la fata sa, pe care o chema Iasomia, şi îi spuse:
— O, fata mea Iasomia, pregăteşte de masă pentru oaspete.
Ea îi spuse:
— De unde vine oaspetele acela?
El răspunse:
— Din partea sultanului.
Ea îl întrebă:
— Şi ce vrea?
Iar tatăl ei îi istorisi treaba. Ci nu ar fi de niciun folos s-o mai spunem şi noi încă o dată.
Atunci Iasomia, domniţa de arabi, pregăti pe dată o tavă cu ouă, pe care se aflau treizeci de ouă ce înotau în unt dulce, şi i-o dete tatălui său, cu opt darabe de pâine, spunându-i:
— Du-i astea drumeţului şi spune-i: „Fiica mea Iasomia, domniţă de arabi, îţi urează bun-venit şi îţi trimite vorbă că are să-ţi scrie ea pecetea. Şi tot ea îţi mai spune, pe deasupra: Luna de-abia are treizeci de zile, marea este plină astăzi, iar opt zile fac o săptămână!”
Şi tatăl ei zise:
— Bine.
Şi luă mâncarea şi plecă.
Şi, cum mergea aşa, untul de pe tavă se scurse pe mâna lui. Atunci şeicul puse tava la pământ, luă una dintre pâini, şterse untul de pe mână şi mâncă pâinea cu unt, precum şi un ou care îl ispiti. După care se sculă şi plecă să-i ducă mâncarea vizirului, şi-i spuse:
— Fata mea Iasomia, domniţă de arabi, îţi trimite salamalekul şi îţi spune că are să-ţi scrie ea pecetea. Şi,

pe deasupra, îţi mai spune: „Luna de-abia are treizeci de zile, marea este plină astăzi, şi opt zile fac o săptămână”.

Iar vizirul spuse:

— Să mâncăm mai întâi, şi-o să vedem pe urmă.

Iar când isprăvi de mâncat îi zise părintelui Iasomiei:

— Spune-i să-mi scrie pecetea, dar mai spune-i şi că luna a avut cu o zi mai puţin, că marea a fost uscată, şi că săptămână nu a avut decât şapte zile.

Atunei şeicul de arabi se întoarse la fiică-sa şi-i zise:

— Vizirul îţi spune să-i scrii pecetea, dar că luna a avut cu o zi mai puţin, că marea a fost uscată şi că săptămâna n-a avut decât şapte zile.

Atunci fata îi zise:

— Nu ţi-e ruşine, o, tată, de ce-ai făcut? Ai pus tava cu mâncarea jos pe drum, ai mâncat o pâine şi un ou, şi i-ai dus oaspetelui ouăle fără untul lor!

El îi răspunse:

— Hei, uallahi, dreptu-i! Ci, o, fata mea, tava era plină şi untul s-a vărsat pe mâna mea; atunci am stat jos şi am şters untul cu o pâine, pe care am mâncat-o; şi-atunci mi s-a făcut poftă de un ou, pe care l-am înfulecat.

Ea spuse:

— Nu e nimic. Să pregătim pecetea.

Atunci ea pregăti pecetea şi o întocmi cu vorbele acestea: „Orice simţământ, fie necaz, fie bucurie, de la Allah ne vine!” Şi-i trimise pecetea vizirului, care o luă, după mulţumirile cuvenite, şi plecă să i-o ducă regelui.

Iar regele, după ce luă pecetea şi citi ceea ce era scris pe ea, îl întrebă pe vizir:

— Cine a făcut pecetea?

El răspunse:

— O copilă, pe nume Iasomia, domniţă de arabi.

Iar regele se ridică pe cele două picioare ale lui şi-i zise vizirului:

— Vino şi du-mă la tatăl ei, ca să mă însor cu fata.

Atunci vizirul îl luă pe rege de mână şi plecă cu el. Şi se duseră la şeicul de arabi, şi-i spuseră:

— O, şeicule de arabi, am venit ca să legăm cumetrie cu tine.

El le răspunse:

— Spor în neam şi spor în casă! Da prin cine?

Vizirul răspunse:

— Prin domniţa de arabi, Iasomia, fiica ta, pe care stăpânul nostru regele, care se află dinaintea ochilor tăi, doreşte s-o ia de soţie.

El spuse:

— Bine. Suntem slugile voastre. Da fiica mea va fi pusă într-o cumpănă pe un talger, iar aurul pe celălalt talger. Şi, greutate pentru greutate. Întrucât Iasomia este scumpă inimii tatălui ei.

Iar vizirul răspunse:

— Nu este nimic împotrivă.

Şi plecară după aur, şi îl puseră pe un talger de cumpănă, pe când şeicul de arabi o punea pe fiică-sa pe celălalt talger. Şi, când fata şi cu aurul se cumpăniră, se scrise, acolo pe loc, senetul de căsătorie. Şi regele dete un ospăţ mare în satul arabilor. Şi, în chiar noaptea aceea, intră la fată, în casa părintelui ei, şi îi luă fecioria, şi se bucură de ea. Şi, dimineaţa, plecă cu ea, şi o aşeză în saraiul său.

Or, după ce şezu o bucată de vreme în saraiul regelui, preafrumoasa copilă de arabi Iasomia începu să alunece înspre slăbire şi să se stingă de lungoare. Atunci regele chemă hakimul şi îi spuse:

— Suie degrabă şi cerceteaz-o pe Sett Eharab, Iasomia. Nu ştiu de ce slăbeşte aşa şi se stinge.

Şi hakimul urcă şi o cercetă pe Iasomia. Pe urmă coborî şi îi spuse regelui:

— Nu este învăţată cu şederea în cetate, întrucât este fată de la câmp, iar pieptul ei se usucă din lipsă de aer.

Iar regele întrebă:

— Şi ce trebuie să facem?

Hakimul răspunse:

— Pune să i se zidească un sarai la mare, unde va

putea să răsufle aer curat; şi are să se facă mai frumoasă decât era.

Şi regele dete numaidecât poruncă zidarilor să zidească un sarai la mare. Şi, când saraiul fu gata, fu dusă acolo Iasomia cea vlăguită, domniţa de arabi.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a nouă sute patruzeci şi patra noapte

Urmă:

Or, după ce Iasomia şezu o vreme acolo în sarai, se îngraşă şi încetă de a mai tânji. Şi, cum şedea într-o zi sprijinită în coate la fereastra ei, să se uite la mare, un pescar veni să-şi arunce năvodul chiar sub zidurile saraiului. Şi, când îl trase, nu văzu în el decât nişte sfărâmături de cărămizi şi nişte cioburi de scoici. Şi se mohorî. Atunci Iasomia îi grăi şi îi zise:

— O, pescarule, de data aceasta, dacă vrei să arunci năvodul în mare întru norocul meu, am să-ţi dau un dinar de aur pentru osteneala ta.

Iar pescarul răspunse:

— Bine, o, domniţă!

Şi aruncă năvodul în mare, întru norocul domniţei de arabi Iasomia, îl trase şi, strângându-l, găsi în el un şip de aramă roşie. Şi i-l arătă Iasomiei, care numaidecât se învălui cu un cearceaf de pat ca într-un izar şi coborî la pescar şi îi zise:

— Ţine, iacătă dinarul, şi dă-mi şipul.

Ci pescarul răspunse:

— Nu, pe Allah! nu am să iau dinarul ca plată pentru acest şip, ci un sărut de pe obrazul tău.

Or, chiar în clipita când vorbeau astfel laolaltă, dete peste ei regele. Şi îl înşfăca pe pescar, şi îl ucise cu spada sa, şi îi aruncă leşul în apele râului. Pe urmă se întoarse înspre domniţa de arabi Iasomia şi îi zise:

— Şi nici pe tine nu vreau să te mai văd. Du-te unde-ţi place!

Şi ea plecă. Şi două zile şi două nopţi merse ea flămândă şi însetată. Şi ajunse atunci într-un oraş. Şi şezu jos la uşa prăvăliei unui neguţător, de dimineaţa până la ceasul rugăciunii de la amiază. Atunci neguţătorul îi zise:

— O, domnia-ta, şezi aici de azi-dimineaţă. Pentru ce?

Ea răspunse:

— Sunt o străină. Nu ştiu pe nimeni în cetatea aceasta. Şi nu am mâncat şi nu am băut nimic de două zile.

Atunci neguţătorul îl chemă pe arapul său şi îi zise:

— Ia-o pe femeia aceasta şi du-o acasă la noi. Şi spune-le, acasă, să-i dea să mănânce şi să bea.

Şi o luă arapul şi o duse acasă, şi îi spuse nevestei neguţătorului, stăpâna sa:

— Stăpânul meu îţi trimite vorbă să-i dai femeii acesteia să mănânce bine şi să bea.

Iar femeia neguţătorului se uită la Iasomia, şi o văzu, şi fu cuprinsă de pizmă, întrucât cealaltă era mai frumoasă. Şi se întoarse înspre arap şi îi spuse:

— Bine. Suie-o pe femeia aceasta în poiata de pe terasă.

Şi arapul o luă pe Iasomia de mână şi o duse sus în poiata cu pricina, de pe terasă. Şi Iasomia şezu acolo până seara, fără ca nevasta neguţătorului să se îngrijească de ea în vreun fel, nici cu mâncare, nici cu băutură. Atunci domniţa de arabi Iasomia îşi aduse aminte de şipul de aramă roşie pe care îl avea la subsuoară şi îşi zise: „Să vedem, poate că o fi colea în şip vreun strop de apă de băut!” Şi, gândind aşa, luă şipul şi îi răsuci capacul. Şi numaidecât ieşiră din şip un lighean cu ibricul lui. Şi Iasomia se spălă pe mâini. Pe urmă, ridică ochii şi văzu cum iese din şip o tabla plină cu mâncăruri şi cu băuturi. Şi mâncă, şi bău, şi fu mulţumită. Atunci, răsuci iarăşi capacul şipului, şi ieşiră din şip zece roabe albe şi tinere, cu geamparalele în mâini, care începură să dănţuiască prin poiată. Şi, după ce îşi sfârşiră dănţuirea,

fiecare dintre ele aruncă zece pungi de aur pe genunchii Iasomiei. Pe urmă intrară toate îndărăt în şip.

Şi domniţa de arabi Iasomia rămase aşa în poiată trei zile întregi, mâncând şi desfătându-se cu copilele din şip. Şi, ori de câte ori le scotea afară din şip, ele îi aruncau, după danţ, câte zece pungi pline cu aur; şi tot aşa până ce la urmă poiata se umplu cu aur până la bagdadie.

Or, după acest răstimp, arapul neguţătorului se sui pe terasă pentru o nevoie. Şi o văzu pe domniţa Iasomia, şi se minună, întrucât o credea plecată de mult, ca urmare a spuselor nevestei neguţătorului. Şi Iasomia îi zise:

— Oare stăpânul tău m-a trimis aici ca să-mi daţi să mănânc ori ca să mă lăsaţi şi mai moartă decât înainte, de foame şi de sete?

Iar robul răspunse:

— Ya setti, stăpânuî meu crede că ţi s-a dat pâine şi că ai plecat în chiar ziua aceea.

Pe urmă dete fuga degrabă la stăpânuî său, la prăvălie, şi îi zise:

— Ya sidi, biata femeie pe care ai trimis-o cu mine acasă, acum trei zile, a stat toată vremea aceasta pe terasă, în poiată, fără să mănânce ori să bea ceva.

Şi neguţătorul, un om de treabă, se mohorî şi plecă pe dată din prăvălie, şi se duse să-i spună nevesti-si:

— Cum, o, blestemato? Nu i-ai dat să mănânce nimic acelei femei sărmane?

Şi o înşfăcă, şi începu s-o bată, până ce mâna lui osteni s-o tot bată. Pe urmă, luă nişte pâine şi încă alte lucruri, şi se sui pe terasă şi îi spuse Iasomiei:

— Ya setti, pofteşte de mănâncă. Şi nu ne ocări pentru uitare!

Ea răspunse:

— Allah să-ţi sporească bunurile! Este ca şi cum bunăvoinţa ta ar fi ajuns la ţinta ei. Acuma, dacă ai vrea să-ţi desăvârşeşti milele, ţi-aş cere un lucru!

El spuse:

— Grăieşte, o, stăpină a mea.

— Aş vrea să-mi zideşti un sarai la marginea cetăţii, şi care să fie de două ori mai frumos decât palatul regelui.

El răspunse:

— Nu este nimic împotrivă! De bună seamă!

Ea spuse:

— Iacătă nişte aur. Ia atâta cât vrei. Dacă zidarii lucrează de obicei pentru o drahmă pe zi, tu să le dai patru, ca să grăbească zidirea.

Iar neguţătorul zise:

— Bine.

Şi luă banii şi se duse să tocmească zidari şi meşteri, care zidiră în scurtă vreme un palat de două ori mai frumos decât palatul regelui. Şi neguţătorul se întoarse atunci la poiată, la domniţa de arabi Iasomia, şi îi spuse:

— Ya setti, saraiul este gata!

Ea îi spuse:

— Iacătă nişte bani. Ia-i şi du-te să cumperi chilimuri de atlaz pentru sarai. Şi fă rost să aduci nişte slujitori arapi, care să fie străini şi să nu ştie arăbeşte!

Şi neguţătorul se duse să cumpere chilimurile de atlaz şi să facă rost de arapii ceruţi ca slugi, care să nu ştie şi să nu priceapă arăbeşte; şi se întoarse la poiată, să-i spună domniţei de arabi Iasomia:

— O, stăpâna mea, totu-i împlinit acum. Aibi bunătatea să vii şi să-ţi iei în stăpânire saraiul.

Iar domniţa de arabi Iasomia se ridică şi, înainte de a ieşi din poiată, îi spuse neguţătorului:

— Poiata în care mă aflu este plină cu aur până la tavan. Ia-l pe tot, ca pe un dar din parte-mi, pentru bunătatea pe care ai dovedit-o faţă de mine.

Şi îşi luă rămas-bun de la negustor. Şi-atâta cu el!

Ci în ce o priveşte pe Iasomia, apoi aceasta îşi făcu intrarea în saraiul ei. Şi, cumpărându-şi un caftan strălucit, de rege, se îmbrăcă cu el şi se aşeză într-un jeţ. Şi semăna întru totul cu un rege frumos. Şi-aşa cu ea!

Ci în ceea ce îl priveşte pe soţul ei, regele, cel care îl omorâse pe pescar şi cel care o alungase pe ea, apoi

acela, de la o vreme, se însenină şi îşi aduse aminte de ea la ceasul nopţii. Şi, atunci noaptea, îşi chemă vizirul şi îi zise:

— Vizirule!

Iar vizirul răspunse:

— Aici sunt!

El spuse:

— Hai să ne îmbrăcăm teptil şi să plecăm s-o căutăm pe domniţa de arabi Iasomia, soţia mea.

Şi vizirul zise:

— Ascult şi mă supun.

Şi ieşiră din palat, străvestiţi aşa, şi umblară două zile tot căutând-o pe domniţa de arabi Iasomia, întrebând şi cercetând. Şi ajunseră în cetatea în care se afla domniţa. Şi văzură saraiul ei. Şi regele îi spuse vizirului:

— Palatul acesta este de curând, căci nu l-am mai văzut în drumurile mele pe aici de mai înainte. Al cui ar putea să fie?

Iar vizirul răspunse:

— Habar n-am. Poate că o fi al vreunui rege năvălitor, care o fi cucerit cetatea, fără ca noi să ştim.

Şi regele zise:

— Pe Allah! poate că aşa o fi. Încât, spre a ne încredinţa, avem să trimitem un pristav în cetate să dea de veste că nimeni nu are îngăduinţa să aprindă lumina la noapte în casa sa. În felul acesta, avem să ştim dacă oamenii care locuiesc în palat sunt supuşi prea plecaţi ai noştri, ori sunt cumva nişte regi cuceritori.

Şi-aşa că pristavul se duse prin cetate să strige porunca. Şi, când se făcu noapte, regele porni să străbată mahalalele împreună cu vizirul său. Şi văzură că nicăierea nu era lumină, afară numai de palatul cel strălucit pe care ei nu-l cunoşteau. Şi auziră de acolo cântece şi zvon de alăute, de cobze şi de ţimbale. Atunci Vizirul îi zise regelui:

— Vezi şi tu, o, măria-ta! Bine ţi-am spus eu că ţara aceasta nu mai este a noastră, şi că saraiul acesta este

locuit de regii năvălitori!

Iar regele răspunse:

— Cine ştie? Hai să mergem şi să-l iscodim pe străjerul de la poarta palatului.

Şi se duseră să-l iscodească pe străjer. Ci, cum străjerul era un păgân, care nu ştia şi nu pricepea o vorbă pe arăbeşte, le răspunse la fiecare întrebare:

— Şanu!

Ceea ce în limba păgânească însemna: „Nu ştiu!” Şi regele cu vizirul său plecară şi nu putură să adoarmă în noaptea aceea, întrucât îi cuprinsese frica.

Iar dimineaţa regele îi zise vizirului:

— Spune-i pristavului să mai crăinieească încă o dată prin cetate că nimeni să nu aprindă lumina la noapte. În felul acesta avem să căpătăm o încredinţare.

Şi pristavul crăinici; şi noaptea veni; şi regele se preumblă cu vizirul său. Ci găsiră că bezna domnea în toate casele, afară de serai, unde lumina era de două ori mai tare decât în ajun, şi unde totul era numai o strălucire. Şi vizirul îi zise regelui:

— Acuma ai încredinţarea în ceea ce priveşte cele ce ţi-am spus, despre cuprinderea acestei ţări de către regii străini.

Şi regele zise:

— Adevăratu-i! da ce ne rămâne de făcut?

Vizirul zise:

— Să ne ducem să ne culcăm, şi mâine avem să vedem!

Şi a doua zi vizirul îi spuse regelui:

— Hai să ne ducem să ne preumblăm, ca toată lumea, prin preajma saraiului. Şi am să te las jos, iar eu am să urc singur, pe furiş, să văd cu ochii mei şi să aud cu urechile mele din ce ţară este regele.

Şi-aşa că, atunci când ajunseră la poarta saraiului, vizirul izbuti să înşele băgarea de seamă a străjerilor şi să urce până în sala scaunului domnesc. Şi când o văzu pe domniţa de arabi Iasomia i se închină, gândind că se

închină unui rege tânăr. Iar ea îi răspunse la salamalek şi îi zise:

— Şezi jos.

Şi, după ce el şezu, domniţa de arabi Iasomia, care îl cunoscuse şi care avea ştire despre venirea regelui, soţul ei, în cetate, răsuci capacul de la şip şi numaidecât răcoritoarele fură scoase; şi zece roabe albe preafrumoase ieşiră din şip şi începură să dănţuiască bătând din geamparale. Şi, după danţ, fiecare dintre ele aruncă zece pungi pline cu aur pe genunchii Iasomiei. Iar ea le luă şi le dărui pe toate vizirului, spunându-i:

— Ia-le ca dar, întrucât văd că eşti sărman.

Şi vizirul îi sărută mâna şi îi zise:

— Deie-ţi Allah biruinţă asupra vrăjmaşilor tăi, o, rege al vremilor, şi alungească-ţi pentru noi zilele!

Pe urmă îşi luă rămas-bun şi coborî la rege, care şedea jos lângă poartă.

Şi regele îl întrebă:

— Ce-ai făcut acolo, o, vizirule?

El răspunse:

— Hei, uallah! bine ţi-am spus eu că ţi-a fost răpit pământul! Gândeşte-te că mi-a dat o sută de pungi ca dar, şi mi-a spus: „Ia asta pentru tine, întrucât eşti sărac!” Iacătă ce mi-a spus regele acela! Mai poţi tu, după una ca asta, să te îndoieşti că ţi-a cuprins oraşul acesta şi ţara aceasta?

Şi regele zise:

— Ba tu chiar aşa socoţi? Dacă-i aşa, am să încerc şi eu să adorm veghea străjerilor cei păgâni şi să urc sus spre a-l vedea pe rege!

Şi făcu precum spusese.

Or, de cum îl văzu, domniţa de arabi Iasomia îl şi cunoscu, dar nu lăsă să se bage de seamă nimic. Şi se ridică din jeţul ei, în cinstea lui, şi îi spuse:

— Aibi bunătatea de a şedea jos!

Şi, când regele îl văzu pe cel pe care îl socotea a fi un rege străin că se ridică în cinstea lui, inimă i se linişti şi îşi

zise în sineşi: „De bună seamă că este un supus, şi nu un rege; altminteri nu s-ar fi sculat aşa pentru cineva pe care nu-l cunoaşte!” Şi şezu în scaun; iar răcoritoarele se şi iviră; şi regele bău şi fu mulţumit. Atunci se îmbărbătă întru totul şi o întrebă pe domniţa de arabi Iasomia:

— Da vouă, care vi-i hramul?

Iar ea zâmbi a râde şi răspunse:

— Noi suntem oameni bogaţi.

Şi, grăind astfel, răsuci capacul şipului şi, pe clipă, zece roabe albe minunate ieşiră din şip, dănţuind în bătaie de geamparale. Şi, înainte de a pieri, fiecare dintre ele aruncă zece pungi pline cu aur pe genunchii Iasomiei.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a nouă sute patruzeci şi cincea noapte

Urmă:

Şi regele se minună de şip, până peste marginile minunării, şi îi spuse domniţei de arabi Iasomia:

— Poţi tu să-mi spui, o, fratele meu, de unde ai cumpărat acest şip vrăjit?

Ea răspunse:

— Nu l-am cumpărat pe bani.

El întrebă:

— Atunci, pe ce l-ai cumpărat?

Ea spuse:

— Păi am văzut la cineva şipul, şi i-am spus acelui cineva: „Dă-mi şipul şi cere-mi pe el ce vrei!” Iar el mi-a răspuns: „Şipul nu este nici de vândut, nici de cumpărat. Da, dacă vrei să ţi-l dăruiesc, vino să faci numai o dată cu mine ceea ce face cocoşul cu găina! Şi, pe urmă, am să-ţi dăruiesc şipul.” Şi eu i-am făcut ceea ce vroise de la mine. Şi el mi-a dăruit şipul.

Or, Iasomia nu grăia astfel decât pentru că avea ea un gând.

Încât, când regele auzi spusele acestea, îi zise:

— E bine, iar treaba-i lesnicioasă. Căci şi eu, dacă ai vrea să-mi dăruieşti şipul, m-aş învoi să-mi faci lucrul acela de două ori, nu numai o dată!

Iar domniţa de arabi zise:

— Nu, de două ori nu este destul. Deschidă-ne Allah poarta chilipirului!

El îi spuse:

— Atunci haide şi fă-mi de patru ori, pentru şipu-acela!

Ea îi zise:

— Bine, scoală-te şi intră în odaia de colea, pentru treaba hotărâtă.

Şi intrară unul după altul în odaie.

Atunci domniţa de arabi Iasomia, văzându-l pe rege cum se aşază anume pentru vânzarea cu pricina, se puse pe-un râs de se prăvăli pe spate. Pe urmă îi zise:

— Maşallah, o, rege al vremilor! Tu eşti rege şi sultan, şi vrei să te laşi puştănit pentru un şip! Atunci cum de-ai putut, având asemenea cuget, să iei asupra-ţi uciderea pescarului care mi-a spus: „Dă-mi un sărut, şi ia şipul”?

Când auzi vorbele acestea, regele rămase năuc şi înmărmurit. Apoi o cunoscu pe domniţa de arabi Iasomia, şi începu să râdă, şi-i zise:

— Au tu eşti oare? Şi toate astea-s ale tale?

Şi o sărută şi se împăcă cu ea. Şi, de-atunci, trăiră laolaltă în deplină înţelegere, mulţumire şi huzur. Şi mărire lui Allah, orânduitorul înţelegerii, şi împărţitorul de huzur şi de fericire!

Iar ispravnicul de agie Nur Al-Din, după ce istorisi astfel povestea cu domniţa de arabi Iasomia, tăcu. Iar sultanul Baîbars mult se veseli şi se desfătă că o auzise, şi îi spuse:

— Pe Allah, povestea ta este nemaipomenită!

Atunci un al şaselea ispravnic de agie, pe care îl chema Gamal Al-Din, veni între mâinile lui Baîbars şi spuse:

— Eu, o, rege al vremilor, dacă îmi îngăduieşti, am să-ţi

istorisesc o poveste care are să-ţi placă!

Iar Baîbars îi zise:

— De bună seamă! ai îngăduinţa!

Şi ispravnicul de agie Gamal Al-Din spuse:

Povestea istorisită de către cel de al şaselea ispravnic de agie

A fost odată, o, rege al vremilor, un sultan care avea o fată. Iar fata domniţa era frumoasă, nespus de frumoasă, şi era tare iubită şi tare răsfăţată şi tare giugiulită. Şi, pe deasupra, era grozav de cilibie. Pentru aceea se şi numea Dalal.

Or, într-o zi, şedea şi se scărpina în cap. Şi găsi pe cap un păduche mititel. Şi se uită la el o bucată de vreme. Pe urmă se sculă şi îl luă între degete şi se duse în pivniţa în care se aflau rânduite chiupurile cele mari cu ulei, cu unt şi cu miere. Şi deschise un chiup mare de ulei, puse cu gingăşie păduchele pe faţa uleiului, aşeză la loc capacul chiupului, astupându-l astfel peste păduche, şi plecă.

Şi se scurseră zile şi ani. Şi domniţa Dalal ajunse la cei cincisprezece ani ai ei, uitându-şi de multă vreme de păduche şi de întemniţarea lui în chiup.

Da veni o zi când păduchele sparse chiupul cu trupul lui, şi ieşi de acolo, semănând, la mărime, la coarne şi la înfăţişare, cu un bivol de la Nil. Iar străjerul însărcinat cu paza pivniţei o luă la fugă înspăimântat, chemând slugile cu strigăte amarnice. Şi păduchele fu împresurat, fu înşfăcat de coarne şi fu dus dinaintea regelui.

Iar regele întrebă:

— Ce e ăsta?

Iar domniţa Dalal, care se afla acolo de faţă, strigă:

— Yeh! Păi ăsta este păduchele meu!

Iar regele, nedumerit, o întrebă:

— Ce spui tu, fata mea?

Ea răspunse:

— Când eram mică, mă scărpinam în cap într-o zi, şi am dat de păduchele acesta pe capul meu. Atunci l-am luat şi m-am dus să-l pun într-un chiup cu ulei. Şi-acuma a crescut mare şi voinic, şi a spart chiupul.

Iar regele, auzind-o, îi spuse fiică-si:

— Fata mea, tu acuma se cade să fii măritată. Căci păduchele a spart chiupul, iar mâine şi tu s-ar cam putea să sari peste zid şi să dai fuga după bărbaţi. Drept aceea mai bine-i acuma să te mărit. Ferească-ne Allah de orice spărtură!

Pe urmă se întoarse înspre vizirul său şi-i spuse:

— Înjunghie păduchele şi jupoaie-l, şi atârnă-i pielea la poarta palatului. Apoi ia cu tine pe spătarul meu şi pe şeicul calemgiilor de la palat, cel care are sarcina să scrie senetele de căsătorie. Şi pe acela care va cunoaşte că pielea atârnată este o piele de păduche avem să-l însurăm cu fata mea Dalal. Dar cine nu va cunoaşte ce fel de piele este va fi scurtat de cap, iar pielea lui va fi atârnată la poartă, alături de pielea păduchelui.

Şi vizirul înjunghie păduchele, acolo pe loc, îl jupui şi îi atârnă pielea la poarta palatului. Pe urmă trimise un crainic, care crăinici în cetate:

— Cine va cunoaşte pielea spânzurată la poarta palatului, se va însura cu El Sett Delal, fata regelui. Da cine nu o va cunoaşte, va fi scurtat de cap.

Şi mulţi târgoveţi din cetate se perindară pe dinaintea pieii de păduche. Şi unii ziseră: „Este o piele de bivol”. Şi li se reteză capul. Iar alţii ziseră: „Este o piele de berbec sălbatic”. Şi li se reteză capul. Şi, în felul acesta, fură retezate pentruzeci de capete, şi patruzeci de piei de fii de-ai lui Adam fură agăţate alături de pielea păduchelui.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a nouă sute patruzeci şi şasea noapte

Urmă:

Atunci trecu pe acolo un flăcău care era frumos ca steaua Canopus când străluceşte peste mare. Şi întrebă lumea:

— Ce-i cu adunarea aceasta de dinaintea palatului?

Şi i se răspunse:

— Cine va cunoaşte pielea aceea, se va însura cu fata regelui!

Şi flăcăul se duse la vizir, la spătar şi la şeicul calemgiilor, care şedeau sub piele, şi le zise:

— Am să vă spun eu ce fel de piele-i aceasta!

Iar ei îi răspunseră:

— Bine.

El le spuse:

— Este pielea unui păduche crescut în ulei.

Iar ei îi ziseră:

— Adevăratu-i! Intră la rege, o, voinicule, şi fă senetul de căsătorie.

Şi flăcăul intră la rege şi îi zise:

— Este pielea unui păduche crescut în ulei.

Iar regele zise:

— Adevărat este! Să se scrie senetul însurătorii acestui voinic cu fata mea Dalal!

Şi fu scris senetul, pe clipă pe dată. Şi se prăznui nunta. Şi flăcăul cel frumos ca steaua Canopus pătrunse în odaia miresei şi se bucură de fecioara Dalal. Iar Dalal fu mulţumită în braţele flăcăului cel frumos ca steaua Canopus când străluceşte peste mare.

Şi şezură laolaltă, în sarai, patruzeci de zile, după care flăcăul intră la rege şi-i zise:

— Eu sunt fiu de rege şi sultan, şi aş vroi să-mi iau soţia şi să plec, spre a mă duce în împărăţia tatălui meu şi să rămân în palatul nostru.

Iar regele, după ce stărui să-i mai întârzie o bucată de vreme, zise într-un sfârşit:

— Bine.

Şi adăugă:

— Mâine, fiule, avem să punem să se scoată pentru tine darurile, robii şi hadâmbii.

Iar el răspunse:

— Da pentru ce? Avem din belşug de toate şi nu vrem nimic, decât pe soţia mea Dalal.

Iar regele îi zise:

— Bine. Ia-o, aşadar, şi du-te. Da mă rog ţie s-o iei şi pe mama ei cu ea, ca să ştie şi maică-sa unde-i sălăşluieşte fata, şi să se ducă s-o vadă din când în când.

El răspunse:

— Da de ce s-o mai ostenim degeaba pe mama ei, femeie în vârstă? Mă leg mai degrabă s-o aduc eu aici pe soţia mea, în fiecare lună, ca s-o vedeţi cu toţii.

Şi regele zise:

— Taiieb.

Iar flăcăul o luă pe soţia sa Dalal şi plecă cu ea înspre ţara lui.

Or, flăcăul acela atâta de frumos nu era altceva decât un ghul ca toţi ghulii, ba chiar din soiul cel mai primejdios. Şi o aşeză pe Dalal în casa lui, care se afla într-o sihăstrie, pe vârful unui munte. Pe urmă, plecă să bată câmpurile, să spargă drumurile, să le facă pe femeile însărcinate să lepede, să sperie babele, să înspăimânte copiii, să urle în vânt, să latre pe la uşi, să scheaune în noapte, să bântuie printre năruiturile cele de demult, să arunce vrăji rele, să se strâmbe prin bezne, să răvăşească mormintele, să adulmece morţii, să săvârşească sodom de nelegiuiri şi să işte potop de năpaste. După care îşi luă iarăşi chipul de flăcău şi îi aduse în mână soţiei sale Dalal un cap de fiu de-al lui Adam, spunându-i:

— Ia, Dalal, capu-acesta, frige-l în cuptor şi taie-l în bucăţi, ca să-l mâncăm împreună.

Iar ea îi răspunse:

— E un cap de om! Eu nu mănânc decât cap de berbec.

El zise:
— Bine.
Şi se duse să-i caute un berbec. Iar ea îl fripse şi îl mâncă.
Şi trăiră aşa mai departe singuri singurei în pustietatea lor, Dalal pierdută fără de apărare în puterea căpcăunului, iar căpcăunul afundându-se în răutăţile lui, spre a se întoarce apoi la ea pătat cu urmele omorurilor, ale siluirilor, ale măcelurilor şi ale fărădelegilor.
Şi, după opt zile de asemenea trai, ghulul ieşi şi se preschimbă, luând înfăţişarea şi chipul mamei soţiei sale; şi îşi puse haine muiereşti şi se întoarse să bată la poartă. Iar Dalal se uită pe fereastră şi întrebă:
— Cine bate la poartă?
Iar ghulul răspunse cu glasul mamei, şi zise:
— Eu sunt! deschide, fata mea.
Şi domniţa coborî în grabă şi deschise poarta. Şi fata, în cele opt zile, ajunsese slabă, galbenă şi topită. Iar ghulul, în chipul mamei, îi spuse, după ce se îmbrăţişară:
— O, fata mea scumpă, am venit la tine, măcar că nu am îngăduinţă. Întrucât noi am auzit că soţul tău ar fi un ghul, care te-ar pune să mănânci carne de fii de-ai lui Adam. Uf! Cum o duci, fata mea? Tare mi-e teamă acuma să nu te mănânce şi pe tine. Hai şi fugi cu mine!
Ci Dalal, care nu vroia să-l vorbească de rău pe soţul ei, răspunse:
— Taci, tu, o, mamă! Nu este niciun ghul şi nicio mireasmă de ghul! Nu rosti asemenea vorbe, o, păcatele noastre! Soţul meu este un fiu de rege, frumos ca steaua Canopus pe mare. Şi îmi dă să mănânc în fiecare zi câte un berbec gras.
Atunci ghulul cel tânăr o părăsi cu inima bucuroasă pentru ea, întrucât domniţa nu-i dovedise taina. Şi îşi luă înfăţişarea lui cea frumoasă de la început, şi veni să-i aducă un berbec şi să-i spună:
— Ţine, ia-l şi frige-l, Dalal!
Ea îi zise:

— A fost maică-mea pe aici. Nu e vina mea. Şi mi-a spus să-ţi înfăţişez urările ei.

El răspunse:

— Chiar că îmi pare rău că nu m-am grăbit oleacă, spre a o întâlni pe soţia credincioasă a socrului meu!

Pe urmă îi spuse:

— Aşa-i că ţi-ar plăcea s-o vezi şi pe mătuşa ta, sora mamei tale?

Ea răspunse:

— Oh, da!

El îi zise:

— Bine. Mâine am să ţi-o aduc.

Or, a doua zi, când se lumină de ziuă, ghulul ieşi, se prefăcu în mătuşa domniţei Dedal şi se duse să bată la poartă. Şi Dalal întrebă de la fereastră:

— Cine-i acolo?

El îi zise:

— Deschide, sunt eu, mătuşa ta! M-a muncit dorul de tine, şi am venit să te văd.

Iar ea coborî şi-i deschise poarta. Şi ghulul, străvestit în mătuşa domniţei, o sărută pe Dalal, plânse îndelung şi cu un potop de lacrimi, şi spuse:

— Aoleu, o, fiică a surorii mele, aoleu, o, ce durere şi ce jale!

Iar Dalal întrebă:

— Da de ce? când? cum?

Ea spuse:

— Ai! Ai! Ai!

Ea zise:

— Ce te doare, tuşică?

Ea zise:

— Nu mă doare nimic, o, fiică a surorii mele, da mă doare pentru tine! Am aflat că acela cu care te-ai măritat este un ghul.

Ci Dalal răspunse:

— Taci, nu rosti asemenea vorbe, tuşică! Soţul meu este fiul unui rege şi sultan, aşa cum sunt eu fiică de rege

şi sultan. Bogăţiile lui sunt mai mari decât bogăţiile tatălui meu. Iar el se asemuie, ca frumuseţe, cu steaua Canopus când străluceşte peste mare.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a nouă sute patruzeci şi şaptea noapte

Urmă:

Pe urmă o pofti să mănânce dintr-un cap de berbec, spre a-i dovedi limpede că la soţul ei se mănâncă berbec şi nicidecum fii de-ai lui Adam. Şi ghulul plecă, după ce mâncă, mulţumit şi bucuros. Şi nu pregetă a se întoarce apoi în chipul său de tinerel, cu un berbec pentru Dalal şi cu un cap de fiu de-al lui Adam, proaspăt tăiat, pentru sine. Şi Dalal îi spuse:

— A fost pe la mine mătuşa mea, şi îţi urează bună pace.

El zise:

— Mărire lui Allah! rudele tale sunt tare de treabă că nu m-au uitat. Da aşa-i că ţi-e şi mai dragă cealaltă mătuşa a ta, sora tatălui tău?

Ea spuse:

— O, da!

El spuse:

— Bine. Am să ţi-o aduc mâine, şi, după aceea, n-ai s-o mai vezi pe niciuna dintre rudele tale, întrucât mi-e teamă de limba lor!

Şi, a doua zi, se înfăţişă domniţei Dalal în chip de mătuşă a ei, soră a tatălui domniţei. Şi, după salamalekurile şi sărutările de-o parte şi de cealaltă, mătuşa plânse din belşug, şi suspină, şi grăi:

— Ce prăpăd şi ce jale pe capul nostru şi pe capul tău, o, fiică a fratelui meu! Am auzit că cel cu care te-ai măritat este un ghul. Spune-mi adevărat, fata mea, pe

harurile stăpânului nostru Mohammed – asupra-i fie rugăciunea şi pacea!

Atunci Dalal nu putu să ţină mai mult taina care o înăbuşea, şi spuse în şoaptă, tremurând:

— Taci tu, mătuşă! taci, ori are să vină el şi să ne facă să ni se amestece lungimea cu lăţimea! Închipuieşte-ţi că îmi aduce nişte capete de adamiţi; şi, întrucât eu nu le vreau, le mănâncă singur. Ah, tare mă tem că are să mă mănânce şi pe mine în curând.

Or, de cum rosti Dalal vorbele acestea, mătuşa îşi şi luă înfăţişarea ei cea adevărată, se făcu un ghul cu chip înfricoşător care începu să clănţăne din dinţi. Şi Dalal, la vederea lui, fu cuprinsă de spaima cea galbenă şi de tremurici. Iar el îi spuse, fără a se sinchisi:

— Care va să zică aşa, îmi dai numaidecât în vileag taina, Dalal?

Iar ea se aruncă la picioarele lui şi îi spuse:

— Mă pun sub ocrotirea ta, iartă-mă de data aceasta!

El îi zise:

— Da tu m-ai cruţat faţă de mătuşa ta? Şi mi-ai ocrotit cinstea? Nu! Nu pot să te cruţ. De unde să încep să te mănânc?

Ea îi răspunse:

— Dacă chiar trebuie numaidecât să mă mănânci, asta-i pentru că aşa mi-a fost ursita. Da astăzi sunt murdară, iar gustul cărnii mele are să fie rău în gura ta. Aşa că ar fi mai bine să mă duc mai întâi la hammam, ca să mă spăl, anume pentru tine. Şi, când am să ies de la scaldă, am să fiu albă şi dulce. Şi mireasma cărnii mele are să fie desfătătoare în gura ta. Şi ai să poţi atunci să mă mănânci, începând de unde vei vrea.

Şi ghulul răspunse:

— Asta aşa-i, o, Dalal!

Şi, pe clipă pe dată, îi şi aduse un lighean mare pentru spălat şi nişte rufe pentru hammam. Pe urmă se duse să caute un ghul, prieten de-al lui, pe care îl preschimbă într-un măgar, iar el însuşi se prefăcu într-un asinar. Şi o puse

pe Dalal călare pe asin, şi ieşi cu ea pe drumul dinspre hammamul din cel dintâi sat, purtând ligheanul de spălat pe capul său.

Şi, ajungând la hammam, îi spuse femeii ce sta de pază:

— Iacătă pentru tine în dar trei dinari de aur ca să-i rostuieşti o scaldă bună acestei jupâneşiţe, fiică de rege. Şi să mi-o aduci îndărăt precum ţi-o încredinţez.

Şi o dete pe Dalal în seama paznicei, şi ieşi şi şezu jos afară, dinaintea uşii de la hammam.

Iar Dalal intră în sala dintâi a hammamului, care era sala de aşteptare, şi şezu pe o laviţă de marmură, singurică şi tristă, lângă ligheanul ei de aur şi lângă legătura cu haine scumpe, în vreme ce toate fetele cele tinerele intrau la scaldă, şi se spălau, şi se lăsau frământate de băieşiţe, şi ieşeau vesele şi glumind între ele. Iar Dalal, departe de a fi mulţumită, cum erau celelalte, plângea mocnit în colţul ei. Iar fetele veniră la ea, într-un sfârşit, şi îi spuseră, fiecare:

— Ce ai tu, sora noastră, şi pentru ce plângi? Ridică-te, mai bine, dezbracă-te şi scaldă-te cu noi.

Ci ea le răspunse, după ce le mulţumi:

— Au poate scalda să spele grijile? Poate ea să vindece necazurile cele fără de leac?

Şi adăugă:

— Mai e vreme destulă pentru a coborî la scaldă.

Estimp, o bătrână precupeaţă de seminţe de dovleac şi de alune prăjite intră în hammam, ducând pe cap blidul ei cu seminţe şi cu alune prăjite. Şi fetele cumpărară de la ea, care pentru un piastru, care pentru o jumătate de piastru, care pentru doi piaştri. Şi, la urmă, întristata de Dalal, vroind şi ea să se desfete oleacă cu alune şi cu seminţe, o chemă pe precupeaţa cea bătrână şi îi spuse:

— Vino, o, mătuşă, şi dă-mi nişte seminţe numai de un piastru obişnuit.

Iar vânzătoarea veni lângă ea şi şezu jos şi umplu cu seminţe măsura de corn, pentru un piastru. Şi Dalal, în loc

să-i dea un piastru, îi puse în mână salba ei de mărgăritare, zicându-i:

— Mătuşă, ia asta pentru copiii tăi.

Şi, cum precupeaţa se topea în mulţumiri şi în sărutări de mână, Dalal îi spuse:

— Ai vrea să-mi dai blidul tău cu seminţe, şi hainele rupte pe care le porţi, şi să iei de la mine, în schimbul lor, ligheanul acesta de aur, giuvaerurile mele, hainele mele şi legătura aceasta de rufe scumpe?

Şi precupeaţa cea bătrână, neputând să creadă în atâta mărinimie, răspunse:

— Pentru ce, fata mea, îţi râzi de mine, care sunt săracă?

Iar Dalal îi spuse:

— Vorbele pe care ţi le spun sunt curate, maică bătrână a mea!

Atunci bătrână îşi scoase zdrenţele şi i le dete. Iar Dalal se îmbrăcă degrabă, puse blidul cu seminţe pe cap, se învălui într-o cârpă albastră, îşi înnegri mâinile cu noroiul de pe podeaua de la hammam, şi ieşi pe uşa la care şedea soţul ei ghulul. Şi, cuprinsă din creştet până în talpă de o spaimă rece, trecu pe dinaintea lui, strigând cu glas tremurat: „Seminţe coapte care omoară vremea! Alune prăjite care veselesc inima!” – aşa cum fac vânzătoarele de seminţe.

Or, când ea ajunse destul de departe, ghulul, care nu o băgase de seamă, îi simţi mireasma, cu nasul lui de ghul, şi îşi zise: „Cum este cu putinţă ca mireasma domniţei Dalal să fie asupra acestei bătrâne precupeţe de seminţe? Pe Allah, ia să văd cam ce treabă poate să fie!” Şi strigă:

— Hei, vânzătoare de seminţe! hei, nişte alune!

Ci, întrucât vânzătoarea nu-şi întoarse capul, ghulul îşi zise: „Mai bine-i să mă duc să văd ce e la hammam!” Şi se duse s-o întrebe pe paznică:

— De ce zăboveşte să iasă jupâneşiţa pe care ţi-am încredinţat-o?

Ea răspunse:

— Numaidecât are să iasă, laolaltă cu celelalte jupâneşiţe, care nu pleacă decât spre seară, prinse cum sunt cu depăratul, cu zugrăvirea cu hennea a degetelor, cu înmiresmatul şi cu pieptănatul cosiţelor.

Şi ghulul se linişti şi se duse să stea la poartă. Şi aşteptă acolo până ce toate femeile ieşiră din hammam. Şi străjera de la uşă ieşi cea mai de pe urmă, şi închise hammamul. Şi ghulul îi zise:

— Hei, ce faci? Ce, o încui acolo şi pe jupâneşiţa pe care ţi-am încredinţat-o?

Ea spuse:

— Nu mai este nimeni în hammam, afară de vânzătoarea cea bătrână de seminţe, pe care o lăsăm în toate serile să doarmă în hammam, din pricină că nu are adăpost.

Iar ghulul o luă pe străjeră de gât, şi o zgâlţâi, şi era mai-mai s-o sugrume. Şi îi strigă:

— O, codoaşo, tu eşti răspunzătoare pentru domniţă! Şi de la tine am a o cere!

Ea răspunse:

— Eu sunt paznică de haine şi de papuci, nu sunt paznică de femei.

Şi, întrucât ghulul o strângea rău de gât, începu să ţipe:

— O, musulmanilor, ajutor!

Şi căpcăunul începu s-o bată, pe când din toate părţile dădeau fuga oamenii din mahala. Iar el striga:

— De-ar fi ea şi pe cea de a şaptea planetă, trebuie să mi-o dai îndărăt, o, tartoriţă de târfe bătrâne!

Şi-aşa cu străjera de la hammam şi cu neguţătoreasa de seminţe cea bătrână.

Ci, estimp, Dalal, iacătă! Odată ce se văzu ieşită din hammam şi izbuti să înşele ochiul ghulului, merse mai departe, spre a se întoarce în ţara ei. Iar când se depărtă de cetate la o depărtare destul de mare, găsi un izvor de apă unde se spălă pe mâini, pe obraz şi pe picioare, şi-apoi porni înspre o aşezare ce se înălţa în preajmă, şi care

era palatul unui rege.

Şi şezu pe lângă zidul palatului. Iar roaba arăpoaică, abătându-se pe acolo pentru o treabă, o văzu şi se duse să-i spună stăpâne-si:

— O, stăpâna mea, de n-ar fi frica şi spaima pe care le am de tine, ţi-aş spune, fără teamă că aş minţi, că acolo jos se află o femeie mai frumoasă decât tine.

Ea răspunse:

— Bine. Du-te şi spune-i să urce aici!

Şi arăpoaica se duse jos şi-i spuse:

— Hai să vorbeşti cu stăpâna mea, care te cheamă.

Ci Dalal răspunse:

— Au nu carecumva, din vreo întâmplare, mama mea o fi vreo roabă arăpoaică, ori tatăl meu vreun arap, ca să merg alături de robi?

Şi arăpoaica se duse şi spuse stăpâne-si ce-i zisese Dalal. Atunci stăpâna trimise o roabă albă, poruncindu-i:

— Du-te tu şi cheam-o pe femeia de jos.

Iar roaba albă coborî şi îi spuse domniţei Dalal:

— Vino, o, domnia ta, să vorbeşti cu stăpâna mea.

Ci Dalal îi răspunse:

— Nu sunt roabă albă şi nici fiică de robi, ca să merg cu o roabă albă.

Şi roaba se duse să-i spună stăpâne-si ce-i zisese Dalal. Atunci sultana îl chemă pe fiul ei, copilul regelui, şi îi zise:

— Coboară tu atunci şi adu-o pe femeia de jos.

Iar tânărul beizadea, care, ca frumuseţe, era asemenea stelei Canopus când străluceşte peste mare, coborî la tinerică şi îi zise:

— O, domniţă, aibi bunătatea de a urca la harem, la regină, mama mea.

Iar Dalal, de data aceasta, răspunse:

— Am să urc cu tine, întrucât eşti fiu de rege şi de sultan, aşa cum sunt eu fiică de rege şi de sultan.

Şi urcă scările înaintea lui.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi,

sfioasă, tăcu.

Ci într-a nouă sute patruzeci şi opta noapte

Urmă:

Or, de îndată ce beizadeaua o văzu pe Dalal suind scările, în frumuseţea ei, dragostea pentru ea îi şi coborî în inimă. Precum şi Dalal tresări în sufletul ei de frumuseţea tânărului beizadea. Şi, la rându-i, doamna, soţia regelui, când o văzu pe Dalal, îşi zise în sine: „Vorbele roabei sunt drepte. Cu adevărat este mai frumoasă decât mine.”

Încât, după salamalekuri şi temenele, fiul regelui îi spuse maică-si:

— Aş vrea să mă însor cu ea, întrucât e limpede că este o domniţă de sânge de regi.

Iar mama îi spuse:

— Este treaba ta, fiul meu. Trebuie să ştii ceea ce faci.

Şi tânărul cocon chemă cadiul şi, pe clipă pe dată, îl puse să scrie senetul de căsătorie, şi prăznui nunta cu Dalal. Şi intră în odaia miresii.

Da ce i s-a întâmplat ghulului în vremea aceasta? Iacătă.

Chiar în ziua când se prăznuia nunta, un om care mâna un berbec mare şi alb veni să-i spună regelui, tatăl beizadelei:

— O, doamne al meu, sunt un dijmaş de-al tău, şi îţi aduc în dar, cu prilejul acestei nunţi, un berbec voinic şi alb, pe care l-am îngrăşat. Da se cade să legăm berbecul la uşa haremului, întrucât s-a născut şi a fost crescut printre femei şi, dacă l-ai lăsa jos afară, ar behăi toată noaptea şi n-ar mai lăsa pe nimenea să doarmă.

Iar regele zise:

— Bine, este primit.

Şi-i dete un caftan strălucit dijmaşului, care plecă în calea sa.

Iar regele dete berbecul cel alb în seama agăi de la

harem, spunându-i:

— Urcă şi leagă berbecul acesta la uşa de la harem, întrucât nu are tihnă decât între femei!

Or, când veni noaptea bucuriei, şi când fiul regelui intră în odaia miresei, şi când, după ce făcu ceea ce avea de făcut, adormi alături de Dalal, berbecul cel alb îşi rupse frânghia şi intră în odaie. Şi o luă pe Dalal şi ieşi cu ea în curte. Şi îi spuse, fără a se mânia:

— Ia spune-mi, Dalal, mi-ai mai lăsat tu vreun strop de cinste?

Ea îi spuse:

— Mă pun sub ocrotirea ta! Să nu mă mănânci!

El îi zise:

— De data aceasta nu mai ţine!

Atunci ea zise:

— Aşteaptă, până a mă mânca, să intru oleacă la umblătorile din curte, pentru o nevoie.

Iar ghulul zise:

— Bine.

Şi o duse la umblători, şi rămase s-o vegheze la uşă, aşteptând ca ea să isprăvească.

Or, de cum se văzu înlăuntru la umblători, Dalal îşi ridică amândouă mâinile şi grăi:

— O, Doamnă a noastră, Zeinab, fiică a Prorocului nostru cel binecuvântat, o, tu cea care mântui de la rău, vino-mi într-ajutor!

Şi preasfânta îi trimise numaidecât o soaţă de-a ei, dintre fiicele de ginni, care despică zidul şi o întrebă pe Dalal:

— Ce doreşti, Dalal?

Ea răspunse:

— Ghulul este la uşă, şi are să mă mănânce de îndată ce am să ies.

Ea spuse:

— Dacă te scap de el, mă laşi să te sărut o dată?

Ea spuse:

— Da.

Atunci gennia preacuratei Sett Zeinab crăpă zidul dinspre curte şi se repezi năpraznic asupra ghulului, şi îl izbi cu piciorul drept în boaşe. Şi ghulul se prăbuşi mort întru totul.

Atunci gennia se întoarse la umblători şi o luă pe Dalal de mână şi îi arătă berbecul cel alb întins pe jos fără suflare. Pe urmă, îl târâră afară din curte şi îl aruncară în şanţ. Şi iacă-aşa cu el, gata!

Iar gennia o sărută pe Dalal o dată pe obraz, şi-i zise:

— Acum, o, Dalal, vreau să-ţi cer să-mi faci un bine.

Ea răspunse:

— La poruncile tale, dulceaţa mea.

Ea spuse:

— Vreau să vii cu mine, numai pentru un ceas, la Marea de Smarald!

Ea răspunse:

— Bine. Da de ce?

Iar gennia răspunse:

— Fiul meu este bolnav, iar hakimul nostru a spus că nu are sa se vindece decât dacă bea o strachină cu apă din Marea de Smarald. Or, nimeni nu poate să umplă o strachină cu apă din Marea de Smarald, fără numai o fiică de oameni. Iar eu mă folosesc de prilejul venirii la tine spre a-ţi cere binele acesta.

Şi Dalal răspunse:

— Pe capul şi pe ochii mei, numai să fiu îndărăt aici înainte de a se trezi soţul meu.

Ea spuse:

— De bună seamă.

Şi o puse să încalece pe umerii săi, şi o duse pe tărâmul Mării de Smarald. Şi îi dete o strachină de aur. Şi Dalal umplu strachina cu apa aceea minunată. Dar, când o scoase, o undă de apă îi udă mâna, care, numaidecât, se făcu verde ca trifoiul. După care gennia o luă iarăşi pe Dalal călare pe umerii săi şi o duse îndărăt în odaia de nuntă, lângă beizadea. Şi iacă-aşa cu soaţa preacuratei Sett Zeinab – asupra-i fie rugăciunea, şi pacea!

Or, Marea de Smarald are un cantaragiu care vine s-o cântărească în fiecare dimineaţă, spre a vedea dacă a furat cineva din ea ori ba. Şi răspunde de treaba aceasta. Şi, în dimineaţa aceea, cantaragiul o cântări şi o măsură, şi găsi lipsă o strachină, întocmai. Şi se întrebă: „Cine dară să fie făptaşul furtişagului? Am să dau fuga să-l caut, pe toate drumurile, până ce am să-l găsesc. Căci, de-o avea pe mână vreun semn de la Marea de Smarald, am să-l duc la sultanul nostru, care o să ştie ce va avea de făcut cu el.”

Şi-aşa că luă nişte brăţări de sticlă şi nişte inele, şi le puse pe o tabla pe care şi-o aşeză pe creştetul capului. Şi începu să bată drumurile, pe tot pământul, pe sub ferestrele palatelor de regi, strigând: „Brăţări de sticlă, o, domniţelor! Inele de smarald, o, fetelor!”

Şi străbătu astfel ţară după ţară, fără a da peste stăpână mânei celei verzi, până ce ajunse sub ferestrele saraiului în care se afla Dalal. Şi acolo începu iar să strige: „Brăţări de sticlă, o, domniţelor! Inele de smarald, o, fetelor!” Şi Dalal, care sta la fereastră, văzu pe tabla brăţările şi inelele, care îi plăcură. Şi-i spuse neguţătorului:

— O, neguţătorule, aşteaptă să cobor ca să le încerc pe mâna mea.

Şi coborî la neguţător, care era cantaragiul Mării de Smarald, şi întinse mâna stângă, spunând:

— Încearcă-mi nişte inele şi nişte brăţări, dintre cele ce le ai tu mai frumoase.

Ci vânzătorul se minună, zicând:

— Cum de nu îţi este ruşine, o, domniţă, să-mi întinzi mâna stângă? Eu nu fac încercările decât pe mâna dreaptă.

Şi Dalal, tare nevenindu-i la îndemână să-i arate mâna dreaptă, care era verde ca trifoiul, îi spuse:

— Mâna mea dreaptă este bolnavă.

El îi zise:

— Şi ce dacă? Eu nu vreau decât s-o văd cu ochii mei,

şi am să ştiu măsura.

Şi Dalal îi arătă mâna.

Or, de cum văzu mâna domniţei Dalal, care avea semnul verde, cantaragiul Mării de Smarald ştiu că ea luase strachina de apă. Şi o şi înşfăcă în braţe şi o duse la sultanul Mării de Smarald. Şi i-o dete în seamă, zicând:

— Ea a prădat o strachină din apa ta, o, rege al Mării. Şi tu ştii ce ai de făcut cu ea.

Şi sultanul Mării de Smarald se uită la Dalal cu mânie. Ci, de cum îi căzură ochii asupra ei, rămase tulburat de frumuseţea sa şi îi zise:

— O, copilo, vreau să întocmesc senetul de căsătorie cu tine.

Ea îi spuse:

— Ce păcat că sunt măritată, prin legătură legiuită, cu un tinerel asemenea la frumuseţe cu steaua Canopus când străluceşte peste mare.

Atunci el îi spuse:

— Şi nu ai vreo soră care să-ţi semene, ori vreo fiică?...

Ea spuse:

— Am o fată care, de astăzi, a ajuns la vârsta măritişului, întrucât a împlinit zece ani şi care seamănă la frumuseţe cu tatăl ei.

El spuse:

— Bine.

Şi îl chemă pe cantaragiul Mării de Smarald şi îi zise:

— Du-o pe stăpâna ta în locul de unde ai luat-o.

Şi cantaragiul o luă pe umeri. Iar sultanul Mării de Smarald plecă odată cu ei, ţinând-o pe Dalal de mână.

Şi intrară în palatul regelui, şi sultanul veni după Dalal până la soţul ei, şi îi zise, când se cunoscură:

— Cer să leg cumetrie cu tine, prin fiica ta.

El îi zise:

— Bine, hotărăşte zestrea pe care ai să mi-o dai pentru ea.

Şi sultanul Mării de Smarald spuse!

— Zestrea pe care am să ţi-o dau pentru ea va fi de

patruzeci de cămile încărcată cu smaralde şi cu hiacinturi.

Şi legătura se încheie. Şi se prăznui nunta sultanului Mării de Smarald cu fata domniţei Dalal şi a crăişorului cel frumos ca steaua Canopus. Şi trăiră cu toţii împreună, în desăvârşită înţelegere. Şi mărire lui Allah, în toată împrejurarea!

După ce ispravnicul de agie Gamal Al-Din istorisi această poveste, sultanul Baîbars, fără a-i da răgaz să se întoarcă la locul său, îi zise:

— Pe Allah, ya Gamal Al-Din, aceasta-i cea mai frumoasă poveste pe care am auzit-o vreodată!

Iar el răspunse:

— Aşa să fie, acuma când a fost îndrăgită de stăpânul nostru!

Şi se întoarse în rând. Atunci păşi înainte un al şaptelea, pe care îl chema ispravnicul Fakr Al-Din; şi sărută pământul dintre mâinile sultanului Baîbars, şi grăi:

— Eu, o, emire şi rege al nostru, am să-ţi spun o păţanie care mi s-a întâmplat chiar mie, şi care nu are altă însuşire decât aceea de a fi scurtă. Iacăt-o.

Povestea istorisită de către cel de al şaptelea ispravnic de agie

Într-o zi ca toate zilele, în satul în care mă aflam pe atunci, un hoţ de arab veni noaptea la casa unui gospodar să fure un sac de grâu. Ci oamenii din gospodărie îl auziră şi mă chemară cu glasuri amarnice, strigând: „Hoţul! hoţul!” Da procletul nostru izbuti să se ascundă atâta de bine încât, cu toate căutările noastre, nu izbutirăm să-l oblicim. Şi, cum luasem calea îndărăt spre poartă ca să plec, trecui pe lângă o grămadă mare de grâu din curte. Şi, în vârful grămezii de grâu, era un lighean de aramă ce slujea la măsurat. Şi deodată auzii o

vântuitură năprasnică stârnită în grămada de grâu. Şi văzui totodată ligheanul de aramă aruncat în sus la cinci picioare înălţime. Eu atunci, în pofida uimirii mele, mă repezii să scotocesc în grămada de grâu şi dedei acolo peste arabul care se ascunsese în ea, cu fundul întors în sus. Şi, după ce îl înşfăcai şi îl legai belci, îl întrebai ce-a fost cu zgomotul ciudat care mi-a dezvăluit unde se afla.

Iar el îmi răspunse:

— A fost cu voia mea, o, doamne al meu!

Iar eu îi răspunsei:,

— Bătu-te-ar Allah! Şi izgonit fie Cel-viclean! Pentru ce să te vântureşti aşa spre paguba ta?

Şi el îmi răspunse:

— Dreptu-i ya sidi, am lucrat spre paguba mea, asta-i limpede. Da am făcut-o anume întru folosul tău.

Iar eu îl întrebai:

— Cum aşa, o, pui de lele? şi-apoi de când o vântuitură, fie ea şi de mărimea acesteia, a slujit întru folosul cuiva pe pământ?

Iar el răspunse:

— Nu mă ocări, o, ispravnice! Eu nu m-am vânturit decât spre a te cruţa de osteneala căutărilor prea îndelungate, şi de truda de a bate zadarnic cetatea şi câmpurile pe urmele mele. Mă rog, aşadar, să-mi răspunzi la bine cu bine, întrucât eşti fiu de oameni de bine!

Eu atunci, o, doamne al meu, nu am putut să nu cinstesc atare judecată. Şi i-am dat drumul.

Şi aceasta-i păţania mea!

Şi, după ce ascultă snoava ispravnicului Fakr Al-Din, sultanul Baîbars îi zise:

— Hei uallah! bunăvoinţa ta a fost la locul ei!

Pe urmă, cum Fakr Al-Din se şi întorsese la locul său; un al optulea păşi înainte, pe care îl chema Nizam Al-Din. Şi grăi:

— Ceea ce am să-ţi povestesc eu nu are nimic asemenea, nici de aproape, nici de departe, cu cele ce ai

ascultat până acum, o, stăpâne al nostru sultane!
Şi Baîbars îl întrebă:
— Este ceva văzut ori ceva auzit?
El spuse:
— Nu, pe Allah, o, stăpâne al meu, este ceva ce eu numai am auzit. Iacătă!
Şi spuse:

Povestea istorisită de către cel de al optulea ispravnic de agie

A fost odată un cântăreţ din clarinet, care cânta şi el pe unde putea. Şi era însurat cu o muiere. Şi muierea rămase însărcinată, din ostenelile lui, şi, cu ajutorul lui Allah, născu un băiat. Ci clarinetistul nu avea niciun bănuţ în casa lui, nici spre a o plăti pe moaşă, nici spre a-i cumpăra ceva soţiei sale, lăuza. Şi, nemaiştiind ce să facă, plecă amărât, spunându-i nevesti-si:
— Am să mă duc pe drumul lui Allah, să cerşesc doi bănuţi de aramă de la oamenii miloşi; şi un bănuţ am să i-l dau ca plată moaşei, iar pe celălalt, tot ca plată, neguţătorului de găini, ca să-ţi cumpăr o găină, cu care să te hrăneşti în zilele lăuziei tale.
Şi ieşi, aşadar, din casă. Şi, cum străbătea un câmp; dete peste o găină aciuiată pe un dâmb. Şi se apropie încetişor de găină, şi o prinse mai înainte ca ea să aibă vreme de a fugi. Şi sub ea găsi un ou ouat proaspăt. Şi îl puse în sân, zicând: „Binecuvântarea a pogorât astăzi. Este taman ceea ce-mi trebuia; şi nu mai am de ce mă duce să cerşesc. Întrucât am să-i dau găina fiicei socrului meu, după ce am s-o frig, în ziua aceasta a uşurării ei; şi am să vând oul pe un bănuţ de aramă, pe care am să-l dau ca plată moaşei.” Şi, cu gândul acesta, plecă la sukul de ouă.
Or, când trecu prin sukul argintarilor şi al giuvaergiilor,

se întâlni cu un giuvaergiu evreu pe care îl cunoştea şi care îl întrebă:

— Ce duci acolo?

El răspunse:

— O găină cu oul ei!

El îi zise:

— Ia dă să văd?

Şi clarinetistul îi arătă giuvaergiului găina şi oul. Iar giuvaergiul îl întrebă:

— Vrei să vinzi oul?

El răspunse:

— Da!

El spuse:

— Cu cât?

El răspunse:

— Spune tu întâi!

Giuvaergiul spuse:

— Ţi-l cumpăr pe zece dinari de aur! Nu preţuieşte mai mult!

Iar săracul zise, gândind că giuvaergiul îşi bate joc de el:

— Îţi baţi joc de mine pentru că sunt sărac; ştii bine că nu acesta îi este preţul.

Iar giuvaergiul gândi că îi cere mai mult, şi îi zise:

— Îţi dau, ca ultim preţ, cincisprezece dinari!

El răspunse:

— Allah vede!

Atunci giuvaergiul îi spuse:

— Iacătă douăzeci de dinari de aur noi! Îi iei ori nu-i iei?

Atunci clarinetistul, văzând că târguiala era adevărată, îi dete oul, pe douăzeci de dinari de aur, şi zori să-i arate spatele. Ci giuvaergiul dete fuga după el şi îl întrebă:

— Ai multe ouă de-acestea acasă?

El răspunse:

— Am să-ţi aduc unul mâine după ce are să-l facă găina, şi tot la preţul de-acum. Da, dacă ar fi altcineva în locul tău, nu i l-aş vinde nici cu treizeci de dinari de aur!

Iar giuvaergiul zise:

— Arată-mi unde-i casa ta; şi, în fiecare zi, am să vin să iau oul, fără ca tu să te mai osteneşti; şi am să-ţi dau cei douăzeci de dinari.

Iar clarinetistul îi arătă casa, şi dete fuga apoi să cumpere o altă găină în locul ouătoarei aceleia, şi se duse s-o dea la fript pentru nevastă-sa. Şi o răsplăti din belşug pe moaşă pentru ostenelile ei.

Şi, a doua zi, îi spuse nevesti-si:

— O, fiică a socrului meu, să nu carecumva să tai găina cea neagră care se află în cuhnie. Ea-i binecuvântarea casei...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a nouă sute patruzeci şi noua noapte

Urmă:

...Ea ne ouă nişte ouă care preţuiesc, fiecare, la preţul zilei, douăzeci de dinari de aur. Şi giuvaergiul cutare ni le cumpără la preţul acesta!

Şi chiar că giuvaergiul începu să vină în fiecare zi să ia oul proaspăt ouat, plătind, peşin, douăzeci de dinari de aur. Iar clarinetistul nu zăbovi a răzbate la o bunăstare aleasă, şi a-şi deschide o prăvălie frumoasă de neguţător în suk.

Iar când fiul său, cel care se născuse în ziua găsirii găinii, fu destul de mare pentru a putea să meargă la şcoală, clarinetistul de odinioară puse să se zidească pe cheltuiala sa o şcoală frumoasă, şi îi strânse acolo pe copiii săraci, ca să înveţe a citi şi a scrie împreună cu fiul său. Şi găsi pentru ei toţi un dascăl de şcoală strălucit, care ştia *Coranul* ca pe apă, şi care putea să li-l spună pe dinafară, chiar începând de la cuvântul cel mai de la urmă spre a ajunge la cei dintâi.

După care clarinetistul se hotărî să plece în hagialâc la

Hedjaz, şi îi spuse nevesti-si:

— Ia bine seama să nu-şi râdă giuvaergiul de tine şi să-ţi ia găina!

Pe urmă plecă cu o caravană de la Mecca.

Or, la o vreme după plecarea clarinetistului de odinioară, giuvaergiul îi spuse într-o zi femeii:

— Am să-ţi dau o ladă plină cu aur. Da-mi dai găina în schimb?

Ea răspunse:

— Cum să ţi-o dau, bre omule? Soţul meu, înainte de a pleca, m-a sfătuit stăruitor să nu-ţi dau decât ouăle.

El spuse:

— Dacă s-o supăra, tu nu ai nicio vină. Iau răspunderea asupra mea, iar el n-are decât să mă tragă la răspundere pe mine, care mă aflu în prăvălia mea din inima sukului.

Şi îi deschise lada şi îi arătă aurul din ea. Iar muierea se bucură să aibă atâta aur deodată, şi-i dete giuvaergiului găina. Iar el o luă şi o omorî pe dată, şi-i spuse femeii:

— Curăţ-o şi frige-o; am să vin s-o iau. Da dacă o lipsi o bucăţică din ea, ca s-o scot îndărăt am să-i spintec pântecele aceluia care ar mânca-o.

Şi plecă.

Or, la ceasul amiezii, fiul clarinetistului se întoarse de la şcoală. Şi o văzu pe maică-sa că scoate găina din cratiţă şi o punea pe o tavă de farfuriu şi o coperea cu un ştergar de muselină. Şi sufletul lui de şcolar pofti numaidecât să mănânce o bucăţică din găina aceea ispititoare. Şi îi spuse maică-si:

— Dă-mi şi mie o bucată, mamă.

Ea îi spuse:

— Taci tu! da ce, e a noastră?

Pe urmă, când femeia ieşi o clipită din odaie, băiatul ridică ştergarul de muselină şi, dintr-o muşcătură, rupse târtiţa găinii şi o înfulecă fierbinte încă. Iar una dintre roabe îl văzu şi îi zise:

— O, stăpâne al meu, ce nenorocire şi ce năpastă fără de izbăvire! Fugi de acasă, căci giuvaergiul, care are să

vină să-şi ia găina, are să-ţi spintece pântecele ca să scoată din el târtiţa pe care ai mâncat-o!

Iar băiatul zise:

— Aşa-i! Mai bine-i să plec decât să pierd târtiţa aceasta bună!

Şi încălecă pe catârca lui şi plecă.

Or, giuvaergiul nu zăbovi a veni să-şi ia găina. Şi văzu că lipsea târtiţa. Şi o întrebă pe mamă:

— Unde este târtiţa?

Ea răspunse:

— Pe când am ieşit o clipită din odaie, fiul meu a rupt târtiţa cu dinţii şi a înfulecat-o.

Iar giuvaergiul strigă:

— Vai de mine! Am dat tot aurul meu pe târtiţa aceea. Unde este fiul tău, puşlamaua, ca să-i deschid pântecele şi s-o scot?

Ea răspunse:

— A fugit, de frică!

Iar giuvaergiul ieşi în grabă mare şi porni să-l caute, prin cetăţi şi prin sate, spunând cum arăta băiatul, până ce dete de el, adormit într-un câmp. Şi se apropie încetişor de el, spre a-l ucide, când băiatul, care nu dormea decât cu un ochi, sări din somn. Iar giuvaergiul ţipă la el:

— Vino încoace, o, fiu al clarinetei. Cine ţi-a spus să mănânci târtiţa? Eu am plătit pentru ea o ladă plină cu aur, şi m-am învoit cu maică-ta. Iar acuma învoiala are să se împlinească prin moartea ta!

Ci băiatul, fără a se tulbura, îi răspunse:

— Du-te de-aici, o, giuvaergiule! Nu ţi-e ruşine să baţi atâta cale pentru o târtiţă de găină? Şi nu-i o ruşine încă şi mai mare a vroi să-mi spinteci pântecele din pricina acelei târtiţe?

Ci giuvaergiul răspunse:

— Ştiu eu ce am de făcut.

Şi îşi trase cuţitul de la brâu pentru a deschide pântecele băiatului. Ci băiatul îl apucă pe afurisit numai

cu o mână, şi îl săltă, şi îl izbi de pământ, unde îi sfărâmă oasele şi îi făcu lungimea să i se întrepătrundă cu lăţimea. Iar procletul – afurisit să fie el! – muri la ceasul lui.

Or, băiatul avea să-şi dovedească în curând urmările, asupra sa însuşi, ale acelei târtiţe de găină. Într-adevăr, luă calea îndărăt, spre a se întoarce la maică-sa; ci se rătăci pe drum. Şi ajunse într-o cetate unde văzu un palat de rege care avea spânzurate la poartă patruzeci de capete fără unul. Şi întrebă oamenii:

— Pentru ce sunt spânzurate capetele acelea?

I se răspunse:

— Regele are o fată tare vitează la lupta în meidan. Cel care va îndrăzni şi o va birui, o va lua de soţie; iar celui care nu o va birui, i se va reteza capul.

Atunci băiatul intră fără a şovăi la rege şi îi spuse:

— Vreau să cobor pe meidan cu fiica ta, ca să-mi măsor puterile cu ea.

Şi regele îi răspunse:

— O, copilul meu, crede-mă, du-te de aici! Câţi bărbaţi mai tari decât tine au venit şi-au fost biruiţi de fata mea! E păcat să te omoare!

La astea, el răspunse:

— Vreau să mă biruiască, să-mi taie capul şi să mi-l spânzure la poartă.

Şi regele spuse:

— Bine, scrie aşa şi pune-ţi pecetea pe hârtie.

Iar băiatul scrise şi pecetlui.

În vremea aceasta, se aşternu un chilim în curtea de dinăuntru, iar fata şi băiatul coborâră pe meidan, şi se prinseră unul pe altul pe după mijlocul trupului, şi îşi puseră umerii unul într-altul. Şi luptară amândoi minunat. Şi ba flăcăul o lua şi o răsturna la pământ, ba fata se ridica, întocmai ca un şarpe, şi îl răsturna pe el la rându-i. Şi tot aşa mai departe urmară a se răsturna ba el pe ea, ba ea pe el, vreme de două ceasuri de luptă, fără ca vreunul dintre ei să izbutească a-l face pe potrivnic să

atingă pământul cu umărul. Atunci regele se supără văzând-o pe fiică-sa, de data aceasta, că nu se dovedeşte mai voinică. Şi grăi:

— Ajunge pentru astăzi. Ci mâine aveţi să mai coborâţi încă o dată pe meidan, pentru luptă.

Pe urmă regele îi despărţi, se întoarse în iatacurile sale, chemă hakimii de la palat şi le zise:

— În noaptea aceasta să-i daţi băiatului care a luptat cu fata mea să răsufle în somn nişte bang adormitor; şi, când bangul are să-şi împlinească rostul, voi să-i cercetaţi trupul băiatului spre a vedea de nu poartă asupra lui vreun talisman care îl face atâta de puternic. Întrucât chiar că dintre toţi vitejii cei voinici din lume, fata mea i-a biruit pe cei mai tari şi i-a făcut să muşte pământul pe patruzeci fără unul dintre ei. Şi-atunci cum de n-a putut să-l doboare pe un copilandru ca acesta? Aşa încât trebuie să fie vreo pricină tainică, şi pricina trebuie s-o dezvăluiţi voi. Altminteri, meşteşugul vostru mi se va dovedi zadarnic, iar ajutorul vostru mi se va arăta fără de volnicie, şi am să vă izgonesc din palatul şi din cetatea mea!

Încât, când se lăsă noaptea şi când băiatul adormi, hakimii se duseră să-i dea să răsufle bangul cel adormitor, şi îl adormiră adânc. Şi îi cercetară trupul, bucăţică cu bucăţică, ciocănindu-l cum se ciocănesc urcioarele şi, într-un sfârşit, găsiră înlăuntrul pieptului lui, învăluită în măruntaie, târtiţa găinii. Şi îşi aduseră foarfecele şi sculele, făcură o tăietură şi scoaseră târtiţa găinii din pieptul băiatului. Pe urmă îi cusură la loc pieptul, îl stropiră cu oţet tare, şi îl aduseră în starea în care fusese.

Or, dimineaţa, băiatul se trezi din somnul cel rău şi îşi simţi pieptul ostenit, şi el însuşi nu mai avea vârtoşia de mai înainte. Căci puterile i se duseseră odată cu târtiţa găinii, care avea însuşirea de a-l face de nebiruit pe cel care o mâncase. Şi, văzându-se acuma mai slab, nu vroi să se primejduiască a încerca o înfruntare amarnică, şi

fugi, de frică să nu-l înfrângă şi să-l omoare fata cea luptătoare.

Şi, slobozindu-şi picioarele în vânt, nu se opri din fugă până ce nu ajunse dincolo de vederea palatului şi a cetăţii. Şi dete peste trei inşi care se certau între ei. Şi îi întrebă:

— De ce vă certaţi?

Ei răspunseră:

— Pe un lucru!

El le spuse:

— Un lucru? Ce lucru?

Ei răspunseră:

— Avem chilimul acesta de colea. Dacă se aşază pe el cineva, şi îl loveşte cu varga aceasta, şi îi cere să meargă fie până şi pe vârful muntelui Kaf, chilimul îl duce acolo cât ai clipi din ochi. Iar noi acum ne omorâm pentru chilimul acesta!

El le zise:

— În loc să vă omorâţi între voi pentru chilimul zburător, mai bine luaţi-mă pe mine ca judecător, şi am să vă judec fără părtinire.

Iar ei răspunseră:

— Fii-ne judecător în pricina noastră.

El le spuse:

— Întindeţi chilimul pe pământ, ca să-l văd cât este de lung şi de lat.

Şi se aşeză în mijlocul chilimului şi le spuse:

— Am să arunc o piatră din toate puterile mele, iar voi să fugiţi după ea tustrei. Şi acela care are s-o ajungă cel dintâi va căpăta chilimul zburător.

Ei îi spuseră:

— Bine.

Băiatul atunci luă o piatră şi o azvârli; iar cei trei o luară la fugă după ea. Şi, pe când ei fugeau, el lovi chilimul cu varga, spunându-i:

— Du-mă drept în mijlocul curţii de la palatul regelui cutare!

Şi chilimul îndeplini porunca, pe clipă pe dată, şi îl lăsă pe fiul clarinetei în curtea palatului cu pricina, acolo unde de obicei aveau loc luptele domniţei.

Şi băiatul strigă:

— Iată luptătorul! Să vină învingătorul său!

Şi fata coborî, de faţă cu toată lumea, în mijlocul curţii, şi veni pe chilim dinaintea băiatului. Şi numaidecât băiatul lovi chilimul cu varga, spunând: „Zboară cu noi până pe vârful muntelui Kaf”. Şi chilimul se ridică în slăvi, spre uluirea tuturora, şi, în mai puţină vreme decât ar trebui pentru a închide un ochi şi a-l deschide iar, îi şi lăsă pe vârful muntelui Kaf.

Atunci băiatul îi spuse fetei:

— Cine este acuma biruitorul? Este cea care mi-a răpit din piept târtiţa de găină, ori cel care a răpit-o pe fata regelui din mijlocul palatului ei?

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a nouă sute cincizecea noapte

Urmă:

Ea răspunse:

— Mă pun sub ocrotirea ta! Iartă-mă! Şi, dacă vrei să mă duci îndărăt în saraiul tatălui meu, am să mă mărit cu tine, spunând: „Acesta m-a biruit”. Şi am să le poruncesc hakimilor să pună îndărăt în pieptul tău târtiţa găinii.

El zise:

— Bine. Da o zicală spune: „Bate fierul cât e cald!” Iar eu vreau să fac cu tine ceea ce ştii, până a nu te duce.

Ea spuse:

— Bine.

Atunci el o luă şi se culcă lângă ea şi, găsind-o cum se cuvine, se pregăti să bată fierul unde trebuia, câtă vreme era cald. Ci deodată fata îi aldui o lovitură de picior care îl aruncă de-a dura hăt dincolo de chilim. Şi, lovind chilimul

cu varga, spuse: „Zboară, o, chilimule, şi du-mă în palatul tatălui meu!” Şi chilimul, tot atunci, îşi şi luă zborul cu ea şi o duse la sarai.

Iar fiul clarinetistului rămase singur pe vârful muntelui, primejduit să moară de foame şi de sete, fără ca baremi vreo furnică să-i mai poată da de urmă. Şi purcese să coboare din munte, muşcându-şi mâinile de ciudă. Şi coborî aşa vreme de o zi şi o noapte fără a se opri, şi ajunse, spre ziuă, la mijlocul muntelui. Şi, spre norocul lui, găsi acolo doi curmali care se frângeau sub povara lor de curmale coapte.

Or, unul dintre curmali avea curmale roşii, iar celălalt curmale galbene. Şi băiatul se repezi să culeagă câte o creangă din fiecare soi. Şi, cum îi plăceau mai mult cele galbene, începu să mănânce cu poftă una dintre acele curmale galbene. Ci deodată simţi o mâncărime la cap; şi îşi duse mâna la cap, la locul unde simţea mâncărimea, şi pipăi un corn care îi creştea din cap cu mare iuţeală, şi care se răsucea împrejurul curmalului. Şi degeaba se zbătu el mult şi bine ca să scape, că rămase priponit de curmal cu cornul său. Atunci îşi zise: „Moarte pentru moarte! Mai bine-i, până una alta. Să-mi stâmpăr foamea, şi pe urmă să mor!” Şi se apucă să mănânce şi curmalele cele roşii. Şi ia uite! De cum înghiţi una dintre roşcovanele acelea, îşi şi simţi cornul cum se desface de pe curmal şi capul cum îi rămâne slobod. Şi, cât ai clipi din ochi, cornul fu ca şi cum nici n-ar fi fost vreodată. Şi nu mai rămase din el nici măcar o urmă pe cap.

Atunci băiatul îşi zise: „Bine.” Şi se apucă să mănânce toate curmalele roşii, până ce îşi stâmpără foamea. Pe urmă îşi umplu sânul cu curmale roşii şi galbene, şi plecă la drum mai departe, mergând zi şi noapte, vreme de două luni întregi, până ce ajunse la cetatea potrivnicei lui, fata regelui.

Şi se duse sub ferestrele palatului şi începu să strige, spunând: „Hei, curmale trufanda, hei, curmale! Degete de domniţe, hei, curmalele! Cete de viteji, hei, curmalele!

Iar fata regelui auzi strigarea vânzătorului de curmale trufanda, şi le spuse soaţelor sale:

— Coborâţi repede şi cumpăraţi-mi nişte curmale de la vânzătorul acela, şi alegeţi-le cât mai zemoase, o, fetelor.

Şi ele coborâră să cumpere curmale, care nu le fură lăsate, dată fiind raritate lor, decât la preţul de un dinar pentru fiecare. Şi fetele cumpărară şaisprezece, pentru şaisprezece dinari, şi se duseră să le dea stăpânei lor.

Şi fata regelui văzu că erau curmale galbene, chiar cele care îl plăceau ei mai mult. Şi le mâncă pe toate şaisprezece, aruncându-le în gură una după alta. Şi zise:

— O, surorile mele, tare sunt bune!

Ci nici nu isprăvi ea bine de rostit vorbele acestea, că şi simţi o mâncărime aprigă, care o gâdila, în şaisprezece locuri felurite de pe cap. Şi îşi duse mâna repede la cap, şi simţi că şaisprezece coarne îi înmugureau prin piele, dintre plete, în şaisprezece locuri diferite. Şi, până să dea vreun ţipăt, cele şaisprezece coarne se şi lungiseră şi, patru câte patru, se prinseră vârtos de perete.

La priveliştea aceea, şi la ţipetele sfâşietoare pe care fata, deodată cu soaţele ei, începuse să le sloboadă, taică-său veni în fugă, gâfâind, şi întrebă:

— Ce-i aici?

Iar soaţele îi răspunseră:

— O, stăpâne al nostru, ridicam ochii când am văzut deodată aceste şaisprezece coarne cum ieşeau din capul stăpânei noastre şi cum se întindeau să se prindă patru câte patru de perete, aşa cum le vezi.

Atunci tatăl domniţei adună hakimii cei mai iscusiţi, aceia care scoseseră din pieptul băiatului târtiţa găinii. Şi hakimiii aduseră ferăstraie ca să taie coarnele; ci coarnele nu se lăsară tăiate. Şi încercară alte chipuri, da fără a ajunge la vreo izbândă, şi fără a dovedi s-o lecuiască pe domniţă.

Atunci tatăl ei încercă alte chipuri de mântuire, şi trimise un crainic în cetate, să strige: „Acela care va da un leac fetei sultanului, şi o va scăpa de cele şaisprezece

coarne, o va căpăta de soţie şi va fi făcut urmaş la scaunul împărătesc”.

Or, ce să vezi!

Fiul clarinetistului, care nu aştepta decât clipita aceea, intră în palat şi se duse sus la domniţă, spunând:

— Am s-o scap eu de coarne.

Şi, de cum ajunse dinaintea ei, luă o curmală roşie, o făcu bucăţele şi o puse în gura domniţei. Şi, în chiar clipita aceea, un corn se şi desprinse de perete şi, văzând cu ochii, se chirci şi, până la urmă, pieri cu totul de pe capul fetei.

La priveliştea aceea, toţi cei de faţă, cu măria-sa în frunte, se minunară cu bucurie şi strigară:

— O! ce hakim mare!

Iar el spuse:

— Mâine am s-o mai scap de un corn!

Atunci fu oprit la sarai, unde şezu şaisprezece zile, în fiecare zi scăpând-o pe domniţă de câte un corn, până ce o mântui de toate cele şaisprezece coarne.

Şi-aşa că regele, până peste fire de minunat şi de mulţumitor, puse să se scrie numaidecât senetul de căsătorie al băiatului cu domniţa. Iar nunta fu prăznuită cu voioşie şi în potop de lumini. Pe urmă, veni şi noaptea de datină.

Or, de îndată ce băiatul intră la soţia sa, în odaia de nuntă, îi zise:

— Şi-acuma? Care dintre noi doi este biruitor? Este aceea care mi-a luat din piept târtiţa găinii şi care mi-a furat chilimul cel vrăjit? Ori mai degrabă este acela care te-a făcut să-ţi crească şaisprezece coarne pe cap, şi le-a făcut să piară într-o nimicură de vreme?

Iar ea îi zise:

— Tu eşti, aşadar? Uf, efritule!

El îi răspunse:

— Da, eu sunt, fiul clarinetistului.

Ea îi spuse:

— Pe Alllah! m-ai biruit!

Şi se culcară amândoi laolaltă, şi se dovediră amândoi la fel de tari şi la fel de volnici. Şi ajunseră rege şi regină. Şi trăiră cu toţii împreună în deplină bucurie şi în fericire desăvârşită.

Şi-aceasta-i povestea mea!

După ce auzi istorisirea ispravnicului Nizam Al-Din, sultanul Baîbars, strigă:

— Ualllahi, nu ştiu dacă nu-i aceasta povestea cea mai frumoasă pe care am auzit-o vreodată!

Atunci un al nouălea ispravnic de agie, pe care îl chema Gelal Al-Din păşi înainte şi sărută pământul dintre mâinile sultanului Baîbars, şi grăi:

— Inşallah, o, rege al vremilor, povestea pe care am să ţi-o istorisesc are să-ţi placă numaidecât

Şi spuse:

Povestea istorisită de către cel de al nouălea ispravnic de agie

A fost odată o femeie care, în pofida tuturor strădaniilor, nu prindea rod şi nu năştea. Încât, într-o zi, se sculă şi se rugă la Atoatedătătorul, zicând: „Dă-mi o fată, măcar de-ar fi şi să moară de mireasma inului!”

Şi, grăind astfel despre mireasma inului, ea vroia să ceară o fată, chiar dacă ea ar fi fost să fie atâta de gingaşă şi de simţitoare încât până şi mireasma cea uşoară a inului s-o stânjenească de s-o facă să moară.

Şi iacătă că prinse rod şi născu, fără de supărare, fata pe care Allah i-o dăruise, şi care era la fel de frumoasă ca luna la răsăritul ei, şi galbenă ca o lumină de lună, şi gingaşă ca ea. Şi-i deteră numele de Sittukhan.

Or, când fata se făcu mare şi ajunse la vârsta de cincisprezece ani, fiul sultanului trecu pe uliţă şi o văzu aplecată peste fereastră. Şi dragostea de ea coborî în

inima lui, şi se întoarse acasă bolnav.

Iar hakimii veniră unul după altul la el, fără să dibăcească leacul care-i era de trebuinţă. Atunci urcă să-l vadă şi o babă, trimisă de nevasta străjerului de la poartă; şi baba îi spuse, după ce se uită la el:

— O, eşti îndrăgostit, sau poate că ai vreo drăguţă la care ţii?

El răspunse:

— Sunt îndrăgostit.

Ea îi zise:

— Spune-mi de cine, iar eu am să fiu o legătură între tine şi ea!

El spuse:

— De preafrumoasa Sittukhan.

Ea răspunse:

— Răcoreşte-ţi ochii şi linişteşte-ţi inima, că am să ţi-o aduc!

Şi baba plecă, şi o găsi pe fată, care se revenea în pragul porţii sale. Şi, după salamalekuri şi temenele, îi spuse:

— Mântuirea fie asupra unor preafrumoase ca tine, fata mea! Cele care-ţi seamănă, şi care au degete atâta de sulegete ca ale tale, ar trebui să înveţe cum să ţese inul. Că nimic nu este mai plăcut decât fusul între nişte degete ca fusul.

Şi pleacă.

Iar fata se duse la mama sa şi îi zise:

— Du-mă, mamă, la meşteră.

Ea o întrebă:

— Ce meşteră?

Ea răspunse:

— La meştera de in.

Iar maică-sa strigă:

— Taci! Inul este primejdios pentru tine. Mireasma lui îţi face rău la piept. Dacă te atingi de el, ai să mori.

Ea spuse:

— Ba n-am să mor.

Şi atâta stărui, şi atâta plânse, încât maică-sa o trimise la meştera de in.

Iar fata şezu acolo o zi întreagă, să înveţe a toarce inul. Şi toate soaţele sale se minunau de frumuseţea ei şi de frumuseţea degetelor ei. Şi iacătă că un fulguţ de in îi intră la deget între carne şi unghie. Şi fata căzu jos, fără de simţire.

Şi toţi o crezură moartă, şi careva se duse la tatăl şi la mama ei şi le spuse:

— Veniţi să vă luaţi fata, şi alungească-vă Allah zilele: a murit!

Atunci tatăl şi mama fetei, pentru care ea era singura bucurie, îşi rupseseră hainele şi, bătuţi de vântul urgiei, se duseră, cu giulgiul, s-o îngroape. Ci iacătă că trecu pe acolo baba şi le spuse:

— Sunteţi oameni bogaţi şi-ar fi ruşine pentru voi să vă îngropaţi fata în pământ.

Ei întrebară:

— Şi ce să facem?

Ea răspunse:

— Zidiţi-i un chioşc în mijlocul apelor râului. Şi culcaţi-o pe un pat în chioşcul acela. Şi veţi putea să vă duceţi s-o vedeţi ori de câte ori vi s-o face dor de ea.

Iar ei îi zidiră un chioşc de marmură, pe nişte pilaştri, în mijlocul apelor râului. Şi îl înconjurară cu o grădină plină cu straturi de flori. Şi puseră fata pe un pat de fildeş, în chioşc, şi plecară plângând.

Or, ce să vezi?

Baba se duse numaidecât la fiul regelui, cel bolnav de dragoste, şi îi spuse:

— Haide s-o vezi pe fată. Te aşteaptă, culcată într-un chioşc, în mijlocul apelor râului.

Atunci crăişorul se sculă şi îi spuse vizirului tatălui său:

— Hai cu mine la o preumblare.

Şi ieşiră amândoi, ţinându-se de departe după baba care îi arăta crăişorului drumul. Şi ajunseră la chioşcul de marmură, iar fiul sultanului îi spuse vizirului:

— Aşteaptă-mă la uşă. N-am să zăbovesc.

Pe urmă intră în chioşc. Şi o găsi pe fata moartă. Şi şezu jos s-o plângă, rostind stihuri despre frumuseţea ei. Şi îi luă mâna, ca să i-o sărute; şi-i văzu degetele cele atâta de subţiri şi de gingaşe. Şi, minunându-se de ele, găsi la unul fulguşorul de in dintre unghie şi carne. Şi se miră de fulgul acela de in, şi îl trase afară cu gingăşie.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a nouă sute cincizeci şi una noapte

Urmă:

Şi numaidecât fata se trezi din leşinul ei, şi se ridică dreaptă în capu oaselor, şi îi zâmbi tânărului beizadea, şi îi zise:

— Unde mă aflu?

Iar el o strânse la piept şi răspunse:

— Cu mine!

Şi o sărută, şi se culcă lângă ea. Şi şezură laolaltă patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi, fericiţi până peste poate.

Pe urmă, crăişorul îşi luă bun-rămas de la ea, spunându-i:

— Trebuie să plec, din pricina vizirului tatălui meu, care mă aşteaptă la uşă. Îl duc îndărăt la palat şi mă întorc.

Şi coborî la vizir. Şi ieşi cu el, şi străbătu grădina. Şi deteră peste nişte trandafiri albi şi peste nişte iasomii. Şi crăişorul se tulbură când le văzu şi îi spuse vizirului:

— Ia seama! Trandafirii şi iasomiile sunt albe ca albul obrajilor preafrumoasei Sittukhan! O, vizirule, aşteaptă-mă aici trei zile, ca să mă duc să mai văd o dată obrajii preafrumoasei Sittukhan!

Şi se sui îndărăt, şi şezu trei zile cu Sittukhan, să se minuneze de obrajii ei, care erau ca trandafirii cei albi şi ca iasomiile.

Apoi coborî şi îl luă pe vizir, şi îşi urmă cu el preumblarea prin grădină înspre ieşire. Şi deteră peste un roşcov, cu poamele lungi şi negre. Şi crăişorul rămase tulburat de acea privelişte, şi îi spuse vizirului:

— Ia seama! roşcovele sunt lungi şi negre ca sprâncenele preafrumoasei Sittukhan! O, vizirule, mai aşteaptă aici trei zile, ca să mă duc să mai văd o dată sprâncenele preafrumoasei Sittukhan!

Şi urcă îndărăt, şi şezu trei zile cu ea, să se minuneze de sprâncenele ei cele frumoase, lungi şi negre ca roşcovele cele două câte două pe ramuri.

Apoi coborî şi îl luă pe vizir, şi îşi urmă cu el preumblarea prin grădină înspre ieşire. Şi deteră peste o fântână ţâşnitoare, cu şuvoiul frumos şi singuratic. Şi crăişorul rămase tulburat de privelişte aceea, şi îi spuse vizirului:

— Ia seama! şuvoiul fântânii este ca mijlocul preafrumoasei Sittukhan! O, vizirule, mai aşteaptă-mă şi aici trei zile, ca să mă duc să mai văd o dată mijlocul preafrumoasei Sittukhan!

Şi urcă îndărăt, şi şezu trei zile cu ea, să se minuneze de mijlocul ei, care era asemenea cu şuvoiul fântânii.

Apoi coborî la vizir, spre a-şi urma cu el preumblarea prin grădină înspre ieşire. Ci ia uite! Fata, când îl văzuse pe iubitul ei că suie astfel îndărăt la ea şi a treia oară, îndată după ce coborâse, îşi zise în sine: „Vreau să mă duc să văd, de data aceasta, pentru ce tot pleacă şi iar se întoarce aşa!” Şi coborî din chioşc şi se piti după uşa care da înspre grădină, spre a-l vedea cum pleacă. Şi crăişorul, întorcându-se, o văzu cum îşi lipea capul de uşă. Şi se întoarse la ea, galben şi trist, şi îi spuse:

— Sittukhan, Sittukhan! n-am să te mai văd, o, niciodată!

Şi plecă, şi ieşi cu vizirul, spre a nu se mai întoarce.

Atunci Sittukhan porni să rătăcească prin grădină, plângându-se pe sine însăşi, şi părându-i rău că nu era moartă cu adevărat. Şi, pe când rătăcea aşa, văzu ceva

strălucind lângă apă. Şi ridică lucrul acela de jos, şi văzu că era un inel solomonesc. Şi frecă uşurel cornalina învrâstată care îl împodobea, şi numaidecât inelul îi grăi:

— La poruncile tale, iacătă-mă. Spune, ce-mi ceri?

Ea răspunse:

— O, inel al lui Solomon, cer de la tine un palat lângă palatul crăişorului care m-a iubit, şi să-mi dai frumuseţe mai mare decât frumuseţea mea.

Şi inelul îi grăi:

— Închide-ţi ochii şi deschide-i iar!

Iar ea îşi închise ochii şi, când îi deschise iar, se văzu într-un sarai măreţ, zidit alături de saraiul coconului domnesc. Şi se privi în oglindă, şi rămase vrăjită de frumuseţea sa însăşi.

Şi se duse să se rezeme în coate la fereastră, pe când crăişorul trecea călare pe calul lui. Şi o văzu, fără a o cunoaşte, şi plecă îndrăgostit. Şi ajunse la mama lui şi îi spuse:

— Mamă, nu ai tu vreun lucru osebit de frumos pe care să te duci să i-l dai ca dar domniţei care s-a mutat în palatul cel nou? Şi n-ai putea tu să-i spui totodată: „Mărită-te cu fiul meu”?

Iar regina, maică-sa, îi spuse:

— Am două bucăţi de atlaz împărătesc. Am să i le duc şi am să-i pun întrebarea.

El îi spuse:

— Bine, du-i-le.

Şi mama beizadelei se duse la fată şi îi spuse:

— Fata mea, primeşte darul acesta; fiul meu doreşte să se însoare cu tine.

Iar fata o chemă pe arăpoaica sa şi îi spuse:

— Ia aceste două bucăţi de atlaz, şi fă-le cârpe de spălat podelele.

Iar regina plecă îmbufnată şi se duse la fiu-său, care o întrebă:

— Ce ţi-a spus, mamă?

Ea răspunse:

— A pus-o pe roabă să ia cele două bucăţi de atlaz daurit, şi i-a poruncit să facă din ele cârpe de şters prin casă!

El îi spuse:

— Mă rog ţie, o, mamă a mea, nu cumva mai ai vreun lucru de preţ, pe care ai putea să i-l duci? Că sunt bolnav de dorul după ochii ei.

Ea îi spuse:

— Am o salbă de samaralde fără cusur şi fără pată.

El îi spuse:

— Bine. Du-i-l.

Şi mama beizadelei sui la fată şi îi spuse:

— Primeşte de la noi darul acesta, fata mea; fiul meu doreşte să se însoare cu tine.

Iar ea răspunse:

— Darul tău este primit, o, măria-ta!

Şi o chemă pe roabă şi-i spuse:

— Porumbeii au mâncat, ori nu încă?

Ea răspunse:

— Nu încă, ya setti.

Ea îi spuse:

— Ia atunci boabele acestea de smarald şi dă-le porumbeilor, ca să le mănânce şi să se sature!

Auzind vorbele acestea, mama crăişorului îi zise fetei:

— Ne-ai umilit, fata mea! Mă rog ţie să-mi spui numai dacă vrei să te măriţi cu fiul meu, ori ba.

Ea răspunse:

— Dacă vrei să mă mărit cu fiul tău, spune-i să se prefacă mort; înveleşte-l cu şapte giulgiuri, du-l prin cetate şi spune-le slugilor tale să nu-l îngroape decât în grădina care se află în palatul meu.

Iar mama beizadelei spuse:

— Bine. Am să mă duc să-i spun fiului meu dorinţa ta.

Şi se duse să-i spună fiului său:

— Habar n-ai! Dacă vrei să te însori cu ea, îţi cere să te prefaci că ai murit, să te învelesc în şapte giulgiuri, să te port cu alaiul prin cetate, şi să te duc la ea ca să fii

îngropat. Şi-atunci are să se mărite cu tine.

Iar el răspunse:

— Numai atâta, mamă? Atunci, sfâşie-ti hainele, ţipă şi zi: „Fiul meu a murit!”

Iar mama beizadelei îşi sfâşie hainele şi ţipă cu glas ascuţit şi jalnic: „O, vai de mine şi de mine! fiul meu a murit!”

Atunci toată lumea din sarai, auzind ţipătul, dete fuga şi îl văzu pe beizadea întins pe jos, asemenea ca morţii, şi pe mama lui cuprinsă de jale. Şi luară trupul răposatului, îl spălară şi îl învăluiră în şapte giulgiuri. Pe urmă cititorii din *Coran* şi şeicii se adunară şi ieşiră în alai dinaintea trupului, coperit cu năframe scumpe. Şi, după ce plimbară mortul prin toată cetatea, se întoarseră să-l aşeze în grădina fetei, aşa cum ceruse ea. Acolo îl lăsară şi plecară în calea lor.

Or, când nu mai fu nimeni în grădină, fata care murise odinioară dintr-un fulguţ de in, şi care se asemuia la obraji cu trandafirii cei albi şi cu iasomiile, la sprâncene cu roşcovele de pe ramuri, şi la boiu cu şuvoiul havuzului, coborî la domnişorul care era învăluit în cele şapte giulgiuri. Şi desfăcu de pe el giulgiurile unul câte unul. Şi, când scoase şi cel de al şaptelea giulgiu, îi spuse:

— Ce, tu erai? Ia uite că patima ta după femei te-a împins să te laşi învelit în şapte giulgiuri!

Iar beizadeaua rămase plin de buimăceală, şi îşi muşcă degetele, şi şi le sfâşie de ruşine. Iar fata îi zise:

— Nu-i nimic, de data aceasta.

Şi rămaseră împreună, să se iubească şi să se desfete.

Iar sultanul Baîbars, după ce ascultă povestea, îi spuse ispravnicului Gelal Al-Din:

— Uallahi ua tellahi, tare socot că asta-i tot ce am auzit eu mai minunat!

Atunci un al zecelea ispravnic de agie, pe care îl chema Helal Al-Din, veni între mâinile sultanului Baîbars şi zise:

— Am de istorisit o poveste care-i sora mai mare a

cesteilalte!

Şi spuse:

Povestea istorisită de către cel de al zecelea ispravnic de agie

A fost odată un rege care avea un fiu numit Mohammad. Şi fiul îi spuse într-o zi lui taică-său:

— Vreau să mă însor.

Iar tatăl său îi răspunse:

— Bine, aşteaptă s-o trimitem pe maică-ta să vadă fetele de măritat de prin haremuri şi să ceară vreuna pentru tine.

Ci fiul regelui spuse:

— Nu, tată, eu vreau să mă însor numai prin ochii mei, după ce am să văd fata.

Şi regele răspunse:

— Bine.

Atunci tânărul beizadea sări pe calul său, frumos ca din basme, şi plecă în drumeţie.

Şi, după două zile de drumeţit, dete peste un om care şedea jos într-un câmp şi smulgea nişte praz din pământ, pe când fiică-sa, o copilandră, lega firele de praz.

Şi crăişorul, după salamalekuri, şezu jos lângă ei şi îi zise fetei:

— Nu cumva ai un pic de apă?

Ea răspunse:

— Ba am.

El spuse:

— Dă-mi şi mie să beau.

Iar ea se sculă şi îi aduse ulciorul. Şi el bău.

Or, fata îi plăcu, şi-aşa că-i zise tatălui ei:

— O, şeicule, mi-ai da-o de soţie pe fata ta de colea?

El răspunse:

— Suntem slugile tale.

Şi crăişorul îi spuse:
— Bine, o, şeicule! Stai aici cu fata, până dau fuga în ţara mea să iau cele de trebuinţă pentru nuntă, şi-apoi mă întorc iar.
Şi beizadea Mohammad se duse la tătâne-său şi-i zise:
— M-am logodit cu fata sultanului prazului.
Iar tată-său îi spuse:
— Da ce, prazul are acuma sultan?
El răspunse:
— Da, iar eu vreau să mă însor cu fata lui!
Iar regele grăi:
— Mărire lui Allah, o, fiul meu, carele a dat un sultan prazului!
Şi adăugă:
— De vreme ce fata îţi place, aşteaptă măcar s-o trimitem pe mama ta în ţara prazului, ca să-l vadă pe tatăl prazului, şi pe mama prazului, şi pe fata prazului!
Iar beizadea Mohammad spuse:
— Bine.
Şi-aşa că maică-sa plecă în ţara tatălui fetei, şi văzu că aceea despre care fiu-său îi spusese că este fiica sultanului prazului era o copilandră minunată din toate privinţele, şi într-adevăr făcută spre a fi soţia unui fiu de rege. Şi îi plăcu de ea până peste poate; şi o sărută şi îi spuse:
— Fată dragă, eu sunt regină, mama crăişorului care te-a văzut, şi am venit ca să te mărit cu el!
Iar fata îi spuse:
— Cum? fiul tău este fiu de rege?
Ea răspunse:
— Da, fiul este fiul regelui, iar eu sunt mama lui!
Şi fata spuse:
— Atunci, nu mă mărit cu el.
Ea întrebă:
— Şi de ce?
Ea îi spuse:
— Eu nu mă mărit decât cu un om care are o meserie!

Atunci regina plecă îmbufnată şi îi spuse soţului ei:
— Fata din ţara prazului nu vrea să se mărite cu fiul nostru!
Regele întrebă:
— Pentru ce?
Ea spuse:
— Pentru că nu vrea să se mărite decât cu un om care să aibă în mâinile lui o meserie.
Regele spuse:
— Are dreptate.
Da beizadeaua, când auzi, căzu bolnav.
Atunci regele se ridică şi porunci să fie chemaţi la el toţi şeicii isnafelor; şi, când se aflară cu toţii dinaintea lui, îi grăi celui dintâi, care era şeicul tâmplarilor:
— În câtă vreme l-ai învăţa meseria ta pe fiul meu?
El răspunse:
— În doi ani, poate chiar mai mult, da nu mai puţin.
Regele zise:
— Bine. Treci deoparte.
Pe urmă se întoarse înspre cel de al doilea, care era şeicul fierarilor, şi îi zise:
— În câtă vreme l-ai învăţa meseria ta pe fiul meu?
El răspunse:
— Îmi trebuie un an, zi la zi.
Regele îi zise:
— Bine. Treci colea deoparte.
Şi tot aşa îi întrebă pe toţi şeicii de bresle, care cerură unii un an, alţii doi, iar alţii trei, ba chiar şi patru ani. Şi regele nu ştiu ce hotărâre să ia, când îl zări pe unul în spatele celorlalţi şi care ba sărea, ba se apleca, ba făcea semne cu ochii şi cu degetul ridicat. Şi regele îl chemă şi îl întrebă:
— Ce te tot salţi şi te pleci aşa?
El răspunse:
— Ca să mă fac văzut de stăpânul nostru sultanul, întrucât eu sunt sărac, iar şeicii breslelor nu mi-au dat de ştire despre venirea lor aici. Iar eu sunt ţesător, şi l-aş

învăţa pe fiul tău meseria mea într-un ceas de vreme.

Atunci regele îi lăsă pe toţi şeicii de isnafe să plece şi nu-l opri decât pe ţesător, şi îi aduse mătăsuri de toate culorile şi un război de ţesut, şi îi spuse:

— Învaţă-l pe fiul meu meşteşugul tău.

Iar ţesătorul se întoarse înspre beizadea, care se ridicase, şi îi zise:

— Uită-te! eu n-am să-ţi spun: „Fă aşa, ori fă aşa!” Nu, eu îţi spun: cască ochii şi vezi! Şi ia seama la mâinile mele cum se duc şi cum se întorc”.

Şi, într-o nimicură de vreme, ţesătorul ţesu o năframă, pe când crăişorul se uita la el cu luare-aminte.

Pe urmă ţesătorul îi spuse ucenicului său:

— Acuma vino şi fă şi tu o năframă ca aceasta.

Şi crăişorul se apucă să lucreze, şi ţesu o năframă minunată, zugrăvind în ţesătura ei palatul şi grădina tatălui său.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a nouă sute cincizeci şi doua noapte

Urmă:

Şi omul luă cele două năframe şi sui la rege, şi îi spuse:

— Care dintre aceste două năframe este munca mea şi care este munca fiului tău?

Iar regele, fără a şovăi, arătă cu degetul pe cea a fiului său, acolo unde era zugrăveala cea frumoasă cu palatul şi cu grădina, şi zise:

— Aceasta-i munca ta, iar cealaltă este tot munca ta!

Da ţesătorul strigă:

— Pe vredniciile preastrăluciţilor tăi strămoşi, o, măria-ta, năframa cea frumoasă este munca fiului tău, iar ceastălaltă, cea urâtă, este munca mea.

Atunci regele, minunându-se, îl căftăni pe ţesător şeic peste toţi şeicii breslelor, şi îl lăsă să plece mulţumit.

După care îi spuse neveste-si:

— Ia năframa lucrată de fiul tău şi du-te să i-o arăţi fetei sultanului prazului şi să-i spui: „Fiul meu este, de meserie, ţesător de mătase”.

Şi mama crăişorului luă năframa şi se duse la fată, şi îi arătă năframa, spunându-i vorbele regelui. Iar fata se minună de năframă şi spuse:

— Acuma, am să mă mărit cu fiul tău.

Iar vizirii regelui luară cadiul şi se duseră să facă senetul de căsătorie. Şi se prăznui nunta. Şi crăişorul intră la fetişcana din ţara prazului şi dobândi de la ea nişte copii care toţi erau însemnaţi, pe coapse, cu un semn de praz. Şi fiecare învăţă o meserie. Şi trăiră toţi mulţumiţi şi înfloritori. Ci Allah ştie mai bine!

Pe urmă sultanul Baîbars spuse:

— Povestea aceasta a fetei sultanului prazului mi-a plăcut pentru tâlcul ei. Da nu mai este nimeni printre voi care să mai aibă de povestit ceva?

Atunci păşi înainte un alt ispravnic de agie, care era cel de al unsprezecelea, şi-l chema Salah Al-Din. Şi, după ce sărută pământul dintre mâinile sultanului Baîbars, spuse:

— Eu! Iacătă povestea mea!

Povestea istorisită de către cel de al unsprezecelea ispravnic de agie

I s-a întâmplat odată unui sultan să i se nască un fiu la sorocul la care şi o iapă de soi ales, din staniştile împărăţiei, aducea pe lume un mânz. Şi sultanul spuse:

— Mânzul care a venit pe lume este scris întru norocul fiului meu, nou-născutul, şi este bunul lui de drept.

Or, când copilul se făcu mare şi crescu în ani, maică-sa muri; şi, tot în ziua aceea, muri şi mama mânzului.

Şi zilele trecură, şi sultanul luă de soţie altă femeie, pe

care şi-o alese dintre roabele de la sarai. Iar copilul fu dat la şcoală, fără să-i mai poarte cineva de grijă şi fără a-l mai iubi cineva. Şi orfanul de mamă, de fiecare dată când se întorcea de la şcoală, se ducea la calul său, îl mângâia şi îi da să mănânee şi să bea, şi îi povestea necazurile sale şi părăsirea în care se afla.

Or, roaba cu care se însurase sultanul avea un ibovnic, care era un hakim evreu. Şi cei doi ibovnici îşi vedeau tare stânjenite întâlnirile lor, tocmai de faptul că în sarai trăia şi acel orfănel de mamă. Şi se întrebară între ei:

— Ce să facem?

Şi cugetară în privinţa aceasta, şi hotărâră să-l otrăvească pe tânărul beizadea.

Cât despre el, când se întoarse de la şcoală, se duse să-şi vadă calul, ca de obicei. Şi îl găsi plângând. Şi îi spuse, mângâindu-l:

— Ce te face să plângi, calule al meu?

Iar calul îi răspunse:

— Plâng pieirea vieţii tale.

El îl întrebă:

— Da cine vrea pieirea vieţii mele?

Calul îi răspunse:

— Femeia tatălui tău, şi hakimul, afurisitul acela.

Copilul întrebă:

— Cum aşa?

Calul spuse:

— Ţi-au pregătit o otravă pe care au scos-o din pielea unui arap. Şi au s-o pună în mâncarea ta. Or, tu ia seama să nu carecumva să guşti din mâncarea lor.

Şi-aşa că, atunci când tânărul fiu al sultanului urcă la soţia tatălui său, ea îi puse mâncarea dinainte. Iar el luă mâncarea şi, la rându-i, o puse dinaintea pisicii soţiei regelui, care mieuna pe acolo. Şi, până să apuce stăpână-sa s-o oprească, pisica înfulecă mâncarea şi muri pe clipă. Şi crăişorul se sculă şi ieşi, fără a da vreun semn că pricepuse ceva.

Iar femeia regelui şi hakimul se întrebară:

— Cine o fi putut să-i spună taina?

Şi îşi răspunseră:

— Nimeni nu i-a spus, fără numai calul.

Atunci femeia zise:

— Bine.

Şi se prefăcu bolnavă. Iar regele chemă să-i vină hakimul evreu, care era vraciul lor, ca s-o cerceteze pe regină. Şi el o cercetă şi grăi:

— Leacul ei stă într-o inimă de mânz dintr-o iapă de soi ales, de cutare şi cutare culoare.

Iar regele spuse:

— Nu este decât un mânz, în împărăţia mea, care să îndeplinească toate acestea, şi-anume mânzul fiului meu cel orfan de mamă.

Şi când băiatul se întoarse de la şcoală, tatăl lui îi zise:

— Tuşică-ta, regina, este bolnavă, şi nu se află alt leac pentru ea decât inima mânzului tău, fiul iepei de soi ales.

El îi răspunse:

— Nu este nimic împotrivă. Ci, o, tată al meu, eu nu am călărit încă nicio dată mânzul meu. Aş vrea să-l încalec mai întâi şi, pe urmă, să-l înjunghie şi să-i ia inima.

Iar regele zise:

— Bine.

Şi tânărul crăişor încălecă pe calul său, dinaintea întregii curţi, şi îl slobozi în galop pe meidan. Şi, gonind aşa, pieri din ochii oamenilor. Şi călăreţii porniră năvalnic după el, da nu-l mai găsiră.

Şi băiatul ajunse astfel într-o altă împărăţie decât cea a tatălui său, lângă grădina regelui de peste împărăţia aceea. Iar calul îi dete un smoc de păr din coamă şi o piatră de cremene şi îi spuse:

— Dacă ai nevoie de mine, să aprinzi un fir de păr de-al meu, iar eu am să fiu numaidecât lângă tine. Acuma este mai bine să te las, mai întâi spre a mă duce să rostuiesc ceva nutreţ pentru mine, şi-apoi ca să nu te stânjenesc la întâlnirile cu ursita ta.

Şi se sărutară şi se despărţiră.

Iar tânărul fiu de rege se duse la baş-grădinar şi îi zise:
— Sunt străin aici. Nu vrei să mă iei în slujba ta?
El îi răspunse:
— Bine. Chiar că aveam nevoie de cineva să mâne boul care trage la roata fântânii de udat grădina.
Iar tânărul crăişor se duse la roata de apă şi începu să îndemne boul grădinarului.
Or, fetele regelui se plimbau în ziua aceea prin grădină, iar cea mai mică dintre ele îl zări pe băiatul care mâna boul de la roata fântânii. Şi dragostea coborî în inima ei. Şi, fără a se da pe faţă, le spuse surorilor sale:
— Surorile mele, da până când avem noi să stăm nemăritate? Oare tatăl nostru vrea să ne lase să ne acrim de tot? O să ni se stregheţească sângele în noi.
Iar surorile sale îi ziseră:
— Asta aşa-i! Suntem aproape să ne acrim, iar sângele nostru stă să se stregheţească.
Şi se strânseră toate şi se duseră tusşapte la mama lor şi-i spuseră:
— Oare tatăl nostru vrea să ne facă să ne acrim în casa lui? Are să ni se stregheţească sângele. N-ar fi mai bine, într-un sfârşit, să ne găsească nişte soţi care să ne scape de primejdia aceasta grea?
Atunci mama se duse la rege şi-i vorbi despre necazul fetelor. Iar regele porunci să se strige obştei că toţi tinerii din cetate să vină să treacă pe sub ferestrele palatului, pentru că domniţele urmează să se mărite. Şi ori de câte ori vreunul dintre ei îi plăcea vreuneia dintre surori, ea îşi arunca asupra lui năframa. Şi, în felul acesta, şase dintre fete se căpătuiră cu câte un soţ pe placul lor, şi se arătară mulţumite.
Ci fata cea mezină nu-şi aruncă năframa asupra nimănuia. Şi i se spuse despre aceasta regelui, care zise:
— Nu mai este aşadar nimenea în cetate?
I se răspunse:
— Nu mai este decât un băiat sărac, care munceşte la roata de apă din grădină.

Şi regele spuse:
— Trebuie să treacă şi el numaidecât, măcar că ştiu că fiică-mea nu are să-l aleagă.
Şi se duse careva să-l caute, şi îl împinse sub ferestrele palatului. Şi iacătă că năframa fetei căzu drept peste el. Şi o măritară cu el. Şi, de mâhnire, regele, tatăl fetei, căzu bolnav.
Şi se strânseră hakimii şi îi hotărâră, ca izbăvire şi ca leac, să bea lapte de ursoaică dintr-un burduf făcut din piele de ursoaică fecioară. Şi regele spuse:
— Este uşor. Am şase gineri, tusşase nişte călăreţi viteji, care nu seamănă întru nimic cu blestematul acela de-al şaptelea, băiatul de la roata de apă. Duce-ţi-vă şi spuneţi-le să-mi aducă laptele!
Atunci cei şase gineri ai regelui săriră pe caii lor cei falnici şi plecară, spre a se duce să caute laptele de ursoaică. Iar băiatul, soţul mezinei, încălecă pe un catâr ghebos şi plecă şi el, în vreme ce toată lumea îl lua în râs. Şi, când ajunse într-un loc mai ferit, lovi în cremene şi arse un fir de păr din coama calului său. Şi calul se şi ivi, şi se sărutară. Şi băiatul îi ceru ceea ce avea să-i ceară.
Or, de la o vreme, cei şase gineri ai regelui se întoarseră din drumurile lor, aducând cu ei un burduf din piele de ursoaică, plin cu lapte de ursoaică. Şi i-l deteră reginei, mama soţiilor lor, spunându-i:
— Du-l socrului nostru, regele!
Şi regina bătu din palme, iar hadâmbii urcară, şi ea le spuse:
— Daţi laptele acesta hakimilor ca să-l cerceteze.
Şi hakimii cercetară laptele şi grăiră:
— Este lapte de ursoaică bătrână, şi este adus într-un burduf din piele de ursoaică bătrână. Nu poate să fie decât vătămător pentru sănătatea regelui.
Şi iacătă că hadâmbii urcară iarăşi la regină şi îi deteră alt burduf, spunându-i:
— Burduful acesta cu lapte ne-a fost adus jos adineaori de un flăcău călare, mai frumos decât îngerul Harut!

Şi regina le zise:
— Duce-ţi-l hakimilor ca să-l cerceteze.
Şi hakimii cercetară, atât burduful cât şi ceea ce se afla în el, şi grăiră:
— Iacătă ceea ce căutam. Este lapte de ursoaică tânără, într-o piele de ursoaică fecioară.
Şi-i deteră să bea regelui, care se vindecă pe clipă pe dată, şi grăi:
— Cine a adus leacul acesta?
I se răspunse:
— Un flăcău călare, mai frumos decât îngerul Harut.
El spuse:
— Să i se înmâneze din partea mea inelul domniei, şi să fie pus în scaunul meu împărătesc. Pe urmă, am să mă scol şi am să mă duc s-o despărţesc pe fata mea mezină de băiatul de la roata fântânii. Şi am s-o mărit cu flăcăul care m-a făcut să mă întorc din ţara morţii.
Şi i se îndepliniră poruncile.
Pe urmă regele se sculă şi se sui în sala scaunului împărătesc. Şi căzu la picioarele flăcăului cel frumos, care şedea în jeţ, şi i le sărută. Şi lângă el o văzu pe fata sa mezină, care zâmbea. Şi regele îi spuse:
— Bine, fata mea! Văd că te-ai despărţit de băiatul de la roata fântânii, şi că ţi-ai aruncat de bună voie alegerea asupra acestui flăcău care este mai frumos decât îngerul Harut.
Iar ea îi spuse:
— Tată, băiatul de la roata de apă, flăcăul care ţi-a adus laptele de ursoaică fecioară, precum şi cel care şade acuma în scaunul de domnie, nu sunt decât unul singur şi acelaşi ins.
Iar regele rămase uluit de vorbele acestea, şi se întoarse înspre flăcău şi îl întrebă:
— Este adevărat ce spune ea?
El răspunse:
— Da, este adevărat. Şi, dacă nu mă vrei de ginere, lucrul îţi este lesne, întrucât fiica ta este încă fecioară!

Şi regele îl sărută şi îl strânse la inima lui. Pe urmă porunci să se prăznuiască nunta cu fata lui. Şi, la ceasul anume, flăcăul se dovedi atâta de harnic încât o scăpă pe tânăra lui soţie pentru totdeauna de acreală şi de stregheţarea sângelui.

După care se întoarse cu ea în împărăţia tatălui său, în fruntea unei oştiri mari. Şi acolo află că tatăl său murise, şi că soţia tatălui său ocârmuia treburile domniei, în cârdăşie cu hakimul ei, afurisitul acela! Atunci puse să fie înşfăcaţi amândoi şi îi înfipse în ţeapă asupra unui rug aprins. Şi se mistuiră în ţeapă. Şi se isprăvi cu ei!

Or, mărire lui Allah, cel carele trăieşte fără a se mistui în veci!

Şi sultanul Baîbars, după ce ascultă povestea aceasta a ispravnicului Salah Al-Din, zise:

— Ce păcat că nu mai este nimeni să-mi istorisească vreo poveste asemenea acestora!

Atunci păşi înainte ispravnicul de agie pe nume Nassr Al-Din, care, după ce îi ură viaţă lungă şi pace sultanului Baîbars, zise:

— Eu încă nu am spus nimic, o, rege al vremilor! Şi, de altminteri, după mine nimeni nu are să mai spună nimic, întrucât nu are să mai fie nimic de spus!

Şi Baîbars fu mulţumit, şi grăi:

— Scoate ceea ce ai!

Atunci el spuse:

Povestea istorisită de către cel de al doisprezecelea ispravnic de agie

Se povesteşte – da mai este oare vreo ştiinţă afară de aceea a lui Allah? – că a fost odată, după Allah, un rege pe pământ. Şi regele acela era însurat cu o regină stearpă. Or, într-o zi, un maghrebin veni la rege şi îi

spuse:

— Dacă îţi dau un leac pentru ca femeia ta să rodească şi să nască, atâta cât va vroi, mi-l dai mie pe fiul tău cel dintâi?

Şi regele răspunse:

— Bine, ţi-l dau.

Atunci maghrebinul îi dete regelui două zumaricale, una verde şi una roşie, şi îi spuse:

— Tu s-o mănânci pe cea verde, iar femeia ta pe cea roşie. Şi Allah va face ceea ce mai rămâne.

Pe urmă plecă.

Şi regele mâncă zumaricaua cea verde, şi-i dete soţiei sale, care o mâncă, zumaricaua cea roşie. Şi regina rămase plină şi născu un fiu pe care îl numiră Mohammad – fie binecuvântat numele acesta! Şi copilul începu să crească, şi se făcu mare, destoinic la învăţătură şi dăruit cu un glas frumos.

Pe urmă regina mai născu un fiu, pe care îl numiră Ali, şi care începu să crească neajutorat şi neîndemânatec întru totul. După care regina iar rămase însărcinată, şi născu un al treilea fiu, numit Mahmud, care începu să crească şi se făcu mare, prostălău şi tâmp.

Or, peste zece ani, maghrebinul veni la rege şi îi zise:

— Dă-mi-l pe fiul meu.

Iar regele zise:

— Bine.

Şi se duse la soţia sa şi îi spuse:

— Maghrebinul a venit să-l ceară pe fiul nostru cel mare.

Iar ea răspunse:

— Niciodată! Dă-i-l pe Ali cel neisprăvit.

Şi regele zise:

— Bine.

Şi îl chemă pe Ali cel neisprăvit, îl prinse de mână, şi i-l dete maghrebinului, care îl luă şi plecă.

Şi merse cu el pe drumuri, prin arşiţă, până la amiază. Pe urmă îl întrebă:

— Au ţie nu ţi-e nici foame, nici sete?

Şi băiatul răspunse:

— Pe Allah! ce mai întrebare! Cum ai vrea ca, după o jumătate de zi trecută fără a mânca şi fără a bea, să nu-mi fie nici foame, nici sete?

Atunci maghrebinul făcu: „Hum!” şi îl luă pe băiat de mână şi îl duse îndărăt la părintele său, zicându-i:

— Acesta nu este fiul meu!

Şi regele îl întrebă:

— Da care este fiul tău?

El răspunse:

— Adu-i să-i văd pe tustrei, şi am să-l iau pe fiul meu.

Atunci regele îi chemă pe cei trei fii ai săi. Şi maghrebinul întinse mâna şi îl luă pe Mohammad, băiatul cel mare, care era chiar cel dăruit cu un glas frumos. Pe urmă plecă.

Şi merse cu el o jumătate de zi şi îi zise:

— Ţi-e foame? Ţi-e sete?

Iar destoinicul răspunse:

— Dacă ţie ţi-e foame ori sete, îmi este şi mie şi foame şi sete.

Iar maghrebinul îl sărută şi îi spuse:

— Aşa, destoinicule, tu eşti într-adevăr fiul meu.

Şi îl duse în ţara lui, în afundul Maghrebului, şi îl pofti să intre într-o grădină, unde îi dete să mănânce şi să bea. După care îi aduse o carte de farmazonie şi îi zise:

— Citeşte din cartea aceasta.

Iar băiatul luă cartea şi o deschise; ci nu ştiu să descifreze niciun cuvânt. Şi maghrebinul se mânie, şi îi zise:

— Ce? eşti fiul meu şi nu ştii să descifrezi cartea aceasta de farmece? Pe Gog şi pe Magog, şi pe focul stelelor celor rotitoare, dacă într-o lună de treizeci de zile nu ai să ştii toată cartea ca pe apă, am să-ţi tai mâna dreaptă.

Pe urmă îl lăsă şi ieşi în grădină.

Şi băiatul luă cartea de vrăji şi se strădui s-o citească

vreme de douăzeci şi nouă de zile. Ci, după acel răstimp, încă nu izbutise să afle în ce fel trebuia s-o ţină spre a o citi. Atunci îşi zise în sine: „De vreme ce nu mi-a mai rămas decât o zi, hai, moarte pentru moarte! am să mă duc să mă plimb prin grădină, mai degrabă decât să-mi chiorăsc ochii mai departe pe cartea aceasta de vrăji”.

Şi se afundă pe sub pomii din grădină, şi deodată văzu dinaintea lui o fată spânzurată de pletele ei. Şi se repezi s-o dezlege. Iar ea îl sărută şi îi spuse:

— Sunt o domniţă căzută în puterea maghrebinului. Şi m-a spânzurat din pricină că am învăţat pe dinafară cartea de vrăji.

Atunci el îi spuse:

— Şi eu sunt un fiu de rege. Iar maghrebinul mi-a dat cartea de vrăji s-o învăţ în treizeci de zile; şi nu mai lipseşte, pentru moartea mea, decât ziua de mâine.

Iar fata îi spuse:

— Am să te învăţ eu cartea de vrăji; ci, când are să vină maghrebinul, să-i spui că nu ai învăţat-o.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a nouă sute cincizeci şi treia noapte

Urmă:

Ea atunci şezu jos lângă el, îl luă strâns în braţe şi îl învăţă cartea de vrăji. Pe urmă îi spuse:

— Trebuie să mă spânzuri precum eram.

Şi el o ascultă.

Şi maghrebinul veni, la sfârşitul celei de-a treizecea zile, şi îi spuse băiatului:

— Spune-mi cartea de farmece.

El răspunse:

— Cum să ţi-o spun, câtă vreme n-am descâlcit niciun cuvânt?

Iar maghrebinul îi şi tăie mâna dreaptă, şi îi spuse:

— Mai ai un răgaz de treizeci de zile. Dacă, după acest răspăs de vreme, nu ai să ştii cartea, am să-ţi zbor capul.

Pe urmă plecă.

Iar băiatul se duse la fată, sub pomi, ţinându-şi în mâna stângă mâna tăiată. Şi o dezlegă pe fată. Iar fata îi spuse:

— Uite trei frunze de la o iarbă pe care am găsit-o, şi pe care maghrebinul o caută de patruzeci de ani, spre a-şi împlini cu ea meşteşugul tainelor vrăjitoriei. Lipeşte-le pe cele două bucăţi de mână ale tale, şi mâna are să ţi se vindece.

Iar băiatul făcu aşa. Şi mâna i se făcu precum fusese.

După asta, fata frecă o altă frunză, citind din cartea de vrăji. Şi, într-o clipită, două cămile iuţi ieşiră din pământ, şi îngenunchează spre a-i lua. Şi fata îi spuse băiatului:

— Să ne întoarcem fiecare la părinţii noştri. Pe urmă tu să vii să mă ceri de soţie, la palatul tatălui meu, în cutare loc, din cutare ţară!

Şi îl sărută cu drag. Şi, după ce se făgăduiră unul altuia, fiecare plecă înspre ţara sa.

Iar băiatul Mohammad ajunse la părinţii lui, în goana năprasnică a cămilei sale. Ci nu le spuse nimic din câte i se întâmplaseră. Dete numai cămila în seama căpeteniei hadâmbilor, zicându-i:

— Du-te s-o vinzi la oborul de vite, da ai grijă să nu carecumva să vinzi şi frânghia din nasul ei.

Şi hadâmbul luă de funie cămila, şi se duse s-o vândă la oborul de vite.

Atunci se înfăţişă un vânzător de haşiş, care vroia să cumpere cămila. Şi, după îndelungă tocmeală, o cumpără de la hadâmb pe un preţ tare scăzut, dat fiind că de obicei hadâmbii habar n-au de meseria vânzării şi a cumpărării. Şi, spre a desăvârşi târgul, o vându cu frânghie cu tot.

Şi-aşa că vânzătorul de haşiş duse cămila dinaintea prăvăliei lui şi o lăsă acolo, ca să se minuneze de ea muşteriii săi obişnuiţi, mâncătorii de haşiş. Iar el se duse să aducă o căldare de apă, ca să adape cămila, şi puse

căldarea dinaintea cămilei, pe când beţivanii de haşiş se uitau la el, râzând până în fundul beregăţilor lor. Iar cămila îşi puse cele două picioare ale ei de dinainte în căldare. Atunci vânzătorul de haşiş o lovi şi strigă la ea: „Îndărăt, o, codoaşo!” Iar cămila, auzind aşa, îşi ridică în sus celelalte două picioare ale sale, şi se cufundă cu capu-nainte, în apa din căldare şi nu se mai întoarse.

La priveliştea aceea, vânzătorul de haşiş îşi plesni mâinile una de alta şi începu să ţipe:

— O, musulmanilor, ajutor! mi s-a înecat cămila în căldare!

Şi, ţipând aşa, arăta frânghia care-i rămăsese în mână.

Şi oamenii se strânseră din toate părţile sukului, şi îi spuseră:

— Taci, bre omule! ce, eşti nebun? Cum poate să se înece o cămilă într-o căldare?

El le răspunse:

— Ia cătaţi-vă-ţi de treabă! Ce căutaţi aici? Vă spun că s-a înecat în căldare, cu capu-nainte. Şi iacătă-i frânghia care mi-a rămas în mână! Întrebaţi-i pe preacinstiţii care se află în prăvălia mea, dacă spun adevărul ori dacă mint.

Ci negustorii cei cu scaun la cap din suk îi spuseră:

— Şi tu şi cei care se află la tine nu sunteţi decât nişte beţivani de haşiş fără nicio crezare.

Or, pe când ei se gâlceveau aşa, maghrebinul, care prinsese de veste despre fuga beizadelei şi a domniţei, fu cuprins de o mânie fără de margini, şi îşi muşca degetul şi şi-l rupea, zicând: „Pe Gog şi pe Magog, şi pe focul stelelor celor rotitoare, am să pun eu iar gabja pe ei, măcar de s-ar afla fie şi pe cel de al şaptelea pământ!” Şi dete fuga mai întâi în cetatea destoinicului; şi nimeri drept peste gâlceava dintre beţivanii de haşiş şi oamenii din suk. Şi auzi pomenindu-se despre frânghie şi despre cămilă, şi despre căldarea ce slujise de mare şi de mormânt, şi se duse la vânzătorul de haşiş şi îi zise:

— O, sărmanul de tine, dacă ţi-ai pierdut cămila, sunt gata să ţi-o plătesc eu, în numele lui Allah! Dă-mi ce ţi-a

mai rămas de la ea, adică frânghia aceea, iar eu am să-ţi dau preţul cât ai plătit, şi încă o sută de dinari ca dobândă pentru tine.

Şi târgul fu încheiat, pe clipă pe dată. Şi maghrebinul luă frânghia cămilei, şi plecă, zburând de bucurie.

Or, de frânghia aceea era legată puterea de priponire. Şi nu avu decât să i-o arate de departe beizadelei, pentru ca numaidecât acela să vină singur să-şi petreacă nasul în frânghie. Şi fu preschimbat pe dată într-o cămilă de goană, şi îngenunche dinaintea maghrebinului, care se sui în spinarea lui.

Şi maghrebinul îl mână înspre cetatea în care şedea domniţa. Şi ajunseră degrabă sub zidurile grădinii care înconjurau palatul tatălui ei. Ci, în clipita când maghrebinul trăgea de frânghie spre a o face pe cămilă să îngenuncheze pentru ca el să poată să descalece de pe ea, Mohammad cel destoinic izbuti să apuce frânghia cu dinţii şi s-o reteze chiar peste mijloc. Şi puterea care era legală de frânghie fu spulberată cu acea retezătură. Şi Mohammad cel doistoinic putu să scape de maghrebin şi se prefăcu într-o rodie mare, şi, sub înfăţişarea aceea, se duse de se agăţă într-un rodiu înflorit.

Atunci maghrebinul intră la sultan, tatăl domniţei, şi, după salamalekuri şi temenele, îi spuse:

— O, rege al vremilor, am venit să-ţi cer o rodie, întrucât fiica socrului meu este însărcinată, iar sufletul ei râvneşte amarnic o rodie. Şi tu ştii ce păcat se săvârşeşte când nu se împlineşte pofta unei femei însărcinate.

Iar regele se minună de cererea lui şi răspunse:

— Bre omule, vremea de-acum nu este vremea rodiilor, iar rodiii din grădina mea n-au înflorit decât de ieri încoace.

El spuse:

— O, rege al vremilor, dacă în grădina ta nu s-o afla nicio rodie, să-mi tai capul!

Atunci regele îl chemă pe grădinarul său şi îl întrebă:

— Este adevărat, o, grădinarule, că se află rodii coapte

în grădina mea?

Şi grădinarul răspunse:

— O, stăpâne al meu, da ce, vremea de-acuma este vremea rodiilor?

Iar regele se întoarse înspre maghrebin şi îi zise:

— Gata, capul tău s-a dus.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a nouă sute cincizeci şi patra noapte

Urmă:

Da maghrebinul răspunse:

— O, măria-ta, până a pune să-mi zboare capul, dă poruncă grădinarului să se ducă şi să se uite la rodii.

Şi regele spuse:

— Bine.

Şi îi făcu semn grădinarului să se ducă să vadă dacă în pomi se află ori ba vreo rodie trufanda. Iar grădinarul coborî şi găsi, într-un rodiu, o rodie mare care nu-şi avea seamăn cu niciuna dintre rodiile trecute. Şi o luă, şi plecă să i-o ducă regelui. Iar regele luă rodia şi se minună de ea cu uimire mare; şi nu ştiu dacă trebuia s-o păstreze pentru sine însuşi ori dacă se cădea să i-o dea acelui ins care i-o cerea pentru femeia lui bântuită de poftele sarcinii. Şi îi zise vizirului:

— O, vizirule, tare aş vrea să mănânc eu rodia aceasta! Tu cum socoţi?

Şi vizirul îi răspunse:

— O, măria-ta. Dacă nu s-ar fi găsit rodia, aşa-i că tu i-ai fi tăiat capul maghrebinului?

El spuse:

— Ba de bună seamă!

Şi vizirul zise:

— Atunci rodia i se cade de drept.

Atunci regele, cu chiar mâna sa, îi dete maghrebinului

rodia. Ci, de cum o atinse maghrebinul, rodia plesni şi toate seminţele săriră din ea şi se împrăştiară în toate părţile. Şi maghrebinul începu să le adune una câte una, până ce ajunse la sămânţa cea mai de pe urmă, care căzuse într-o găurică, la piciorul jeţului domnesc. Or, chiar în sămânţa aceea era ascunsă viaţa lui Mohammad cel destoinic. Şi maghrebinul îşi lungi gâtul înspre sămânţa aceea, şi îşi întinse mâna ca să o ia şi s-o sfarme. Ci deodată ţâşni din sămânţă un jungher care se înfipse cu toată lungimea limbii lui în inima maghrebinului. Şi maghrebinul muri pe dată, scuipându-şi sufletul cel păcătos odată cu sângele.

Şi tânărul beizadea Mohammad se ivi în toată frumuseţea lui, şi sărută pământul dintre mâinile regelui. Iar fata, tot atunci, intră şi grăi:

— Iată-l pe flăcăul care mi-a dezlegat pletele, pe când eram legată cu ele.

Şi regele spuse:

— De vreme ce acesta este flăcăul care te-a dezlegat, nu poţi să faci altminteri decât să te măriţi cu el

Şi fata zise:

— Bine.

Şi nunta lor fu prăznuită precum se cuvenea. Iar noaptea lor fu mai binecuvântată decât toate nopţile. Şi, de-atunci, şezură laolaltă, mulţumiţi şi înfloritori, şi avură copii mulţi, băieţi şi fete. Şi s-a sfârşit.

Or, slavă şi mărire Celuia singur fără de pereche, carele nu are nici sfârşit, nici început!

Astfel grăi cel de al doisprezecelea ispravnic de agie, pe care îl chema Nassr Al-Din. Şi el era cel mai de pe urmă. Şi sultanul Baîbars se înfioră de plăcerea poveştii lui; iar mulţumirea lui ajunse până peste poate. Şi, spre a le dovedi ispravnicilor de agie plăcerea sa, îi căftăni pe toţi în slujba de musaipi la sarai, cu simbrii de o mie de dinari pe lună, plătiţi din vistieria domniei. Şi îi luă ca soţi de pahar, şi nu se mai despărţi de ei nici la vreme de

război, nici la vreme de pace. Asupra lor a tuturora fie mila Celui Preaînalt!

Pe urmă Şeherezada zâmbi şi tăcu. Iar regele Şahriar îi spuse:

— O, Şeherezada, ce scurte sunt acuma nopţile care nu îmi îngăduie să ascult mai mult la gura ta!

Iar Şeherezada spuse:

— Da, o, măria-ta! Ci eu tot socot că aş mai putea în noaptea aceasta, dacă cumva îmi îngăduieşti, să-ţi mai istorisesc o poveste care le lasă departe în urma ei pe toate câte le-ai ascultat până acum.

Şi regele Şahriar spuse:

— De bună seamă, Şeherezada, poţi s-o începi, de vreme ce ea, nu mă mai îndoiesc, este minunată.

Iar Şeherezada spuse:

POVESTEA RUJEI DE MARE ŞI A COPILANDREI DIN CHINA

Se povesteşte, o, rege al vremilor, Că a fost odată, într-o împărăţie îndepărtată dintre împărăţiile din Şarkistan – ci Allah preamăritul ştie mai bine – un rege, Zein El-Muluk pe nume, vestit în întreaga lume, iar ca vitejie şi ca mărinimie frate cu leii din pustie. Or, încă de tânăr, avea doi fii, înzestraţi cu har, când, ca urmare a milelor stăpânului său şi a bunătăţii Atoatedătătorului, i se născu, aşadar, şi al treilea băiat, copil vrăjit a cărui frumuseţe risipea negurile toate, ca o lună copilă într-a patrusprezecea noapte. Şi, pe măsură ce anii lui tineri se adunau, ochii-i, pocale de beţie, îi scoteau din minţi până şi pe oamenii cei mai cuminţi, cu cele două văpăi din privirile sale fierbinţi; şi fiecare geană de-a lui ardea ca tăişul cel încovoiat al iataganului; cârlionţii părului său de mosc întunecat tulburau inimile ca nardul cel străcurat; obrajii-i erau luminoşi fără de sulemeneală şi dau de ruşine până şi obrajii fetelor celor mai de falã; zâmbetele lui îndatoritoare erau tot atâtea suliţe ucigătoare; călcătura lui cilibie era totodată numai gingăşie; colţul stâng al gurii lui era împodobit cu o aluniţă rotunjită cu măiestrie; iar pieptu-i alb şi strălucitor era ca o tabla de cleştar orbitor, şi adăpostea o inimă vie şi plină de vitejie.

Iar regele Zein El-Muluk cel vestit, până peste poate de fericit, porunci să vină ghicitorii şi astrologii în jurul lui, spre a întocmi horoscopul copilului. Iar ei scuturară

nisipul, şi traseră liniile chipurilor astrologiceşti, şi rostiră descântecele cele grele ale ghicitului. După care îi grăiră regelui:

— Ursita acestui copil este strălucită, iar steaua lui i-a menit o fericire nesfârşită. Ci în ursita lui stă scris deopotrivă că, dacă tu, tatăl său, ai să te uiţi la el vreodată în vremea tinereţii lui, ai să-ţi pierzi vederea pe dată.

La spusele acestea ale ghicitorilor şi ale astrologilor, lumea se înnegură dinaintea chipului regelui. Şi măria-sa porunci să fie dus copilul de acolo, şi îi porunci vizirului său să-l aşeze, dimpreună cu maică-sa, într-un sarai depărtat, în aşa fel ca el să nu se poată întâlni niciodată cu el prin palat. Iar vizirul răspunse cu supunere şi cu ascultare, şi îndeplini porunca stăpânului, întocmai şi fără de amânare. Şi ani trecură după ani. Iar vlăstarul cel frumos din grădina lui Zein El-Muluk sultan, creştea pe nevăzute, plin de sănătate, de frumuseţe şi de virtute.

Or, cum nimeni nu poate niciodată să şteargă scrisa ursitei, tânărul beizadea Nurgihan sări, într-o zi, pe bidiviul său năzdrăvan şi porni goană prin păduri la vânătoare. Iar regele Zein El-Muluk plecase şi el, tot aşa, în ziua aceea, să vâneze căprioare. Şi vru păcatul ca regele, cu toată nesfârşirea acelei păduri să treacă pe lângă fiul său. Şi, fără a-l cunoaşte, privirea sa căzu asupra lui. Şi, pe dată, însuşirea de a vedea a ochilor săi pieri. Şi rămase supus al împărăţiei nopţii.

Şi, pricepând atunci că orbirea îi fusese pricinuită de întâlnirea cu călăreţul cel tânăr, şi că acel tânăr călăreţ nu putea să fie decât feciorul său, spuse, plângând: „De obicei, ochii unui părinte care se uită la fiul său se fac mai luminoşi. Ci ai mei, din vrerea triştei mele, au orbit pe totdeauna.”

După care porunci să se adune în palatul său hakimii cei mai de seamă ai veacului, şi care, cu ştiinţa lor, îl întreceau pe Ibn-Sina, şi îi întrebă ce căi ar fi spre a se vindeca de orbire. Şi toţi, după ce chibzuiră şi se sfătuiră,

se îndemnară să-i mărturisească regelui că orbia aceea nu putea fi tămăduită pe cale obişnuită. Şi adăugară:

— Singurul leac pentru a dobândi îndărăt vederea este atâta de anevoie de căpătat încât mai degrabă să nici nu ne mai gândim la el. Intrucât leacul cu pricina este numai ruja de mare pe care o creşte o copilandră din China.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a nouă sute cincizeci şi cincea noapte

Urmă:

Şi îi lămuriră regelui că, în lăuntrul cel depărtat al ţării chitailor, se afla o domniţă, fata regelui Firuz-Şah, care avea, în grădina sa, singurul pui de pom ce se cunoştea din acea rujă de mare, a cărui putere tămăduia ochii şi da vedere până şi celor orbi din născare. Iar regele Zein El-Muluk, auzind vorbele acelor hakimi, porunci să se crăinicească de-a lungul şi de-a latul întregei crăimi, de către crainicii măriei-sale, că acela care îi va aduce ruja de mare a copilandrei din China, va primi, ca răsplată, jumătate din împărăţia lui toată. Pe urmă rămase aşteptând, ca Iacov plângând, mistuindu-se ca Iov, şi adăpându-se cu sângele din inima lui sfâşiată, fără de istov.

Or, printre cei ce plecară cu înfrigurare în China să caute ruja de mare, erau şi cei doi fii mai mari ai lui Zein El-Muluk sultan. Iar beizadea Nurgihan plecă şi el năpristan. Întrucât îşi zisese: „Vreau să încerc îndată mare, pe piatra de încercare a primejdiilor celor grele, aurul ursitei mele. Şi, de vreme ce eu, fără de vrere, sunt pricina orbirii părintelui meu, pe drept se cere să-mi pun viaţa spre a-i aduce tămăduire şi mângâiere.”

Şi-aşa că Nurgihan, crăişorul stingher, soarele acela dintr-al patrulea cer, îşi încălecă bidiviul cel iute ca vântul, pe dată, la cesul când luna, drumeaţa din careta

nopţii cea întunecată, smucea de frâu dinspre răsărit. Şi drumeţi zorit vreme de zile şi de luni în şa, străbătând câmpii şi pustii în care nu se mai afla altcineva decât Allah şi iarba cea rea. Şi ajunse, într-un sfârşit, într-un codru nemărginit şi mai înnegurat decât mintea omului neînvăţat, şi-atâta de întunecat încât nu se mai putea osebi noaptea de zi, nici nu se mai putea osebi laptele de păcură, şi albul de negură. Iar Nurgihan, care numai cu obrazul său cel strălucitor lumina întunericul înconjurător, mergea înainte cu inima lui de oţel fierbinte prin acel codru cu copaci fel de fel, în care, pe alocuri, în loc de poame, atârnau capete vii care începeau să rânjească şi să râdă şi să cadă pe jos, pe când, de pe alte ramuri, alte poame, ce semănau cu nişte oale de pământ, se deschideau pocnind şi slobozind din pântecele lor nişte păsări cu ochii de aur strălucitor.

Şi iacătă că într-o dimineaţă se pomeni faţă în faţă cu un ginn cu pletele cărunte, semănând cu un munte, care şedea pe un buştean de roşcov uriaş. Şi Nurgihan i se temeni cuminte dinainte cu salamalekul său, şi lăsă să iasă din sipetul gurii sale de rubin câteva cuvinte cu har care se topiră în mintea acelui ginn precum într-un lapte nişte zahăr. Şi ginnul, tulburat de frumuseţea acelei mlădiţe subţiri din grădina veşnicei străluciri, îl pofti să şadă jos lângă el. Iar Nurgihan se dete jos de pe cal, şi scoase din desagă o plăcintă coaptă în unt şi făcută din făină de grâu mărunt, şi i-o dărui, ca mărturie de prietenie, ginnului, care o primi şi, dintr-o înfulecătură, o şi înghiţi. Şi fu atâta de mulţumit de plăcinta aceea încât sări în sus de bucurie, şi grăi:

— Hrana aceasta a fiilor de Adam îmi face mai multă plăcere decât dacă aş fi primit plocon pucioasa cea roşie care slujeşte de piatră la inelul stăpânului nostru Solomon! Şi, pe Allah! sunt atâta de vrăjit încât dacă fiecare fir de păr de-al meu s-ar preschimba într-o sută de mii de limbi, şi dacă fiecare dintre aceste limbi ţi-ar înălţa urări de bine, tot nu mi-aş putea mărturisi îndatorinţa pe

care o simt faţă de tine. Cere-mi, aşadar, în schimb, orice vei vrea, şi-ţi voi împlini fără a zăbovi. Altminteri, inima mea, necăjită foarte, ar fi ca o farfurie ce ar cădea de pe o terasă, şi s-ar face o puzderie de cioburi sparte.

Iar Nurgihan îi mulţumi ginnului pentru vorbele sale îndatoritoare, şi-i răspunse la îmbărbătare:

— O, căpetenie de ginni şi cunună a lor, o, străjerule neadormit al acestei păduri, întrucât îmi îngăduieşti să-mi mărturisesc o dorinţă, iacăt-o fără de înconjur. Nu îţi cer decât să mă ajuţi a răzbate, fără tărăgăneală şi fără zăbavă, nevătămat şi întreg, în împărăţia de slavă a regelui Firuz-Şah, unde nădăjduiesc să culeg ruja de mare a copilandrei din China cea mare.

Or, când auzi vorbele sale, ginnul, paznicul pădurii, scoase un suspin de jale, se plesni peste cap cu mâinile amândouă pe rând, şi se prăbuşi la pământ. Iar Nurgihan îl îngriji cum nu se poate mai drăgăstos; ci, văzând că toate îngrijirile lui rămâneau fără de folos, îi puse în gură iar o plăcintă coaptă în unt, cu zahar, şi făcută din făină de grâu mărunt. Şi numaidecât ginnul îşi veni în fire şi se trezi din acea leşuire, şi, încă tulburat cu totul de gustul acelei plăcinte, şi de rugăminte, îi spuse coconului, într-un sfârşit:

— O, stăpâne al meu, ruja de mare, de care mi-ai pomenit, şi pe care o are o copilă domniţă din China, se află sub paza ginnilor din văzduh care, zi şi noapte, stau străji la hotare spre a nu lăsa nici pasărea să zboare pe deasupra ei, nici stropii de ploaie cei grei să nu-i strice florile, nici soarele să n-o ardă cu văpaia lui. Aşa că nu prea văd, odată ce te-aş duce în grădina în care trăieşte, cum aş putea face spre a înşela luarea-aminte a acelor străjeri din văzduh care sunt îndrăgostiţi de ea. Într-adevăr, necazul meu este un necaz greu! Ci ia mai dă-mi o plăcintă de-aceea minunată, care mi-a făcut atâta de bine pe dată. Şi poate că dulceaţa ei are să-mi ajute minţile să dibăcească jinduitul temei. Întrucât se cuvine să-mi îndeplinesc făgăduiala faţă de tine, ajutându-te să

răzbaţi pe cale până la ruja dorurilor tale.

Şi beizadea Nurgihan mai scoase o plăcintă şi se grăbi să i-o dea ginnului străjer al pădurii, care, după ce o făcu să piară în genunea gurii, îşi afundă capul în gluga de cugetare. Şi deodată îşi ridică fruntea şi grăi:

— Plăcinta şi-a implinit rostul. Suie-te pe braţul meu şi hai, avem să zburăm până la ţara acelor chitai. Întrucât am găsit calea de a-i amăgi pe străjerii din văzduh ai rujei de mare. Iar amăgirea-i de a le arunca o plăcintă de-aceasta de minuni făcătoare, coaptă în unt topit, cu zahar, şi frământată din făină de grâu norocit.

Iar beizadea Nurgihan, care începuse să se cam îngrijoreze când îl văzuse pe ginnul pădurii prăbuşit de amar, se însenină şi se lumină iar; şi înmuguri ca o grădină fir cu fir, şi înflori ca un boboc de trandafir. Şi răspunse:

— Nu am împotrivă nimic.

Atunci ginnul pădurii îl aşeză pe beizadea pe braţul său stâng şi porni înspre ţara Chinei cea mare, la drum, ocrotindu-l de razele de soare, cu braţul cel drept, pe fiul de Adam. Şi, înghiţind în zbor depărtare după depărtare, ajunse astfel, fără de supărare, mulţumită ocrotirii lui Allah, deasupra cetăţii de scaun a ţării chitailor. Şi îl lăsă jos încetişor pe beizadea, la poarta unei grădini minunate, care nu era alta decât grădina în care trăia ruja de mare. Şi îi spuse:

— Poţi să intri cu inima liniştită în grădina vrăjită, întrucât eu am să mă duc să-i amăgesc pe străjerii rujei cu plăcinta pe care mi-ai dat-o pentru ei. Pe urmă ai să mă găseşti tot aci, aşteptându-te şi gata să te duc unde vei vroi.

Şi-aşa că Nurgihan cel frumos şi năzdrăvan se despărţi de prietenul său ginnul, şi intră în grădină. Şi văzu, într-un sfârşit, că grădina aceea, bucăţică ruptă din raiul lui Allah, se aşternea dinaintea ochilor lui, frumoasă ca un amurg daurit.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a nouă sute cincizeci şi şasea noapte

Urmă:

Şi, în mijlocul grădinii, era un havuz, larg şi plin cu apă de trandafir până sus. Iar în mijlocul acelui havuz cu apă scumpă se înălţa, singură pe tulpina sa, o floare, roşie ca focul. Şi era chiar ruja de mare. O, tare mai era minunată! Numai dulcea privighetoare ar fi în stare s-o zugrăvească în strălucirea ei toată.

Şi beizadea Nurgihan, minunat de frumuseţea florii, şi beat de mireasma ei, înţelese fără de cazną că numai o asemenea rujă slăvită putea să fie dăruită cu puterile cele vrăjite. Şi, fără a şovăi, se dezbrăcă pe dată, intră în apa înmiresmată şi se duse ca furtuna să culeagă trandafirul cu floarea lui cea numai una. Pe urmă, coconul, stăpân pe acea gingaşă povară, se întoarse la marginea havuzului iară şi ascunse floarea sub mantia sa, pe când păsărelele, pitite în trandafiri, povesteau izvoarelor pe limbile lor subţiri, răpirea rujei vrăjite.

Ci nu vroi să plece din grădina aceea fermecată până a nu intra să vadă şi chioşcul cel strălucit care se ridica la malul apei, şi care era zidit numai şi numai din cornalină de la Yemen. Şi porni înspre chioşc şi intră în el fără sfială. Şi se pomeni într-o sală, minunat întocmită, şi zugrăvită cu o măestrie desăvârşită, şi frumoasă în toată alcătuirea sa. Iar în mijlocul acelei săli era un pat de fildeş împodobit cu nestemate, împrejurul căruia atârnau nişte perdele meşteşugit chindisite. Şi Nurgihan, fără a şovăi, se duse la pat, dete la o parte perdeaua subţire şi rămase înmărmurit de uimire când zări, culcată pe perne, o copilă gingaşă, fără alt veşmânt ori podoabă decât numai frumuseţea ei goală. Şi era cufundată într-un somn adânc, fără a-i da prin minte că, pentru întâia oară în viaţa ei, un ochi omenesc se uita la ea fără de vălul cerut

de sfială. Iar pletele ei erau răvăşite, iar mânuşiţa ei durdulie, cu cele cinei gropiţe mărunte, o ţinea galeş pe frunte. Iar negura nopţii se aciuise în părul ei de culoarea moscului, pe când Pleiadele, surorile sale, se ascunseseră sub văl de nori grei văzând şiragul strălucitor al dinţilor ei.

Iar priveliştea frumuseţii depline a acelei copile din ţara Chinei, pe care o chema Obraz-de-Crin, îl tulbură până într-atâta pe beizadea Nurgihan încât flăcăul se prăbuşi văduvit de simţire. Ci nu zăbovi mult până a-şi veni iar în fire şi, scoţând un oftat îngheţat, se apropie de pat şi de urechea preafrumoasei care îl vrăjise, şi nu se putu opri să nu rostească aceste stihuri nescrise:

Când dormi pe purpura-ţi de foc,
Ţi-e chipul luminos ca zorii,
Iar ochii: ca pe-al mării joc
Un cer de care nu ştiu norii.
Când trupul tău, acoperit
Cu trandafiri şi cu narcise,
În blândul lumii răsărit,
Trezit din lene şi din vise,
Se-nalţă luminos şi cald,
Nu-i e asemeni, o clipită,
Nici zveltul palmier înalt,
Cel din Arabia slăvită.
Când pletele-ţi, sclipind mereu,
Ca nişte nestemate rare,
Atârnă revărsate greu,
Ori se răsfiră ca o boare,
Nu poţi găsi mătase-aşa
Pe toată-ntinderea lumească,
Să aibă-atâta preţ cândva
Cât strălucirea lor firească.

După care, vrând să-i lase acelei adormite preafrumoase o urmă a trecerii sale, îi puse în deget un inel de pe degetul lui, şi scoase de pe degetul copilei

inelul pe care îl purta ea şi pe care şi-l petrecu pe degetul său. Şi-atunei ieşi din chioşc, fără a o trezi pe copilă, rostind aceste stihuri:

Plec din grădina fără seamăn, iată —
Ci-n inimă, ca pe-o lalea de sânge,
Duc rana grea a dragostei, curată.
Cea care-n pieptul meu acuma plânge.

Nefericit este cel care pleacă
Din strălucita lumilor grădină,
Fără să ia şi floarea cea mai dragă
În poala hainei lui, ca pe-o lumină.

Şi se duse la străjerul pădurii, bunătatea de ginn, care îl aştepta la poarta acelei grădini, şi îl rugă să-l ducă fără de zăbavă în împărăţia lui Zein El-Muluk sultan, în Şarkistan.

Iar ginnul răspunse:

— A asculta înseamnă a mă supune! Da nu până a nu-mi mai da o plăcintă din cele bune.

Şi Nurgihan îi dete cea mai de pe urmă plăcintă care îi mai rămăsese. Şi numaidecât ginnul îl luă pe braţul său cel stâng şi plecă cu el, prin văzduh, în zbor avan, înspre Şarkistan.

Şi ajunseră cu bine în împărăţia regelui cel orb, Zein El-Muluk sultan. Şi, când se lăsară pe pământ, ginnul îi zise preafrumosului Nurgihan:

— O, comoară a vieţii şi a bucuriei mele, nu vreau să mă despart de tine fără a-ţi lăsa un semn de dragoste de la mine. Ia, într-adevar, smocul acesta de păr, pe care mi-l smulg din barbă anume pentru tine. Şi ori de câte ori vei avea nevoie de mine, nu ai decât să arzi un fir de-acesta de păr. Şi numaidecât îţi voi sta dinainte.

Şi, după ce grăi astfel, ginnul sărută mâna care îl hrănise cu minunatele plăcinte; şi plecă pe drumul lui înainte.

Pe când Nurgihan grăbi să suie în palatul tatălui său,

după ce trimise vorbă să fie primit şi dete de ştire că adusese leacul dorit. Şi, când fu poftit dinaintea regelui celui orb, scoase de sub caftan trandafirul cel fermecat şi i-l întinse. Iar măritul sultan nu avu decât să-şi apropie de ochi oleacă ruja de mare, a cărei mireasmă şi frumuseţe răpitoare vrăjeau sufletul tuturor celor de faţă, că ochii lui, pe clipă pe dată, se şi făcură luminoşi ca nişte stele.

Atunci, bucuros şi mulţumit până peste poate, măritul sultan îl sărută pe frunte pe fiul său Nurgihan, şi îl strânse la piept, mărturisindu-i dragostea cea mai fierbinte, pe drept. Şi porunci să se dea de veste în toată împărăţia că de aci înainte împarte domnia între el şi fiul său mezin Nurgihan. Şi dete poruncile cuvenite pentru ca, vreme de un an, să fie prăznuite sărbătorile domneşti, ţinându-se deschisă, pentru toţi supuşii, bogaţi şi săraci, poarta bucuriei şi a zaiafetului, şi să se închidă cea a mohorălii şi a durerii lumeşti.

Pe urmă Nurgihan, ajuns iarăşi mult-iubitul tătânelui său, care de aci înainte, fără teamă de rău, putea să se uite la el, se gândi să răsădească ruja de mare, ca să nu se stingă de sub soare. Şi, pentru aceasta, ceru ajutor de la ginnul pădurii cel haihui, pe care îl chemă dând foc unui fir de păr din barba lui. Şi ginnul îi zidi, în răspăs de o noapte, un havuz adânc de două suliţe, cu fundul lucrat din aur străcurat, şi cu temeliile durate din nestemate. Şi Nurgihan răsădi numaidecât ruja în mijlocul acelui havuz. Şi fu o minunăţie pentru ochi, şi un balsam pentru miros.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a nouă sute cincizeci şi şaptea noapte

Urmă:

Estimp, cu toată acea vindecare, cei doi fii mai mari, care se întorseseră cu nasul alungit, născociră cum că trandafirul de mare n-ar fi dăruit cu niciun fel de putere

de leac, şi că regele, oricât i-ar fi cu neplac, nu-şi căpătase vederea decât ca urmare a vrăjitoriei şi a uneltirilor, în treaba aceasta, a Diavolului cel bătut cu pietre, Procletul cel mare.

Ci regele, părintele lor, mânios pe clevetelile lor, şi supărat pe lipsa lor de judecată, îi pofti pe amândoi dinaintea fratelui lor Nurgihan, şi îi certă aspru, şi le grăi:

— Pentru ce vă îndoiţi de puterea acestei ruje asupra vederii mele? Oare nu vă vine să credeţi că Allah Preaînaltul poate să pună leacul în inima unui trandafir, el carele poate să facă dintr-o femeie un bărbat şi dintr-un bărbat o femeie? D-apoi ia ascultaţi, în privinţa aceasta, ce i s-a întâmplat fiului unui rege de la Ind.

Şi le spuse:

A fost odată, în vechimea vremilor, un rege peste ţara Indului, şi care avea în haremul său o sută de femei frumoase şi tinere, alese dintre miile de fetişcane ce nu-şi aveau asemuire în palatele regilor. Ci niciuna dintre ele nu rodea cu el şi nu zămislea. Şi de-aci se făcu tot mai mohorât şi mai supărat regele acela de la Ind, care era bătrân şi încovoiat de ani. Ci, într-un sfârşit, din mila lui Allah Atotputernicul, cea mai tânără dintre soţiile regelui rămase însărcinată şi, peste nouă luni, aduse pe lume o fată, tare frumoasă şi cu o înfăţişare cu adevărat de basm. Iar mama ei, de teamă ca nu cumva regele să se supere văzând că nu avea un băiat, lăsă să se răspândească zvonul că pruncul nou-născut este un băiat. Şi se înţelese cu astrologii să lase a se crede că regele nu trebuie să-l vadă pe copil până ce nu vor trece zece ani.

Or, când fetiţa, care creştea tot mai frumoasă, ajunse la vârsta când regele, părintele ei, putea într-un sfârşit s-o vadă, maică-sa îi dete sfaturile de trebuinţă şi îi arătă cum se cădea să se poarte spre a fi luată drept băiat. Şi copila, pe care Allah o dăruise cu isteciune şi cu înţelepciune, pricepu întru totul sfaturile mamei sale, şi se purta întocmai în orice împrejurare. Şi se ducea şi se întorcea prin iatacurile împărăteşti, îmbrăcată băieţeşte şi

se purta de parcă chiar ar fi şi fost de parte bărbătească. Iar regele, tatăl ei, se bucura zi de zi de frumuseţea copilei pe care o credea băiat. Şi, când acel aşa-zis băiat ajunse la vârsta de cincisprezece ani, regele hotărî să-l însoare cu o domniţă, fata unui rege megieş. Şi se hotărî nunta. Iar când veni vremea sorocită, regele puse să fie îmbrăcat fiul său într-un caftan falnic, îl pofti să stea lângă el într-un palanchin de aur, purtat pe spinarea unui elefant, şi îl duse cu mare alai în ţara celei ce urma să-i fie soţie. Şi, în acea împrejurare atâta de stânjenitoare, tânărul cocon, care era în sinea sa o domniţă, plângea şi râdea rând pe rând.

Or, într-o noapte, alaiul poposi într-o pădure deasă; iar domniţa ieşi de sub polog şi se duse departe în pădure pentru o treabă la care până şi domniţele sunt roabe. Şi iacătă că domniţa se pomeni nas în nas cu un ginn tânăr, tare frumos, care şedea sub un pom şi care era străjerul acelei păduri. Şi ginnul, uluit de frumuseţea domniţei, îi dete bineţe cu drăgălăşenie şi o întrebă unde se duce. Iar ea, căpătând încredere din purtarea lui îndatoritoare, îi istorisi de şart toată povestea ei şi îi spuse cât are să se găsească de stânjenita, în noaptea nunţii, când are să intre în patul aceleia ce-i fusese menită de soţie.

Atunci ginnul, înduioşat de necazul ei, chibzui o vreme; pe urmă, filotim, se oferi să-i împrumute odorul lui, şi să-l ia pe al ei; ci cu legământul de a-i da înapoi cu credinţă odorul la întoarcere. Şi fata, plină de îndatorinţă, primi treaba şi se învoi cu legământul. Şi, din mila vrerii Celui Atotputernic, schimbul se săvârşi numaidecât, fără de nicio greutate şi fără de nicio încurcătură. Şi, fericită până peste marginile fericirii, tânăra domniţă se întoarse la tatăl ei şi se sui la loc în palanchin. Ci, cum nu era încă deprinsă cu adausurile sale cele noi, nepricepută, şezu pe ele şi dete un ţipăt de durere. Ci apoi şi le potrivi numaidecât, pe furiş, spre a nu fi băgată de seamă, şi de-aci încolo se purtă cu toată luarea-aminte şi cu toată grija să nu mai facă mişcarea aceea, nu numai ca să nu mai

îndure vreo durere, da şi ca să nu vatăme cumva odorul ce-i fusese încredinţat şi pe care trebuia să-l dea îndărăt în bună stare stăpânului lui.

Şi, peste câteva zile, alaiul ajunse în cetatea logodnicei. Iar nunta fu sărbătorită cu mare saltanat. Iar soţul ştiu să se slujească de minune de odorul ce-i fusese împrumutat cu atâta drăgălăşenie de către ginn, încât mireasa rămase însărcinată, fără de zăbavă şi fără de tărăgăneală. Şi toată lumea fu mulţumită.

Or, peste nouă luni, măritata născu un băiat minunat. Şi, după ce lăuza se ridică din patul ei, soţul îi spuse:

— A venit vremea să ne întoarcem în ţara mea, ca s-o vezi pe mama mea, pe rudele mele şi împărăţia mea,

Aşa-i spuse, da de fapt vroia, fără a zăbovi mai mult, să-i dea îndărăt ginnului pădurii odorul nevătămat.

Iar tânăra soţie răspunzând cu ascultare şi cu supunere, porniră la drum. Şi nu peste mult ajunseră la pădurea în care sălăşluia ginnul stăpân al chiverniselii. Şi beizadea se îndepărtă de caravană şi se duse în locul unde şedea ginnul. Şi îl găsi stând tot acolo, vădit ostenit şi cu o înfăţişare de femeie cu pântecele plin. Şi, după salamalekuri, îi zise:

— O, căpetenie de ginni şi cunună a lor, mulţumită bunăvoinţei tale am izbutit pe deplin în ceea ce aveam de făcut şi am dobândit ceea ce îmi doream. Şi-acuma am venit, precum am făgăduit, să-ţi dau îndărăt nevătămat bunul tău şi să-mi iau îndărăt bunul meu.

Ci ginnul îi răspunse:

— De bună seamă, bună-credinţa ta este o bună-credinţă mare, iar cinstea ta este până peste poate. Ci, spre marea mea părere de rău, se cade să-ţi spun că acum nu mai am nicio poftă de-a lua îndărăt ceea ce ţi-am împrumutat, şi nici de a-ţi da ceea ce am asupra mea. Este o treabă încheiată, şi aşa a rânduit-o ursita. Căci, de când ne-am despărţit, s-a petrecut un fapt nou care nu mai îngăduie de aci încolo niciun fel de schimb între noi.

Iar fata de odinioară întrebă:

— Şi care este, o, ginn măreţ, faptul acela nou care nu ne mai îngăduie să ne luăm îndărăt odorul?

El răspunse:

— Află, o, copilo de altădată, că te-am aşteptat multă vreme aici, veghind cu gingăşie asupra odorului pe care mi l-ai încredinţat, în schimbul alui meu; şi n-am precupeţit nimic spre a-l păstra în starea lui minunată de feciorie şi de nevinovăţie, până când, într-o zi, un ginn, chehaia peste stăpânirile mele, a trecut prin pădure şi a venit să mă vadă. Şi a simţit, după mireasma mea cea nouă, că aveam o ferecătură pe care el nu mi-o ştia. Şi fu cuprins de o dragoste aprigă faţă de mine; şi, tot aşa, şi el stârni în mine un simţământ la fel. Şi se împreună cu mine în chipul ştiut, şi sparse în odor pecetea fecioriei. Şi simţii tot ceea ce simte o femeie în atare împrejurare. Şi-acuma nu pot să-mi mai iau îndărăt bunul întrucât am rămas însărcinat de la soţul meu, chehaiaua; şi dacă, din nenorocire, aş primi să mă fac iarăşi bărbat şi aş ajunge să-l nasc, în starea aceea de bărbat, pe copilul pe care îl port în sânul meu, de bună seamă că aş muri de durere şi cu pântecul sfâşiat. Acesta-i faptul cel nou care mă sileşte să păstrez pe viaţă ceea ce mi-ai împrumutat. Aşa încât, la rândul tău, păstrează ceea ce ţi-am împrumutat. Şi să dăm slavă lui Allah carele a chivernisit totul fără de pagubă şi fără de necaz, şi carele ne-a îngăduit trocul acesta care nu dăunează nimănuia.

Şi regele, după ce le istorisi povestea aceasta celor doi fii mai mari ai săi, de faţă cu fratele lor Nurgihan, urmă:

— Aşa că nimic nu este cu neputinţă la sfânta atotputinţă a Atoatefăcătorului. Şi acela carele a putut în felul acela să schimbe o fată în flăcău şi un ginn bărbat în femeie însărcinată, tot aşa a putut şi să pună zviduirea vederii mele în inima unei ruje.

Şi, după ce grăi astfel, îi goni pe cei doi fii mai mari de dinaintea sa, şi îl opri lângă el pe tânărul Nurgihan, coperindu-l cu hatâruri şi cu dovezi de dragoste. Şi-aşa cu el.

Ci, în ceea ce o priveşte pe domniţa Obraz-de-Crin, copila din China, stăpâna rujei de mare, iacătă:

După ce înmiresmătorul cerului aduse tablaua de aur a soarelui, plină cu camfora zorilor, la fereastra Răsăritului, domniţa Obraz-de-Crin îşi deschise ochii vrăjitori şi se dete jos din patul ei. Şi îşi pieptănă părul, îşi legă cosiţele, şi porni încetişor, legănându-se dulce, înspre havuzul unde se afla ruja de mare. Întrucât, în fiecare dimineaţă, gândul ei cel dintâi şi drumul cel dintâi erau la acel trandafir. Şi străbătu grădina, al cărei văzduh era îmbălsămat ca prăvălia unui neguţător de arome, şi ale cărei poame pe crengi erau ca tot atâtea şipuri de zahar agăţate în vânt. Şi dimineaţa acelei zile era mai frumoasă decât toate dimineţile, iar cerul alhimist era de culoarea sticlei şi a peruzelei. Şi fiecare pas al copilei cea cu trup de trandafir părea că face să se nască flori, iar praful pe care îl stârneau poalele rochiei sale erau ca un colir pentru nişte ochi de filomelă.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a nouă sute cincizeci şi opta noapte

Urmă:

Şi ajunse lângă havuz, şi îşi aruncă ochii înspre locul în care sălăşluia ruja ei cea dragă. Ci nu-i văzu nici baremi urma şi nu-i simţi nici baremi mireasma. Atunci, friptă de durere, era să se topească precum aurul într-un ceaun, şi să se stingă ca un mugur în simunul mâhnirii. Şi, tot atunci, spre-a împlini nenorocirea, băgă de seamă că inelul pe care îl purta pe deget era un inel străin, şi că acela pe care îl purtase, de ani şi ani, pierise.

Încât, aducându-şi aminte de goliciunea sa de pe când dormea, şi pricepând că ochii unui străin rupsesera nepedepsiţi toată taina vrăjită a făpturii ei, se scufundă într-o genune de tulburare. Şi se întoarse în graba mare în

chioşcul ei de rubin, şi se puse pe plâns, singură singurică, toată ziua. După care, chibzuind, îi veniră nişte gânduri mai cuminţi şi îşi zise: „Hotărât, este greşită zicala care spune: «Nu se poate găsi vreo urmă din ceea ce nu lasă urmă; căci, dacă s-ar găsi, n-ar mai rămâne din ea nici urmă». Şi, pe deasupra, tot aşa, nimic nu este mai mincinos decât zicala aceasta: «Când începi să cauţi un lucru pierdut, trebuie să te pierzi pe tine însuţi ca să-l găseşti». Întrucât eu, pe Allah! aşa de tânără şi aşa fată cum sunt, vreau să pornesc, din clipita aceasta, în căutarea celui ce mi-a răpit ruja, şi să aflu pricina prădăciunii. Şi am să-l pedepsesc pentru că a cutezat să-şi îndrepte privirea ispitelor sale asupra feciorei mele de domniţă aţipită."

Spuse şi, pe clipă, porni la drum, pe aripile nerăbdării, urmată de fetele roabe ale sale, pe care le îmbrăcă în haine de viteji.

Şi, căutându-şi calea, tot întrebând peste tot pe unde trecea, până la urmă ajunse cu bine în Şarkistan, împărăţia lui Zein El-Muluk, tatăl lui Nurgihan.

Şi, întrând în cetatea de scaun, văzu peste tot împodobirile pentru sărbătoarea care avea să ţină un an întreg, şi auzi pe la fiecare poartă răsunând cântările şi chiotele de bucurie. Şi, ispitită să afle pricina acelor zaiafeturi, îl întrebă, tot străvestită ca un flăcău, care-i rostul acelei bucurii a tuturora ce domnea printre locuitorii cetăţii. Şi i se răspunse:

— Regele era orb; ci fiul său Nurgihan, strălucitul şi preafrumosul, a izbutit, după osteneli amarnice, să-i aducă ruja de mare a copilei din China. Şi numai atingerea ochilor cu acea rujă vrăjită i-a dat regelui îndărăt vederea. Iar ochii lui s-au făcut luminoşi ca nişte stele. Şi, cu acest prilej, regele a poruncit să se dea slobozie tuturor la desfătări şi petreceri vreme de un an întreg, pe cheltuiala vistieriei domneşti, şi ca la fiecare poartă cântările şi muzichiile să răsune fără contenire de dimineaţa până seara.

Şi Obraz-de-Crin, până peste poate de bucuroasă că, într-un sfârşit, avea veşti temeinice despre trandafirul ei, se duse dintru-ntâi să se scalde în râu, spre a se uşura de ostenelile drumului. Pe urmă, punându-şi iarăşi hainele sale de flăcău, porni înspre palatul regelui, străbătând mândră sukurile. Iar cei care se uitau la tânărul acela se topeau de minunare, ca urmele paşilor pe nisip. Iar zulufii încârlionţaţi ai pletelor lui răsuceau inima celor care îl vedeau.

Şi ajunse astfel la grădină, şi văzu, în havuzul de aur străcurat, ruja ei de mare, în mijlocul apei celei scumpe de trandafiri, vrajă pentru ochi şi balsam pentru miros. Şi, după bucuria trăită cu prilejul acelei întâlniri, îşi zise: „Acuma am să mă ascund printre pomi, spre a-l vedea pe neobrăzatul care mi-a răpit trandafirul din grădină şi inelul de pe deget”.

Şi nu peste mult se ivi lângă havuz şi flăcăul ai cărui ochi, pocale de beţie, îi scotea din minţi până şi pe oamenii cei mai cuminţi cu cele două văpăi din privirile sale fierbinţi şi care din fiecare geană fulgera ca din tăişul încovoiat al unui iatagan, şi care cu cârlionţii părului său de mosc negru întunecat tulbura inimile ca nardul străcurat, care cu obrajii-i luminoşi fără sulemeneală da de ruşine până şi obrajii de catifea ai fetelor celor mai de falā, şi cu zâmbetele lui îndatoritoare care erau tot atâtea suliţe ucigătoare, şi cu călcătura lui cilibie făcută numai din gingăşie, şi care avea în colţul din stânga al gurii lui o nebunie de aluniţă rotunjită cu măiestrie, şi-al cărui piept alb şi strălucitor era ca o tabla de cleştar orbitor şi adăpostea o inimă vie şi plină de vitejie.

Şi, la vederea lui, Obraz-de-Crin căzu într-un fel de zminteală şi aproape că-şi pierdu minţile. Căci cu dreptate spusese poetul:

Dacă-ntr-un loc unde-i strâns mult popor,
Sprâncenele-i, din arcul lor subţire,
Trimite-şi-vor săgeţile de dor,

Ele nu vor lovi cu vârful lor
Decât un suflet vrednic de iubire.

Iar când Obraz-de-Crin îşi veni în simţiri, se frecă la ochi, se uită în toate părţile, şi nu îl mai văzu pe flăcău. Şi îşi zise: „Iată că hoţul trandafirului meu mi-a răpit acum şi sufletul şi inima. Nu numai că a spart cu piatra ispitei şipul cel de preţ al cinstei mele, ci mi-a mai şi rănit vicleneşte inima cu săgeata dragostei. Vai! departe de ţara şi de mama mea, unde să mă mai duc şi cui să mă mai plâng acum spre a cere dreptate pentru toate pagubele acestea?” Şi, cu inima arsă de patimă, se întoarse la fetele sale luptătoare. Şi, simţindu-se însingurată în mijlocul lor, luă un calam şi o hârtie, şi îi scrise lui Nurgihan o scrisoare pe care i-o dete, dimpreună cu inelul de pe deget, însoţitoarei sale celei mai dragi, cu sarcina de a le înmâna în chiar mâinile tânărului beizadea. Şi fata ajunse într-o clipire de ochi la Nurgihan, şi îl găsi stând şi părând a visa la stăpâna lui, Obraz-de-Crin. Şi, după salamalekurile cuvenite, îi înmână scrisoarea şi inelul cu care o însărcinase încrederea domniţei. Iar Nurgihan, până peste poate de tulburat, cunoscu inelul. Şi desfăcu scrisoarea şi citi cele ce urmează:

„Mai întâi, mărire Făpturii care este neatârnată de niciun *cum* şi de niciun *pentru ce,* care a dăruit fecioarelor gingăşia şi frumuseţea, iar flăcăilor ochiul cel negru al ispitei, aprinzând în inima şi-a unora şi-a altora fanarul dragostei în care, ca un fluture, înţelepciunea vine să se mistuie.

Iată că mor de dor după ochii tăi cei galeşi, iar pârjolul patimii mă arde şi pe dinăuntru şi pe dinafară. Ah, ce mincinoasă este zicala care spune: «Inimile se înţeleg între ele». Căci mă mistui, iar tu nu ştii nimic. Ce răspuns îmi vei da dacă te voi întreba pentru ce m-ai omorât cu făptura ta vrăjitoare?

Ci, o, calam al meu, să nu mai scrii nimic: destul m-am

lăsat răpită de o durere pătimaşă.”

La citirea acelei scrisori, focul dragostei se învâlvoră de sub cenuşa din inima lui Nurgihan, şi, nerăbdător ca argintul-viu, coconul luă în mână calamul şi hârtia, şi răspunse cu aceste rânduri:

„Aceleia care este mai presus decât toate preafrumoasele cu trup de argint, şi al cărei arc al sprâncenelor sale este ca o sabie în mâinile unui războinic beat!

O, copilă vrăjitoare, a cărei frunte, asemenea planetei Zohra, stârneşte pizma frumuseţilor Chinei, cuprinsul scrisorii tale răscoleşte rănile inimii mele însingurate, care va bate pentru tine atâta vreme cât zbenghiurile frumuseţii se vor ivi pe obrazul lunii pline.

O scânteie din inima ta a căzut pe rănile mele, iar fulgerarea dorului meu a scăpărat peste roadele tale. Numai cel ce iubeşte ştie farmecul pe care îl trăieşti mistuindu-te. Şi iacătă-mă asemeni unui puişor pe jumătate ucis, care se zbate pe jos zi şi noapte, şi care nu mai are mult până să piară, dacă nu va fi mântuit repede.

O, Obraz-de-Crin, nu mai este niciun văl peste chipul tău, dar chiar tu eşti vălul acela pentru tine însăţi. Ieşi de sub vălul acela şi arată-te. Întrucât inima este un lucru minunat şi, în ciuda micimii sale, Atoateziditorul şi-a aşezat în ea lăcaşul.

Ci, o, vrăjitoareo, nu se cade să vorbesc mai răzvedit, nici să încredinţez mai multe taine calamului meu, de vreme ce calamul nu trebuie să fie îngăduit în haremul tainelor celor îndrăgostiţi.”

Pe urmă, beizadea Nurgihan împături scrisoarea de dragoste, puse pe ea pecetea ochiului său şi i-o înmână tinerei aducătoare, însărcinând-o să-i spună prin viu grai stăpânei sale Obraz-de-Crin lucrurile gingaşe pe care nu le putuse mărturisi în scris. Iar cadâna plecă fără de zăbavă şi ajunse la stăpâna ei.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi,

sfioasă, tăcu.

Ci într-a nouă sute cincizeci şi noua noapte

Urmă:

Şi o găsi şezând, cu ochii ei de iasomie tânjitoare, şi cu fiecare geană de-a ei preschimbată într-o fântână. Şi se duse la ea zâmbind şi îi spuse:

— O, trandafir din tufărişul bucuriei, fie ca pricina ce te face să speli cu lacrimile-ţi scumpe floarea chipului tău să cadă asupră-mi, ca tu să fii pururea mulţumită şi zâmbitoare! Iată că îţi aduc veste bună.

Şi îi înmână răspunsul lui Nurgihan, însoţindu-l cu lămuririle sale cele dulci pe care, anume pentru stăpâna sa, i le dedese flăcăul cel frumos. Şi când Obraz-de-Crin luă ştire de scrisoare, şi când auzi din gura soaţei sale dragi lucrurile dulci pe care nu putuse a le mărturisi prin scris preafrumosul răpitor Nurgihan, se sculă mângâiată şi le îngădui fetelor s-o dichisească, s-o gătească şi s-o îmbrace.

Atunci, minunatele acelea se slujiră de toată priceperea lor spre a-şi face stăpâna să strălucească. O pieptănară şi o înmiresmară cu atâta măestrie, prefirându-i pletele prin piepteni, încât, de zavistie, moscul din Tartaria s-ar fi risipit ca fumul, dinaintea miresmei plăcute pe care o revărsa ea, şi inimile dănţuiau în piepturi văzând coada părului strălucită ce-i cădea până pe şale, împletită ca palmii în zilele de sărbătoare. Şi îi petrecură apoi împrejurul mijlocului un colan de sangulie roşie, din care fiecare fir se împletea pentru înlănţuirea inimilor. Pe urmă o înveliră într-un izar trandafiriu ce lăsa să se întrevadă culoarea trupului, şi cu nişte şălvăraşi de o lărgime împărătească, dintr-o ţesătură mai grea, în stare să subjuge lumea. Şi împodobiră cu mărgăritare cărarea ce-i despărţea părul, atâta de strălucit încât stelele din Calea Laptelui se coperiră cu tulburare. Şi-i puseră pe frunte un diadem care o făcu atâta de luminoasă încât ai fi putut să

crezi că s-a mai ivit pe cer încă o lună. Şi o făcură grozav de frumoasă şi de minunată.

Şi, după ce fu împodobită astfel, se duse, cu inima bătândă, sub pomii din grădină, acolo unde umbra era mai deasă. Şi, văzând-o, Nurgihan îşi pierdu dintru-ntâi firea, atâta de năprasnic fu simţământul pe care îl trăi. Ci numaidecât, sub adierea dulce a miresmei ce-o revărsa Obraz-de-Crin, Nurgihan deschise ochii şi se ridică la zenitul fericirii, uitându-se cu drag la iubita lui. Şi, la rându-i, Obraz-de-Crin îl găsi pe flăcău atâta de aidoma cu icoana pe care şi-o zugrăvise singură pe foaia inimii, încât nu găsi osebire nici măcar un fir de păr ori un punctişor. Şi îşi ridică vălul sfiiciunii, şi puse dinaintea prea-iubitului ei tot ceea ce aducea în dar: mărgăritarele dinţilor, rubinul buzelor mai mândru decât foile florilor de trandafir, braţele-i de argint, strălucirea de lună a zâmbetului, aurul obrajilor, moscul răsuflării, mai presus decât moscul de Tartaria, migdalele ochilor, ambra neagră a pletelor, mărul bărbiei, diamantele privirilor şi cele treizeci şi şase de înfăţişări zugrăvite ale trupului ei feciorese. Şi dragostea îşi strânse laţurile ei asupra celor două piepturi vrăjitoare şi asupra celor două frunţi tinereşti. Şi nimeni nu ştia ce avea să se petreacă, în noaptea aceea, în desimea umbrei, între cei doi preafrumoşi tineri.

Ci, întrucât dragostea şi moscul nu pot să rămână tăinuite, părinţii nu zăboviră a prinde de veste despre treburile celor doi îndrăgostiţi, şi grăbiră să-i împreune prin căsătorie. Şi viaţa li se scurse în fericire, împărţită între dragoste şi priveliştea rujei de mare.

Or, mărire lui Allah carele face trandafirii să înflorească şi inimile îndrăgostiţilor să se împreune, Atotputernicul şi Preaînaltul. Şi binecuvântarea şi rugăciunea fie asupra domnului şi stăpânului Mohamed, sultanul trimişilor, şi asupra tuturor celor ai săi. Amin.

Şi, după ce Şeherezada istorisi povestea aceasta, tăcu. Iar

tânăra Doniazada, sora ei, strigă:

— O, sora mea, ce dulci şi ce vrăjite şi ce miezoase sunt vorbele tale în prospeţimea lor! Şi ce minunată este povestea rujei de mare şi a copilandrei din China! Oh! fii bună! grăbeşte-te, cât mai este vreme, şi ne mai spune ceva care să i se asemuiască!

Iar Şeherezada zâmbi şi grăi:

— Da, şi ceea ce vreau să istorisesc este cu mult mai minunat, o, micuţo! Ci de bună seamă că nu am s-o spun mai înainte de a-mi da îngăduinţa stăpânul nostru, regele.

Iar Şahriar spuse:

— Au te mai îndoieşti de îngăduinţa mea, o, Şeherezada? Şi aş mai putea eu de-acuma încolo să-mi mai petrec vreo noapte fără vorbele tale la urechile mele şi fără chipul tău în ochii mei?

Iar Şeherezada îi mulţumi cu un zâmbet şi grăi:

— Atunci, am să istorisesc *Povestea sarailiei unse cu miere de albine* şi a *afurisitei de neveste a cavafului.*

Şi spuse:

POVESTEA SARAILIEI UNSE CU MIERE DE ALBINE ŞI A AFURISITEI DE NEVESTE A CAVAFULUI

Se povesteşte, printre câte se povestesc, o, preafericitule rege, că trăia în cetatea cea binecuvântată Cairo un cavaf potlogar şi care avea o fire minunată şi vrednică de toată dragostea. Şi îşi ţinea viaţa cârpind încălţări rupte. Îl chema Maruf şi fusese blagoslovit de către Allah cel atoatedătătorul – preaslăvit fie el în toată împrejurarea! – cu o afurisită de muiere fiartă în păcură şi în smoală, şi pe care o chema Fattumah. Da vecinii o porecliseră „Baligă încinsă”, căci chiar că era ca un ir împuţit pe inima papucarului, soţul ei, şi ca o ciumă neagră în ochii celor din preajmă-i. Şi otrava aceea chiar că se prilejea şi răsprilejea de bunătatea şi de supuşenia bărbatului ei; şi îl ocăra şi îl afurisea de o mie de ori pe zi, şi nu-i da pic de tihnă toată noaptea. Şi amărâtul ajunsese să-i fie frică de răutatea ei şi să tremure de certurile ei, întrucât era om liniştit, cuminte, simţitor şi cu grijă faţă de gura lumii, măcar că era sărac şi de stare umilă. Şi îşi făcuse obiceiul, spre a scăpa de tocăneală şi de ţipete, să-şi prăpădească tot ce câştiga ca să plătească toate târguielile pe care le făcea soţia sa, făptura aceea aprigă şi rea şi arţăgoasă. Şi, dacă i se întâmpla să aibă chichionul de-a nu câştiga îndeajuns în vreo zi, îi vuiau urechile de ţipete şi capul de potopuri înfricoşate, toată noaptea, fără tihnă nici odihnă: Şi îl

făcea să-şi treacă astfel nişte nopţi mai negre decât chiar cartea ursitei lui. Şi acelei muieri anume i se potrivea spusa poetului:

Of, câte nopţi fără nădejde-mi trec
Lângă soţia mea, ciuma cea hâdă!
Oare pentru ce, minte de zevzec,
În noaptea nunţii mele mohorâtă,
Nu i-oi fi dat o cupă cu otravă
Să scap pe veci de chin şi de gâlceavă?

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a nouă sute şaizecea noapte

Urmă:

Or, printre multe alte necazuri îndurate de acel Iov al răbdării, iacătă ce i se întâmplă.

Soţia lui veni, într-adevăr, la el într-o zi – Allah alunge de la noi asemenea zile! – şi îi spuse:

— O, Maruf, vreau ca, deseară, când ai să te întorci acasă, să-mi aduci o bucată de kenafa unsă cu miere de albine.

Şi Maruf, săracul de el, răspunse:

— O, fiică a socrului meu, dacă preadarnicul Allah o binevoi să mă ajute a câştiga banii trebuitori pentru cumpărarea acelei kenafale cu miere de albine, de bună seamă că am să ţi-o cumpăr, pe capul şi pe ochii mei! Că astăzi, pe Prorocul! – asupra-i fie rugăciunea şi pacea! – nu am dobândit încă nicio amărâtă de para. Ci Allah este milostenie, şi are să ne dea lesne lucrurile anevoioase.

Iar harpia strigă:

— Ce-mi trăncăneşti tu despre mila lui Allah întru hatârul tău? Au tu, socoteşti că am să stau să aştept, pentru a-mi împlini pofta de plăcinta aceea, până ce îndurarea cerească ţi-o veni ori nu ţi-o veni? Ba, pe viaţa

mea, felul tău de a vorbi nu-mi este deloc pe plac. Ori de câştigi, ori de nu câştigi ceva pe ziua ta de muncă, mie să-mi aduci o uncie de kenafa unsă cu miere de albine; şi, orice-ar fi, nu am să îngădui a lăsa să mi se întoarcă neîmplinită vreo poftă de-a mea! Şi dacă, spre pacostea ta, ai să te întorci deseară acasă fără sarailie, am să-ţi fac noaptea asupra capului tău tot atâta de neagră ca ursita care te-a dat pe mâinile mele.

Şi nenorocitul de Maruf oftă:

— Allah este îndurător şi darnic, şi numai la el îmi este tot ajutorul!

Şi amărâtul de el plecă de acasă, iar necazul şi ciuda îi năboiau prin pielea de pe frunte.

Şi se duse să-şi deschidă prăvălia din sukul cavafilor, şi, ridicându-şi mâinile înspre cer, rosti: „Mă rog, ţie, Doamne, să mă ajuţi a câştiga preţ de o uncie din kenafaua aceea, şi să mă aperi la noapte de răutatea afurisitei mele de muieri!” Da degeaba aşteptă el mult şi bine în hardughia lui de prăvălie, că nimeni nu veni să-i aducă de lucru; şi-aşa că, la sfârşitul zilei, nu câştigase nici măcar atâta cât să cumpere pâinea pentru cină. Atunci, cu inima strânsă şi plină de spaimă pentru ceea ce îl aştepta din partea nevesti-si, îşi închise prăvălia şi îşi luă trist drumul spre casă,

Or, străbătând sukurile, trecu chiar pe dinaintea prăvăliei unui plăcintar, neguţător de kenafale şi de alte zumaricale, care îl cunoştea şi căruia îi cârpise cândva imineii. Iar plăcintarul îl văzu pe Maruf cum mergea cu capul cufundat în deznădejde şi cu grumazul încovoiat ca sub povara unei dureri grele. Şi îl strigă pe nume, şi văzu atunci că ochii lui Maruf erau plini de lacrimi, şi că era galben şi jalnic la chip. Şi îi zise:

— O, meştere Maruf, de ce plângi? Şi care-i pricina mâhnirii tale? Hai, intră colea să te odihneşti şi să-mi povesteşti ce necaz te-a lovit!

Iar Maruf se apropie de tejgheaua cea frumoasă a plăcintarului şi, după salamalekuri, îi spuse:

— Nu este mântuire decât întru Allah milosârdnicul! Ursita mă bate şi nu-mi dă nici măcar pâinea pentru cină.

Şi, cum plăcintarul stăruia să capete amănunte mai multe, Maruf îi istorisi despre dorinţa neveste-si, şi despre neputinţa lui, din lipsă de orice câştig pe ziua aceea, de a cumpăra nu numai sarailia cu pricina, da nici baremi o coajă de pâine.

Când auzi vorbele lui Maruf, plăcintarul râse cu bunătate şi zise:

— O, meştere Maruf, poţi tu măcar să-mi spui câte uncii de kenafa vrea fiica socrului tău să-i duci?

Maruf răspunse:

— Cinci uncii poate că i-ar ajunge.

Plăcintarul urmă:

— Nu e mult. Am să te îndatorez eu cu cinci uncii de sarailie, şi ai să mi le plăteşti atunci când mila Atoateîmpărţitorului are să coboare şi în talgerul tău.

— Şi tăie din tava cea mare, în care kenafaua înota în unt şi în miere, o bucată straşnică ce cântărea cu mult peste cinci uncii, şi i-o dete lui Maruf, spunându-i:

— Sarailia aceasta unsă este o bunătate vrednică de-a fi aşternută pe tablaua unui rege. Da sunt dator să-ţi spun că nu este îndulcită cu miere de albine, ci cu miere de trestie de zahăr; întrucât este cu mult mai desfătătoare în felul acesta.

Iar Maruf, care nu cunoştea, bietul de el, osebirea dintre mierea de albine şi mierea de trestie de zahăr, răspunse:

— Este primită din mâna dărniciei tale.

Şi dete să-i sărute mâna plăcintarului, care se apără iute, şi care îi spuse, pe deasupra:

— Kenafaua este numai pentru fiica socrului tău anume; ci tu, o, Maruf, nu vei avea astfel nimica de cinat. Ţine, ia pâinea şi brânza aceasta, binefacere de la Allah, şi să nu-mi mulţumeşti deloc, căci nu sunt decât mijlocitorul.

Şi îi dete lui Maruf, odată cu sarailia cea minunată, o

pâine proaspătă şi pufoasă şi aromitoare, şi o roată de brânză albă învelită în frunze de smochin. Iar Maruf, care în toată viaţa lui nu avusese atâtea bunuri deodată, nu mai ştia ce să facă spre a-i mulţumi plăcintarului cel milos, şi, până la urmă, plecă înălţându-şi ochii la cer spre a-l lua de martor al îndatorinţei lui faţă de binefăcătorul său.

Şi ajunse acasă, încărcat cu kenafaua, cu pâinea cea frumoasă şi cu bucata de brânză albă. Şi, de cum intră, nevastă-sa ţipă la el cu un glas acru şi oţărât:

— Ei, ai adus sarailia?

El răspunse:

— Allah e darnic. Iacăt-o.

Şi-i puse dinainte farfuria pe care i-o împrumutase plăcintarul, şi pe care se lăfăia, în toată frumuseţea ei de zumarica aleasă, kenafaua cea grasă care se topea în gură.

Ci afurisita nici nu-şi aruncă bine ochii înspre farfurie, că şi scoase un ţipăt ascuţit de mânie, lovindu-se peste obraji, şi zise:

— Bătu-l-ar Allah pe Cel-gonit-cu-pietre! Nu ţi-am spus să-mi aduci o sarailie făcută cu miere de albine? Şi ia uite cum, anume ca să mă înfrunţi, îmi aduci ceva gătit cu miere de trestie de zahăr! Socoteai cumva că ai să izbuteşti să mă înşeli şi că n-aş băga de seamă vicleşugul? A, ticăloase, tu vrei, aşadar, să mă ucizi de poftă neîmplinită!

Şi bietul Maruf, doborât de toată mânia aceea la care de data aceasta nici cu gândul nu gândise, îngăimă nişte iertăciuni cu un glas tremurat, şi spuse:

— O, fiică de oameni de treabă, kenafaua aceasta nu am cumpărat-o, ci plăcintarului cutare, pe care Allah l-a dăruit cu o inimă bună, i s-a făcut milă de starea mea şi mi-a dat-o pe veresie, fără a-mi hotărî sorocul de plată.

Ci harpia cea de spaimă strigă:

— Tot ce îngaimi tu acolo nu sunt decât vorbe goale, iar eu nu-ţi dau nicio crezare. Na! ţine-ţi kenafaua ta cea

cu miere de trestie de zahăr! Eu nu mănânc aşa ceva!

Şi, rostind acestea, îi aruncă în cap farfuria cu kenafa, plină cum era, şi adăugă:

— Scoală-te, acuma, o, mişelule, şi du-te să-mi aduci una scăldată în miere de albine!

Şi, adăugând fapta la vorbă, îi plezni peste gură un dos de labă atâta de amarnic că-i şi rupse un dinte din faţă, iar sângele începu să-i curgă pe barbă şi pe piept.

La năprăznicia aceasta de la urmă, bietul Maruf, scos din papuci şi pierzându-şi răbdarea, avu o mişcare repezită care o lovi pe harpie uşor în obraz. Şi harpia, stârnită şi mai cumplit de lovitura aceea nevinovată a celui muncit de ea, se repezi asupra-i şi îl înşfăcă de barbă cu amândouă mâinile, şi se agăţă cu toată greutatea ei de perii din barba aceea, ţipând din toate beregăţile: „Ajutor, o, musulmanilor! Săriţi că mă omoară!”

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a nouă sute şaizeci şi una noapte

Urmă:

Şi, la ţipetele vipiei deteră fuga vecinii şi săriră să-i despartă, şi de-abia izbutiră să scoată barba nenorocitului de Maruf din mâinile încleştate ale afurisitei lui de soţii. Şi văzură faţa lui Maruf plină de sânge, barba năclăită şi dintele rupt, fără a mai pune la socoteală şi părul din barbă pe care i-l smulsese muierea mâniată. Şi, cunoscând încă de multă vreme purtarea ei ticăloasă faţă de bietul om, şi-apoi văzând şi dovezile care arătau apriat că Maruf era, încă o dată, mucenicul afurisitei aceleia, o mustrară şi îi ţinură nişte dăscăleli cuminţi care ar fi copleşit-o de ruşine şi ar fi adus-o la calea cea dreaptă pe oricare alta decât ea. Şi, după ce o certară aşa, adăugară:

— Noi toţi mâncăm de obicei cu plăcere kenafaua

făcută cu miere de trestie de zahăr, şi o găsim cu mult mai bună decât pe cea făcută cu miere de albine! Care-i, aşadar, nelegiuirea săvârşită de bietul tău soţ, ca să i se cuvină toate răutăţile amarnice pe care i le faci, precum ruperea dintelui şi smulgerea bărbii?

Şi o alimăniră cu toţii şi plecară în calea lor.

Or, de cum plecară, harpia cea cumplită se întoarse înspre Maruf, care, cât durase vânzoleala şezuse tăcut în colţul său, şi îi zise, cu un glas şoptit şi tot pe-atâta de plin de ură:

— A, vasăzică aşa îi asmuţi asupra mea pe vecini? Prea bine. Numai că ai să vezi tu ce-ai să păţeşti.

Şi se duse să şadă jos, mai încolo, uitându-se la el cu nişte ochi de tigroaică, şi chibzuind împotriva-i nişte socoteli negre.

Iar Maruf, care chiar că se căia de mişcarea lui nestăpânită, nu ştia ce să mai facă spre a o potoli. Şi se hotărî să strângă sarailia care zăcea pe podea în mijlocul ţăndărilor de farfurie, şi, după ce o curăţi, i-o întinse sfios nevesti-si, spunându-i:

— Pe viaţa ta, o, fiică a socrului meu, mănâncă măcar oleacă din kenafaua aceasta, şi mâine, de-o vrea Allah, am să-ţi aduc alta.

Ci ea îl împinse cât colo cu o lovitură de picior, ţipând la el:

— Du-te de-aici cu kenafaua ta, o, câine de potlogar! Gândeşti că am să mă ating de ceea ce îţi aduce meseria de codoş de plăcintari? Inşallah! mâine am să izbutesc eu să-ţi înfund lungimea în lăţime.

Atunci, nefericitul, repezit astfel în ultima lui încercare de împăcare, se gândi că măcar să-şi potolească foamea ce-l chinuia încă de dimineaţa, dat fiind că nu mâncase nimic toată ziua. Şi îşi zise: „De vreme ce ea nu vrea să mănânce kenafaua aceasta minunată, binevoiesc s-o mănânc eu.” Şi şezu dinaintea farfuriei, şi începu să mănânce bunătatea cea aromitoare, care îi gâdila plăcut gâtlejul. Pe urmă trecu la pâinea cea pufoasă şi la roata

de brânză, şi nu mai lăsă din ele o firimitură pe tabla. Iacă-aşa! Iar nevastă-sa se uita la ce face el, cu nişte vipii de ochi, şi nu mai contenea să-i tot ureze, la fiecare îmbucătură: „Staţi-ar în gât şi îneca-te-ar!”, ori încă: „Dare-ar Allah să ţi se preschimbe în otravă de foc şi să-ţi ardă maţele!” şi alte asemenea blagoslovenii. Ci Maruf, flămând, mânca înainte cu sârg, fără a sufla o vorbă; lucru care, până la urmă, aduse la nebunie mânia nevestii-si, care se sculă deodată ca o îndrăcită şi, aruncându-i în cap tot ce-i cădea în mână, se duse să se culce, ocărându-l şi în somn, până dimineaţa.

Şi Maruf, după noaptea pătimită, se sculă de cu vreme; şi, îmbrăcându-se în grabă, plecă la prăvălia lui, cu nădejdea că soarta are să-l ajute în ziua aceea. Şi iacătă că după câteva ceasuri doi oameni de la agie veniră să-l zeberească, la porunca dată de cadiu, şi îl târâră de-a lungul sukurilor, cu mâinile legate la spate, până la judecătorie. Şi Maruf, spre marea lui înmărmurire, o găsi acolo, dinaintea cadiului, pe soţia sa, care sta cu mâinile înfăşurate în cârpe, cu capu-nvăluit într-un ştergar mânjit de sânge, şi ţinând în degete un dinte rupt. Şi cadiul, de cum îl zări pe înfricoşatul de cârpaci, ţipă la el:

— Ia vino-ncoace! Au ţie nu ţi-e teamă de Allah Preaînaltul, când o faci să îndure atâtea năprazne grele pe această biată muieruţă, soţia ta, fiica socrului tău, şi îi zdrobeşti cu atâta cruzime mâna şi dinţii?

Iar Maruf, în spaima lui, ar fi dorit să vadă pământul cum se cască şi îl înghite; şi lăsă capu-n jos încurcat, şi păstră tăcere. Întrucât, în jindul lui după linişte şi în dorul lui de a-şi păstra cinstea nesmintită, şi obrazul soţiei sale curat, nu vroi s-o înfunde pe blestemată, şi s-o învinuiască, şi să-i dea în vileag ticăloşiile, chemându-i, la nevoie, ca martori, pe toţi vecinii. Iar cadiul, încredinţat că tăcerea era dovada vinovăţiei lui Maruf, porunci slujbaşilor însărcinaţi cu îndeplinirea osândelor să-l întoarcă şi să-i alduiască, la tălpi, o sută de lovituri de vergi. Ceea ce se îndeplini pe dată, dinaintea afurisitei

care se înfiora de plăcere în sinea ei.

Iar Maruf, la ieşirea de la judecătorie, de-abia mai putea să se târască. Şi, întrucât de-acuma şi-ar fi dorit mai degrabă să moară de moarte cruntată decât să se mai întoarcă în casa lui şi să-i mai vadă afurisitei chipul, căută o casă năruită, care se afla pe malurile Nilului, şi aşteptă acolo, potopit de lipsuri şi de nevoi, să se vindece de loviturile care îi umflaseră picioarele. Şi, când putu într-un sfârşit să se ridice, se tocmi corăbier pe puntea unei dahabia ce cobora pe Nil. Şi, când ajunse la Damietta, plecă pe o catargă, năimindu-se drept cârpaci de pânze, şi îşi încredinţă triştea Stăpânului triştelor.

Or, după mai multe săptămâni de plutire, catarga fu potopită de o furtună amarnică, şi se scufundă, şi ea şi tot ce se afla pe ea, în adâncul mării. Şi toată lumea se înecă şi muri. Iar Maruf se înecă şi el, ci nu muri. Întrucât Allah Preaînaltul îl mântui şi îl scăpă de la înec aducându-i sub mână o bucată de lemn, frântă din catargul cel mare. Şi Maruf se agăţă de lemn, şi izbuti să se suie călare pe el, ca urmare a unor trude nemaipomenite de care îl făcură în stare primejdia şi dragostea de sufletul său, care este lucru scump. Şi începu atunci să bată apa cu picioarele, ca şi cum ar fi bătut-o cu nişte vâsle, pe când valurile se jucau cu el şi îl răsturnau ba la dreapta, ba la stânga. Şi rămase să lupte aşa cu noianul de ape vreme de o zi şi o noapte. După care, vântul şi zbaterea valurilor îl duseră până la ţărmul unei ţări unde se înălţa o cetate cu case bine zidite.

Şi rămase dintru-ntâi întins pe ţărm, nemişcat şi ca fără de simţire. Şi nu zăbovi să adoarmă într-un somn adânc. Iar când se trezi, văzu aplecat deasupra-i un om îmbrăcat strălucit, dindărătul căruia şedeau doi robi cu braţele încrucişate. Şi omul cel bogat se uita la Maruf cu o luare-aminte osebită. Şi, când îl văzu, într-un sfârşit, că se trezeşte, strigă:

— Mărire lui Allah, o, străinule! Grăbeşte de-mi spune din ce ţară eşti şi din care cetate, căci îmi pare a

cunoaşte, după ce ţi-a mai rămas pe spinare din hainele tale, că ai fi din ţara Egiptului.

Iar Maruf răspunse:

— Adevărat este, o, stăpâne al meu, sunt un locuitor dintre locuitorii din ţara Egiptului, iar cetatea Cairo este cetatea în care m-am născut şi în care am locuit.

Şi omul cel bogat îl întrebă, cu un glas tulburat:

— Şi ţi-ar fi cu supărare dacă te-aş întreba pe ce uliţă din Cairo locuiai?

El răspunse:

— Pe Uliţa Roşie, o, stăpâne al meu.

El întrebă:

— Şi ce oameni cunoşti de pe uliţa aceea? Şi ce meserie ai, o, fratele meu?

El răspunse:

— Ca meserie şi ca isnaf, o, stăpâne al meu, sunt cavaf, peticar de încălţări rupte. Cât despre oamenii pe care îi cunosc, apoi aceia sunt nişte oameni de rând, de teapa mea, de altmintrelea cinstiţi şi vrednici. Şi, dacă vrei să ţi-i spun pe nume, iacătă vreo câţiva.

Şi îi înşirui numele mai multor inşi pe care îi cunoştea, şi care locuiau pe Uliţa Roşie. Iar omul cel bogat, al cărui chip se lumina de bucurie pe măsură ce se desfăşura între ei taifasul acela, întrebă:

— Şi îl cunoşti cumva, o, fratele meu, pe şeicul Ahmad, neguţătorul de mirodii?

El răspunse:

— Lungească-i Allah zilele! Este vecin cu mine, zid în zid.

El întrebă:

— O duce bine?

El răspunse:

— Slavă lui Allah, o duce bine!

El întrebă:

— Câţi copii are acum?

El răspunse:

— Tot trei. Ţină-i-i Allah! Sunt Mustafa, Mohammad şi

Ali.

El întrebă:

— Ce fac ei?

El spuse:

— Mustafa, cel mai mare, este dascăl de şcoală într-o madrassah. Este învăţat vestit, care ştie pe dinafară toată Cartea cea Sfântă, şi poate s-o spună în şapte feluri osebite. Cel de al doilea, Mohammad, este neguţător de mirozii, bacal, ca şi tatăl său, care i-a deschis o dugheană alături de a sa, spre a-i prăznui naşterea unui copil ce i s-a născut. Cât despre cel mai mic, Ali, potopească-l Allah cu toate darurile sale cele mai alese! era prietenul meu din pruncie, şi ne petreceam zilele jucându-ne laolaltă şi făcând o grămadă de pozne trecătorilor. Ci, într-o zi, prietenul meu Ali, făcu ce făcu cu un copil de copht, fiu de nazareean, care se duse să plângă la părinţii lui că fusese ugilit în chipul cel mai rău, şi siluit. Iar prietenul meu Ali, ca să scape de răzbunul nazareenilor, luă fuga şi pieri. Şi nimenea nu l-a mai văzut, măcar că au şi trecut douăzeci de ani de la povestea aceea. Ţină-l Allah şi depărteze de la el toată răutatea şi necazul!

La vorbele acestea, bogătanul îşi aruncă deodată braţele în jurul gâtului lui Maruf, şi îl strânse la piept, plângând, şi îi spuse:

— Slăvit fie Allah, carele îi adună la un loc pe prieteni. Eu sunt Ali, tovarăşul tău din copilărie, o, Maruf! Sunt fiul şeicului Ahmad, bacalul de pe Uliţa Roşie.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a nouă sute şaizeci şi doua noapte

Urmă:

Şi, după dovezile cele mai vii de bucurie şi dintr-o parte şi din cealaltă, îl rugă să-i istorisească cum de ajunsese pe ţărmul acela. Şi, după ce află că Maruf şezuse o zi şi o

noapte fără de hrană, îl pofti să se suie la spatele său pe catâr, şi îl duse acasă la el, într-un palat strălucit. Şi îl omeni împărăteşte. Şi numai a doua zi, măcar că tare i-ar fi plăcut să mai stea la taclale, veni iar la Maruf şi putu, într-un sfârşit, să tăifăsuiască pe îndelete cu el. Şi află astfel toate necazurile câte le pătimise bietul Maruf, din ziua când se însurase cu soţia lui cea afurisită, şi cum hotărâse mai degrabă să-şi lase şi prăvălia şi ţara, decât să mai rămână multă vreme pradă răutăţilor acelei harpii. Şi află, tot aşa, ce bătaie căpătase la tălpi, şi cum se scufundase corabia cu el, şi cum era să moară înecat. Şi, la rându-i, Maruf află de la prietenul său Ali că oraşul în care se aflau acuma era oraşul Khaiitan, cetatea de scaun a Sohatanului. Şi mai află că Allah îl ajutase pe prietenul său Ali la treburile de alişvelişuri şi îl făcuse negustorul cel mai bogat şi navapul cel mai proslăvit din cetatea Khaiitan.

Pe urmă, după ce îşi deşertară în tihnă inimile, neguţătorul cel bogat, Ali, îi spuse prietenului său:

— O, Maruf, fratele meu, să ştii că bogăţiile care mi-au venit de la Atoatedătătorul nu sunt decât un zălog al Atoatedătătorului în mâinile mele. Or, cum aş putea să folosesc mai bine zălogul acesta decât încredinţându-ţi o bună parte din el, pentru ca tu s-o faci să rodească?

Şi, de început, îi dete o pungă de o mie de dinari de aur, şi meremetisi să fie îmbrăcat cu haine falnice, după care adăugă:

— Mâine de dimineaţă, ai să încaleci pe catârul meu cel mai frumos şi ai să te duci la suk, unde ai să mă vezi stând în mijlocul negustorilor celor mai graşi. Iar eu, la sosirea ta, am să mă scol spre a-ţi ieşi înainte, şi am să mă învârtesc împrejurul tău, şi am să apuc de frâiele catârului tău, şi am să-ţi sărut mâinile, arătându-ţi toate dovezile de cinstire şi de laudă cu putinţă. Iar purtarea aceasta din partea mea are să-ţi aducă pe dată o mare preţuire. Şi am să orânduiesc să ţi se lase slobodă o prăvălie nemăsurată, după ce mă voi îngriji să pun a fi

umplută cu mărfuri. Şi am să te duc apoi să-i cunoşti pe navapi şi pe toţi negustorii cei mari din cetate. Şi daravelile tale negustoreşti, cu ajutorul lui Allah, au să rodească, iar tu, departe de fiica cea afurisită a socrului tău, ai să fii până peste poate de mulţumit şi de bine chivernisit.

Iar Maruf, neputând să găsească destule vorbe spre a-i mărturisi prietenului său toată îndatorinţa, se plecă să-i sărute pulpana caftanului. Ci mărinimosul de Ali se feri repede şi îl sărută pe Maruf între ochi, şi şezu cu el să tăifăsuiască mai departe, ba despre una, ba despre alta, din trecutul lor de copii, până când verii ceasul somnului.

Şi, a doua zi, Maruf, îmbrăcat falnic şi având întru totul înfăţişarea unui negustor bogat de pe alte meleaguri, încălecă pe un catâr minunat, de culoarea sturzului, strălucit înfotăzat, şi se duse în suk la ceasul hotărât. Şi între el şi prietenul său Ali se petrecu aidoma prefăcătoria ce fusese pusă la cale. Şi toţi negustorii rămaseră năpădiţi de minunare şi de cinstire faţă de noul venit, mai cu seamă când îl văzură pe negustorul cel mare Ali cum îi săruta mâna şi cum îl sprijinea să coboare de pe catâr, şi când îl văzură chiar pe Maruf cum se aşeza cu măreţie şi domol în jeţul pe care i-l pregătise de mai înainte prietenul său Ali, pe prispa prăvăliei celei noi. Şi toţi veniră să-l întrebe pe Ali în şoaptă, zicându-i:

— De bună seamă că prietenul tău este un negustor mare!

Iar Ali se uită la ei cu milă şi răspunse:

— Ya Allah, un negustor mare, spuneţi? Păi acesta-i unul dintre cei mai de frunte negustori de pe pământ, şi are în lumea întreagă atâtea prăvălii şi capanuri câte nici focul n-ar putea să mistuie. Şi până şi eu nu sunt faţă de el decât un mămular de rând. Iar sameşii săi şi vânzătorii săi şi haznadarii săi sunt o puzderie prin toate cetăţile de pe pământ, de la Egipt şi de la Yemen până la Ina şi până la fruntariile cele mai depărtate ale ţării Chitaiului. A, o să vedeţi voi ce om este când are să vă fie dat a-l cunoaşte

mai de aproape!

Şi, după încredinţările acestea, făcute cu glasul celui mai neclătinat adevăr şi cu tâlcul cel mai pătruns, negustorii îşi făcură cea mai strălucită părere despre Maruf. Şi veniră la el să-i închine salamalekurile şi temenelile şi urările lor de bună-venire. Şi ţinură cu cinste să-l poftească toţi la cină, unii după alţii, pe când el zâmbea cu un chip binevoitor şi cerându-şi iertăciune că nu poate să primească, dat fiind că era mai întâi mosafirul negustorului Ali, prietenul său. Iar starostele negustorilor veni la el la prăvălie în ospeţie, lucru întru totul străin de datina care cere ca noul venit să se ducă el mai întâi în ospeţie; şi nu pregetă a-l înştiinţa despre preţul la care se vând mărfurile şi despre feluritele bunuri ale ţării. Şi-apoi, spre a-i arăta că stă gata întru totul a-i fi de folos şi a-i înlesni alişverişul mărfurilor pe care le adusese de prin ţările cele depărtate, îi zise:

— O, stăpâne al meu, fără de îndoială că vei fi având multe viguri de atlazuri galbene? Întrucât aici se caută cel mai abitir atlazurile galbene.

Iar Maruf, fără a şovăi, răspunse:

— Atlazuri galbene? Pai cu toptanul!

Şi starostele întrebă:

— Da bogasiuri roşii ca sângele de gazelă, ai cumva mai multe?

Şi Maruf, cu deplină încredinţare, răspunse:

— A, în ce priveşte bogasiul cel roşu ca sângele de gazelă este prea destul. Întrucât printre vigurile mele se află asemenea marfă, de soiul cel mai ales.

Şi, la toate întrebările asemănătoare, Maruf răspundea mereu:

— Cu toptanul!

Iar starostele îl întrebă atunci cu sfială:

— Ai binevoi, o, stăpâne al meu, să ne arăţi câteva probe?

Iar Maruf, fără a se da bătut de încurcătură, răspunse cu înţelegere:

— Păi de bună seamă, păi de bună seamă!

Şi îi lămuri, pe staroste şi pe negustorii strânşi roată împrejur, că aşteaptă sosirea, peste câteva zile, a unei caravane grozave, de o mie de cămile încărcate cu boccele de mărfuri de toate culorile şi de toate soiurile. Iar adunarea se miră cu mirare mare şi se minună la vestea apropiatei sosiri a acelei caravane de pomină.

Ci minunarea lor nu ajunse până peste poate, dincolo de orice putinţă de a o zugrăvi, decât atunci când fură martori la întâmplarea următoare. Întrucât iată că, pe când şedeau ei aşa de vorbă, căscând ochii uluiţi la vestea sosirii caravanei, un cerşetor se apropie de locul unde se aflau şi întinse mâna la fiecare, rând pe rând. Şi unii îi deteră o para, alţii o jumătate de para, iar cei mai mulţi se mulţumiră, fără a-i da nimic, să răspundă numai: „Miluiască-te Allah!”

Iar Maruf, când cerşetorul veni şi la el, scoase un pumn plin cu dinari de aur şi-i puse în mâna cerşetorului, tot atâta de firesc ca şi cum i-ar fi dăruit un bănuţ de aramă. Iar dumirirea negustorilor fu atâta de mare încât o tăcere adâncă se aşternu peste toată adunarea lor, iar mintea li se aburi şi priceperea li se năuci. Şi gândiră: „Ya Allah, bogat mai trebuie să fie omul acesta, de se arată atâta de darnic!” Şi, în felul acesta, Maruf dobândi, într-o clipită, o mare lefterie şi o faimă de mirare despre bogăţia şi despre filotimia lui.

Şi zvonul despre mărinimia lui şi despre purtările lui strălucite ajunse până la urechile regelui cetăţii, care porunci numaidecât să vină vizirul său şi îi zise:

— O, vizirule, trebuie să sosească la noi o caravană încărcată cu bogăţii nemăsurate, şi care sunt ale unui strălucit neguţător venetic. Or, n-aş vrea ca negustorii din suk, pungaşii ăia, care şi-aşa sunt cam prea bogaţi, să pună mâna pe chilipirul unei caravane ca aceea. Şi-aşa că ar fi mai bine să mă bucur eu de prilej, dimpreună cu soţia mea, stăpâna ta, şi cu domniţa, fiica mea.

Iar vizirul, care era un om plin de chibzuinţă şi de

socotinţă, îi răspunse regelui:

— Nu stă nimica împotrivă. Da nu socoteşti, o, rege al vremilor, că mai întâi s-ar cuveni a aştepta sosirea acelei caravane, şi numai apoi a lua hotărârile de trebuinţă?

Ci regele se burzului şi grăi:

— Ce, te-ai zmintit? Şi-apoi de când se ia carnea de la măcelar după ce au înfulecat-o câinii? Mai degrabă dă zor şi rânduieşte să vină dinaintea mea neguţătorul acela străin şi bogat, ca să mă înţeleg cu el în privinţa aceasta.

Iar vizirul fu cam nevoit, în pofida nasului său, să ducă la îndeplinire porunca regelui.

Şi, când Maruf sosi dinaintea regelui, se temeni adânc şi sărută pământul dintre mâinile aceluia, şi îi închină o urare dulce. Iar regele se minună de vorbirea lui aleasă şi de purtările lui polisfetite, şi îi puse un şir de întrebări despre negustoriile şi despre bogăţiile lui. Iar Maruf se mulţumea să răspundă, zâmbind:

— Stăpânul nostru regele are să vadă şi are să fie mulţumit, atunci când caravana are să sosească.

Iar regele se încredinţă, precum toţi ceilalţi; şi, vrând să vadă până unde mergea întinderea priceperii lui Maruf, îi arătă un mărgăritar de o grosime şi de o strălucire uluitoare, care preţuia pe puţin o mie de dinari, şi îi zise:

— Da în agarlâcurile de pe caravana ta ai cumva şi mărgăritare de soiul acesta?

Iar Maruf luă mărgăritarul, îl cântări cu un ochi zeflemitor şi îl aruncă la pamânt ca pe un lucru fără de preţ; şi, izbindu-l cu călcâiul, din toată puterea lui, îl sfărâmă liniştit. Iar regele, înmărmurit, strigă:

— Ce faci, bre, omule? Ai zdrobit un mărgăritar de o mie de dinari!

Şi Maruf, zâmbind, răspunse:

— Da, de bună seamă, cam atâta preţuia! Ci eu am saci şi saci plini cu mărgăritare nemăsurat mai groase şi mai frumoase decât acesta, în agarlâcurile de pe caravana mea.

Iar minunarea şi lăcomia regelui sporiră şi mai mult la

vorbele acestea; şi gândea: „Hotărât! trebuie să-l iau de soţ pentru fata mea pe bărbatul acesta de-a mirările!”.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a nouă sute şaizeci şi treia noapte

Urmă:

Şi regele se întoarse înspre Maruf şi îi zise:

— O, preacinstitule şi prealuminatule emir, vrei să primeşti de la mine, ca dar, cu prilejul sosirii tale în ţara noastră, pe singura mea fată, slujnica ta? Şi aş lega-o cu tine prin legăturile căsătoriei, iar tu ai domni peste împărăţie, după moartea mea!

Iar Maruf, aşezat şi chibzuit, răspunse cu un glas plin de bunăcuviinţă:

— Darul regelui îl cinsteşte pe robul care se află dinaintea sa. Ci nu socoţi, o, doamne al meu, că ar fi mai bine să aşteptăm, pentru sărbătorirea nunţii, ca mai întâi să sosească aici caravana mea cea mare? Întrucât zestrea unei domniţe, cum este fiica ta, cere din parte-mi cheltuieli mari, pe care nu sunt în stare să le fac în ceasul de-acum. Că va trebui, iacătă, să-ţi plătesc, ca danie pentru domniţă, ţie, părintele ei, pe puţin o sută de mii de pungi de câte o mie de dinari fiecare. Apoi, va trebui să împart o mie de pungi de câte o mie de dinari săracilor şi milogilor, în noaptea nunţii; şi alte o mie de pungi celor care vor purta darurile; şi o mie de pungi pentru întocmirea ospeţelor. Pe deasupra, va trebui să dau ca dar câte o salbă de o sută de mărgăritare mari la fiecare dintre hanâmele din harem, şi să fac plocon ţie şi soacrei mele, regina, o sumedenie de giuvaieruri şi de nestemate. Or, toate acestea, o, rege al vremilor, nu se pot face chibzuit decât după sosirea caravanei mele.

Iar regele, mai uluit ca oricând de toată acea înşiruire vrăjită, şi încredinţat până în adâncul sufletului său de

chibzuinţă, de gingăşia simţămintelor şi de bunăcuviinţa lui Maruf, strigă:

— Nu, pe Allah! Eu însumi am să iau pe seama mea toate cheltuielile nunţii. Iar în ce priveşte avaetul fetei mele, ai să mi-l plăteşti când are să vină caravana. Ci ţin neabătut să te însori cu fata mea cât mai curând cu putinţă. Şi poţi să iei din vistieria domnească toţi banii de care vei avea trebuinţă. Şi să nu-ţi faci nicio grijă în privinţa aceasta, întrucât tot ceea ce este al meu este şi al tău.

Şi, pe clipă pe dată, îl chemă pe vizir şi îi spuse:

— Du-te, o, vizirule, şi spune-i şeicului al-islam să vină să vorbesc cu el. Căci vreau să întocmesc chiar astăzi senetul de căsătorie dintre emirul Maruf şi fiica mea.

Iar vizirul, auzind vorbele regelui, lăsă capu-n jos cu o înfăţişare tare stânjenită. Şi, văzând că regele nu mai avea răbdare, se duse lângă el şi îi spuse în şoaptă:

— O, rege al vremilor, omul acesta nu-mi place, iar chipul lui nu-mi spune nimic bun. Pe viaţa ta, până a-i da fata de nevastă, aşteaptă baremi să căpătăm oarecare dovezi în privinţa caravanei lui. Căci, până acum, nu avem decât vorbe peste vorbe! Or, o domniţă, ca fiica ta, o, măria-ta, preţuieşte în terezie mai mult decât ceea ce ţine în mâna lui omul acesta străin.

Da regele, auzind vorbele acestea, văzu lumea cum se întunecă dinaintea feţei lui, şi răcni la vizir:

— O, viclean mişel care îl urăşti pe stăpânul tău, nu vorbeşti aşa, căutând a mă abate de la această căsătorie decât numai pentru că doreşti să te însori tu cu fata mea. Da asta-i departe de nasul tău! Aşa că opreşte-te de-a mai încerca să arunci şovăiala şi bănuiala în cugetul meu în privinţa acestui om strălucit şi bogat, cu suflet înalt şi cu purtări alese. Că de unde nu, în mânia mea pe vicleşugurile tale, pun să ţi se petreacă lungimea prin lăţime.

Şi adăugă, tare stârnit:

— Ori poate că vrei ca fiică-mea să-mi rămână pe

vatră, bătrână şi necăutată de peţitori? Au aş mai putea eu să găsesc vreodată un ginere cum este acesta, desăvârşit din toate privinţele, şi mărinimos, şi chibzuit, şi mândru, şi care, fără de nicio îndoială, are s-o îndrăgească pe fata mea, şi are să-i dăruiască lucruri minunate, şi are să ne îmbogăţească pe toţi, de la cel mai mare până la cel mai mic? Hai, oşti de-aci, şi du-te să-l aduci pe şeicul al-islam!

Şi vizirul, cu nasul alungit până la picioare, plecă să-l cheme pe şeicul al-islam, care veni numaidecât la palat şi se înfăţişă dinaintea regelui. Şi ticlui, pe loc, senetul de căsătorie.

Şi întreaga cetate fu împodobită şi luminată, la porunca regelui. Şi pretutindeni nu mai fu decât chef şi zaiafet. Iar Maruf, cavaful, amărâtul acela care văzuse moartea cea neagră şi moartea cea roşie, şi care gustase din toate năpastele, şezu pe un jeţ, în curtea palatului. Şi un potop de panglicari, de măscărici şi de pehlivani zănatici se înfăţişară dinainte-i spre a-l înveseli pe el şi spre a-i înveseli pe rege şi pe maimarii de la palat. Şi îşi desfăşurară toată iscusinţa şi toate harurile lor. Iar Maruf puse să i se aducă, de către chiar vizirul, saci după saci cu aur, şi începu să ia dinarii şi să-i arunce cu pumnii la toată gloata care bătea din darabane, dănţuia şi chiuia. Iar vizirul, crăpând de ciudă, nu avea o clipă de tihnă, tot trebuind să aducă fără contenire alţi şi alţi saci cu galbeni.

Iar petrecerile şi ospeţele şi veselirile ţinură vreme de trei zile şi trei nopţi; iar cea de a patra zi, seara, fu ziua nuntirii şi a împreunării. Şi alaiul miresei era de o strălucire fără de asemuire, întrucât aşa vroise regele; şi fiecare hanâmă, la trecerea domniţei, o încărcau cu daruri, pe care le strângeau, pe măsură ce veneau, însoţitoarele ei. Şi-aşa fu dusă până la odaia de nuntă, pe când Maruf, la rându-i, îşi zicea: „Prăpăd peste prăpăd peste prăpăd! Ce-o fi o fi! Puţin îmi pasă! Aşa a vrut soarta. N-ai cum să scapi de ce ţi-e dat. Fiecare îşi poartă

triştea legată de gât! Toate astea ţi-au fost scrise la carte ursitei, o, cârpaciule de iminei rupţi, o, bătutule de nevastă, o, Maruf, o, mangositule!”

Şi-aşa că, atunci când toată lumea plecă, şi când Maruf se văzu singur de faţă cu tânăra domniţă, soţia lui, culcată galeş sub pologul de mătasă, şezu jos pe podea, şi, frângându-şi mâinile, păru prada unei deznădejdi năpraznice. Şi, cum sta aşa mai departe, fără a da vreun semn de clintire, fata scoase capul de sub polog...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a nouă sute şaizeci şi patra noapte

Urmă:

...Fata scoase capul de sub polog şi îi spuse lui Maruf:

— O, doamne al meu mult frumos, pentru ce stai aşa, departe de mine, pradă tristeţii?

Iar Maruf, scoţând un oftat, răspunse cu caznă:

— Nu este ajutor şi nădejde decât întru Allah cel Atotputernic!

Iar ea îl întrebă tulburată:

— Pentru ce spui aşa, o, stăpâne al meu? Mă găseşti urâtă, ori pocită, ori poate că ai o altă pricină de mâhnire? Numele lui Allah fie asupra-ţi şi împrejuru-ţi! Vorbeşte şi nu-mi ascunde nimic, ya sidi.

Şi Maruf, mai scoţând un oftat, răspunse:

— Toate astea, vezi tu, sunt din vina tatălui tău!

Şi ea întrebă:

— Astea, care? Şi ce vină a săvârşit tatăl meu?

El spuse:

— Ce? Păi tu n-ai văzut ce zgârcit m-am dovedit, de-o zgârcenie ticăloasă, faţă de tine şi faţă de hanâmele de la palat? Of, părintele tău s-a făcut tare vinovat că nu mi-a îngăduit să aştept mai întâi sosirea caravanei mele, până să mă însoare! Că atunci ţi-aş fi dăruit nişte salbe cu câte

cinci sau şase şiruri de mărgele mari cât ouăle de porumbel, şi nişte rochii frumoase care nu-şi află seamăn pe la fetele de regi, şi nişte giuvaieruri nu tocmai nevrednice de stepena ta. Pe deasupra, aş fi putut să arăt o mină nu chiar atât de goală rudelor şi musafirilor tăi. Da iacă-tă! tatăl tău m-a pus la mare încurcătură cu gândul lui de a face lucrurile prea cu zorul; şi-aşa că a săvârşit faţă de mine o faptă asemenea cu aceea pe care o săvârşeşte cel ce dă foc la o iarbă verde.

Ci fata îi spuse:

— Pe viaţa ta, nu-ţi mai face asemenea griji pentru nişte fleacuri, şi nu te mai necăji. Mai bine scoală-te, aruncă-ţi hainele de pe tine şi vino degrabă lângă mine, să ne bucurăm amândoi. Şi lasă-le-ncolo toate gândurile alea despre daruri şi alte nevoi care nu au nimic cu ce urmează să facem noi în noaptea aceasta. Cât despre caravană şi despre bogăţii, n-am nici habar. Ceea ce îţi cer, o, viteazule, este mult mai lesne şi mai de zahar! Cutează, aşadar!

Iar Maruf răspunse:

— Haide, dar!

Şi, grăind aşa, se dezbrăcă repede şi dete fuga, ţopăind, înspre domniţa de sub polog. Şi se întinse lângă copila aceea dulce, gândind; „Păi eu sunt Maruf, păi chiar eu sunt, cârpaciul de iminei de odinioară, de pe Uliţa Roşie, din Cairo! Cine-am fost şi cine sunt?” Şi, cu asta avu loc dulcea împreunare de braţe tremurătoare şi de mâini vorbitoare. Şi lupta se încinse. Şi Maruf puse mâna pe genunchii fetei şi-i cuprinse, iar fata se şi rândui numaidecât şi i se ghemui la sân, cuprinzându-l de gât. Şi buza grăia surorii ei pe limba sa; şi veni şi clipita care îl făcu pe copil să-şi uite şi tatăl, şi mama, şi ursita. Şi se strânseră la piept, în aşa fel încât să-i mărturisească de-a drept mierea toată. Iar Maruf, deodată îndemnă la goană, ca într-o hârjoană, strigând cu vorba celor făloşi: „Haide, o, taică de pupăcioşi!” Şi nădi fără de zăbovire ceea ce era de nădire; şi, bucurând copila, aprinse feştila, şi, cu

drag, băgă aţa în ac, şi lăsă acul să lunece lin în focul care troznea din plin, îngânând toate tereremurile, cumu-i din toate vremurile, pe când ochiu-i grăia: „Străluceşte!”, iar limba grăia:. „Gungureşte!”, iar dinţii grăiau: „Muşcă!”, iar mâna dreaptă grăia: „Împuşcă!”, iar mâna stângă grăia: „Jefuieşte!”, iar buzele grăiau: „Pârjoleşte! O, fată mult-minunată, o, mărgăritar în scoică de jar, bucură-te mereu de-atâta plăcere de miere, o, mult-iubito de-ai tăi şi de sufletul meu!” Şi, grăind aşa, mândra cetate fu spartă în cele patru unghiuri fermecate şi se dezlănţui vie năpraznica bătălie, fără vânătăi, fără boţituri, fără rupturi, pârâituri şi julituri, fără murmur, fără dureri, fără cusur, fără vătămături, şi totul fu împlinit cu pricepere isteaţă şi într-o goană măreaţă! Or, mărire Stăpânului făpturilor tuturor, carele a făcut-o pe fată minunată şi coaptă pentru sfânta faptă, şi carele a dăruit tânărului flăcău pentru ceea ce nu e rău voinicia şi bărbăţia zămislirii pe pământ a neamurilor care se trag din cei care sunt!

Şi-aşa că, într-un sfârşit, după o noapte întreagă petrecută fericit în desfătări şi-n îmbrăţişări, Maruf se hotărî liniştit să se scoale spre a se duce la hammam, însoţit de suspinele mulţumite şi de părerile de rău ale copilei vrăjite. Şi, după ce se scăldă frumos şi se îmbrăcă cu un caftan arătos, se duse la divan, şi şezu de-a dreapta strălucitului sultan, socrul său, tatăl soţiei sale, spre a primi temenelile şi urările emirilor şi maimărimilor. Şi, cu de la sine putere, îl chemă pe vizir, vrăşmaşul său, şi îi porunci să împartă caftane falnice la toţi cei de faţă, şi să le facă daruri nemăsurate, atât emirilor, şi soţiilor emirilor, cât şi dregătorilor de la palat şi soţiilor dregătorilor, şi străjerilor, şi soţiilor lor, şi hadâmbilor, mari şi mici, tineri ori bătrâni. Pe deasupra, îl puse să aducă nişte saci cu dinari, şi începu să ia din ei aurul cu pumnul şi să-l împartă pe la toţi câţi îl doreau. Şi, în felul acesta, toată lumea îl binecuvântă şi îl îndrăgi şi îi făcu urări de belşug şi de viaţă lungă. Şi se scurseră aşa

douăzeci de zile, folosite de Maruf spre a face daruri nemăsurate, ziua, şi spre a se hârjoni, în voia lui, noaptea, cu domniţa, soţia sa, care se îndrăgostise pătimaş de el.

Or, la capătul celor douăzeci de zile, în răspăsul cărora nu veni nicio ştire despre caravana lui Maruf, risipele şi zmintelile sale fuseseră duse atâta de departe încât într-o dimineaţă visteria fu lefterită pe deplin, iar când se deschiseră haznalele cu saci vizirul văzu că erau goale de tot şi că nu se mai afla în ele nimica de scos. Atunci, năucit până peste poate, şi plin în sufletul său de mânie înfundată, se duse să se înfăţişeze dinaintea regelui şi îi spuse:

— Depărteze Allah de la noi veştile cele proaste, o, măria-ta! Ci sunt dator să-ţi spun, ca să nu stârnesc, prin tăcerea mea, cearta ta îndreptăţită, că vistieria domnească este zviduită cu totul, iar caravana cea minunată a emirului Maruf, ginerele tău, încă nu s-a ivit spre a umple la loc sacii cei goi.

Iar regele, la cuvintele acestea, se cam îngrijoră oarecum, şi zise:

— Da, pe Allah! este adevărat, caravana aceea a cam zăbovit oleacă. Da are să sosească, inşallah!

Iar vizirul zâmbi a râde şi grăi:

— Încarce-te Allah cu milele sale, o, stăpâne al meu, şi sporească-ţi zilele! Ci am căzut în cele mai rele belele de când cu venirea în ţara noastră a emirului Maruf! Şi, în starea de acum a lucrurilor, nu văd nicio poartă de ieşire pentru noi. Căci, pe de-o parte, vistieria este goală, şi, pe de alta, fiica ta a ajuns soţia acelui venetic, acelui necunoscut! Ocrotească-ne Allah de cel viclean, de procletul, de bătutul cu pietre! Starea noastră este o stare tare proastă!

Iar regele, care şi începuse să se tulbure şi să se îngrijoreze, răspunse:

— Vorbele tale mă sâcâie, şi apasă greu pe cugetul meu. În loc să trăncăneşti aşa, ai face mult mai bine să-

mi arăţi calea de îndreptare a lucrurilor, şi mai cu seamă să-mi dovedeşti că ginerele meu, emirul Maruf, este un mangosit şi un mincinos.

Şi vizirul răspunse:

— Drept spui, o, măria-ta, şi gândul acesta este un gând minunat. Trebuie să dovedeşti, până a osândi. Or, ca să ajungem la adevăr, nu avem pe nimeni care ar putea să ne fie de un ajutor mai preţios decât domniţa, fiica ta. Căci nimenea nu este mai aproape de taina unui soţ decât soţia lui. Trimite, dară, să vină aici, ca să pot s-o iscodesc de după perdeaua care are să ne despartă, şi să mă dumiresc astfel în privinţa care ne frământă.

Iar regele răspunse:

— Nu stă nimica împotrivă. Şi, pe viaţa capului meu! dacă are să ni se dovedească cum că ginerele meu m-a înşelat, am să-l fac, să moară de moartea cea mai rea, şi am să-l fac să guste sfârşitul cel mai negru.

Şi numaidecât trimise la domniţă, să fie rugată a pofti dinaintea lui în sala de taifas. Şi porunci să se ridice între ea şi vizir o perdea mare, pe după care domniţa şezu jos. Şi toate astea fură spuse, ticluite şi îndeplinite în răstimpul unei lipse de acasă a lui Maruf.

Şi-aşa că vizirul, după ce cugetă la întrebările de pus şi după ce îşi chibzui bine socotelile, îi spuse regelui că el e gata. Şi, la rându-i, domniţa, de după perdea, îi spuse tatălui ei:

— Iacătă-mă, o, părintele meu. Ce doreşti de la mine?

El răspunse:

— Să stai de vorbă cu vizirul.

Iar ea îl întrebă atunci pe vizir:

— Ei, tu, vizirule, ce vrei?

El spuse:

— O, stăpâna mea, trebuie să ştii că vistieria domnească este goală de tot, de pe urma cheltuielilor şi a risipelor emirului Maruf, soţul tău. Pe deasupra, despre caravana cea uluitoare de care de-atâtea ori ne-a tot pomenit că are să sosească, nu ne-a dat nicio ştire despre

ea. Incât regele, tatăl tău, îngrijorat de starea lucrurilor, a socotit că numai tu ai putea să ne luminezi în privinţa aceasta, spunându-ne ce crezi despre soţul tău, şi ce părere a stârnit în mintea ta, şi ce bănuieli ai simţit faţă de el, de-a lungul celor douăzeci de nopţi pe care le-a petrecut cu tine.

La vorbele vizirului, domniţa răspunse de după perdea:

— Coperească-l Allah cu milele sale pe fiul socrului meu, emirul Maruf! Ce cred eu despre el? Păi, pe viaţa mea! nimic decât de bine. Nu se află pe pământ miez de zumarica vrednică de asemuit cu a lui, ca dulceaţă, ca gust şi ca desfătare. De când sunt soţia sa, m-am îngrăşat şi m-am făcut frumoasă, şi toată lumea, minunată de înfăţişarea mea voioasă, rosteşte când trec: „Apere-o Allah de deochi, şi ferească-o de pizmaşi şi de zavistioşi!” Ah, fiul socrului meu. Maruf, este o alifie de desfătări, el e bucuria mea, iar eu sunt bucuria lui. Allah să ne lase pe unul altuia!

Iar regele, auzind acestea, se întoarse înspre vizirul său; care îşi lungise nasul, şi îi zise:

— Iaca vezi? Ce ţi-am spus eu? Ginerele meu Maruf este un om minunat, iar ţie, pentru prepunerile tale, ţi s-ar cuveni să te pun să fii tras în ţeapă!

Ci vizirul, întorcându-se înspre perdea, întrebă iar:

— Da caravana, o, stăpână a mea, da caravana care nu mai vine?

Ea răspunse:

— Şi ce mă priveşte caravana pe mine? Ori de soseşte, ori de nu soseşte, oare fericirea mea are să sporească sau are să se micşoreze?

Şi vizirul zise:

— Da cine are să-ţi mai dea să mănânci, acuma când haznalele vistieriei sunt goale? Şi cine are să mai plătească cheltuielile emirului Maruf?

Ea răspunse:

— Allah e darnic şi nu-i lasă nevoii pe drept-credincioşii săi.

Iar regele îi spuse vizirului:
— Fiică-mea are dreptate. Taci!
Pe urmă îi spuse domniţei:
— Încearcă, totuşi, o, dulceaţă a tatălui tău, să afli de la fiul socrului tău, emirul Maruf, cam pe când socoate că are să-i ajungă aici caravana. Aş vrea să ştiu numai spre a ne chivernisi cheltuielile şi spre a vedea dacă nu e de trebuinţă să punem nişte biruri noi care să poată coperi golul din haznalele noastre.
Şi domniţa răspunse:
— Ascult şi mă supun! Copiii datoresc ascultare şi cinstire părinţilor lor. Chiar în seara aceasta am să-l întreb pe emirul Maruf şi am să-ţi dau de ştire despre ceea ce are să-mi spună.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a nouă sute şaizeci şi cincea noapte

Urmă:

Şi-aşa că, la căderea nopţii, când domniţa, ca de obicei, fu gata să se tolănească lângă Maruf, iar el se tolăni lângă ea, îi puse mâna la stinghie spre a-l întreba, şi, mai dulce ca mierea, şi alintăcioasă, şi răsfăţată, şi drăgăstoasă, şi pisicoasă ca toate femeile care au vreun lucru de râvnit şi de dobândit, îi zise:
— O, lumină a ochilor mei, o, poamă a lăuntrurilor mele, o, sâmbure al inimii mele, şi viaţă şi desfăt ale sufletului meu, văpăile dragostei mi-au cuprins pieptul tot. Şi sunt gata a-mi jertfi şi viaţa pentru tine, şi să împart soarta cu a ta, oricare ar fi ea. Ci, pe viaţa mea asupra-ţi! să nu ţii nimica ascuns faţă de fata socrului tău. Spune-mi, dar, mă rog ţie, spre a o păstra în cea mai adâncă taină a inimii mele, pentru care pricină caravana aceea mare, de care pomenesc mereu tatăl meu şi vizirul său, nu a sosit încă? Iar dacă ai vreun necaz ori vreun rău

în privinţa aceasta, spune-mi mie, cu toată inima, şi am să mă străduiesc să găsesc vreo cale de a abate orice supărare de dinaintea liniştii tale.

Şi, vorbind aşa, îl sărută şi îl strânse la pieptul ei, şi se topi în braţele lui. Iar Maruf se porni deodată pe un râs cu hohote, şi răspunse:

— O, dulceaţa mea, pentru ce faci atâtea ocolişuri ca să mă întrebi un lucru atâta de uşor? Căci eu sunt gata, fără de nicio împotrivire, să-ţi povestesc tot adevărul şi să nu-ţi ascund nimic.

Şi tăcu o clipă, spre-a înghiţi în sec, apoi urmă:

— Află, într-adevăr, o, dulceaţa mea, că eu nu sunt nici negustor, nici stăpân de caravane, nici domn peste vreo avere ori alte asemenea pacoste. Întrucât, în ţara mea, nu eram decât un biet cavaf cârpaci, însurat cu o ciumă de muiere numită Fattumah Baligă-încinsă, o otravă pe inima mea şi o urgie pe ochii mei. Şi mi s-a întâmplat cu ea cutare şi cutare lucru.

Şi începu să-i istorisească domniţei toată povestea cu soţia lui de la Cairo, şi tot ce i s-a mai întâmplat ca urmare a păţaniei cu kenafaua cu miere de albine. Şi nu-i ascunse nimic şi nu sări peste niciun amănunt din toate câte i se întâmplaseră din ceasul acela până la prăbuşirea în apele mării şi la întâlnirea cu prietenul său din copilărie, mărinimosul negustor Ali. Ci nu ar fi de niciun folos să le mai spunem şi noi încă o dată.

Când auzi povestea acestei istorii a lui Maruf, domniţa se porni pe un râs de se prăbuşi pe spate. Iar Maruf începu şi el să râdă la fel, şi spuse:

— Toate ursitele de la Allah izvorăsc. Iar tu ai fost scrisă la ursita mea, o, stăpână a mea.

Iar ea îi spuse:

— Hotărât, o, Maruf, eşti mare meşter în coţcării, şi nimeni nu-ţi poate fi asemuit ca viclenie, ca isteciune, ca gingăşie şi ca bucurie. Da ce are să spună tatăl meu, şi ce are să spună mai cu seamă vizirul său, vrăjmaşul tău, dacă au să afle adevărul despre povestea ta şi despre

născocirea cu caravana? De bună seamă că au să te dea morţii; iar eu, de durere, aş muri alături de tine. Aşa că ar fi mai bine, până una alta, să fugi de la palat şi să te afunzi în vreo ţară depărtată, unde să aştepţi până am să găsesc vreun chip de-a orândui lucrurile şi de a lămuri ceea ce este de nelămurit.

Şi adăugă:

— Ia, aşadar, aceşti cincizeci de mii de dinari pe care îi am, sari pe cal şi du-te să trăieşti în vreun loc ascuns, dându-mi de ştire despre adăpostul tău, ca să pot, în fiecare zi, să-ţi trimit un sol care să-ţi dea veşti de la mine şi care să-mi aducă veşti de la tine. Şi iacă aceasta este, o, iubitul meu, cea mai bună hotărâre pe care o avem de luat în această împrejurare.

Iar Maruf răspunse:

— Mă încredinţez ţie, o, stăpâna mea, şi mă pun sub ocrotirea ta.

Iar ea îl sărută şi făcu cu el treaba obişnuită, până la nămiez de noapte.

Atunci îi spuse să se scoale, îl îmbrăcă în nişte haine de mamalic, şi îi dete calul cel mai bun din grajdurile tatălui ei. Iar Maruf ieşi din cetate, străvestit în mamalic de-al regelui, şi plecă în calea sa. Şi, deocamdată, iată asta fu cu el. Ci în ceea ce îi priveşte pe domniţă, pe rege, pe vizir şi caravana cea de nevăzut, iacătă.

A doua zi, dis-de-dimineaţă, regele veni şi şezu în sala de taifasuri, având-ul alături pe vizirul său. Şi trimise să fie chemată domniţa, ca să afle de la ea despre cele ce o sfătuiseră să afle. Şi, ca şi în ajun, domniţa veni să stea în dosul perdelei, care o despărţea de bărbaţi, şi întrebă:

— Ce este, o, părinte al meu?

El întrebă:

— Ei bine, fata mea, ce ai aflat şi ce ai a ne spune?

Iar ea răspunse:

— Ce am a spune, o, părintele meu? Uf, Allah să-l bată pe cel viclean, pe izgonitul-cu-pietre! Şi, totodată, afurisească-i pe clevetitori, şi întuneca-i-ar chipul de

catran al vizirului tău, care a vrut să ne împăcureze chipurile, mie şi soţului meu, emirului Maruf!

Şi regele întrebă:

— Da cum aşa? Şi pentru ce?

Ea spuse:

— Cum este cu putinţă, pe Allah! să-i dai crezare omului acesta pizmătareţ, care a pus la cale totul pentru a-l ponegri la cugetul tău pe fiul socrului meu?

Şi tăcu o clipă, ca sugrumată de năduf, şi adăugă:

— Află, dar, o, părintele meu, că nu se află pe faţa pământului un om atâta de cinstit, atâtă de drept şi atâta de curat ca emirul Maruf – coperi-l-ar Allah cu milele sale! Iacătă ce s-a întâmplat, din ceasul când ne-am despărţit. La căderea nopţii, în clipa când soţul meu mult-iubit a intrat în iatacul meu, iată că hadâmbul pe care îl am în slujba mea ceru să ne vorbească pentru o ştire ce nu îngăduia amânare. Şi fu lăsat să intre; şi ţinea în mână o scrisoare. Şi ne spuse că scrisoarea aceea tocmai îi fusese înmânată de către zece mamalici străini, bogat îmbrăcaţi, care cereau să vorbească cu stăpânul lor Maruf. Iar soţul meu desfăcu scrisoarea şi o citi; pe urmă mi-o dete mie, şi o citii şi eu. Or, scrisoarea era de la chiar căpetenia acelei caravane pe care voi o aşteptaţi, cu atâta nerăbdare. Şi căpetenia caravanei, care are sub poruncile lui, pentru a însoţi alaiul, cinci sute de mamalici tineri, asemenea cu cei zece care aşteptau la poartă, arăta, în scrisoarea aceea, că, pe când drumeţeau, avuseseră o întâlnire păcătoasă cu un buluc de beduini hoţi, prădători la drumul mare, care vruseseră să le taie calea. De-aci, întâia pricină a zăbovirii caravanei. Şi mai arăta că, după ce biruise bulucul acela, fuseseră loviţi, noaptea, la câteva zile mai târziu, de altă ceată de beduini, mult mai mare şi mai bine înarmată. Şi urmase o luptă sângeroasă în care, din păcate, caravana pierduse cincizeci de mamalici, ucişi, două sute de cămile şi patru sute de boccealâcuri cu mărfuri scumpe. La acea ştire nepăcută, soţul meu, departe de a se lăsa tulburat, rupse

scrisoarea, zâmbind, fără ca baremi să mai ceară vreo lămurire de la cei zece robi care aşteptau la poartă, şi îmi spuse: „Ce sunt acele patru sute de agarlâcuri şi acele două sute de cămile pierdute? De-abia dacă înseamnă o pierdere de nouă sute de mii de dinari de aur. Chiar că nu se cade să mai vorbim de ele, şi mai ales să-ţi faci tu vreo grijă, dulceaţa mea. Singura supărare care se trage de-aci pentru noi este că sunt nevoit să lipsesc vreo câteva zile, spre a mă duce să zoresc sosirea caravanei". Şi se sculă, râzând, şi mă strânse la pieptul său, şi îşi luă rămas-bun de la mine, pe când eu vărsăm lacrimile despărţirii. Şi coborî, sfătuindu-mă iar să-mi liniştesc inima şi să-mi înseninez ochii. Iar eu, văzând cum se duce sâmburele inimii mele, mă plecai pe fereastra care dă înspre curte, şi îl văzui pe mult-dragul meu cum sta de vorbă cu cei zece tineri mamalici, frumoşi ca nişte lune, care aduseseră scrisoarea. Şi sări pe calul său, şi ieşi în fruntea lor din palat, spre a se duce să grăbească sosirea caravanei.

Şi, vorbind astfel, tânăra domniţă îşi trase cu zgomot nasul, cum face cineva care ar fi plâns din pricina despărţirii, şi adăugă cu un glas dintr-odată supărat:

— Ei, tată, ce s-ar fi întâmplat, ia spune-mi, dacă aş fi făcut necuviinţa de a-i vorbi soţului meu, aşa cum mă povăţuisei tu să fac, stârnit cum ai fost de vizirul tău de păcură? Da, ce s-ar fi întâmplat? Soţul meu m-ar fi măsurat de aci încolo cu ochiul silei, şi al neîncrederii, şi nu m-ar mai fi iubit, ba chiar m-ar fi urât, şi pe bună dreptate, într-adevăr! Şi toate astea din pricina prepunerilor mişele şi a bănuielilor ponegritoare ale vizirului tău, barba aceea a prăpădului!

Şi, vorbind astfel, domniţa se ridică, în dosul perdelei, şi plecă, făcând zarvă mare şi vădindu-şi supărarea. Iar regele se întoarse înspre vizirul său şi ţipă:

— A, pui de căţea, vezi ce păţim din pricina ta? Pe Allah! nu ştiu ce mă mai ţine să nu-ţi petrec lungimea prin lăţime. Da mai dă tu sfat încă o dată să se arunce îndoiala

asupra ginerelui meu Maruf, şi-ai să vezi ce te aşteaptă!

Şi îi aruncă o privire poncişă, şi puse capăt divanului. Şi-atâta cu ei!

Ci în ceea ce îl priveşte pe Maruf, iacătă.

După ce ieşi din cetatea Kaiitanului, care era cetatea de scaun a regelui, tatăl domniţei, şi după ce călători prin câmpurile pustii vreme de câteva ceasuri, începu să simtă că o osteneală grea îl deşela, dat fiind că el nu era deprins să călărească pe cai regeşti, şi că meseria lui de cavaf nu-l menise nicidecum să fie într-o zi călăreţul cel fălos care era acum. Şi, pe deasupra, nu mai contenea să fie îngrijat de urmările poveştii lui; şi începea să-i pară amarnic de rău că îi istorisise domniţei adevărul. Şi îşi zicea: „Iacătă că acuma ai ajuns să rătăceşti pe drumuri, în loc să te desfeţi în braţele soţiei tale celei ca untul, care cu alinturile ei te făcuse s-o uiţi pe afurisita de Balegă-încinsă din Cairo”.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a nouă sute şaizeci şi şasea noapte

Urmă:

Şi, gândindu-se la toţi îndrăgostiţii din alte vremi, cărora despărţirea le arsese inimile, îl prinse mila de starea lui şi începu să plângă cu lacrimi de foc, rostind stihuri deznădăjduite despre despărţire. Şi, gemând aşa şi vărsându-şi durerea de îndrăgostit în ofurile stihurilor asemănătoare cu jalea lui, ajunse, după răsăritul soarelui, lângă un sătuc. Şi zări într-un câmp un felah care ara cu un plug la care erau înjugaţi doi boi. Şi cum, în graba lui de a fugi din palat şi din cetate, uitase să-şi ia merinde pentru la drum, îl chinuiau şi foamea şi setea; şi se duse la felahul acela, şi îi dete bineţe, grăind:

— Salamalekul fie asupra-ţi, o, şeicule!

Iar felahul îi răspunse la bineţe, rostind:

— Şi asupra-ţi salamalekul, mila şi binecuvântările lui Allah! Tu, fără de îndoială, o, stăpâne al meu, eşti un mamalic dintre mamalicii sultanului!

Iar Maruf răspunse:

— Da.

Iar felahul zise:

— Fii binevenit, o, chip de lapte, şi fă-mi cinstea de a descăleca lângă mine şi de a primi să-mi fii oaspe.

Iar Maruf, care văzu îndată că avea de a face cu un om darnic, repezi o aruncătură de ochi înspre amărâta de aşezare din preajmă şi luă seama că nu cuprindea nimic cu ceea ce şi-ar fi putut cineva stâmpăra foamea ori setea.

Şi îi spuse felahului:

— O, fratele meu, nu văd nimic la casa ta ce-ai putea să-i dai unui oaspete flămând ca mine. Cum ai să faci, aşadar, dacă aş primi poftirea ta?

Şi felahul răspunse:

— Binele lui Allah nu ne lipseşte; se găseşte din plin. Dă-te numai jos de pe cal, o, stăpâne al meu, şi lasă-mă să te îngrijesc şi să te ospeţesc în numele lui Allah. Satul este colea aproape, iar eu am să dau o fugă repede, cu toată iuţeala picioarelor mele, şi am să-ţi aduc de acolo ceea ce îţi trebuie spre a-ţi potoli foamea şi a te simţi mulţumit. Şi nu am să preget nici să-ţi aduc nişte nutreţ şi nişte grăunţe pentru hrana calului tău.

Iar Maruf, cuprins de gânduri cinstite şi nevroind să-l stânjenească pe omul acela sărac şi să-l smulgă de la munca lui, îi răspunse:

— Păi, dacă satul este colea aproape, o, fratele meu, mult mai iute aş da eu o fugă călare până acolo, şi aş cumpăra din suk tot ce trebuie, pentru mine şi pentru calul meu.

Ci felahul, care nu se putea îndura, în bunătatea lui înnăscută, să lase să plece aşa, fără a-i da găzduire, un străin de pe drumurile lui Allah, i-o întoarse:

— Despre ce suk vorbeşti, o, stăpâne al meu? Ori un

pârlit de sătuc ca al nostru, unde casele sunt zidite din balegă de vacă, are vreun suk ori fie ce-o fi care, mai de aproape ori mai de departe, să semene cu un suk? Noi nu avem niciun soi de daraveli de vânzare ori de cumpărare; şi fiecare trăieşte din puţinul pe care îl are. Mă rog, aşadar, ţie, pe Allah şi pe Prorocul cel binecuvântat, să descaleci colea, spre a mă îndatora şi spre a face o bucurie cugetului şi inimii mele. Şi mă duc repede în sat şi mă întorc şi mai repede.

Atunci Maruf, văzând că nu poate să nu primească poftirea acelui felah sărac fără a-l mâhni şi a-l îndurera, se dete jos de pe cal şi se duse să şadă la intrarea în bordeiul de balegă uscată, pe când felahul, numaidecât, slobozindu-şi picioarele în vânt spre sat, nu zăbovi a pieri în depărtare.

Şi, aşteptându-l să se întoarcă cu merindea, Maruf începu să cugete şi să-şi spună: „Iacătă-mă că sunt pricină de griji şi de necazuri pentru sărmanul acesta, cu care mă asemuiam atâta de mult pe vremea când nu eram decât un amărât de cavaf cârpaci! Ci, pe Allah! am să îndrept, pe cât îmi stă în putinţă, paguba pe care i-o pricinuiesc lăsându-l să-şi părăsească aşa munca. Şi, dintru-întâi, am să mă străduiesc, pe ogor, să ar în locul lui şi să-l ajut să-şi dobândească îndărăt în felul acesta vremea pe care o iroseşte pentru mine."

Şi se sculă, pe clipă pe dată, şi îmbrăcat în hainele lui daurite de mamalic împărătesc, puse mâna pe plug şi îndemnă perechea de boi, de-a lungul brazdei începute. Da nici nu apucase bine să facă boii să meargă câţiva paşi, că râmocul plugului se şi opri deodată, cu un scrâşnet ciudat, înţepenit în ceva ce îi sta în cale; şi boii, opintiţi în jug, se poticniră pe picioarele lor de dinainte. Iar Maruf, dându-le gură, îndemnă vitele să se ridice, şi le biciui aprig, ca să biruie împotrivirea. Ci, cu toată opintirea amarnică pe care boii o încercară, plugul nu se clinti nici cât de-un deget, şi rămase pironit în glie ca întru aşteptarea zilei judecăţii ce va să vie.

Atunci Maruf se hotărî să cerceteze cam ce treabă putea să fie. Şi, după ce dete pământul la o parte, văzu că brăzdarul plugului se înfipsese cu vârful într-o toartă straşnică de aramă roşie înţepenită într-o lespede de marmură, aproape de faţa arăturii.

Şi îl împinse ispita să se apuce să încerce a mişca şi a ridica lespedea aceea de marmură. Şi, după câteva încercări, izbuti până la urmă s-o clintească şi s-o facă să alunece într-o parte. Şi zări, sub ea, o scară ce ducea, pe nişte trepte de marmură, într-o hrubă de sub pământ, pătrată şi mare cât un hammam. Şi Maruf, rostind *bismillahul,* coborî în hruba aceea, şi văzu că era alcătuită din patru săli în şir. Şi cea dintâi dintre săli era plină cu galbeni, de la podea până sus la tavan; iar cea de a doua era plină cu mărgăritare, cu smaralde şi cu mărgeanuri roşii, tot aşa, de la podea până la tavan; iar cea de a treia, cu balaşuri, rubine, peruzele, olmazuri şi nestemate de toate culorile; da cea de a patra, care era cea mai largă şi cea mai bine întocmită, nu cuprindea nimic altceva decât un pil astru din lemn de abanos pe care sta un sipeţel mititel de cleştar, nu mai mare decât o lămâie.

Şi Maruf se minună cu mare mirare de cele ce vedea, şi se bucură de comoara aceea. Da ceea ce îl ispitea cel mai mult era sipeţelul cel mărunţel de cleştar, singurul lucru ce se vedea în acea a patra sală, atâta de mare, de sub pământ. Încât, neputând să-şi înfrâne îndemnurile sufletului, întinse mâna înspre flecuşteţul acela, care îi atrăgea privirile nemăsurat mai mult decât toate minunăţiile din comoară; şi, apucându-l, îl deschise. Şi găsi în el un inel de aur, împodobit cu o boabă de cornalină, pe care erau săpate, cu nişte slove până peste poate de gingaşe şi semănând cu picioruşele de furnică, nişte scrieri talismanice. Şi Maruf, cu o mişcare firească, îşi petrecu inelul pe deget, şi îl potrivi frecându-l.

Şi pe dată ieşi un glas puternic din nestemata inelului, care grăi:

— La poruncile tale! la poruncile tale! Spune! Vrei să

dărâm ori să zidesc, să omor niscaiva regi şi niscaiva regine, ori să ţi-i aduc aici? Să fac să răsară din pământ o cetate întreagă, ori să nimicesc o ţară toată? Să acopăr cu flori un meleag, ori să-l pustiesc? Să şterg de pe faţa lumii un munte, ori să sec o mare? Spune, doreşte, porunceşte! Da fie-ţi milă, nu mă freca atâta de amarnic, o, stăpâne al meu! Sunt robul tău, din vroia Stăpânului ginniior, izvoditorul zilei şi al nopţii!

Şi Maruf, care dintru-ntâi nu-şi dedese bine seama de unde ieşea glasul, luă aminte până la urmă că ieşea din chiar bobiţa de pe inelul pe care şi-l pusese pe deget, şi spuse celui ce se afla în cornalină:

— O, făptură a Stăpânului meu, cine eşti?

Iar glasul din cornalină răspunse:

— Sunt ginnul Părintele Norocului, robul inelului acestuia. Şi împlinesc fără cârtire poruncile oricui va fi ajuns stăpân pe inel. Şi nimic nu îmi este cu neputinţă, întrucât sunt baş-căpetenie peste şaptezeci şi două de seminţii de ginni, de efriţi, de şeitani, de auni şi de marezi. Şi fiecare seminţie este alcătuită din douăsprezece mii de voinici năpraznici, mai tari ca elefanţii şi mai sprinteni ca argintul cel viu. Ci, precum ţi-am spus, o, stăpâne al meu, sunt, la rându-mi, supus al acestui inel; şi, oricât de mare ar fi puterea mea, ascult de cine stăpâneşte inelul, ca un copil de mama lui. Da îngăduie-mi să te vestesc că dacă, din nenorocire, ai să freci de două ori la rând nestemata, în loc de o dată, ai să mă faci să mă mistui în pojarul numelor cumplite care sunt săpate pe inel. Şi ai să ne pierzi pe totdeauna, şi pe mine şi pe el.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a nouă sute şaizeci şi şaptea noapte

Urmă:

Şi Maruf, auzind acestea, îi răspunse efritului din cornalină:

— O, strălucitule şi preaputernicule Taică al Norocului, să ştii că mi-am ţintuit vorbele tale în locul cel mai temeinic al ţinerii mele de minte. Ci, pentru început, poţi tu să-mi spui cine te-a închis în cornalină, şi cine te-a supus puterii stăpânului inelului?

Iar ginnul răpunse din lăuntrul nestematei:

— Află, ya sidi, că locul unde ne aflăm este vistieria cea din străvechime a lui Şedad, fiul lui Aad, ziditorul cetăţii celei vestite, acuma în năruire, Irem-cea-cu-Pilaştri. Or eu, pe vremea vieţii lui, eram rob la regele Şedad. Iar tu eşti stăpân chiar pe inelul său, pe care l-ai găsit în cleştarul în care fusese închis pe vremuri!

Şi cârpaciul de încălţări de altădată de pe Uliţa Roşie din Cairo, ajuns acuma, datorită stăpânirii acelui inel, moştenitorul drept al neamului lui Nemrod şi al acelui viteaz şi falnic Şedad, care trăise vârsta a şapte vulturi, vroi să încerce, fără de zăbavă, puterile vrăjite închise în nestemată. Şi îi spuse celui din cornalină:

— O, rob al inelului, ai putea tu să faci să iese din sălile acestea de sub pământ şi să duci deasupra, la lumină, comoara închisă aici?

Şi glasul Părintelui Norocului răspunse:

— Păi fără de îndoială! iar lucrul acesta îmi este chiar cel mai uşor!

Şi Maruf îi zise:

— Dacă-i aşa, îţi cer să dai zor a scoate toate bogăţiile şi minunăţiile câte sunt aci, fără a lăsa nimic celor ce ar putea să mai vină după mine, nici măcar urma.

Şi glasul răspunse:

— Ascult şi mă supun!

Pe urmă strigă:

— Hei, băieţi!

Şi pe dată Maruf văzu cum se ivesc dinainte-i doisprezece băieţi de o frumeseţe mare, purtând pe capete nişte coşuri nemăsurate. Şi, după ce sărutară

pământul dinaintea lui Maruf fermecat, se ridicară iar şi, într-o clipire de ochi, duseră afară, în câteva poveri, toate comorile cuprinse în cele trei săli de sub pământ. Şi, după ce îşi isprăviră treaba, veniră iar să-şi aştearnă temenelile la picioarele lui Maruf, tot mai vrăjit, şi pieriră precum se iviseră.

Maruf atunci, până peste poate de mulţumit, se întoarse înspre cel ce sălăşluia în cornalină şi îi spuse:

— Este desăvârşit. Ci aş vrea acuma nişte lăzi, nişte catâri cu catârgiii lor, şi nişte cămile cu cămilarii lor, pentru a duce aceste comori în oraşul Kaiitan, cetatea de scaun a împărăţiei Sohatan.

Şi robul cel închis în nestemată răspunse:

— La poruncile tale! nimic nu este mai lesne de rostuit.

Şi dete un strigăt mare şi, tot atunci, catâri şi catârgii, cămile şi cămilari, lăzi şi coşuri, şi mamalici îmbrăcaţi falnic, frumoşi ca nişte lune, se iviră dinaintea lui Maruf, câte şase sute din fiecare soi. Şi, într-un răspăs mai scurt decât ţi-ar trebui ca să închizi un ochi şi să-l deschizi iar, încărcară pe vite lăzile şi coşurile, umplute mai întâi cu aur şi cu giuvaieruri, şi se rânduiră în şir frumos. Iar tinerii mamalici săriră pe caii lor cei mândri şi împresurară, înşiruiţi din loc în loc, caravana.

Iar cavaful de odinioară îi spuse atunci slujitorului inelului:

— O, Taică al Norocului, doresc de la tine acuma o mie de alte vite, încărcate cu mătăsuri şi cu atlazuri aurite, şi cu alte mărfuri scumpe de la Siria, de la Egipt, de la Grecia, de la Persia, de la Ind şi de la Chitai.

Iar ginnul răspunse cu ascultare şi cu supunere. Şi pe dată cele o mie de cămile şi de catâri, încărcate cu lucrurile pomenite, se iviră dinaintea lui Maruf, şi se duseră să se rânduiască singure, în şir frumos, la urma alaiului, străjuite, ca şi suratele lor, de alţi mamalici tineri, îmbrăcaţi falnic, şi călări ca şi fraţii lor. Iar Maruf fu mulţumit şi îi spuse celui ce sălăşluia în inel:

— Acuma, până a pleca, vreau să mănânc. Ridică-mi,

dar, un cort de mătasă, şi adu-mi nişte tăvi cu mâncăruri bune şi cu băuturi reci.

Şi totul fu îndeplinit pe loc.

Iar Maruf intră în cort şi şezu dinaintea tăvilor, chiar în clipita când felahul cel bun se întorcea din cătun. Şi, bietul de el, venea aducând pe cap un blid plin cu linte prăjită în ulei, sub braţul stâng nişte pâine neagră şi nişte ceapă, iar sub braţul drept o traistă plină cu ovăz pentru cal. Şi văzu, dinaintea casei sale, caravana cea vrăjită, şi cortul de mătase în care şedea Maruf înconjurat de robii zoriţi care îl slujeau, pe când alţi robi stăteau în spatele lui, cu braţele încrucişate pe piept. Şi rămase tulburat până peste poate, şi gândi: „De bună seamă că sultanul, care l-o fi trimis înaintea sa pe mamelucul cel dintâi, pe care l-am văzut, a sosit aici în lipsa mea! Ce păcat că nu m-am gândit să tai cele două găini ale mele şi să i le fi gătit cu unt de vacă!” Şi se hotărî pe dată să facă aşa, măcar că zăbovise, şi se repezi după cele două găini să le taie şi să le dea sultanului, fripte în unt de vacă, numaidecât.

Când povestea ajunse aici. Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a nouă sute şaizeci şi opta noapte

Urmă:

Da Maruf îl zări şi îl strigă. Şi le spuse totodată robilor care îl slujeau:

— Aduceţi-l la mine!

Iar ei deteră fuga după el şi îl aduseră pe sus în cort, cu blidul lui cu linte, cu cepele, cu pâinea cea neagră şi cu traista lui cu ovăz. Şi Maruf se ridică în cinstea lui, îl îmbrăţişă şi îi zise:

— Ce aduci acolo, o, fratele meu întru sărăcie?

Şi felahul cel sărac se minună cu mare mirare că i se

vorbeşte cu atâta dragoste de către un om cu atâta greutate, şi că îl aude grăind cu glasul acela şi că îi spune „frate întru sărăcie”. Şi îşi zise: „Dacă acesta este un sărăcan, atunci eu ce mai sunt?” Şi îi răspunse:

— Îţi aduc merindea ospeţiei, o, stăpâne al meu, şi tainul calului tău. Ci mă rog ţie să ierţi neştiinţa mea. Căci, de-aş fi ştiut că eşti sultanul, nu aş fi şovăit să jertfesc în cinstea ta cele două găini pe care le am, şi să ţi le frig în unt de vacă. Ci sărăcia îl face pe om orb şi îl văduveşte de toată isteciunea.

Şi lăsă capu-n jos, peste măsură de ruşinat şi de fâstâcit. Iar Maruf, la vorbele sale, aducându-şi aminte de starea lui de odinioară, de pe când trăia într-o ticăloşie asemenea, ori chiar şi mai rea ca a felahului acela sărman, începu să plângă. Şi lacrimile-i curgeau şuvoi printre firele bărbii, şi cădeau în farfurie. Şi îi spuse felahului:

— O, fratele meu, linişteşte-ţi inima. Eu nu sunt nicidecum sultanul, ci numai ginerele lui. Şi, în urma unor încurcături pe care le-am avut între noi, am plecat de la palat. Ci îmi trimite acuma toţi robii aceştia şi toate aceste daruri, spre a-mi dovedi că vrea să se împace cu mine. Cât despre tine, fratele meu, care ai vrut să mă omeneşti fără a şti cine sunt, cu atâta bunătate, află că nu ai semănat într-un pământ uscat.

Şi îl sili pe felah să şadă de-a dreapta lui, şi îi spuse:

— În ciuda tuturor bunătăţurilor pe care le vezi în farfuriile acestea, mă jur pe Allah că nu vreau să mănânc decât din blidul tău de linte, şi că nu am să mă ating de nimic altceva decât de pâinea aceasta şi de cepele acestea.

Şi le porunci robilor să dea mâncărurile cele scumpe felahului; şi, la rându-i, nu mâncă decât lintea din blid, pâinea cea neagră şi cepele. Şi se lumină şi se bucură privind uimirea bietului felah la vederea atâtor bunătăţuri a căror mireasmă sătura minţile, şi a atâtor bucate care vrăjeau privirile.

Şi, după ce isprăvi de mâncat, mulţumi Atoatedătătorului pentru binefacerile sale; iar Maruf se ridică şi, luându-l pe felah de mână, îl duse afară din cort, înspre caravană. Şi îl sili să-şi aleagă, din fiecare soi de marfă şi de agarlâc, câte o pereche de cămile şi câte o pereche de catâri. Pe urmă îi spuse:

— Astea intră în stăpânirea ta, o, fratele meu. Şi îţi mai las, pe deasupra, şi cortul acesta, cu tot ce se află în el.

Şi, fără a vroi să-i asculte nici împotrivirile, nici mărturiile de mulţumire, îşi luă rămas-bun de la el, sărutându-l încă o dată, încălecă pe cal, trecu în fruntea caravanei şi, trimiţând înainte-i la cetate un sol mai iute ca fulgerul, însărcinat să-i ducă veste regelui despre sosirea sa, porni la drum.

Or, solul lui Maruf ajunse la sarai în clipita când vizirul tocmai îi spunea regelui:

— Scutură-te de greşeala ta, o, stăpâne al meu, şi nu da crezământ spuselor domniţei, fiica ta, despre plecarea soţului ei. Întrucât, pe viaţa capului tău! emirul Maruf a plecat de aici ca fugar, de frica dreptei tale mânii, şi nicidecum spre a se duce să zorească sosirea unei caravane care nu se află. Pe sfintele zile ale vieţii tale, omul acela nu este decât un mincinos, un viclean şi un pezevenghi!

Şi când regele, pe jumătate încredinţat de vorbele vizirului, taman deschidea gura spre a da răspunsul cuvenit, solul intră şi, după ce se temeni, îi vesti sosirea lui Maruf, spunând:

— O, regele al vremilor, vin la tine ca vestitor. Şi îţi aduc vestea cea bună a sosirii, pe urma mea, a stăpînului meu, emirul preaputernic şi multdarnic, viteazul fără de seamăn, Maruf, ginerele tău. Care este în fruntea unei caravane ce n-a putut să meargă la fel de iute ca mine, din pricina averilor grele cu care e încărcată.

Şi, grăind aşa, mamelucul cel tânăr sărută iar pământul dintre mâinile regelui, şi plecă precum venise.

Atunci regele, peste măsură de fericit, da mâniat pe

vizirul său, se întoarse înspre el şi-i zise:

— Cătrăni-ţi-ar Allah obrazul şi făcea-ţi-l-ar tot atâta de întunecat pe cât ţi-e şi mintea! Şi bătu-ţi-ar barba ceea, o, vicleanule, şi încredinţa-te-ar de minciună şi de vicleşug, aşa cum ai să fii încredinţat într-un sfârşit de strălucirea şi de puternicia ginerelui meu cel iubit!

Şi vizirul, încremenit şi vântuit de orice cuget, se aruncă la picioarele stăpânului său, fără a mai avea puterea să răspundă baremi o vorbă. Iar sultanul îl lăsă aşa şi ieşi să dea poruncă să se împodobească şi să se gătească toată cetatea, şi să se orânduiască totul spre a ieşi, cu mare saltanat, înaintea ginerelui său.

După care, se duse la iatacul copilei sale, şi îi împărtăşi vestea cea fericită. Şi domniţa, când îl auzi pe tatăl său că vorbeşte despre venirea soţului ei în fruntea unei caravane pe care gândea că ea însăşi a născocit-o bucată cu bucată, rămase până peste poate de uluită şi de minunată. Şi nu mai ştiu ce să creadă, ce să spună ori ce să răspundă; şi se întreba dacă nu cumva soţul ei îşi bate joc încă o dată de sultan, ori dacă nu cumva a vroit, în noaptea când îi istorisise povestea sa, să-şi râdă de ea, ori poate că numai s-o pună la încercare, ca să vadă dacă ea are o dragoste adevărată faţă de el. Şi, orice-ar fi fost, gândi că mai degrabă să păstreze numai pentru ea îndoielile şi nedumeririle, aşteptând să vadă cum stă treaba. Şi se mărgini să-i arate părintelui ei un chip înflorit de mulţumire. Iar regele ieşi de la ea şi trecu în fruntea alaiului care porni în calea lui Maruf.

Da cel care fu cel mai uluit dintre toţi, şi cel mai năucit, fu, fără de tăgadă, strălucitul negustor Ali, tovarăşul de copilărie al lui Maruf, care ştia, mai bine decât oricine, ce temei aveau bogăţiile lui Maruf, încât, când văzu împodobeala cetăţii, şi pregătirile de sărbătoare, şi alaiul domnesc care ieşea din cetate, îi opri pe trecători ca să-i întrebe despre pricina acelei frământări. Iar ei îi răspunseră:

— Ce, nu ştii? Păi ginerele regelui, emirul Maruf, se

întoarce în fruntea unei caravane falnice!

Iar prietenul lui Maruf îşi plesni mâinile una de alta şi îşi zise: „Cam ce-o mai fi şi cu pehlivănia aceasta nouă a cavafului? Pe Allah! au de când munca de cârpaci de pingele o fi putut să-l ridice pe prietenul meu Maruf stăpân şi căpetenie de caravane? Da mare e Allah...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a nouă sute şaizeci şi noua noapte

Urmă:

...Da mare e Allah! Şi mântuiască-i el cinstea, şi ferească-l de ruşinea obştească!” Şi rămase acolo, aşteptând, ca şi ceilalţi, sosirea caravanei.

Şi în curând alaiul îşi făcu intrarea în cetate. Şi Maruf călărea în frunte, mai strălucitor de o mie de ori decât regele, şi măreţ, şi falnic, de să facă să plesnească fierea în porcii-de-câine. Iar în urma lui venea caravana cea nesfârşită, străjuită de mamalicii cei mândri, îmbrăcaţi în atlazuri minunate. Şi toate astea erau atâta de frumoase şi de uluitoare, că nimeni nu-şi amintea să mai fi văzut ori să mai fi auzit pomenindu-se despre ceva asemenea. Iar negustorul Ali îl văzu şi el pe Maruf în starea aceea nemaipomenită, şi îşi zise: „Iaca na! Pe semne că a pus ceva la cale cu domniţa, soţia sa, ca să-şi râdă de rege.” Şi se apropie de Maruf, şi izbuti să ajungă lângă el, prin toată vâlva care îl împresura, şi îi spuse, da în aşa chip încât să nu fie auzit decât numai de el:

— Fii binevenit, o, şeicule al puşlamalelor norocite, şi cel mai iscusit dintre pezevenghi! Ce vrea să zică toate astea? Ci, pe Allah, ţi se şi cuvin toate hatârurile şi tot huzurul la care ai ajuns, o, prietene al meu. Hai, fii fericit şi veseleşte-te! Iar Allah să-ţi sporească pişicherlâcurile şi pungăşiile!

Şi Maruf începu să râdă de vorbele prietenului său, şi îşi

dete întâlnire cu el pe-a doua zi.

Şi, cu asta, Maruf ajunse la palat, alături de rege, şi se sui să şadă, în slava lui, pe un jeţ domnesc aşezat în sala cea mare de primire. Şi porunci să se înceapă cu ducerea în vistieria regelui a lăzilor umplute cu aur, cu giuvaieruri, cu mărgăritare şi cu nestemate, să se umple cu acele minunăţii toţi sacii din haznale, şi să i se aducă apoi tot ce mai rămăsese, adică boccealâcurile cu atlazurile cele scumpe şi cu mătăsăria. Şi i se îndepliniră întocmai poruncile. Şi puse să se desfacă în faţa lui lăzile şi boccealâcurile, una câte una, şi începu să împartă, cu mâinile amândouă, mai-marilor de la saraiul împărătesc şi soţiilor lor, atlazurile cele minunate, mărgăritare şi nestemate, şi să facă daruri mari mădularelor divanului împărătesc, negustorilor pe care îi cunoştea, săracilor şi prostimii. Şi, în pofida mustrărilor regelui, care vedea lucrurile acelea scumpe cum pier ca apa prin ciur, Maruf nu se ridică până ce nu împărţi tot agarlâcul caravanei. Căci darul cel mai mic pe care îl dăruia era un pumn sau doi de aur, de smaralde, de mărgăritare ori de rubine. Şi le zvârlea cu amândoua mâinile, pe când regele suferea amarnic şi se strâmba de durere, strigând de fiecare dată:

— Destul, o, fiul meu, destul! Nu are să ne mai rămână nimic.

Da Maruf, zâmbind, răspundea de fiecare dată:

— Pe viaţa ta! să nu-ţi faci frică de una ca asta. Căci ceea ce am eu este de neisprăvit.

Estimp, vizirul veni să-l vestească pe rege că haznalele din vistierie erau pline cu vârf acuma, şi că nu se mai putea pune nimic în ele. Şi regele îi spuse:

— Bine. Caută altă sală. Şi umple-o ca şi pe cealaltă!

Iar Maruf, fără să se uite la el. Îi zise:

— Poţi!

Şi adăugă:

— Şi ai să umpli şi-a treia sală, apoi pe-a patra. Şi, dacă regele nu se împotriveşte, aş putea să umplu la fel toate

sălile palatului cu asemenea lucruri care, pentru mine, nu au niciun preţ.

Iar regele nu mai ştia dacă toate astea se petreceau în vis ori aievea. Şi era uluit până peste marginile uluirii. Iar vizirul ieşi spre a se duce să mai umplă alte vreo două-trei săli cu bogăţiile aduse de Maruf.

Iar Maruf, de îndată ce aceste toate se sfârşiră, şi după ce dovedi astfel că îndeplinise tot ceea ce făgăduise, ba chiar cu asupra de măsură, dete zor să pună capăt divanului de filotimie, şi să se ducă la tânăra lui soţie. Iar domniţa, de cum îl văzu, veni la el, cu ochii plini de bucurie, şi îi sărută mâna, şi îi zise:

— Fără de îndoială, o, fiu al socrului meu, ai vrut să te veseleşti pe seama mea şi să-ţi râzi de mine, ori poate ca să-mi pui dragostea la încercare, istorisindu-mi povestea despre sărăcia ta de altădată şi despre necazurile tale cu soţia ta, afurisita de Fattumah Baligă-încinsă. Da mulţumesc lui Allah că nu m-a lăsat să mă port faţă de tine, o, stăpâne al meu, altminteri de cum am făcut.

Şi Maruf o sărută, îi dete răspunsul de cuviinţă, şi îi dărui o haină fără de asemuire, şi o salbă închisă cu zece şiruri de câte patruzeci de mărgăritare fără pereche, mari cât ouăle de porumbel, şi nişte brăţări şi nişte lănţuguri făurite de vrăjitori. Şi domniţa, văzând toate acele lucruri frumoase, simţi o plăcere mare şi strigă:

— Hotărât! am să păstrez rochia aceasta frumoasă şi podoabele acestea numai pentru zilele de sărbătoare.

Iar Maruf zâmbi şi îi spuse:

— O, dulceaţa mea, nu te îngrija de asta! În fiece zi am să-ţi dăruiesc alte rochii şi alte podoabe, câtă vreme dulapurile tale n-au sa dea pe dinafară şi câtă vreme lăzile tale nu vor fi pline până-n buză.

Şi, cu asta, făcură treaba lor, obişnuită, până dimineaţa.

Or, încă nici nu ieşiseră de sub polog, când auziră glasul regelui care cerea să intre. Şi Maruf se repezi să-i deschidă, şi îl văzu tulburat şi galben la faţă şi speriat la

chip. Şi îl pofti cu grijă să intre, şi să şadă pe divan; şi domniţa se sculă, cu totul tulburată de acea sosire neaşteptată şi de înfăţişarea părintelui ei, şi dete zor să-l stropească cu apă de trandafiri spre a-i potoli starea şi a-l face să-şi capete iar darul vorbirii. Şi când el, într-un sfârşit, putu să grăiască, îi spuse lui Maruf:

— O, fiul meu, sunt, ah, aducător de ştiri rele! da se cade să ţi le spun, ca să fii prevestit de năpasta care te paşte. Uf, se cade ori nu se cade?

Şi Maruf răspunse:

— Se cade, de bună seamă!

Şi regele spuse:

— Eh, află, o, copile al meu, că slugile mele şi străjerii mei, până peste poate de uluiţi, au venit să-mi dea de veste, acum o clipă, că cei două mii de mamalici ai tăi, chervanagiii, cămilarii şi catârgiii au pierit în noaptea aceasta, fără ca să ştie cineva pe ce cale au plecat, şi fără să lase nici cea mai mică urmă de drumul lor. O pasăre care îşi ia zborul de pe o creangă lasă o urmă mai mult decât n-a lăsat toată chervanaua aceea pe drumurile noastre. Or, cum pierderea aceasta este o pierdere fără de leac pentru tine, am fost atâta de năucit că şi-acuma sunt tot buimăcit.

Iar Maruf, auzind vorbele regelui, începu să râdă şi răspunse:

— O, socrule, linişteşte-ţi cugetul. Căci pierderea sau pieirea chervanagiilor mei şi a vitelor mele nu are mai multă însemnătate pentru mine decât pierderea unui strop de apă din mare. Întrucât, astăzi, ca şi mâine, şi ca şi poimâine, şi ca şi în celelalte zile, voi putea, numai dorindu-mi, să am mai mulţi chervanagii şi mai multe vite de povară, cu încărcătura lor cu tot, cât nici n-ar putea să încapă în toată cetatea Khaiitanului. Poţi, dar, să-ţi linişteşti sufletul, să te înseninezi la faţă, şi să ne laşi acuma să ne sculăm ca să ne ducem la hammamul de dimineaţă.

Şi regele, mai năucit decât fusese el vreodată, ieşi de

la Maruf şi se duse să-şi cheme vizirul şi să-i povestească tot ce se petrecuse şi să-i spună:

— Ei, de data aceasta pricepi ceva despre puterea de nepriceput a ginerelui meu?

Iar vizirul, care nu uitase umilirile îndurate de când Maruf se ivise în calea lui, îşi zise: „Iacătă prilejul de a mă răzbuna pe blestematul acela!” Şi îi spuse regelui, cu un glas supus:

— O, rege al vremilor, sfatul meu nu poate să fie de nicio luminare. Da, întrucât mi-l ceri, nu voi spune decât că singura cale pentru tine de a şti întru cât să te întemeiezi pe puternicia cea tainică a ginerelui tău, emirul Maruf, este de a te aduna cu el la un pahar şi de a-l îmbăta. Şi când aburul băuturii are să-i facă minţile să dănţuiască, tu să-l iscodeşti cu iscusinţă despre averea lui; iar el are să-ţi răspundă, de bună seamă, fără a-ţi ascunde nimica din ce e adevărat.

Şi regele spuse:

— Acesta-i un gând minunat, o, vizirule, şi am să-l pun în faptă chiar în seara aceasta.

Şi-aşa, când veni seara, regele se adună cu ginerele său Maruf şi cu vizirul său, dinaintea tablalelor cu băuturi. Şi pocalele începură să se vânture. Şi beregata lui Maruf fu un urcior fără fund. Şi starea lui ajunse o stare jalnică. Şi limba începu să i se vântuie ca aripile unei mori de vânt.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a nouă sute şaptezecea noapte

Urmă:

Şi când nu mai ştiu să-şi osebească mâna dreaptă de mâna stângă, regele, tatăl soţiei lui, îi spuse:

— Chiar că, o, ginere al nostru, tu nu mi-ai povestit niciodată întâmplările din viaţa ta, care trebuie să fi fost o

viaţă minunată şi nemaipomenită. Şi tare aş avea poftă să ascult, în seara aceasta, cum îmi istoriseşti păţaniile tale uluitoare.

Şi Maruf, care era fără de niciun tertip la sufletul său, şi fără de niciun vicleşug, se lăsă ispitit, în beţia lui, ca toţi oamenii beţi cărora le place lăudăroşenia, să istorisească regelui şi vizirului toată povestea sa, de la început până la sfârşit, începând din ceasul când, biet potlogar de iminei, se însurase cu afurisita din Cairo, până în ziua când găsise comoara şi inelul cel vrăjit în ogorul felahului cel sărac. Ci nu ar fi de niciun folos s-o mai spunem şi noi încă o dată.

Iar regele şi vizirul, la povestirea acelei istorii pe care erau departe de-a şi-o fi închipuit atâta de năucitoare, se uitară unul la altul, muşcându-şi pumnii. Iar vizirul îi spuse lui Maruf:

— O, stăpâne al meu, arată-ne o clipită inelul care are atâta putere vrăjită.

Şi Maruf, ca un nebun văduvit de minte, scoase de pe deget inelul şi i-l puse vizirului dinainte zicând:

— Iacătă-l! în cornalina lui se află prietenul meu efritul Părintelui Norocului.

Şi vizirul, cu ochii învăpăiaţi, luă inelul şi frecă nestemata, cum îi dezvăluise Maruf.

Şi pe dată glasul ieşi din cornalină, grăind:

— Iacătă-mă! iacătă-mă! dă poruncă şi mă supun! Vrei să năruieşti un oraş, să zideşti o cetate de scaun sau să omori un rege?

Şi vizirul răspunse:

— O, slujitor al inelului, îţi poruncesc să-l înşfaci pe codoşul acesta de rege, dimpreună cu ginerele său Maruf, pezevenghiul, şi să-i arunci în vreo pustie fără apă, ca să moară acolo de sete şi de lipsuri.

Şi, pe clipă, regele şi Maruf fură înhăţaţi ca un fir de pai şi duşi într-o pustie sălbatică, cu totul şi cu totul înfricoşată, care era pustia setei şi a foamei, locuită de moartea cea cruntată şi de deznădejde. Şi-aşa cu ei!

Cât despre vizir, dete zor să strângă divanul şi să le arate dregătorilor, emirilor şi maimarilor că fericirea supuşilor şi liniştea statului ceruseră ca regele şi ginerele său Maruf, un înşelător de cea mai mişelească teapă, să fie surghiuniţi departe, şi că el, vizirul, a fost căftănit domn peste împărăţie. Şi adăugă:

— Şi-apoi, dacă şovăiţi cumva să vă supuneţi la noua rânduire a treburilor, şi să mă primiţi de stăpân legiuit al vostru, vă trimit într-o clipită, în temeiul puterii mele de acum, să vă întâlniţi cu stăpânul vostru de mai înainte şi cu codoşul lui de ginere în colţul cel mai sălbatic din pustia setei şi a morţii cruntate.

Şi-i puse astfel să i se închine cu jurământ pe toţi cei de faţă, în ciuda nasului lor, şi căftăni pe cine căftăni, şi mazili pe cine mazili. După care trimise vorbă domniţei: „Găteşte-te să mă primeşti, întrucât am mare poftă de tine.” Iar domniţa, care aflase, ca şi toţi ceilalţi, întâmplările cele proaspete, îi trimise răspuns prin hadâmb: „De bună seamă! te primesc cu drag, da acuma am beleaua cea de fiecare lună care este firească la femei şi la fete. Da de cum am să fiu curată de orice necurăţie, am să te primesc.”

Ci vizirul îi spuse: „Eu nu vreau nicio zăbavă, şi habar n-am nici de beleaua de fiecare lună, nici de beleaua de fiecare an. Şi doresc să te văd acuma, năpristan.” Atunci ea îi răspunse: „Bine! vino, peste o clipă, la mine”.

Şi domniţa se îmbrăcă pe cât mai strălucit cu putinţă, şi se împodobi şi se parfumă. Şi când, după un ceas de vreme, vizirul tatălui ei intră în iatac, îl întâmpină cu un chip mulţumit şi bucuros, şi îi spuse cu drag:

— Câtă cinste pe mine! Şi ce noapte de bucurie are să fie noaptea ce va să vie!

Şi se uită la el cu nişte ochi care topiră cu totul inima vicleanului. Şi, cum o zorea să se dezbrace, ea începu să-şi scoată hainele, da tot numai cu codeli, cu fandoseli şi cu marghioleli. Şi deodată, scoţând un ţipăt, speriata, sări îndărăt, acoperindu-şi obrazul. Iar vizirul, nedumerit, o

întrebă:

— Ce ai, o, stăpâna mea? Şi pentru ce ţipătul acesta de spaimă şi obrazul acesta acoperit deodată?

Iar ea îl răspunse, învâtuindu-se mereu:

— Ce, tu nu vezi?

Şi el răspunse:

— Nu, pe Allah! Ce este? nu văd nimic!

Ea spuse:

— O, ce ruşine pe mine! o, ce necinstire! Pentru ce vrei să mă arăţi goală privirilor acelui om străin cu care ai venit?

Şi vizirul, după ce se uită ba la dreapta, ba la stânga, îi răspunse:

— Ce om cu care am venit? Şi unde este?

Ea spuse:

— Colo, în buburuza de cornalină de pe inelul pe care îl ai pe deget!

Şi vizirul răspunse:

— Pe Allah! aşa este. Nu m-am gândit la asta. Ci, ya setti, acesta nu este un fiu de Adam, o făptură omenească. Este un efrit, slujitorul inelului!

Iar domniţa, plină de spaimă, strigă, afundându-şi capul sub perne:

— Un efrit, of, păcatele mele! mi-e tare spaimă de efriţi! Ah, fie-ţi milă, du-l de aici! Mi-e teamă şi mi-e ruşine de el!

Şi vizirul, ca s-o liniştească, şi ca să ajungă într-un sfârşit la ceea ce râvnea de la ea, îşi scoase de pe deget vrăjitul inel şi îl ascunse sub perna de pe pat. Pe urmă se apropie de domniţă, până peste poate de înfierbântat.

Iar domniţa îl lăsă să se apropie, şi deodată îi repezi o izbitură de picior atâta de năpraznică, drept în burtă, că îl şi trânti cu spatele la pământ, şi cu capu-naintea picioarelor. Şi, fără a pierde o clipită, înhăţă inelul, frecă nestemata şi îi grăi efritului din cornalină:

— Înşfacă-l repede pe mişelul acesta şi aruncă-l în temniţa din beciurile palatului. Pe urmă du-te, fără de

zăbavă, şi ia-i pe tatăl şi pe soţul meu din pustia în care i-ai dus, şi să mi-i întorci aici teferi şi fără vătămare, nezdruncinaţi şi în bună stare.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a nouă sute şaptezeci şi una noapte

Urmă:

Şi pe dată vizirul fu strâns cum se strânge o cârpă şi fu aruncat în afundul temniţei de sub palat. Şi, peste un răspăs de vreme tare scurt, regele şi Maruf se aflau în iatacul domniţei, regele tare speriat, iar Maruf de-abia trezit din beţia lui. Şi domniţa îi întâmpină cu o bucurie de nespus, şi începu mai dintru-întâi cu a le da să mănânce şi să bea, dat fiind că goana aceea iute îi flămânzise şi îi însetoşase. Şi, în vremea aceasta, le povesti cele ce se petrecuseră, şi cum îl întemniţase pe viclean. Şi regele strigă:

— Acum să-l tragem în ţeapă şi să-l ardem!

Iar Maruf spuse:

— Nu am nimica împotrivă.

Pe urmă se întoarse înspre soţia sa şi îi zise:

— Ci, o, dulceaţa mea, mai intâi dă-mi îndărăt inelul.

Iar domniţa răspunse:

— A, asta nu! De vreme ce n-ai ştiut să-l păstrezi, am să-l păstrez eu de-acuma înainte, de teamă ca nu care cumva să te primejduieşti a-l pierde iar, că eşti fără luare-aminte.

Şi Maruf zise;

— Bine! E drept!

Atunci porunciră să se pregătească ţeapa, pe meidan, în faţa porţii de la palat. Şi, dinaintea norodului adunat, fu înfipt în ea vizirul. Şi, pe când scripetele scârţâia, fu aprins un rug mare la piciorul stâlpului. Şi, în felul acesta, vicleanul muri înţiglat şi fript. Şi iacă-aşa cu el.

Iar regele împărţi cu Maruf puterea domnească, şi îl meni ca singur moştenitor la slava lui împărătească. Iar inelul rămase de-atunci înainte pe degetul domniţei care, mai isteaţă şi mai cuminte decât soţul ei, îi purta de grija cea mai luătoâre-aminte. Iar Maruf, în tovărăşia ei, fu până peste poate de mulţumit şi de voios.

Şi iacătă că într-o noapte, tocmai când îşi isprăvise cu domniţa treaba cea îndătinată, şi când se întorsese în iatacul lui ca să doarmă, o femeie bătrână ieşi dintr-odată de sub patul lui, cu mâna ridicată şi ameninţându-l. Şi nici nu apucă Maruf să se uite bine la ea, că, după fălcile-i cumplite, după dinţii cei lungi şi după urâciunea-i neagră, o şi cunoscu pe afurisita lui de nevastă, Fattumah, Baligă-încinsă. Şi nici n-apucă să bage bine de seamă toate astea, că şi dobândi, una după alta, două palme pleznite care îi mai rupseră doi dinţi din gură. Şi muierea ţipă la el:

— Unde-mi umbli, o, secătură? Şi cum de ai cutezat să laşi casa noastră din Cairo, fără să-mi spui şi fără să-ţi iei ziua-bună de la mine? A, pui de căţea, am pus mâna acuma pe tine!

Şi Maruf, peste măsură de înfricoşat, o luă deodată la fugă înspre iatacul domniţei, ţipând: „Ajutor! Sari, efritule din cornalină!” Şi intră ca un smintit la domniţă, şi se prăbuşi la picioarele ei, pierit de spaimă. Şi numaidecât, în odaia în care domniţa îi da îngrijirile sale lui Maruf stropindu-l cu apă de trandafiri, dete năpusta vipia cea cumplită, ţinând în mână o bâtă pe care o adusese cu ea din ţara Egiptului. Şi ţipa: „Unde este fleandură ăla, plodul de târfă?” Iar domniţa, văzând acel chip de păcură, avu vreme să frece cornalina şi să dea o poruncă zorită efritului Părintele Norocului. Şi, pe clipă, năprasnica Fattumah, ca şi cum ar fi fost prinsă de patruzeci de mâini, rămase ţintuită locului, cu înfăţişarea-i amarnică pe care o avea când intrase.

Şi Maruf, venindu-şi în simţiri, o văzu pe soţia lui de odinioară în starea aceea de neclintire. Şi, scoţând un ţipăt de spaimă, se prăbuşi iarăşi fără simţire. Iar

domniţa, pe care Allah o dăruise cu isteciune de minte, pricepu atunci că femeia care-i sta dinainte, cu înfăţişarea aceea de ameninţare neputincioasă, nu era alta decât harpia cea cumplită, Fattumah din Cairo, nevasta dintâi a lui Maruf, de pe vremea când era cavaf. Şi, nevroind să-l lase pe Maruf pradă răutăţilor pe care le-ar mai fi putut săvârşi afurisita, frecă inelul şi îi dete efritului din cornalină o altă poruncă; şi pe dată harpia fu ridicată şi dusă în grădină. Şi fu legată, cu un lanţ greu de fier, de un roşcov uriaş, cum sunt legaţi urşii cei nedomesticiţi. Şi rămase acolo, osândită să-şi schimbe firea, ori să moară de moarte grea. Şi iacă-aşa cu ea.

Cât despre Maruf şi soţia lui, domniţa, apoi aceştia trăiră de-atunci înainte în huzur desăvârşit, sporindu-şi viţa, vreme de ani şi ani, până la sosirea Despărţitoarei celor ce se au dragi, Sfărâmătoarea fericirii, Ziditoarea de morminte, Moartea cea de neabătut.

Or, mărire celuia Singurul viu, a căruia suflare durează peste viaţă şi peste moarte, pe tărâmul veşniciei, departe.

Pe urmă Şeherezada, în noaptea aceea, nesimţindu-se deloc toropită de osteneală, şi văzând că regele Şahriar era gata s-o mai asculte, începu povestea următoare., care este cea a omului tânăr şi bogat care priveşte prin bageacurile Ştiinţei şi ale Istoriei.

Şi spuse:

LUCARNELE ÎNVĂŢĂTURII ŞI ALE ISTORIEI

Se povesteşte că era în cetatea El-Iskandaria un tânăr care, la moartea tatălui său, ajunsese stăpân peste averi mari şi peste bunuri multe, atât în pământuri frumos udate cât şi în case temeinic clădite. Şi tânărul acela, născut sub zodia binecuvântării, era înzestrat cu o minte aplecată spre calea chibzuinţei. Şi, cum nu era nicidecum străin de învăţăturile *Cărţii* celei *Sfinte,* care îndeamnă la milostenie şi cere să fii darnic, şovăia în ce priveşte alegerea celei mai potrivite căi de a săvârşi binele. Şi, în nepriceperea lui, se hotărî să meargă să stea de vorbă, în privinţa aceasta, cu un şeic bătrân, prieten cu răposatul său părinte. Şi îi împărtăşi şeicului toate frământările şi toate şovăielile sale, şi îi ceru sfatul. Iar şeicul cugetă preţ de un ceas de vreme. Pe urmă, săltând capul, spuse:

— O, fiu al lui Abderrahman – coperească-l Allah cu milele sale pe răposatul! – află că a împărţi cu amândouă mâinile aurul şi argintul la cei ce se află în nevoie este, fără de nicio îndoială, o faptă dintre cele mai vrednice în ochii Celui preaînalt. Da o atare faptă, o, copilul meu, este la îndemâna oricărui bogătan. Şi nu este deloc trebuinţă să ai cine ştie ce virtute ca să dai ce îţi prisoseşte din ceea ce ai. Ci mai este şi o altă dărnicie, care-i într-altfel înmiresmată şi într-altfel plăcută de către Stăpânul tuturora, iar aceasta, o, copilul meu, este dărnicia de minte. Căci cine poate să răspândească binefacerile

minţii lui asupra făpturilor golaşe de cunoaştere, acela este cel mai făcător de bine. Şi, spre a împărţi asemenea binefaceri, trebuie să aibă o minte mult luminată. Şi, spre a avea o minte de soiul acesta, un singur mijloc avem la îndemână, şi anume citirea scrierilor oamenilor mult luminaţi, şi cugetarea asupra scrierilor lor. Aşa că, o, fiu al prietenului meu Abderrahman, luminează-ţi mintea şi dovedeşte-te darnic pe moşiile minţii. Şi-acesta-i sfatul meu, uassalam!

Iar flăcăul cel bogat degeaba vroi să-i mai ceară şeicului şi alte lămuriri. Că şeicul nu mai avea nimica să-i spună. Incât băiatul plecă cu sfatul acela, bine hotărât să-l pună în fapt, şi, lăsându-se dus de întâmplare, luă calea spre sukul negustorilor de cărţi. Şi îi adună pe toţi negustorii de cărţi, dintre care unii aveau cărţi ce ajunseseră până la ei din palatul cărţilor pe care rumii creştini le arseseră când cu intrarea lui Amru ben El-Ass în Iskandaria. Şi le ceru să ducă la el acasă toate cărţile de preţ câte le aveau prin prăvăliile lor. Şi îi plăti peste aşteptări, fără târguială şi fără şovăială. Şi trimise oameni la Cairo, la Damasc, la Bagdad, în Persia, în Maghreb, în India şi până şi în ţările rumilor, să-i cumpere cărţile cele mai vestite de pe acele meleaguri, cu sarcina să nu se sgârcească nicidecum la preţul de cumpărare. Şi trimişii, de la o vreme, se întoarseră unul câte unul, cu legături mari de scrieri scumpe. Iar flăcăul puse să fie toate rânduite frumos în dulapurile dintr-un palat măreţ, pe care îl zidise anume, şi care avea, scrise cu litere mari de aur şi azur, pe lespedea, de la intrarea cea mare. Numai aceste cuvinte: „Palatul Cărţii”.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a nouă sute şaptezeci şi doua noapte

Urmă:

Şi, după ce făcu acestea, tânărul se apucă de treabă şi se aşternu pe citit cu chibzuinţă, domol şi cugetând, la cărţile din palatul lui vrăjit. Şi, cum se născuse sub zodie binecuvântată, iar paşii îi erau încununaţi cu izbândă şi cu noroc, ţinea minte, în capul său norocit, tot ce citea şi tot ce îşi însemna. Încât, în puţină vreme, ajunse peste fire de citit şi de învăţat, iar mintea i se îmbogăţi cu daruri mult mai scumpe decât toate bunurile ce-i fuseseră lăsate moştenire. Şi cugetă atunci, cu înţelepciune, să-i facă a se bucura şi pe cei din preajma sa de bunurile peste care era stăpân. Şi, într-acest scop, dete în Palatul Cărţii un ospăţ mare, la care îi pofti pe toţi prietenii săi, şi pe toţi ai lui, rude mai apropiate ori mai depărtate, şi pe robi şi pe grăjdari, ba până şi prostimea şi cerşetorii obişnuiţi de la pragul său. Şi, după ce mâncară şi băură şi mulţumiră Atoatedătătorului, tânărul cel bogat se sculă în picioare în mijlocul roatei de oaspeţi luători-aminte, şi le grăi:

— O, voi, oaspeţi ai mei, în noaptea aceasta, în locul cântecelor şi al lăutelor, să domnească peste sindrofia noastră înţelepciunea! Că înţeleptul a spus: „Vorbeşte şi scoate din mintea ta ceea ce ştii, pentru ca urechea celui care te ascultă să capete hrana aceea. Şi orişicine a dobândât ştiinţă, a dobândit un bun nemăsurat. Iar Atoatedătătorul dăruieşte înţelepciunea cui vrea el, iar mintea a fost zămislită la porunca lui; ci numai puţini dintre fiii oamenilor sunt stăpâni pe harurile minţii.” Incât Allah Preaînaltul, prin gura Prorocului său binecuvântat – asupra-i fie rugăciunea şi pacea! – a zis: „O, dreptcredincioşilor! daţi de pomană lucrurile cele mai scumpe pe care le-aţi agonisit, întrucât nu veţi ajunge la desăvârşire decât atunci când veţi da de pomană din ceea ce vă este cel mai scump. Ci să n-o săvârşiţi din făloşenie; că veţi fi asemeni cu nişte dâmburi pietroase de-abia coperite cu oleacă de pământ: că vine puhoiul apelor peste acele dâmburi şi nu are să mai lase decât piatra goală. Din lucrarea unor oameni ca aceştia nu se alege niciun folos. Ci aceia care se arată darnici ca

urmare a tăriei sufletelor lor, aceia se asemuie cu o grădină sădită pe o costişă pe care o adapă ploile mănoase ale cerului, şi care rodeşte poame îndoit. Dacă ploaia nu va cădea peste ea, tot o udă rouă. Şi numai aceia vor intra în grădinile raiului.” Drept care, o. oaspeţi ai mei, v-am adunat aici în seara aceasta. Căci, nevroind, ca un avar, să păstrez numai pentru mine poamele ştiinţei, aş vrea să gustaţi şi voi din ele odată cu mine, ca să păşim împreună pe calea înţelepciunii.

Şi adăugă:

— Să ne aruncăm, aşadar, privirile prin bageacurile cunoaşterii şi ale istoriei, şi să privim astfel la trecerea alaiului minunat al oamenilor mari de odinioară, pentru ca, de la pilda lor, să ni se limpezească şi nouă mintea, şi să se îndrepte, luminată, înspre desăvârşire. Amin!

Şi toţi musafirii tânărului cel bogat îşi duseră amândouă mâinile la frunte, răspunzând:

— Amin!

Atunci tânârul şezu jos, în mijlocul cercului lor tăcut, şi spuse:

— O, prietenii mei, nu aş şti să încep mai bine împărţeala acestor minunate daruri, decât făcându-vă mintea să se bucure de istorisirea câtorva întâmplări din viaţa strămoşilor noştri arabi de pe vremea păgâniei, adevăraţii arabi ai nisipurilor, ai căror poeţi minunaţi nu ştiau nici să citească, nici să scrie, la care harul era un dar neostoit, şi care desăvârşiră, fără cerneală, fără calam, şi fără îndrumători, limba aceasta arabă, care este a noastră, limba anume de care cel Preaînalt s-a slujit, mai presus de toate celelalte, spre a-i împărtăşi gândurile sale trimisului său – asupra-i fie rugăciunea, pacea şi binecuvântările cele mai alese. Amin!

Iar musafirii răspunzându-i şi ei: „Amin!”, tânărul spuse:

— Iată, dar, din acele vremi vitejeşti de la obârşii, o întâmplare dintre altele mii:

Poetul Doreiid, firea lui mărinimoasă şi dragostea lui pentru vestita poetă Tumadir El-Khansa

Se povesteşte că într-o zi poetul Doreiid, fiul lui Simmah, şeicul tribului Bani-Yuşam, care a trăit pe vremea păgâniei, viteaz de frunte şi poet vestit, şi stăpân peste multe corturi şi păşuni frumoase, a plecat într-un poghiaz asupra tribului potrivnic Bani-Firas, care îl avea de şeic pe Rabiah, voinicul cel mai neînfricat al pustiului. Şi Doreiid mergea în fruntea unei cete de voinici, aleşi dintre cei mai buni din trib. Şi, intrând într-o vale de pe pământurile duşmane ale tribului Bani-Firas, zări în depărtare, la capătul celălalt al văii, un om mergând pe jos şi care însoţea o femeie călare pe o cămilă. Şi Doreiid, după ce cercetă o clipă zarea, se întoarse înspre unul dintre voinicii săi şi îi spuse:

— Dă goană calului şi prinde-mi-l pe insul acela!

Iar voinicul porni şi, când ajunse să poată fi auzit, strigă la omul ce mergea pe jos:

— Dă-te prins, lasă-mi femeia, şi scapi cu zile!

Şi rosti de trei ori strigarea. Ci omul îl lăsă să se apropie, apoi, netulburat şi alene, fără a zori pasul, aruncă funia cămilei femeii pe care o însoţea, şi, cu glas domol, cântă stihurile acestea:

O, doamnă-a mea, mergi înainte
Cu pas agale şi cuminte,
Ca o hanâmă fericită
Ce n-a ştiut nicicând de frică,
Şi cu făptura ei voinică
Înfruntă crâncena ispită,
Trecând semeţ nepăsătoare,
Precum i-i dat de ursitoare.

Şi martoră să fii acum

La felul cum îi iese-n drum
Acestui călăreţ, fălosul.
Un firacid fără de pată
Care n-a cunoscut vreodată
Ruşinea neagră de-a da dosul,
Cu spaima-nfiptă în grumaji,
Din faţa nici unui vrăjmaş.

Că iată, cu privirea ta,
Hanâmă scumpă, poţi vedea,
Sub fieru-acestei lăncii grele,
O probă-a loviturii mele!

Apoi se repezi deodată asupra voinicului lui Doreiid, îl doborî din şa cu o lovitură de suliţă şi îl întinse mort ţeapăn în ţărână. Pe urmă luă calul cel fără de stăpân şi, după ce se temeni dinaintea hanâmei sale, sări în şa dintr-o zvâcnitură, şi porni la drum, ca şi până aci, fără de grabă şi fără de tulburare.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a nouă sute şaptezeci şi treia noapte

Urmă:

Estimp Doreiid, cum nu-l mai zărea pe voinicul său întorcându-se, trimise un alt călăreţ să vadă ce este cu el. Iar acela, dând în cale peste soţul său fără de viaţă, îndemnă pe urmele insului din zare şi-i strigă, de departe, aceeaşi strigare pe care i-o aruncase şi voinicul dintâi. Ci omul îşi văzu de drum de parcă nici n-ar fi auzit nimic. Iar călăreţul lui Doreiid se repezi năvalnic la el, cu suliţa întinsă. Ci acela, fără a se tulbura, îi trecu iarăşi hanâmei sale funia cămilei, şi dete pinteni deodată împotriva călăreţului, cântându-i stihurile acestea:

Iată-asupra-ţi vine cruntă
Moartea-n chip de lăncier,
Până-n şiră să-ţi pătrundă
Cu amarnic colţ de fier!
Plod spurcat de mascarale,
Suliţa să te dărâme,
Când cutezi să-i ieşi în cale
Unei falnice hanâme,
Ce-a trăit de când se ştie
Mândră şi în slobozie.
De la ea la tine-mi pare
Lungă calea, grea urgia,
Că-i stă scut de apărare
Cruntul tău stăpân Rabiah,
Cel a cărui lege dreaptă
Pentru orice vrăjmăşie
Fier de lance-i, care-aşteaptă
Să te culce pe vecie.
Lance cum nu mai e-o altă:
Joacă-n mână-i şi tresaltă!

Şi călăreţul, cu ficatul străpuns, căzu din şa, zgâriind pământul cu unghiile. Şi îşi sorbi moartea dintr-o înghiţitură. Iar biruitorul îşi urmă agale drumul său mai departe,

Şi Doreiid, plin de nerăbdare şi îngrijorat de soarta celor doi voinici ai săi, trimise un al treilea călăreţ, cu aceeaşi sarcină. Şi cercetaşul ajunse pe la locurile pe unde zăceau cei doi soţi ai săi, lungiţi fără de viaţă la pământ. Şi îl zări, în depărtare, pe străinul care drumeţea în tihnă, ducând cu o mână cămila hanâmei şi târându-şi alene suliţa după el. Şi-i strigă:

— Dă-te prins, o, câine de prin cele triburi!

Ci omul, fără ca măcar să-şi întoarcă privirile înspre cel ce se năpustea asupră-i, îi spuse hanâmei sale:

— O, stăpâna mea, mână cămila înspre corturile noastre, care-s pe-aproape.

Pe urmă, deodată, fu dinaintea potrivnicului său, şi-i strigă stihurile acestea:

O, tu, cap fără ochi, smintit
Pe fraţii tăi nu i-ai zărit
Cum zac în sângele lor, bieţii?
Au nu-ţi simţi pe lumina feţii
Cum se şi strâng, ţipând, ereţii
Şi Maica Vulturilor morţii
În crâncenul judeţ al sorţii?
Cu ce nădejdi vii tu, nebune.
Spre mine când porneşti, ia spune?
Au ce socoţi a dobândi
De la viteazul crunt spre care
Te-aiepţi urlând ca-ntr-o turbare,
Să pieri din rândul celor vii?
Au la ce plean gândeşti s-ajungi,
Decât la sfânta lovitură
A unei suliţe prelungi
Pe care-am să ţi-o-nfig în gură,
Şi la culcuşul cald de sânge,
Întunecat ca negrul corb.
Spre care vii, nebune, orb,
Şi-n care-ndată te vei frânge?

Şi, rostind acestea. Îl insuliţă pe călăreţul lui Doreiid, şi îl dete peste cap de la cea dintâi izbitură, cu pieptul străpuns dintr-o parte până în cealaltă. Ci, totodată, suliţa i se frânse de năprăznicia loviturii. Şi Rabiah – că chiar el era viteazul acela de prin văi şi vâlcele – ştiind că se află destul de aproape de tribul său, nu mai vru să se ostenească nici măcar a se apleca să culeagă de pe jos arma vrăjmaşului său. Şi îşi văzu de cale înainte, neavând la el altă armă decât coada frântă a suliţei.

Or, Doreild, estimp, nedumerit că nu-i zărea întorcându-se pe niciunul dintre vitejii săi, plecă el însuşi să vadă ce este. Şi găsi, întinse pe nisip, trupurile fără de

viaţă ale tovarăşilor lui. Şi deodată îl zări ivindu-se de pe un dâmb pe însuşi Rabiah, vrăjmaşul său, cu arma lui de batjocură. Şi, la rându-i, Rabiah îl cunoscu pe Doreiid, şi se căi în sufletul său, dinaintea unui potrivnic ca acela, de nesocotinţa pe care o săvârşise de a nu fi luat suliţa vrăjmaşului din urmă. Ci îl aşteptă pe Doreiid, stând drept în şa şi strângând în pumn lemnul lăncii sale rupte. Iar Doreiid, dintr-o aruncătură de ochi, văzu starea rea în care se afla Rabiah, şi sufletul său mare îl îndemnă să strige viteazului firasan vorbele acestea:

— O, taică al voinicilor din spiţa lui Bani-Firas, de bună seamă că oameni ca tine nu se ucid. Ci oamenii mei, porniţi pe pradă, au să vrea să-şi răzbune asupră-ţi moartea fraţilor lor; şi, cum eşti neînarmat, singur şi atâta de tânăr, ţine, ia suliţa mea! Cât despre mine, fac cale întoarsă spre a le domoli soţilor mei ispita de a se lua după tine.

Şi Doreiid făcu calea întoarsă în goana mare înspre oamenii săi. Şi le spuse:

— Viteazul a ştiut să-şi apere hanâma. Întrucât i-a ucis pe cei trei voinici ai noştri şi, pe deasupra, m-a lăsat şi pe mine fără suliţă. Într-adevăr, e un luptător aprig pe care nu e cu cale să-l înfrunţi!

Şi smuciră de frâie şi se întoarseră, fără niciun plean, la tribul lor.

Şi anii trecură. Şi Rabiah muri aşa cum mor vitejii cei fără de pată, într-o încăierare sângeroasă cu cei din tribul lui Doreiid. Şi, ca să-l răzbune, o ceată de firasani plecă într-un alt poghiaz împotriva celor ai lui Bani-Yuşam. Şi căzură pe negândite, la vreme de noapte, asupra taberei, şi omorâră pe care-i omorâră, şi luară prinşi mulţi, şi ridicară pradă bogată, în femei şi în bunuri. Şi, în mulţimea prinşilor, se afla însuşi Doreiid, şeicul yuşamilor.

Şi, când ajunse în tribul biruitorilor, Doreiid, care avusese de grijă să-şi tăinuiască numele şi cinul, fu pus, cu toţi ceilalţi prinşi, sub strajă bună. Ci muierile firasane, ispitite de înfăţişarea lui mândră, veneau cu nişte ochi

focoşi să treacă şi să răstreacă întruna, făloase, pe dinaintea lui. Şi deodată una dintre ele strigă:

— Pe moartea cea neagră! ce lovitură straşnică aţi dat, copii ai lui Firas! Ştiţi voi cine-i acesta?

Şi toţi deteră fuga şi se uitară, şi răspunseră:

— E unul dintre cei ce ne-au iscodit raidurile!

Şi femeia spuse:

— De bună seamă! e un viteaz! E chiar acela care i-a dăruit lui Rabiah suliţa în ziua când cu valea.

Şi îşi aruncă haina asupra prinsului, în semn de ocrotire, adăugând:

— Copii ai lui Firas, îl iau sub ocrotirea mea pe prinsul acesta.

Şi se îngriji mai departe de el, şi îl întrebă cum îi cheamă; iar el răspunse:

— Sunt Doreiid ben Simmah. Da tu, o, hanâmă, cine eşti?

Ea răspunse:

— Sunt Raiita, fata lui Gizl El-Tian, cea căreia îi mâna Rabiah cămila. Iar Rabiah era soţul meu.

Pe urmă Raiita se duse pe la toate corturile tribului, şi le grăi voinicilor vorbele acestea:

— Copii ai lui Firas, aduceţi-vă aminte de mărinimia lui Doreiid ben Simmah, când i-a dat lui Rabiah suliţa sa cea cu coadă lungă şi frumoasă. Or, bine pentru bine, şi fiecăruia roada faptei sale! Gura oamenilor să nu se umfle de hulă povestind isprava voastră cu Doreiid. Tăiaţi-i cătuşele şi, plătindu-i preţul răscumpărării, scoate-ţi-l din mâinile celui care l-a luat prins. Altminteri, aveţi să aşterneţi dinainte-vă o faptă de ocară ce are să vă fie până la moarte o lespede a jeluirilor fără de leac şi a căinţelor amare.

Şi firasanii, când o auziră aşa, puseră mână de la mână ca să-i plătească lui Muharrik, viteazul care îl luase prins pe Doreiid, preţul de răscumpărare. Iar Raiita îi dărui lui Doreiid, slobozitul, armele răposatului ei soţ. Şi Doreiid se întoarse la tribul său şi niciodată nu mai purtă război cu

neamul lui Bani-Firas.

Şi anii se scurseră iar. Şi Doreiid, ajuns bătrin, ci tot dăruit cu frumosul lui suflet de poet, se nimeri să treacă într-o zi pe la mică depărtare de sălaşurile tribului Bani-Solaim. Şi, pe vremea aceea, trăia în tribul solaimilor o fată, Tumadir, fica lui Amr, ştiută în toată Arabia pe porecla de El-Khansa, şi lăudată de toţi pentru minunatul ei har poeticesc

Şi preafrumoasa solaimă, chiar când Doreiid trecea pe lângă tribul ei, se nimerise că tocmai ungea cu păcură copitele unei cămile de-a părintelui ei. Şi, cum locul era lăturalnic, căldura mare şi nimeni nu se zărea pe acolo, Tumadir îşi lepădase hainele şi îşi vedea de treabă aproape goală de tot. Iar Doreiid, ascuns, se uita la ea şi o cerceta fără ca fata să-şi dea seama. Şi, fermecat de frumuseţea ei, ticlui stihurile acestea, precum urmează:

Veniţi, prieteni dragi, veniţi,
S-o preamăriţi pe-o preafrumoasă:
Soleimana Tumadir,
Gazela mea de viţă-aleasă,
Cea ca un lujer mlădioasă
Şi sulegetă ca un fir.

Nicicând în triburile noastre,
Ce nu duc lipsă de copile,
Nu s-a mai fost văzut cândva
O-ngrijitoare de cămile
Atâta de fermecătoare
Şi luminoasă cum e ea.

Acolo unde nu e văl
Şi nici perdea şi nici podoabe,
Acolo adevăru-i gol,
Iar vicleşug nu mai încape,
Şi poate-al inimii pârjol
La apa lui să se adape.

Chip răpitor, chip vrăjitor,
Din soare parcă scos cu-o daltă,
Ca idolii de aur sfânt
La care inima tresaltă.
Cu pletele fuior în vânt,
De armăsari de spiţă-naltă.

O, păr bogat, păr revărsat
Lăsat să curgă-n nepăsare,
În unduinde lanţuri lungi —
Şi care, pieptănat strâns, pare
O-mpletitură de ciorchini
Spălaţi de ploaia roditoare.

Sprâncenele-i aduse lin
Sunt două rânduri bine scrise
De un calam vrăjit de ginn,
Cununi care rămân deschise
Pe ochii ei mari şi senini
De antilopă, plini de vise.

Obrajii-i dulce zămisliţi
Şi arşi de-o proaspătă roşeaţa
Sunt soare tânăr, răsărind
Într-o duioasă dimineaţă
Pe albul ca de mărgărint
Al unui câmp ce se răsfaţă.

O floare-i gura ei zâmbind,
Izvor de caldă îmbiere,
Cu dinţii albi şi luminoşi,
Mărgăritare-giuvaiere,
Petale de iasmin curat
Scăldate-n străluciri şi-n miere.

Iar gâtul ei sclipeşte alb

Precum argintu-n zăcăminte,
Deasupra sânilor de foc
Zvâcniţi pojarnic înainte,
Ca la statuile de fildeş
Cu idoliţe vechi şi sfinte.

Iar cele două braţe tari
Sunt pline, proaspete, rotunde;
Iar mâinile-i par fără os
Şi fără vinele mărunte;
Iar degetele-i fac curmala
Zavistioasă să se-ncrunte.

Iar pântecu-i îmbelşugat,
Cât gingăşiile-i cutate,
Ca o hârtie strânsă-n dungi
Cu marginile adunate
În jurul dulcelui ghidici
Spre care sufletul se-abate,
E-un sipeţel de fildeş, cald,
Plin de mirozne fermecate.

O, spatele-i! cu-un mijlocel
Ce spre tulpina lui se suie,
Cea ca un ram de arbor ban
Şi, ah! atâta de mlădie
Şi-atâta de subţire-ncât
A lui Allah făurărie
A trebuit să-şi pună-n fapt
Întreaga-i meşteşugărie
Spre-a o lega nemijlocit
De preafăloasa bogăţie
A şoldurilor voiniceşti
Ce i le-a pus la temelie
Şi de ispititorul şanţ
Săpat cu mare gingăşie.

Iacătă-acum, fecioara mea
Ca o regină se ridică.
Dar o întoarce iar să stea
Povara-i grea de nuri, voinică;
Ci nu vrea fălnicia-i grea,
Rotundă ca o putinică,
S-o lase-n linişte aşa,
Şi-o saltă iar în sus, şoltică.
O, dâmburi falnice şi moi,
Ce până-n suflet mă furnică!

Şi toate-aceste fălnicii
Stau pe doi stâlpi de sfântă slavă,
Lucraţi dintr-un mărgăritar,
În zămislirea lor ghizdavă,
Şi arcuite strălucit
Ca bolta templelor, grozavă,
Pe două fragede tulpini
De trestie ori de izbavă,
Umbrite de un fum de puf
Ca o câmpie de otavă,
Şi sprijiniţi în mers gingaş
Pe două tălpi fără gâlceavă,
Ca două capete de lănci
Neştiutoare de zăbavă.

Oh, slavă-a bozilor! Cum pot
Aceste gingăşii mărunte,
Aceste două temelii
Atât de firave, să-nfrunte
Şi să ridice către cer
Întreg saraiul cât un munte?

Veniţi, prieteni dragi, veniţi.
S-o preamăriţi pe-o preafrumoasă
Soleimana Tumadir,
Gazela mea de viţă-aleasă,

Cea ca un lujer mlădioasă
Şi sulegelă ca un fir!

Şi chiar a doua zi, falnicul Doreiid, însoţit de căpeteniile tribului său, veni, cu mare alai, la tatăl preafrumoasei Tumadir, şi îl rugă să i-o dea de soţie. Şi bătrânul Amr, fără a-şi lăsa aşteptat răspunsul, îi spuse poetului cel viteaz:

— Doreiid taică, unui om mărinimos ca tine nu i se retează îndemnurile; unei căpetenii preamărite ca tine, nu i se curmă dorurile; unui armăsar ca tine, nu i se dă peste nas.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a nouă sute şaptezeci şi patra noapte

Urmă:

Da se cuvine să-ţi spun că fata mea Tumadir are în cap nişte gânduri, nişte feluri ale ei de a vedea... Şi sunt gânduri şi feluri de a vedea cum nu au de obicei alte femei. Iar eu o las totdeauna slobodă să facă precum îi place, întrucât Khansa a mea nu este ca toate femeile. Aşa că eu am să-i vorbesc de tine, cât voi putea mai în folosul tău, asta ţi-o făgăduiesc; da nu răspund nicidecum de învoire, care nu este decât numai şi numai a ei.

Iar Doreiid îi mulţumi pentru ceea ce binevoia să facă; şi Amr intră la fiică-sa şi îi spuse:

— Khansa, un viteaz falnic, un ins de neam mare, căpetenie de bani-yuşami, om preacinstit pentru vârsta şi pentru voinicia lui, într-un sfârşit, Doreiid, falnicul Doreiid, fiul lui Simmah, cel ale cărui cântece de luptă şi ale cărui stihuri mândre i le ştii, a venit sub cortul meu să te ceară de soţie. Aceasta, fata mea, ar fi o căsătorie care ne-ar cinsti. Mai mult nu am a te îndemna asupra hotărârii tale.

Iar Tumadir răspunse:

— Tată, lasă-mi câteva zile de răgaz, pentru ca, până a răspunde, să pot să chibzuiesc.

Şi tatăl preafrumoasei Tumadir se întoarse la Doreiid şi îi spuse:

— Fata mea Khansa vrea un răgaz până a da răspunsul hotărât. Nădăjduiesc, de altminteri, că are să primească. Aşteaptă, aşadar, câteva zile.

Şi Doreiid răspunse:

— Prea bine, o, taică de viteji.

Şi se duse în cortul ce-i fusese pregătit.

Or, preafrumoasa solaimă, de cum se depărtă Doreiid, trimise pe urmele lui o slujnică de-a sa, spunându-i:

— Du-te şi pândeşte-l pe Doreiid, şi ţine-te pe urmele lui când s-o strecura din corturi să-şi facă nevoile. Şi uită-te bine la şuvoiul lui, şi vezi-i tăria şi urma pe care are s-o lase pe nisip. Şi-aşa avem să judecăm dacă mai este încă în puterile bărbăţiei.

Iar slujnica se supuse. Şi fu atâta de iscusită încât numai peste puţină vreme se şi întorcea la stăpână-sa să-i spună doar atât:

— Om sleit.

Or, când răgazul cerul de Tumadir trecu, Doreiid veni iar în cortul lui Amr, să capete răspunsul. Şi Amr îi lăsă în partea din cort menită bărbaţilor, şi intră la fiică-sa şi îi zise:

— Khansa, fata mea, oaspetele nostru aşteaptă răspunsul tău şi ce ai hotărât.

Iar ea răspunse:

— Am chibzuit şi am hotărât că nu plec din tribul meu. Întrucât nu vreau să-mi schimb gândul de a mă mărita cu vreunul dintre verii mei, flăcăi tineri, frumoşi ca nişte suliţe mândre şi mari, ca să mă duc după un yuşam matuf, cum e Doreiid ăsta, cu trupul sleit, care azi mâine are să-şi dea cucuveaua lui de suflet. Întru cinstirea vitejilor noştri, mai bine să rămân fată bătrână decât să fiu nevasta unui boşorog.

Şi Doreiid, care sta în cort, în selamalâc, auzi răspunsul

acela sfruntat, şi se simţi lovit amarnic. Şi, din mândrie, nu lăsă să se vadă nimic din simţămintele sale, ci, luându-şi bun-rămas de la tatăl solaimei, plecă înspre tribul său. Da se răzbună pe fata cea crudă cu stihurile acestea usturătoare:

Zici că Doreiid bătrân e,
Preafrumoaso, şi-l înfieri;
Că e prea bătrân, sărmanul,
Zici, luându-l în doi peri.
Oare ţi-a spus el vreodată
Cum că s-a născut de ieri?
Tu-ţi doreşti de soţ, o, Khansa
– Şi fireşte că pe drept —
Un vlăjgan cu labe grele
Care noaptea ia în piept
Bălegarul de la turme
Cum eu nu ştiu să m-aiept.
Da, aşa-i, feri-te-ar bozii
De un soţ ca mine, dară!
Că eu nu-s ciurdar de turme,
Eu altceva-s, bunăoară,
Şi altceva fac pe lume,
O, preafalnico fecioară.

Cine-s eu se ştie bine,
Şi se ştie, mi se pare,
Că, orice ai spune, mândro,
Dacă mâna mea e tare,
Este pentru alte lucruri,
Şi cu un alt rost sub soare.
Şi se ştie pretutindeni
Că în tribul meu nu-ntreabă
Nimeni oaspeţii vreodată
Cine sunt şi de ce teapă.
Iar un ocrotit de mine
Află tihnă fără gloabă.

Şi la fel se ştie, Khansa,
Că şi-n lunile de jale,
Când sub seceta amară
Foamea neagră dă târcoale,
Când sugarul ţipă-ntruna
După sânul maicii sale,
Eu am corturile pline
De antale şi stamboale,
Am prisoase de bucate,
Vite grase în saiale.
Aşa că feri-te-ar bozii
De un soţ cu-atâtea fale,
Să nu cumva să-i creşti pruncii
În huzur şi-n viaţă moale.

Că tu-ţi vrei de soţ, o, *Khansa*
– Şi fireşte, aşa-i drept! —
Un vlăjgan cu labe grele
Care noaptea ia în piept
Bălegarul de la turme.
Cum eu nu ştiu să m-aiept.
Că tu spui că prea bătrân e
Doreiid, şi mi-l înfieri;
Da, e prea bătrân, sărmanul,
Zici, luându-l în doi peri.
Oare ţi-a spus el vreodată
Cum că s-a născut de ieri?

Iar când stihurile lui se răspândiră prin triburi, Tumadir fu sfătuită din toate părţile să-l primească de soţ pe acel Doreiid cu mână darnică şi cu duh fără de pereche. Ci ea nu-şi mai schimbă hotărârea.

Or, taman pe când se petreceau acestea, iacătă că, într-o încăierare sângeroasă cu tribul vrăjmaş al murrilor, un frate al mândrei Tumadir, viteazul cel strălucit Moawiah, pieri de mâna lui Haşem, capul murrilor şi

părintele preafrumoasei Asma, cea care fusese cândva umilită de către acel Moawiah. Şi chiar moartea aceea a fratelui său o deplânge Tumadir în bocetul pe care am să vi-l spun şi care se cântă pe glasul întâielea coborât-tremurat şi pe ghiersul strunei de sub degetul inelar:

Ah, plângeţi, ochi, cu lacrimile toate!
Vărsaţi potop de lacrimi nesecate!
Cea care plânge îşi jeleşte-un frate
Pe care l-a pierdut în lupta grea.
Pe veci de-acuma între el şi ea,
De nepătruns, stă, neagră, o perdea,
Perdeaua neagră, lacomă: pământul,
Cu care îl acoperă mormântul.
Of, ca să-l plâng, cum să găsesc cuvântul
O, frate-al meu, te-ai dus după-acea apă
De-al căreia amar nimeni nu scapă,
Şi toţi îi vor gusta pelinul rău.
Neprihănit te-ai dus pe drumul tău,
Zicând atât: „Mai bine e să mori,
Căci viaţa-i doar un licăr trecător
De viespe poposită dintr-un zbor
Pe vârful unei lănci, scăpărător
Inima mea te poartă viu în minte,
O, fiu al tatei şi al mamei mele!
Ca iarba, vara, sub zăpuc fierbinte,
Mă ofilesc de chinurile grele
Şi de mâhnirea care mă cuprinde.
E mort acela care a fost scut
Al triburilor noastre, şi stălpar
Al casei dragi sub care ne-am născut.
S-a dus într-un prăpăd fără hotar.
E mort acela ce ne-a fost lumină
Şi pildă de viteaz în lupte crunte.
Ca focurile-aprinse-n culmi de munte,
Aşa ne-a fost lumina lui deplină.
E mort acel ce fulgera, călare

Pe iepele sirepe,-n goana mare,
În hainele-i ca focul, lucitoare,
Viteazul cu seleaful de mătasă,
Acela care ne era sultan,
Şi-a seminţiei noastre floare-aleasă,
Încă de când era un băietan,
Un tinerel bărbat, cu ochi semeţi,
Cununa noastră-a fost de frumuseţi.
El, fratele meu, cel cu mâini miloase,
Şi mână-a dărniciei însăşi, el
Cel ce ne-a fost cetate şi crenel,
Nu mai e – stâlpul mândrei noastre case.
E în mormânt, închis sub neagra stâncă,
În beznă grea şi în tăcere-adâncă.
Spuneţi-i Alwei, bidivia lui,
Cea cu piept larg cum alta-n lume nu-i:
„Plângi, Aiwa, plângi! în goană, nebuneşte,
Stăpânul tău nu te mai călăreşte!”
Fiu al lui Amr, slava fără pată
Gonea în şa alăturea de tine,
Cu mantia de luptă suflecată
Până la şolduri, când pornea turbată
Cumplita bătălie să se-nspine,
Când vipia războiului izbea
Piepturi cu piepturi, şi când tu goneai,
Cu fraţii tăi venind pe urma ta,
În încleştarea de cai contra cai,
Şoimani şi vulturi înfurciţi aşa
Cu diavolii, în crâncenul guleai.
Cu hohot mare îţi râdeai de viaţă
În toi de bătălii, zdrobind la ţeste,
Când a nu pune preţ pe viaţă este
Cea mai vitează faptă, şi măreaţă,
Ce se preschimbă-n pildă, şi-n poveste.
De câte ori ai luat în piept de-a dreptul
Năvalele de coifuri tari, de fier!
De câte ori ai înfruntat cu pieptul

Noianul înzăuat de lăncieri,
Fără să şovăi şi fără sfială,
În mânioasa luptei vălmăşală,
Sfărmând ca-n joacă grelele armuri,
Sub corturile negre ca de smoală
Ale furtunii ce urla-mprejur!
Puternic şi mlădiu, cum e tulpina
Cea dreaptă-a steagului de Rubaina,
Cu mijlocelul tău ca o brăţară
e aur străcurat, când foc şi pară
Se-nvâlvorau asupra ta mistreţe,
Când îşi sporeau potoapele prigoana
Zbătându-se în preajma ta nătânge,
Când moartea cruntă îşi târa pulpana
Caftanului ei năclăit în sânge.
Câţi bidivii ai îndemnat la fugă
Pe urmele ortalelor vrăjmaşe,
O, frate-al meu, când râşniţa năucă
A bătăliei îşi croia hogaşe
Prin rândurile dese de viteji
Din amândouă oştile-n vârtej.
Tu, prapure al oastei noastre, cârmă
Neabătută de la dreapta cale,
Tu, sumeţindu-ţi mantia de sârmă
Cu poalele-i lungi făurite-n zale,
Ca fulgerul treceai, când se prăvale,
Pe calul tău ce tresaltă de goană,
Icnind din ii precum o darabană.
Tu-nsufleţeai năpraznicele darde,
Tu le-ndârjeai la ceas de luptă cruntă
Cu fulgerele negre să pătrundă
Până-n străfund de măruntaie sparte,
Să scormonească în adânc, avan,
În trupul biruitului duşman.
Tu erai tigrul cel cutezător
Ce se aruncă-n goană după pradă,
Ca fulgerul când scapără din nor,

Nepregetând nicicând să se repeadă
Spre sfânta bucurie-a biruinţii,
Cu armele lui: ghearele şi dinţii.
Câţi prinşi în lupte ai mânat tu, frate,
Naintea ta, în ciurde speriate,
Ca turmele de antilope când
Le scoală pala rece-a unui vânt,
Iar cele dintâi picături de ploaie
Le-alungă de prin pajişti şi zăvoaie!
Câtor femei de stepenă aleasă
Le-ai fost scăpare-n ziua ticăloasă,
La ceasu-ncăierărilor cumplite,
Când rătăceau cu plete răvăşite,
Ţipând de spaimă şi înnebunite,
Pe câmpuri, alungate din sălaşe
De negurile ordiei vrăjmaşe.
De câte-amaruri ne-ai scăpat ades,
Din ce năpaste şi din ce prăpăduri!
Doar când le-auzi, chiar fără să le vezi,
Te-acoperâ-ale spaimelor omături;
Iar o femeie care-a rămas grea
Ar lepăda, de tot ce-ar auzi.
Ah, câte mame-ar fi fără copii.
De n-ar fi fost acolo spada ta!
Şi-apoi, o, frate-al meu care te-ai dus,
Ce cântece de luptă ne-ai cântat,
Cum altele nu pot fi mai presus!
Tu fără trudă-n luptă le-ai strigat,
Şi ca un scut ne-au fost când ni le-ai spus.
Şi precum lancea ta în bătălii.
De-a pururi printre noi vor dăinui!
Se stinse-a dărniciei mândră floare:
Fiul lui Amr zace în mormânt.
Stingă-se, dar, şi stelele-n vâlvoare,
Şi stingă-se şi soarele oricând —
El a fost strălucitul nostru soare,
El a fost steaua noastră pe pământ.

Tu nu mai eşti pe lume, frate-al meu?
Vai, cine-acum va mai da adăpost
Străinului rămas fără de rost,
Când Miazănoaptea rece îşi trimite
Al vânturilor crâncen ferăstrău,
Urlând în zările nemărginite?
Vai, călători, cel ce v-a ospătat
Cu turmele lui, şi v-a ocrotit
Cu armele, acuma stă culcat,
În groapa neagră-n care l-aţi lăsat,
Cu pulberea de veci acoperit.
În crunt lăcaş l-aţi pus pentru vecie,
Cu câţiva stâlpi înfipţi în preajma sa,
Şi-aţi pus pe biata lui zădărnicie
Tristele ramuri verzi de salamah,
Între morminte de străbuni umile,
Şi peste care vremea cade grea
Cernindu-şi colbul sur de ani şi zile.
O, frate-al meu, tu, cea mai mândră mladă
Din solaimii îndrăgiţi de soare,
Pieirea ta mă arde şi mă doare!
Nădejdea mea s-a stins cu tine-odată.
Ah, nici cămila, când i se ia mânzul
Şi dă târcoale jalnicei paiaţe
Închipuite din cârpe şi aţe
Ce i s-a dat ca să-şi aline plânsul,
Ci ea tot geme, biata, şi-l tot cheamă
Cu mugetele ei adânci de mamă,
Se zbuciumă întruna chinuită,
Şi nu-şi mai află tihna o clipită,
Şi nu mai gustă nici apa, nici fânul,
Când amintirea îi frământă sânul,
Şi când amarnic dorul o usucă,
Şi se smuceşte-n legături năucă,
Nici ea nu simte ceea ce simt eu,
Durerea mea, de foc, o, frate-al meu!
Oh, niciodată lacrimile mele

Nu vor seca, nici tristele-mi suspine
Nu vor tăcea, nici ţipetele-mi grele
Pe care le strig pururi după tine.
Ah, plângeţi ochi, cu lacrimile toate!
Vărsaţi potop de lacrimi nesecate!

Şi chiar cu prilejul ascultării acestui poem, poetul Nabigha El-Dhobiani şi alţi poeţi strânşi la târgul cel mare al Okazului, ca în fiecare an, spre a-şi spune poeziile dinaintea tuturor triburilor din Arabia, fură întrebaţi despre harurile poetei Tumadir El-Khansa, iar ei răspunseră într-un glas:

— Îi întrece la stihuire şi pe oameni şi pe ginni!

Iar Tumadir trăi până după vestirea Islamului cel binecuvintat în Arabia. Şi, în anul al optulea de la hegira lui Sidna-Mohammad – asupră-i fie rugăciunea şi pacea! – veni şi ea, cu fiul ei Abbas, care ajunsese atunci cap peste toate căpeteniile solaimilor, să-şi facă închinarea dinaintea Proorocului şi să se încununeze întru Islam. Şi Prorocul o întâmpină cu cinstire, şi dori s-o audă spunându-şi stihurile, măcar că el nu-i preţuia pe poeţi. Şi o firitisi pentru harul ei poeticesc şi pentru faima ei. Şi, de altminteri, chiar atunci, apucându-se să repete şi el un stih de-al poetei Tumadir. Se dete în vileag că nu se pricepea la măsura versurilor. Întrucât greşi lungimea acelui stih, punând în legătură unul dintre cele două cuvinte de la urmă în locul celuilalt. Iar bătrânul Abu-Bekr, auzind acea stricare a măsurii stihului, vroi să îndrepte greşeala, punând la locul lor cele două cuvinte schimbate; ci Prorocul – asupră-i fie rugăciunea şi pacea – îi spuse: „Ce însemnătate are? e tot aceea.” Şi Abu-Bekr răspunse: „Hotărât, o, Prorocule al lui Allah, tu adevereşti pe deplin vorbele pe care Allah ţi le-a dezvăluit în *Coranul* său cel *Sfânt:* „Nu am învăţat de la Prorocul nostru stihuirea: că el nu are trebuinţă de ea. *Coranul* este învăţătură, este o scriere fără zorzoane şi pe înţeles!”

Ci Allah ştie mai bine!

Pe urmă tânărul le spuse ascultătorilor săi:

— Iacătă încă o întâmplare din viaţa strămoşilor noştri arabi, de pe vremea păgâniei.

Şi spuse:

Poetul Find şi cele două fete viteze ale sale, Ofaiirah-Soarele şi Hozeilah-Luna

Ni s-a lăsat că poetul Find, bătrân pe-atunci de o sută de ani, şi cap al tribului Bani-Zimman, ramură din seminţia cea mare a bekrilor, din stirpea dintâi a rabiahilor, avea două fete copilandre, pe care le chema Ofaiirah-Soarele pe cea mai mare şi Hozeilah-Luna pe cea mai mică. Şi, pe vremea aceea, întreg tribul bekrilor se afla în război cu thaalabenii cei mulţi şi puternici. Iar Find, în pofida vârstei lui înaintate, fu socotit vrednic, întrucât era viteazul cel mai vestit din tribul lui, să fie trimis de către tovarăşii săi în fruntea a şaptezeci de voinici, toată ortaua lor, ca să se lipească la oastea tuturor bekrenilor. Iar cele două copilandre, fetele lui, se aflau şi ele printre cei şaptezeci. Iar solul care se duse să dea de ştire sfatului obştesc al bekrenilor despre sosirea cetei de război a tribului Bani-Zimman, le spuse celor la care fusese trimis:

— Tribul nostru vă trimite o ordie de o mie de războinici, şi încă şaptezeci de viteji.

Vroia să spună cu aceasta că numai Find, singur, preţuia cât o oaste de o mie de oameni.

Pe urmă, când toate cetele triburilor de bekreni se adunară, războiul se dezlănţui ca o vijelie. Şi-atunci s-a dat bătălia aceea care a rămas vestită în toate pomenirile, şi care a fost botezată Ziua tăierii moaţelor, din pricină umilirii grele la care i-au supus bekrenii biruitori pe prinşii lor, tăindu-le moaţele părului, înainte

de a-i trimite, slobozi, să le arate înfrângerea fraţilor lor din corturile thaalabene. Şi chiar în bătălia aceea de pomină s-au făcut vestite pe totdeauna fetele lui Find, draci împieliţaţi, minunile acelei zile.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a nouă sute şaptezeci şi cincea noapte

Urmă:

Întrucât în încăierarea cea mai crâncenă, şi pe când izbânda sta în cumpănă, cele două copile săriră deodată jos de pe caii lor, se dezbrăcară cât ai clipi din ochi şi, aruncându-şi cât colo hainele şi tunicile de zale, se repeziră, goale de tot, cu braţele înainte, una în mijlocul aripei drepte a oştirii bekrene, iar cealaltă în mijlocul aripei stângi, învipiate şi în pieile goale, păstrându-şi numai pe cap cununile lor de culoare verde. Şi, în încleştare, răcniră fiecare, cu toată puterea glasului lor, câte un cântec de luptă ticluit atunci pe loc şi care, din ziua aceea, se cântă pe măsura de *ramel* greu şi pe ghiersul strunei de mijloc a glasului al patrulea, sărind peste măsura a doua, bătută înfundat de către daff.

Or, iacătă mai întâi peanul copilei Ofaiirah-Soarele:

Pe duşman! pe duşman! pe duşman!
Fii ai lui Bekr şi ai lui Zimman,
Încingeţi lupta, strângeţi vălmăşagul!
Intraţi în bătălie cu tot steagul!
Nainte, dar! pe duşman! pe duşman!
Cinstire multă şi mărire-naltă
Acelui ce-n această dimineaţă
Îmbracă haina roşie şi saltă
Să-ntâmpine vrăjmaşul faţă-n faţă!
Hai, voi, viteji ai noştri! înainte!
Daţi buzna-n toiul luptelor, fierbinte,

Iar noi la sânul cald vă vom primi!
Să se despice rănile cumplite
Ca hainele unei muieri smintite,
Arse de furii şi de patimi vii!
Iar noi saltele moi şi albe perne
În aşteptarea voastră vom aşterne,
Ci dacă veţi da cumva înapoi,
Avem să v-alungăm fără ogoi
Până-n străfundul negrului aman,
Ca pe nişte nevolnici, neînstare
De dragoste cu tinere fecioare.
Nainte, dar! pe duşman! pe duşman!
Nainte! Şi noroc în încleştare,
Fii ai lui Bekr şi ai lui Zimman!
Încingeţi lupta, strângeţi vălmăşagul!
Intraţi în bătălie cu tot steagul!
Ucideţi şi trăiţi, feciori aleşi
Ai seminţiei mele de viteji!
Nainte, dar! Pe duşman! pe duşman!

Şi iacătă şi peanul răcnit de mânia copilei Hozeilah-Luna, pentru a aţâţa înflăcărarea celor ce înconjurau prapurul neamului lui Bani-Zimman, alături de tatăl ei Find, care tăiase vinele cămilei lui ca să fie încredinţat că nu are să dea îndărăt un pas:

La luptă cruntă, fii ai lui Zimman!
La luptă dar, bekrani de viţă veche!
Izbiţi, izbiţi în crâncenul duşman
Cu spada voastră fără de pereche!
Zvârliţi asupra, capetelor lor
Masalele aprinse, pe-ntrecute,
Ale mâniei roşii! Daţi cu spor,
Măcelăriţi-i, căsăpiţi-i iute!

Cu inimi dârze, hai, apărători
Ai mamelor şi-ai femeilor voastre!

Noi suntem fetele stelei din zori,
Frumoase ca huriile măiastre,
Cu păru-n mosc scăldat, şi înnăscute
Cu salbe de mărgăritar. Daţi zor,
Măcelăriţi-i, căsăpiţi-i, iute,
Şi-avem să vă primim la piept cu dor!

Sus inima, copii ai lui Rabiah!
Celui mai dârz îi dărui fecioria-mi!
Pe duşman, dar! Măcelăriţi deauna!
Celui mai vrednic: Hozeilah-Luna!
Măcelăriţi-i! Căsăpiţi întruna!

Dar pe fricoşii ce dau îndărăt,
Să nu-i mai văd în ochi, să nu-i mai văd!
Îi vom zvârli-n gunoaie ca pe-o cârpă,
Nu vor avea pe lume decât scârbă!
Izbiţi cu spada cruntă în vrăjmaşi,
La luptă, sus, flăcăilor viteji!
Din sângele duşman să faceţi preş
Pe care să călcăm cu paşi trufaşi!
Măcelăriţi-i, căsăpiţi-i iute!
Izbiţi cu spada voastră pe-ntrecute!

Şi, la aceste două cântece de moarte, o înflăcărare proaspătă aprinse pojarul bekrenilor, dârzia le spori şi biruinţa rămase a lor, hotărâtoare şi deplină. Şi iată aşa se luptau strămoşii noştri de pe vremile păgâniei. Şi iată cum erau croite fetele lor! Flăcările gheenei să nu le fie prea crude!

Pe urmă tânărul le spuse celor care îl ascultau aprinşi:

— Auziţi acuma dragostea domniţei Fatimah cu poetul Murakiş, care şi ei au trăit tot pe vremurile păgâniei:

Şi spuse:

Dragostea domniţei Fatimah cu poetul Murakiş

Se povesteşte că Neman, regele de la Hirah, din Irak, avea o fată pe care o chema Fatimah, care pe cât era de frumoasă pe-atâta era de pojarnică. Şi regele Neman, care cunoştea firea zvăpăiată a tinerei domniţe, avusese grijă, spre a preîntâmpina vreo necinstire a stepenei sale ori vreo năpastă, s-o ţină închisă într-un sarai lăturalnic. Şi tot aşa mai avusese grijă, pentru păstrarea cinstei fetei sale, da şi din chibzuinţă, să pună de veghe, zi şi noapte, străji înarmate, împrejurul acelui sarai. Şi nimeni altcineva decât slujnica domniţei nu avea îngăduinţă să intre în serhatul acela păstrător al virtuţii domniţei Fatimah. Şi, din prisos de înţelepciune şi de neîncredere, în fiecare seară, la căderea nopţii, erau târşâite pe pământ, de jur împrejurul saraiului, nişte preşuri mari de lână, ca să măture şi să netezească faţa nisipului de pe jos, în aşa fel încât să şteargă urmele picioruşelor fetei care o slujea pe domniţă şi, de asemenea, în aşa fel încât să se poată vedea, dimineaţa, dacă nu cumva fuseseră lăsate pe acolo alte urme de către vreo haimana în căutare de pozne.

Or, întemniţata cea frumoasă se suia de mai multe ori pe zi în vârful închisorii ei silnice şi, de acolo, privea de departe la trecători şi ofta. Şi aşa, într-o zi, o văzu pe tânăra ei slujnică, pe care o chema Ibnat-Ijlan, cum sta de vorbă cu un tânăr frumos la făptură. Şi, până la urmă, află de la copilă că tânărul acela de care era îndrăgostită era vestitul poet Murakiş, şi că de nenumărate ori se şi bucurase de dragostea lui. Şi slujnica, fată într-adevăr frumoasă şi pârdalnică, atâta lăudă faţă de stăpână-sa frumuseţea şi pletele strălucite ale poetului, şi cu nişte vorbe atâta de aprinse încât pojarnica de Fatimah se împătimi la rându-i să-l vadă. Şi să se bucure de el, deopotrivă ca slujnica sa. Da vroi mai întâi, în gusturile ei subţiri de domniţă, să se încredinţeze dacă poetul cel frumos era de vreun soi mai acătări. Şi, chiar prin

aceasta, domniţa, îşi dovedi priceperea rosturilor lumii, ca o adevărată arăboaică de neam mare ce era. Şi se osebi astfel de slujnica ei, mai puţin de soi ca ea şi, ca urmare, mai puţin năzuroasă şi mai puţin marghiolită.

Cu asemenea scop, aşadar, domniţa cea pusă la poprealǎ ceru o încercare, hotărâtoare în mintea ei. Căci, după ce şezu de vorbă cu slujnica despre putinţa poetului de a intra în palat, îi spuse la urmă:

— Ascultă! Când flăcăul va veni la tine mâine, tu să-i dai o scobitoare de lemn înmiresmat, apoi o căţuie în care să arunci un bob de mirodie. Şi, pe urmă, să-l rogi să stea în picioare, cu căţuia sub haine, spre a se înmiresma. Or, dacă se va sluji de scobitoare fără a o reteza şi a o despica oleacă la vârf, sau dacă nu va vroi s-o ia, este ins de rând, lipsit de gingăşie. Iar dacă va şedea deasupra căţuii, sau dacă nu o va vroi, iarăşi este om de nimic. Şi-atunci, oricât de mare poet s-ar putea să fie, un ins care habar nu are ce-i gingăşia nu este vrednic de domniţe.

Aşa că, chiar a doua *zi,* ducându-se să se întâlnească cu iubitul ei, fata nu zăbovi să-l pună la încercare. Căci, după ce aduse o căţuie aprinsă în mijlocul odăii, şi după ce aruncă în ea mirodia, îi spuse tânărului:

— Vino să te înmiresmezi!

Ci poetul nici nu se sinchisi şi răspunse:

— Adu tu căţuia colea lângă mine.

Şi fata făcu aşa; ci poetul nu îşi puse căţuia sub haine, şi se mulţumi să-şi înmiresmeze numai barba şi părul. După care, luă scobitoarea pe care i-o întindea iubita sa şi, după ce o reteză aruncând o bucăţică din ea, îi despică vârful în şuviţe mlădioase, şi se frecă astfel cu ea pe dinţi şi îşi înmiresmă gingiile. Pe urmă se petrecu între el şi fată ceea ce se petrecu. Şi, când micuţa se întoarse la palatul cel străjuit, îi povesti zvânturatei sale de stăpâne urmarea încercării. Iar Fatimah spuse numaidecât:

— Adu-mi-l pe arabul acela de neam! Şi grăbeşte-te!

Ci străjerii erau aspri, şi înarmaţi, şi necurmat la pândă. Şi, în fiecare dimineaţă, iscoadele regelui Neman,

părintele domniţei, veneau la faţa locului ca să vadă şi să citească urmele picioarelor scrise pe nisip. Şi iscoadele se întorceau să spună stăpânului lor:

— O, rege al vremilor, nu am găsit, în dimineaţa aceasta, decât urma picioruşelor copilei Ibnat-Ijlan.

Or, ce făcu şireata de slujnică a domniţei pentru a-l aduce în sarai pe poet odată cu ea, fără a da în vileag trecerea lui? Iacătă. În noaptea hotărâtă de stăpână-sa, se duse lângă flăcău şi, fără a şovăi, îl luă în spinare, ţinându-l bine cu pulpanele unei mantii pe care i-o petrecu pe dedesubt, şi pe care şi-o legă în faţă, şi astfel, fără primejdia de a se da de gol, îl cără pe ispititor la ispita sa. Şi poetul petrecu acolo, cu pojarnica de fată a regelui, o noapte binecuvântată, noapte de lumină, de dulceaţă, şi de jar. Şi plecă până-n zori, tot aşa precum intrase, adică dus în spinare de fată.

Or, ce se întâmplă dimineaţa? Iscoadele regelui veniră, ca în toate dimineţile, să cerceteze urmele de pe nisip. Pe urmă se duseră să-i spună regelui, părintele domniţei:

— O, stăpâne al nostru, nu am zărit, în dimineaţa aceasta, decât urmele picioarelor micuţei Ibnat-Ijlan. Da fata pesemne că s-a îngrăşat tare, întrucât urma picioarelor ei se face mai adâncă în nisip.

Şi-aşa că lucrurile urmară să se petreacă mai departe în felul acesta un răstimp de vreme, poetul şi domniţa iubindu-se, siujnicuţa cărându-l în spinare pe liubovnic, iar iscoadele vorbind despre îngrăşare. Şi n-ar fi fost nicio pricină ca starea aceea de lucruri să se curme, dacă poetul însuşi nu şi-ar fi sfâşiat cu chiar mâinile lui fericirea.

Şi, într-adevăr, frumosul Murakiş avea un prieten tare drag, căruia îi împlinea toate voile. Şi, cum îi împărtăşise şi lui dragostea sa neobişnuită, tânărul prieten îşi dori stăruitor să fie dus şi el în acelaşi chip la domniţa Fatimah şi să fie luat drept Murakiş însuşi, date fiind negurile nopţii şi asemănarea lui la statură şi la purtări cu prietenul său. Şi Murakiş se lăsă biruit de stăruinţele

băiatului, şi îşi pecetlui cu jurământ făgăduiala dată. Iar când vem noaptea, tânărul prieten îi luă locul în spinarea fetei şi fu dus la domniţă.

Şi, pe negură, începu ceea ce trebuia să înceapă. Ci numaidecât, în pofida întunereciunii, Fatimah, pricepută, îşi dete seama de schimbare, simţind moliciune acolo unde fusese tărie, şi încropeală acolo unde fusese vipie de foc, şi sărăcie acolo unde fusese îmbelşugare. Şi, ridicându-se pe clipă pe dată, îl zvârli cât colo pe nechemat, cu o lovitură de picior, şi o puse pe slujnică să-l adune de pe jos şi să-l dea afară, pe calea de ducere folosită de obicei.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a nouă sute şaptezeci şi şasea noapte

Urmă:

Şi, de-atunci, poetul a fost alungat de fata regelui, care nu s-a îndurat niciodată să-i ierte înşelăciunea. Şi Murakiş, spre a-şi descărca durerea şi căinţele, a întocmit următoarea kasidă:

Deci bun rămas, bekrana mea frumoasă!
Chiar dacă plec de lângă tine-acum,
Rămână-ţi fericirea toată-n casă,
Ca un balsam de mosc, ca un parfum.
Vai, Murakiş sărmane, până ieri
Gingaşa Fatimah ca pe un mire,
Cu boiu-i hărăzit spre mângâieri,
Mlădiu ca ramul nabkului subţire,
Cu mersu-i ca de struţ legănător,
Nurlie, dreaptă, fragedă, uşoară,
Cu frumuseţea ei ca un izvor
În limpezimea apei lui, vioară,
Cu dinţii-i albi şi pururea zâmbind,

Scăldaţi în roua gurii ei de miere,
Lucioşi precum oglinda de argint,
Cu mâinile-i mai moi ca o părere,
Împodobită-n scumpele-i brăţări,
Cu pletele-i ca noaptea-ntunecată, —
Te-a fermecat în nopţi cu deşănţări,
Şi inima ţi-o lasă-n junghiată.
Vai, iată ceasul bunului-rămas!
Ca fumul care piere totu-acuma-i.
Tu însuţi ţi-ai adus acest necaz,
Pentru o toană de prieten numai.
De ciudă muşcă-ţi degetele toate,
Sfâşie-te în neagra-ţi deznădejde!
O toană de prieten azi te scoate
Din inima ce nu te mai iubeşte.
Vai, totul s-a sfârşit! Şi nu-i un vis,
Căci treaz sunt, pe când viselor, se ştie,
Numai în somn li-i drumul larg deschis,
Ci mie-nchise-mi sunt pe veşnicie.

Iar poetul Murakiş a fost unul dintre cei ce au murit din dragoste.

Pe urmă tânărul le spuse celor ce îl ascultau:

— Până a ajunge la vremurile islamice, mai ascultaţi şi povestea aceasta a regelui kindenilor cu soţia sa Hind.

Şi spuse:

Răzbunarea regelui Hojjr

A ajuns până la noi, prin istorisirile strămoşilor noştri de demult, că regele Hojjr, căpetenia triburilor kindenilor, şi tatăl lui Imru Ul-Kais, cel mai mare poet de pe vremea păgâniei, era omul cel mai temut dintre arabi pentru cruzimea şi pentru vajnica lui dârzenie. Şi era atâta de

aprig până şi faţă de neamurile sale încât fiul său, tânărul Imru Ul-Kais, ca să poată da zbor liber harului său poeticesc, a trebuit să fugă de sub corturile părinteşti. Căci regele Hojjr socotea că a se împopoţona în faţa lumii cu numele de poet era pentru fiul său o abatere de la ighemonicul lui şi de la înălţimea stepenei sale.

Or, într-o zi, pe când regele Hojjr se afla purces cu oaste departe de pământurile sale, asupra tribului Bani-Assad, primi veste că tribul kodaenilor, vechii săi duşmani, cârmuiti de către Ziad, îi cotropiseră deodată pământurile, într-un poghiaz, ridicaseră o pradă straşnică, zaherea multă de curmale uscate, sumedenie de cai, de cămile şi de vite, şi mulţime de femei şi de fete kindene. Şi, printre prinşii luaţi de Ziad, se afla şi femeia cea mai dragă regelui Hojjr, preafrumoasa Hind, giuvaiericaua tribului.

Încât, de îndată ce ştirea despre prăpăd ajunse la el, Hojjr făcu degrabă cale întoarsă, cu toţi luptătorii lui, şi se îndreptă înspre locul unde socotea să dea peste vrăjmaşul său Ziad, răpitorul Hindei. Şi nu peste mult, într-adevăr, ajunse la o mică depărtare de tabăra kodaienilor. Şi trimise pe dată într-acolo două iscoade încercate, pe nume Saly şi Sadus, să cerceteze locurile şi să culeagă cât mai multe ştiri cu putinţă despre oastea lui Ziad.

Şi cele două iscoade izbutiră să se strecoare în tabără, nebăgate de seamă. Şi strânseră lămuriri de preţ despre numărul vrăjmaşului şi despre aşezarea taberei. Şi, după câteva ceasuri petrecute ca să cerceteze tot, iscoada Saly îi spuse soţului său Sadus:

— Tot ce am văzut mi se pare destul în ce priveşte rosturile şi gândurile lui Ziad. Şi-aşa că mi-aş cam lua zborul să-i duc regelui Hojjr ştirile despre ceea ce am cules

Ci Sadus răspunse:

— Eu nu plec până ce nu capăt ştiri mai multe şi mai de preţ

Şi rămase singur în tabăra kodaienilor.

Or, la căderea nopţii, câţiva oşteni de-ai lui Ziad veniră să stea de pază lângă cortul căpeteniei lor, şi se aşezară împrejurul cortului, din loc în loc. Iar Sadus, iscoada lui Hojjr, temându-se să nu fie dibuit, îşi luă inima în dinţi şi se duse cutezător să-l bată pe umăr cu mâna pe unul dintre paznicii care tocmai şezuse jos pe pământ, ca şi ceilalţi, şi îl repezi cu un glas poruncitor, spunându-i:

— Care eşti tu?

Şi străjerul răspunse:

— Sunt cutare, fiul lui cutare.

Iar Sadus urmă cu glas scurt şi hotărât:

— Bine!

Pe urmă se duse să şadă chiar lângă cortul căpeteniei Ziad, fără să-i dea cuiva prin gând să-l tulbure.

Şi iacătă că nu peste mult auzi vorbă din lăuntrul cortului. Şi era chiar glasul lui Ziad, care, întinzându-se lângă preafrumoasa prinsă Hind, o săruta şi se desfăta cu ea. Şi, printre altele, Sadus auzi următoarele. Glasul lui Ziad spunea:

— Ce crezi tu, Hind, ia spune-mi, ce-ar face soţul tău Hojjr dacă ar şti că în clipa aceasta mă aflu lângă tine, în dulce desfătare laolaltă?

Iar Hind răspunse:

— Pe moartea cea roşie! ar porni în goană ca un lup pe urmele tale, şi nu s-ar mai opri din fugă decât dinaintea corturilor tale roşii, spumegând, plin de mânie şi de turbare, flămând de răzbunare, cu gura clăbucind de bale ca o cămilă în călduri care mănâncă ierburi amare.

Iar Ziad, auzind vorbele acestea ale Hindei, fu cuprins de ciudă şi, dându-i o palmă prinsei sale, îi spuse;

— A, te pricep! Hojjr, fiara aceea cruntă, îţi place, ţi-e drag, şi vrei să mă umileşti.

Ci Hind tăgădui numaidecât, zicând:

— Îţi jur pe amândoi bozii noştri Lat şi Ozzat, niciodată nu mi-a fost silă de vreun bărbat cum mi-e silă de soţul meu Hojjr. Da, dacă mă întrebi, pentru ce să-ţi ascund ce

gândesc? Că chiar n-am mai văzut om mai cu ochii-n patru şi mai prepuielnic ca Hojjr, fie că doarme, fie că e treaz.

Şi Ziad o întrebă:

— Cum aşa? Lămureşte-te!

Atunci Hind spuse:

— Ascultă. Când Hojjr se află în puterea somnului, stă cu un ochi închis, da cu celălalt deschis, iar cu jumătate din făptura sa rămâne treaz. Şi lucrul acesta atâta este de adevărat încât într-o noapte ca toate nopţile, pe când dormea alături de mine, iar eu îi vegheam somnul, iacătă că un şarpe negru se ivi deodată de sub rogojină şi veni drept înspre faţa lui. Şi Hojjr, tot dormind, îşi întoarse capul, parcă simţindu-l. Iar şarpele se strecură pe lângă mână înspre palma deschisă. Şi Hojjr îşi trase numaidecât mâna. Atunci şarpele, şovăind, se îndreptă înspre piciorul alungit. Iar Hojjr, dormind mai departe, îndoi genunchiul şi îşi feri piciorul. Şi şarpele, descumpănit şi parcă nemaiştiind ce să facă, se hotărî să lunece înspre o strachină cu lapte pe care Hojjr îmi cerea să i-o pun totdeauna lângă pat. Şi, ajungând la strachină, şarpele sorbi cu lăcomie laptele, pe care apoi îl vărsă îndărăt în strachină. Iar eu, la priveliştea aceea, gândii, bucurându-mă în sufletul meu: „Ce noroc nenădăjduit! Când Hojjr are să se trezească, are să bea laptele otrăvit acum, şi are să moară pe dată! Uf, am să scap de lup.” Şi Hojjr se deşteptă, după o bucată de vreme, însetat şi cerându-şi laptele. Şi luă strachina din mâinile mele; da avu grijă ca mai întâi să miroase laptele. Şi iacătă că mâna-i tremură şi strachina căzu şi se vărsă. Iar el scăpă. Aşa face în toate, în orice împrejurare ar fi. La toate se gândeşte, la toate ia aminte, şi niciodată nu poate fi prins pe nepregătite.

Iar iscoada Sadus auzi toate vorbele acestea; pe urmă nu mai putu să priceapă nimic din ce îşi spuneau între ei Ziad şi Hind, afară de plescăitul sărutărilor lor şi al suspinelor. Atunci se ridică încetişor şi fugi. Şi odată ajuns

afară din tabără, purcese la drum cu paşi mari şi, până-n zori, fu lângă stăpânul său Hojjr, căruia îi istorisi tot ce văzuse şi tot ce auzise. Şi îşi sfârşi istorisirea spunând:

— Când am plecat, Ziad sta cu capul sprijinit pe genunchii ei; şi se desfăta cu prinsa lui, iar ea îi răspundea la desfăt.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a nouă sute şaptezeci şi şaptea noapte

Urmă:

Şi Hojjr, la vorbele acestea, îşi rostogoli în piept un oftat gemut, se sculă în picioare, porunci plecarea şi năpusta grabnică asupra taberei kodaienilor. Şi toate cetele kindenilor porniră la drum. Şi căzură pe neaşteptate asupra taberei lui Ziad. Şi se încinse o încăierare năprasnică. Şi kodaienii lui Ziad nu avură mult până să fie daţi peste cap şi puşi pe fugă. Iar tabăra lor, cuprinsă de vrăjmaşi, fu pustiită şi pârjolită. Şi fu omorât care fu omorât, şi fu aruncat în vântul mâniei tot ce mai rămăsese.

Cât despre Ziad, acela fu zărit de către Hojjr în mulţime, pe când încerca să-i întoarne la luptă pe cei ce fugeau. Şi Hojjr, mârâind şi mugind, se repezi pe el ca o pasăre de pradă, îl înşfăcă pe după mijloc de pe cal şi, săltându-l în sus, îl ţinu aşa în puterea mâinilor, pe urmă îl izbi de pământ şi-i frânse oasele. Şi-i tăie capul şi şi-l agăţă la coada calului. Şi, după ce îşi împlini răzbunarea faţă de Ziad, se îndreptă înspre Hind, pe care o găsi şi o legă de cozile a doi cai pe care îi biciui făcându-i să pornească unul într-o parte şi altul în cealaltă. Şi, pe când Hind era despicată astfel şi ruptă în bucăţi, el îi strigă:

— Pieri, o, muiere cu limba atâta de dulce şi cu tainele gândului atâta de amare.

Iar după ce istorisi răzbunarea aceasta cruntă, tânărul le spuse ascultătorilor săi:

— Întrucât încă ne mai aflăm la vremurile acelea de dinainte de Islamul cel binecuvântat, ascultaţi istoria pe care ne-a lăsat-o, despre obiceiurile femeilor arabe de pe-atunci, soţia mult iubită a Prorocului – Asupra-i fie rugăciunea şi pacea! – stăpâna noastră Aişah, cea mai frumoasă şi cea mai curată icoană de femeie a Islamului de la începuturi, femeie înţeleaptă, dârză, drăgăstoasă şi vitează, a cărei vorbă sclipitoare avea tăria bărbată a unui flăcău şi al cărei grai avea sfânta şi proaspăta frumuseţe a unei fecioare neprihănite.

Şi spuse istorisirea aceasta despre Aişah:

Soţii zugrăviţi de soţiile lor

Într-o bună zi, câteva hanâme din Yemen se strânseră în locuinţa mea. Şi se înţeleseră între ele cu jurământ să-şi spună, cu tot adevărul şi fără să ascundă nimic, cum sunt soţii lor, buni sau răi.

Şi cea dintâi luă vorba şi spuse:

— Bărbatu-meu? e urât şi de neatins ca o cocoaşă de cămilă tăbăcită cocoţată în vârful unui munte anevoie de suit. Şi, pe deasupra, atâta-i de slab şi de uscat cât nu i-ai găsi un firicel de măduvă în oase. Rogojină tocită!

Iar cea de a doua hanâmă din Yemen spuse:

— Al meu? chiar că n-ar trebui să spun o vorbă despre el. Întrucât şi numai a pomeni despre el îmi face silă. Dobitoc căpăţânos, dacă-i răspund măcar cu o vorbă, numaidecât mă şi ameninţă că mă izgoneşte; iar dacă tac mă înghioldeşte şi mă ţine ca înfiptă în sâmceaua de fier a unei suliţe.

Iar cea de a treia spuse:

— Păi eu, iacătă-l pe drăgălaşul meu de bărbat: când

mănâncă, linge talerele până-n fund; când bea, suge pân’la ultima picătură; când se culcă, se strânge şi se ghemuie în sine însuşi ca un burduf; iar când i se întâmplă să taie ceva pentru mâncare, taie totdeauna tot ce e mai prăpădit şi mai descărnat. Cât despre celelalte, e mai rău decât nimic: nu şi-ar luneca mâna înspre mine nici măcar ca să vadă cum stau.

Iar cea de a patra spuse:

— Fiul socrului meu, alimănit să fie el! Grămadă de povară pe ochii mei şi pe inima mea, zi şi noapte! Hazna de metehne, de aiureli şi de sminteli. Te plezneşte peste gură din nimic; ori îţi împunge şi îţi rupe pântecele, ori se asmute asupra-ţi, ori, toate deodată, te plezneşte, te înghioldeşte şi te vatămă. Lup amarnic, crăpare-ar să crape!

Iar cea de a cincea spuse:

— O, soţul meu este bun, şi frumos ca o noapte frumoasă dintre nopţile de Tihamah, darnic ca ploaia cea darnică a norilor, şi preamărit şi temut de toţi luptătorii noştri. Când pleacă de acasă, e ca un leu falnic şi voinic. E mare, iar mărinimia sa face ca jarul din căminul lui, deschis tuturora, să fie totdeauna din belşug. Stâlparul numelui lui e înalt şi măreţ. Cumpătat, el rămâne flămând în noaptea unui ospăţ; veghetor, nu doarme niciodată în noaptea primejdiei; primitor, şi-a aşezat locuinţa chiar lângă piaţa târgului, ca să-i găzduiască pe călători. O, tare-i mare şi frumos, tare-i minunat! Are o piele dulce şi moale, ca o blăniţă de iepure care te mângâie cu gingăşie. Iar mireasma răsuflării lui este mirodie de zarnab desfătătoare. Şi, cu toată tăria şi puterea lui, fac ce vreau din el.

La urmă, cea de a şasea hanâmă yemenită zâmbi dulce şi spuse la rându-i:

— O, soţul meu este Malik Abu-Zar, minunatul Abu-Zar, ştiut de toate triburile noastre. M-a găsit copilă, la un cort de oameni săraci ajunşi la nevoie şi la strâmtoare, şi m-a dus în cortul lui falnic, şi mi-a împodobit urechile cu cercei

scumpi, şi pieptul cu odoare frumoase, şi mâinile şi picioarele cu brăţări de preţ, şi braţele cu bunăstarea cea durdulie. M-a cinstit ca soţie, şi m-a poftit într-o locuinţă în care răsună necontenit cântecele vesele ale lăutelor şi în care strălucesc mândrele suliţe samhariene cu prăjini durate straşnic, şi în care se aude necontenit nechezatul sirepelor, grohotul cămilelor închise în staniştile cele mari, zarva slugilor care treieră şi îmblătesc grâul, larma amestecată a douăzeci de turme. Vorbesc cu el slobodă, şi niciodată nu mă înfruntă, nici nu mă ceartă. Când mă culc, nu mă lasă niciodată văduvită; când adorm, mă lasă să dorm cât vreau. Şi mi-a rodit pântecul, şi mi-a dăruit un copil, tare minunat copil! atâta de drăgălaş încât culcuşul lui micuţ şi gingaş pare locul pe care îl lasă gol un firicel de papură scos dintr-o ţesătură de rogojină; atâta de plăpând că s-ar sătura din cât suge un ieduţ; atâta de încântător încât atunci când umblă şi când se leagănă cu atâta dulceaţă în tunicuţa lui de zale răpeşte minţile celor care îl văd! Da fata pe care mi-a dăruit-o Abu-Zar! Uf, dulceaţa, da! dulceaţa de fată a lui Abu-Zar! E odorul tribului! Durdulie, o cuprind hainele ca-ntr-o vrajă, strânsă în fermeneaua ei ca o cosiţă împletită; cu pântecul bine făcut şi fără burduhăneală; cu boiul suleget şi mlădios sub fermenuţă; cu şoldurile pline şi rotunde; cu braţele durdulii; cu ochii mari şi larg deschişi; cu lumina lor neagră ca noaptea; cu sprâncenele subţiri şi arcuite dulce; cu nasul uşor adus, ca vârful unei săbii alese; cu gura frumoasă şi neprefăcută; cu mâinile mândre şi darnice; cu veselia deschisă şi sclipitoare; cu vorba răcoroasă ca umbra; cu mireasma răsuflării mai dulce ca mătasa şi mai îmblăsămată ca moscul care răpeşte sufletul! Of, ocrotească-mi-l cerul pe Abu-Zar şi pe fiul lui Abu-Zar şi pe fata lui Abu-Zar!

Ocrotească-mi-i întru dragostea şi bucuria mea!

Or, după ce şi cea de a şasea hanâmă yemenită grăi astfel, le mulţumii la toate că îmi făcuseră hatârul de a mi se destăinui, şi luai şi eu cuvântul, la rându-mi, şi le

spusei:

— O, surorile mele, Allah Preaînaltul păstreze-ni-l pe Prorocul nostru binecuvântat! Că îmi este mai drag decât sângele tatălui şi mamei mele...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a nouă sute şaptezeci şi opta noapte

Urmă:

...Îmi este mai drag decât sângele tatălui şi mamei mele. Ci, de bună seamă, gura mea nu este destul de neprihănită cât să-i cânte laudele! De aceea am să mă mulţumesc a vă spune şi vouă numai ceea ce mi-a spus el, odată, în privinţa noastră, a femeilor, care, în gheenă, suntem cărbunii cei mai din belşug pe care îi mistuie focul cel roşu. Şi-aşa, într-o zi, rugându-l să-mi dea nişte sfaturi şi nişte îndemnuri care să-mi slujească pe calea cerească, el îmi spuse: „O, Aişah, scumpa mea Aişah, deie Allah ca femeile musulmanilor să se cerceteze şi să se vegheze singure, să fie răbdătoare la greu şi mulţumitoare la bine, să le dăruiască soţilor lor copii mulţi, să-i înconjure cu dragoste şi cu grijă, şi niciodată să nu ia în râs binefacerile lui Allah prin mijlocirea lor. Întrucât, o, mult-iubita mea Aişah, Atoatedătătorul o alungă de la mila sa pe femeia care îşi râde de bunătatea lui. Iar aceea care, aţintindu-şi privirile sfruntate asupra soţului ei, va spune dinaintea ori în spatele lui: «Ce chip urât ai! ce hâd eşti, ce făptură pocită!» femeii aceleia, o, Aişah, Allah are să-i sucească ochii şi are s-o lase şaşie, are să-i sluţească şi să-i pocească trupul, şi are s-o facă urâtă şi silnică, grămadă greţoasă de carne veştedă, ghemuită scârbavnic pe vântrea ei de piei zdrenţuite, fleşcăite şi flendurite. Iar femeii care, în patul căsniciei ori aiurea, se arată vrăjmaşă soţului ei, ori îl supără cu vorbe ţâfnoase, ori îi tulbură cugetul, oh, aceleia Atoatedătătorul, la ziua

Judecăţii, are să-i tragă limba din gură şi să i-o întindă ca pe o fâşie de piele, lungă de şaptezeci de coţi şi care are să se răsucească împrejurul gâtului păcătoasei, carne hâdă şi vânătă. Ci, o, Aişah, femeia curată, care nu tulbură niciodată tihna soţului ei, care nu-şi petrece niciodată noaptea afară din sălaşul ei fără ca să-şi fi cerut măcar îngăduinţa, care nu se împopoţonează nicicând cu haine înzorzonate şi cu năframe scumpe, care nu-şi pune inele grele la braţe şi la picioare, care nu caută nicicând să tragă asupra ei privirile drept-credincioşilor, care este frumoasă de frumuseţea ei firească, pusă în ea de către Ziditorul, care este dulce la vorbă, spornică la lucruri bune, îndatoritoare şi sârguitoare faţă de soţul ei, caldă şi iubitoare faţă de copiii ei, bună sfătuitoare pentru vecina ei, şi binevoitoare faţă de orice făptură de-a lui Allah, oh, oh! aceea, mult-iubita mea Aişah, va intra în rai, laolaltă cu prorocii şi cu aleşii Domnului!”

Iar eu, tulburată cu totul, strigai:

— O, Prorocule al lui Allah, îmi eşti mai scump decât sângele tatălui şi mamei mele!

Şi-acum, că am ajuns la vremurile binecuvântate ale Islamului, urmă mai departe tânărul, ascultaţi câteva întâmplări din viaţa califului Omar ibn Al-Khattab coperească-l Allah cu milele sale! – care a fost omul cel mai neprihănit şi cel mai aspru de pe vremurile acelea neprihănite şi aspre, emirul cel mai drept dintre toţi emirii drept-credincioşilor!

Şi spuse:

Omar despicătorul

Se povesteşte că emirul drept-credincioşilor Omar Ibn Al-Khattab – care a fost califul cel mai drept şi omul cel mai nepărtinitor din tot Islamul – fusese poreclit El-

Farrukh, adică Despicătorul, întrucât avea năravul să despice în două, dintr-o fulgerătură de sabie, pe oricine n-ar fi voit să se supună vreunei hotărâri rostite de către Prorocul – asupra-i fie rugăciunea şi pacea!

Iar cugetul său era atâta de cinstit şi nepărtinirea lui era atâta de neabătută încât într-o zi, după ce, biruindu-i pe regii din Yemen şi punând stăpânire pe vistieriile domneşti, a poruncit să se împartă pleanul între toţi oştenii musulmani deopotrivă, fără osebire. Şi fiecare oştean a avut parte, printre altele, de câte o bucată de alagea yemenească. Iar Omar îşi avu partea întocmai ca şi cel mai mărunt dintre oştenii săi. Şi puse să i se facă o haină nouă din bucata aceea de pânză vărgată yemenească, ce-i căzuse la împărţanie; şi, îmbrăcat aşa, se sui în amvonul de la Medina şi le predică musulmanilor încă o purcedere cu oaste împotriva necredincioşilor. Ci iacătă că un om din mulţime se ridică şi îl opri din predica sa, spunându-i:

— N-avem să-ţi dăm ascultare.

Şi Omar îl întrebă:

— Pentru ce?

Şi omul răspunse:

— Pentru că, atunci când ai împărţit la toţi deopotrivă alageaua yemenească, fiecare musulman a căpătat câte o bucată, şi tot aşa şi tu ai căpătat o bucată la fel. Or, bucata aceea nu avea cum să-ţi ajungă ca să-ţi faci din ea toată haina cu care te vedem îmbrăcat astăzi. Aşa că, dacă nu ai fi luat pe furiş de la noi o bucată mai mare decât aceea pe care ne-ai dat-o nouă, nu ai fi avut din ce să-ţi faci haina de pe tine, mai cu seamă că eşti măgădan la trup.

Iar Omar se întoarse înspre fiul său Abdallah şi îi spuse:

— O, Abdallah, răspunde-i tu acestui om. Intrucât spusa lui este dreaptă.

Iar Abdallah se ridică şi spuse:

— O, musulmanilor, aflaţi că atunci când emirul dreptcredincioşilor, Omar, a vrut să pună să i se coase o haină

din bucata lui de alagea, s-a văzut că bucata nu ajunge. Ca urmare, întrucât nu avea o haină potrivită de îmbrăcat pentru ziua aceasta, i-am dat eu o parte din bucata mea de pânză, ca să-şi împlinească haina.

Pe urmă şezu jos. Atunci omul care îl înfruntase pe Omar spuse:

— Mărire lui Allah! Acuma te ascultăm, o, Omar!

Tot Omar, altă dată, după ce cuprinsese Siria, Mesopotamia, Egiptul, Persia şi toate ţările rumilor, şi după ce întemeiase Bassra şi Kufa, în Irak, s-a întors la Medina, unde, îmbrăcat într-o haină atâta de jerpelită încât ajunsese a fi numai o cârpitură de petece, sta toată ziua pe treptele care suie la geamie, ascultând până şi jalbele celor mai din urmă supuşi ai săi, şi făcându-le tuturora judecată dreaptă, de la emir până la cămilar.

Or, pe timpu-acela, regele Kaissar Heracliu, care domnea peste rumii de la Constantinia, îi trimise un sol, însărcinat tainic să cântărească cu chiar ochii săi mijloacele, puterile şi faptele emirului arabilor. Încât, după ce solul intră în Medina, îi întrebă pe locuitori:

— Unde este regele vostru?

Iar ei răspunseră:

— Noi nu avem niciun fel de rege, că avem un emir! Iar acela-i emirul drept-credincioşilor, califul lui Allah, Omar ibn Al-Khattab!

El întrebă:

— Unde se află? Duceţi-mă la el!

Ei răspunseră:

— Împarte dreptatea, ori poate că se odihneşte.

Şi îi arătară drumul spre geamie. Iar solul lui Kaissar ajunse la geamie, şi îl văzu pe Omar dormind sub soarele de amiază pe treptele încinse ale geamiei, cu capul sprijinit pe piatra goală. Şi-i curgea sudoarea de pe frunte, făcând o pată mare de apă împrejurul capului său.

La priveliştea aceea teama se aşternu în inima trimisului lui Kaissar, care nu se putu stăpâni să nu strige:

„Iacătă-l în starea aceasta pe cel dinaintea căruia toţi regii pământului îşi pleacă fruntea, şi care este stăpân peste cea mai mare împărăţie a vremurilor noastre”. Şi încremeni în picioare, pradă spaimei, întrucât îşi zisese: „Când un norod este ocârmuit de un om cum e acesta, celelalte noroade trebuie să se îmbrace în haine de jale”.

Şi, când cu supunerea Persiei, se află, printre alte lucruri minunate luate din saraiul regelui Jezdejerd, de la Ystakhar, şi un chilim, lung şi lat de câte şaizeci de coţi, şi care înfăţişa un strat de flori, în care fiecare floare, întocmită din pietre scumpe, se înălţa pe o tulpină de aur. Iar căpetenia oştilor musulmane, Saad ben Abu-Waccas, măcar că nu era prea priceput la preţăluirea negustorească a lucrurilor scumpe, înţelese numaidecât tot ce preţuia o atare minunăţie, şi o răscumpără din pleanul de la palatul Khosroeşilor, ca să i-o dea peşcheş lui Omar. Ci califul cel aspru – copere ască-l Allah cu milele sale! – cel care nici când cu supunerea Yemenului nu vroise să ia din prada ţării supuse decât o bucată de alagea nu mai mare decât îi era de trebuinţă pentru a-şi face o haină, nu vroi nicidecum, primind asemenea dar, să dea îndemn rău spre viaţa de huzur de ale cărei urmări asupra norodului său îi era tare grijă. Şi, atunci pe loc, puse să se taie chilimul cel scump în tot atâtea bucăţi câte căpetenii musulmane se aflau la Medina. Iar sieşi nu îşi luă nicio parte. Or, atâta de scump era chilimul acela, chiar îmbucătăţit, încât Ali – asupra-i fie milele cele mai alese! – putu să vândă pe douăzeci de mii de drahme, unor negustori sirieni, fâşia care îi căzuse la împărţeală.

Şi tot când cu năvălirea în Persia, satrapul Harmozan, care se împotrivise cu cea mai mare vitejie războinicilor musulmani, primi să se supună, da numai cu învoiala să fie dus dinaintea califului, care să se rostească asupra soartei lui. Or, Omar se afla la Medina; şi-aşa că Harmozan fu dus la cetatea Medinei, păzit de o strajă sub

porunca a doi emiri de cei mai de seamă dintre dreptcredincioşi. Şi, când ajunseră la Medina, cei doi emiri, vrând să facă a creşte în ochii lui Omar însemnătatea şi cinul prinsului lor persan, îl îndemnară pe Harmozan să-şi îmbrace caftanul ţesut cu zarafir şi să-şi pună tiara cea strălucitoare pe care o purtau satrapii de la curtea lui Khosroe. Şi, împodobit astfel cu semnele cinului său, căpetenia persană fu adusă dinaintea treptelor de la geamie, unde califul şedea pe o rogojină veche, la adăpostul unui umbrar. Şi, pricepând din murmurul norodului că vine vreun ins de seamă, Omar ridică ochii şi îl văzu dinaintea sa pe satrapul îmbrăcat cu toată fala îndătinată la palatul regilor persani. Şi, la rându-i, Harmozan îl văzu pe Omar, da nu-i venea să creadă că arabul acela îmbrăcat în haine peticite şi stând singur, pe o rogojină roasă, în curtea geamiei, ar fi însuşi califul, stăpânul împărăţiei celei noi. Da pe dată Omar, cunoscând în prinsul din faţa sa pe unul dintre acei satrapi făloşi care atâta amar de vreme făcuseră să tremure, dintr-o încrâncenare de privire, triburile cele mai dârze din Arabia, strigă:

— Mărire lui Allah carele a ridicat Islamul cel binecuvântat spre a vă umili, pe tine şi pe semenii tăi!

Şi puse să fie despuiat persanul de hainele lui cele daurite, şi să fie coperit cu o haină aspră de pustie; pe urmă îi zise:

— Acuma, când iacătă-te îmbrăcat pe potriva vredniciilor tale, vei cunoaşte mâna Domnului, carele numai el unul este stăpân peste toată fala?

Şi Harmozan răspunse:

— De bună seamă, sunt încredinţat pe deplin. Intrucât, atâta vreme cât dumnezeirea a stat deoparte, noi am fost cei biruitori, avem dovadă toate biruinţele noastre trecute şi toată slava noastră. Aşa că pesemene că Domnul despre care vorbeşti a luptat în folosul vostru, de vreme ce ne-aţi biruit la rându-vă.

Iar Omar, auzind vorbele acelea în care temeneaua sta

vecină cu zeflemeaua, încruntă sprânceana în aşa chip încât persanul intră la spaimă că taifasul lor se va sfârşi cu o osândire la moarte. Şi-aşa că, prefăcându-se că îi e tare sete, ceru apă şi, luând oala de pământ ce-i fu adusă, îşi aţinti privirile asupra califului şi păru a şovăi dacă s-o ducă la gură.

Şi Omar îl întrebă:

— De ce ţi-e spaimă?

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a nouă sute şaptezeci şi noua noapte

Urmă:

Şi satrapul răspunse:

— Mi-e frică de clipa când am să beau, să nu fie prilej spre a mi se da moartea.

Ci Omar îi spuse:

— Ferească-ne Allah să ni se cuvină asemenea bănuieli! Te afli sub ocrotire până ce apa aceasta are să-ţi răcorească buzele şi să-ţi stingă setea.

La vorbele acestea ale califului, mintosul persan, aruncă oala la pământ şi o sparse. Iar Omar, legat prin chiar spusele sale, se milui de el, cu mărinimie, să-l mai osândească. Şi Harmozan, mişcat de măreţia aceea sufletească, se încunună întru Islam. Şi Omar îi hotărî o simbrie de două mii de drahme.

Iar când cu luarea Ierusalimului – care este cetatea cea sfântă a lui Issa, fiul Mariamei, prorocul cel mai mare de până la venirea domnului nostru Mohammed (asupra-i fie rugăciunea şi pacea), şi înspre al cărei templu se întorceau la începuturi drept-credincioşii pentru rugăciune – patriarhul Sofronie, capul norodului, se învoise să se dea prins, da numai cu învoiala ca însuşi califul să vină să ia în stăpânire cetatea cea sfântă. Şi, fiind înştiinţat despre

învoială şi despre înţelegere, Omar porni la drum. Şi cel ce era califul lui Allah pe pământ, şi care făcuse să se plece dinaintea flamurei Islamului capetele celor puternici, plecă din Medina fără de nicio strajă, călare fără fală pe o cămilă ce ducea doi saci, unul plin de orz pentru vită, celălalt plin de curmale pentru calif. Iar la oblânc se afla o strachină de lemn, şi la ciochină un burduf plin cu apă. Şi, mergând aşa zi şi noapte, neoprindu-se decât spre a-şi rosti rugăciunea, ori ca să împartă dreptatea pe la vreun trib ce i se nimerea în cale, ajunse la Ierusalim. Şi iscăli cuprinderea cetăţii. Şi porţile oraşului se deschiseră. Şi Omar, ajungând dinaintea bisericii creştinilor, îşi dete seama că se apropiase ceasul de rugăciune; şi îl întrebă pe patriarhul Sofronie unde îşi putea îndeplini datorinţa aceea de drept-credincios. Şi creştinul îl pofti chiar în biserica lor. Ci Omar se lepădă, zicând:

— N-am să intru niciodată să mă rog în biserica voastră, şi aceasta chiar în folosul vostru, al creştinilor. Pentru că dacă însuşi califul s-ar ruga într-un loc, musulmanii ar pune numaidecât stăpânire pe locul acela şi v-ar păgubi de el, fără de abatare.

Şi, după ce îşi rosti rugăciunea întorcându-se cu faţa înspre kaaba cea sfântă, îi spuse patriarhului:

— Acuma să-mi arăţi un loc unde să ridic o geamie în care de aci înainte musulmanii să se adune pentru rugăciune, fără a-i tulbura pe ai voştri când îşi îndeplinesc slujbele lor.

Şi Sofronie îl duse pe locul unde se aflase capiştea lui Soleiman ben Daud, chiar acolo unde adormise Iacub, fiul lui Ibrahim. Şi o piatră însemna locul acela, care slujea de hazna murdăriilor cetăţii. Şi, cum piatra lui Iacub era acoperită de murdăriile acelea, Omar, dând pildă lucrătorilor, umplu cu gunoi pulpana mantiei sale şi cără gunoiul departe de acolo. Şi astfel porni la curăţirea locului pentru geamia care şi azi mai poartă numele lui, şi care este geamia cea mai frumoasă de pe pământ.

Iar Omar – potopească-l Allah cu darurile sale cele mai de seamă! – avea de obicei să umble cu un toiag în mână şi, îmbrăcat cu o haină prăpădită şi peticită în multe locuri, străbătea sukurile şi uliţele din Mecca şi din Medina, mustrându-i cu asprime şi cu neîndurare, ba chiar şi pedepsindu-i cu lovituri de toiag, acolo pe loc, pe negustorii care îi înşelau pe cumpărători sau care cereau preţuri prea mari pe marfa lor. Or, într-o zi, cum trecea prin sukul de lapte proaspăt şi de lapte prins, văzu o muiere bătrână care avea dinaintea ei mai multe oale cu lapte de vânzare. Şi se duse la babă, după ce se uitase o bucata de vreme la ceea ce făcea aceasta, şi îi zise:

— O, femeie, ia seama ca de-aci înainte să nu-i mai înşeli pe musulmani, precum te-am văzut că faci, şi ai grijă să nu mai pui apă în laptele tău.

Şi baba răspunse:

— Ascult şi mă supun, o, emire al drept-credincioşilor.

Şi Omar trecu mai departe. Da a doua zi se întoarse iarăşi prin sukul de lapte şi, ducându-se la lăptăreasa cea bătrână, îi zise:

— O, muiere păcătoasă, au nu ţi-am mai spus o dată să nu pui apă în lapte?

Şi baba răspunse:

— O, emire al drept-credincioşilor, te încredinţez că n-am mai făcut aşa.

Da nici nu rostise ea bine vorbele acestea că din dugheana ei, un glas de fată se şi auzi, supărat, şi care spunea:

— Cum, mamă? cutezi să minţi dinaintea emirului drept-credincioşilor, adăugând în felul acesta şi o minciună la înşelăciune, iar la minciună adăugind lipsa de cinstire faţă de calif? Allah să te ierte!

Iar Omar auzi vorbele fetei şi se opri tulburat. Ci, întorcându-se înspre cei doi fii ai săi, Abdallah şi Asim, care îl însoţeau la preumblare, le spuse:

— Care dintre voi vrea să se însoare cu fata aceasta

preacinstită? Este mare nădejde că Allah, cu suflarea înmiresmată a milelor sale, are să-i dăruiască acestei copile nişte urmaşi cinstiţi ca şi ea.

Iar Asim, fiul cel mai mic al lui Omar, răspunse:

— O, tată, mă însor eu cu ea.

Şi nunta se făcu, între fata lăptăresei şi feciorul emirului drept-credincioşilor. Şi fu o căsătorie binecuvântată, întrucât din ea li se născu o fată care s-a măritat mai târziu cu Abd El-Aziz ben Merwan. Iar din căsătoria aceasta din urmă s-a născut Omar ben Abd El-Aziz, care s-a suit în scaunul de domnie al ommiazilor, al optulea în şirul domnesc, şi care a fost unul dintre cei cinci califi de frunte al Islamului. Mărire Aceluia carele înalţă pe cine-i place lui.

Iar Omar avea obiceiul să spună: „Nu am să las niciodată nepedepsită omorârea unui musulman”. Or, într-o zi, pe când ţinea divanul de judecăţi pe treptele geamiei, fu adus dinaintea lui leşul unui băieţandru fără fir de barbă încă, cu obrazul dulce şi neted ca un obraz de fată. Şi i se spuse că băieţandrul fusese ucis de o mână nedovedită, şi că leşul lui fusese găsit lepădat la o margine de drum. Şi Omar ceru lămuriri şi se strădui să strângă dovezi despre omor; ci nu izbuti să ajungă a afla nimic, nici să dea de urma ucigaşului. Şi se necăji în sufletul lui de jude, văzând sterpiciunea cercetărilor sale. Şi se ruga la Cel Preaînalt, zicând: „O, Allah! o, Doamne! îngăduie să izbândesc a-l dibui pe ucigaş”. Şi era auzit adeseori cum rostea rugăciunea aceasta. Or, pe la începutul anului următor, îi fu adus un prunc nou-născut, încă viu, care fusese găsit lepădat chiar pe locul unde fusese aruncat leşul băieţandrului. Şi Omar strigă numaidecât: „Mărire lui Allah! acuma sunt stăpân pe sângele celui ucis. Iar ucigaşul are să fie aflat, de-o vrea Allah.” Şi se ridică şi se duse la o femeie de credinţă de-a lui, căreia i-l dete în seamă pe noul-născut, spunându-i:

— Ia-l în seama ta pe sărmănuţul acesta orfan, şi nu te

îngrija de cele de trebuinţă pentru el. Da străduieşte-te să iei aminte de tot ce se va spune în preajma ta despre copil, şi veghează să nu-l laşi cumva luat ori dus de cineva departe de ochii tăi. Şi dacă ai să întâlneşti vreo femeie care l-ar săruta şi l-ar strânge la pieptul ei, să-mi trimiţi vorbă fără zarvă acasă şi să-mi dai de ştire numaidecât.

Iar doica îşi priponi în minte vorbele emirului dreptcredincioşilor.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a nouă sute optzecea noapte

Urmă:

Şi de-atunci copilul crescu, mergându-i bine. Iar când împlini vârsta de doi ani, o roabă tânără veni într-o zi la doică s-o oprească în cale şi să-i spună:

— Stăpâna mea m-a trimis să te rog a mă lăsa să-l duc la ea pe copilul acesta – vegheze-ţi-l Allah şi depărteze de el orice ochi păgubos! – ca să-şi petreacă câteva clipite uitându-se la el, aşa încât pruncul pe care îl poartă în pântecele ei să se izvodească după chipul şi asemănarea acestuia.

Şi doica răspunse:

— Bine. Du-i copilul, da am să te însoţesc şi eu.

Şi-aşa se făcu. Iar roaba cea tânără intră cu copilul la stăpâna ei. Şi, de cum îl zări pe copil, stăpâna se repezi la el, plângând, şi îl luă în braţe, potopindu-l cu sărutări şi strângându-l la piept, tulburată până peste fire. Iar doica dete zor să se ducă şi să se înfăţişeze dinaintea califului. Şi îi istorisi toate câte se petrecuseră, adăugând:

— Şi stăpâna aceea nu e alta decât prea curata Saleha, fata preacinstitului ansaran şeicul Saleh, cel care l-a cunoscut şi care l-a urmat ca ucenic credincios pe Prorocul nostru binecuvântat – asupra-i fie rugăciunea şi

pacea!

Şi Omar şezu să chibzuiască. Pe urmă se sculă, îşi luă sabia, o ascunse sub mantie şi se duse la casa arătată. Şi îl găsi pe ansaran şezând la poarta casei sale, şi îi spuse, după salamalekuri:

— O, preacinstite şeic, ce face fata ta Saleha?

Iar şeicul răspunse:

— O, emire al drept-credincioşilor, fata mea Saleha? S-o răsplătească Allah pentru facerile ei de bine. Fata mea e ştiută de toţi pentru cuvioşia şi pentru purtarea ei pilduitoare, pentru cugetul cu care îşi îndeplineşte datorinţele faţă de Allah şi faţă de părintele ei, pentru sârgul cu care îşi face rugăciunile şi toate canoanele cerute de legea noastră, pentru curăţia credinţei ei.

Iar Omar spuse:

— Bine. Da aş vrea să stau de vorbă cu ea, spre a încerca să-i sporesc dragostea de bine şi s-o înflăcărez şi mai mult la făptuirea lucrărilor vrednice.

Iar şeicul spuse:

— Coperească-te Allah cu hatârurile sale, o, emire al drept-credincioşilor, pentru bunăvoinţa ta faţă de fata mea. Stai o clipită, până ce mă întorc; întrucât mă duc să-i dau de ştire fiică-mi despre dorinţa ta.

Şi intră în casă, şi îi ceru Salehei să-l primească pe calif. Şi Omar fu poftit înlăuntru.

Or, ajungând lângă fată, Omar le porunci celor ce se aflau acolo să iese din odaie. Iar ei plecară îndată, lăsându-l pe calif cu Saleha, singuri singurei. Atunci Omar, scoţându-şi deodată sabia la iveală, îi spuse copilandrei:

— Vreau de la tine lămuriri temeinice despre omorul tânărului care a fost găsit în drum anul trecut. Lămuririle acestea le ai. Şi, de te vei încerca să-mi ascunzi adevărul, între tine şi adevăr va sta sabia aceasta, o, Saleha.

Iar ea răspunse, fără a se tulbura:

— O, emire al drept-credincioşilor, ai nimerit drept peste faptul pe care îl cercetezi. Iar eu, pe slava numelui

lui Allah Preaînaltul, şi pe harurile Prorocului cel binecuvântat! – asupra-i fie rugăciunea şi pacea! – am să-ţi spun tot adevărul întreg.

Şi coborî glasul şi spuse:

— Află, dar, o, emire al drept-credincioşilor, că am avut o femeie bătrână, care sta toată ziua la mine, şi care mă însoţea peste tot când ieşeam din casă. Iar eu o preţuiam şi o iubeam cum o iubeşte o fiică pe mama sa. Şi, la rându-i, şi ea, în tot ce era în legătură cu mine şi în tot ce mă privea, punea o luare-aminte şi o grijă osebite. Şi multă vreme lucrurile au mers aşa, eu îndrăgind-o şi ascultând-o cu cinstire şi cu sfinţenie. Or, veni o zi când ea îmi spuse: „O, fata mea, trebuie să fac un drum pe la rudele mele. Da am o fiică. Şi, acolo unde şade, mi-e frică să nu păţească vreun necaz fără de izbăvire. Şi-aşa că mă rog ţie să-mi îngădui s-o aduc la tine şi s-o las cu tine, până ce mă întorc.” Iar eu îi dedei numaidecât îngăduinţa. Şi bătrâna plecă. Şi, a doua zi, fiică-sa veni în casa mea. Şi era o fată chipeşă, bine făcută la boiu şi bine clădită. Şi simţii faţă de ea multă dragoste. Şi o lăsai să doarmă în odaia în care dormeam. Şi, într-o după-amiază, pe când dormeam, mă simţii deodată cuprinsă din somn şi frământată de un bărbat care se împieptise peste mine cu toată greutatea lui şi mă ţintuise, prinzându-mă straşnic de amândouă mâinile. Şi, necinstită astfel şi pângărită, izbutii într-un sfârşit să scap din strânsoarea lui. Şi, năucită cu totul, apucai un cuţit şi îl înfipsei în pântecul ticălosului meu de pângăritor. Şi-atunci văzui că nu era altcineva, decât chiar copila, tovarăşa mea. Şi fusesem amăgită de străvestirea acelui băieţandru, căruia îi era atâta de lesne să se dea drept fată. Şi, după ce l-am omorât, am pus să se învăluiască trupul şi am trimis să fie aruncat pe locul unde a fost găsit. Şi Allah a îngăduit să ajung mamă, din treaba nelegiuită a acelui bărbat. Şi, după ce am adus pe lume copilul, am pus să fie şi el lepădat în drum, tot acolo unde fusese aruncat tatăl lui, nevroind să mă însărcinez dinaintea lui Allah cu

creşterea unui copil ce mi se născuse împotriva vrerii mele. Şi-aceasta-i, o, emire al drept-credincioşilor, povestea întocmai a celor două fapte. Şi ţi-am spus adevărul. Şi Allah mi-e chezaş!

Iar Omar strigă:

— Hotărât, mi-ai spus adevărul! Reverse-şi Allah asupra-ţi milele sale.

Şi se minună de tăria şi de dârzia acelei fete, o sfătui să stăruiască pe calea facerilor de bine, şi înălţă spre ceruri urări de bine pentru ea. Pe urmă plecă. Şi, plecând, îi spuse tatălui fetei:

— Umplă-ţi Allah casa cu binecuvântările sale! vrednică fată mai ai! Fie-ţi binecuvântată! I-am făcut o molitvă şi i-am dat nişte sfaturi.”

Iar preacinstitul şeic ansaran răspunse:

— Allah să te călăuzească pe calea fericirii, o, emire al drept-credincioşilor, şi să-ţi hărăzească toate harurile şi toate milele pe care ţi le râvneşte sufletul!

Pe urmă tânărul cel bogat, după ce se odihni oleacă, urmă:

— Am să vă spun acuma, spre a mai schimba pildele, istoria cântăreţei Sallamah cea Albastră

Şi spuse:

Cântăreaţa Sallamah cea albastră

Frumosul poet, izvoditor de cântece şi, deopotrivă, cântăreţ, Mohammad din Kufa. Istoriseşte următoarele:

Printre copilele şi roabele pe care le-am învăţat muzica şi cântecul niciodată nu am avut o ucenică mai frumoasă, mai ageră, mai ispititoare, mai deşteaptă şi mai dăruită decât Sailamah cea Albastră. Îi ziceam Albastră acelei copilandre negricioase pentru că avea pe buza de sus o brumă vrăjitoare de mustăcioară uşor albăstruie, ca o

umbră subţire de mosc trasă cu gingăşie de peana unui calemgiu dibaci ori de mâna iscusită a unui miniaturist. Şi, pe vremea când îmi era ucenică, era cu totul tinerică, o copilandră proaspăt îmbobocită, cu doi sânişori înmuguriţi ce-i ridicau şi-i coborau olecuţă veşmântul uşor şi i-l depărtau de piept. Şi, dacă te uitai la ea, era o vrajă, un prăpăd al minţilor, o orbire a ochilor, o răpire a judecăţii. Şi, dacă se afla în vreo sindrofie, de-ar fi fost în sindrofia aceea chiar şi cele mai vestite frumuseţi de la Kufa, nimenea nu mai avea ochi decât pentru Sallamah; şi era destul să se ivească ea ca să şi înceapă minunările „A, iat-o pe Albastra!” Şi s-au îndrăgostit, de ea pătimaş, da fără de niciun folos, toţi cei ce-au cunoscut-o, şi eu însumi, nebuneşte. Şi, măcar că mi-a fost ucenică, eram pentru ea un biet supus, un slujitor ascultător, un rob credincios la poruncile ei. Şi, de mi-ar fi cerut ea până şi mătreaţă de om, m-aş fi dus să i-o caut pe toate căpăţânele spânzuraţilor, pe toate tigvele mătrăţite din lume.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a nouă sute optzeci şi una noapte

Urmă:

Şi eu am izvodit, întru slava ei anume, cântecul acesta, şi muzica şi vorbele, atunci când stăpânul ei Ibn Ghanim a plecat în hagialâc, luând-o cu el, ca şi pe ceilalţi robi ai săi:

O, Ibn Ghanim! ce crâncenă mâhnire
Este mâhnirea celui ce-a rămas
Să-şi plângă-ndurerata lui iubire,
Cu moartea-n piept la fiecare ceas,
Măcar că-i încă viu cu-ntreaga-i fire.

Amare băuturi i-ai dat să bea:
Şi sabarul ca fierea, şi pelinul.
O, cămilare cu inimă rea,
Mânând spre Yemen mândra-ţi chervana,
În sufletul meu ai lăsat suspinul.

Şi inimi cum nici n-au mai fost vreodată
Ai despărţit cu fapta-ţi blestemată,
Tu, cămilar din Yemen, suflet rău,
Tu, bivol ce calci totu-n drumul tău!

Ci, oricât de mare va fi fost chinul dragostei mele, totuşi soarta mea nu este întru nimic de asemuit cu aceea a unui alt îndrăgostit de Albastra, zaraful Yezid ben Aiuf.

Într-adevăr, într-o zi, stăpânul preafrumoasei Sallamah se apucă să-i spună:

— O, Albastro, printre toţi câţi s-au îndrăgostit de tine fără izbândă, este vreunul care să fi căpătat măcar vreo întâlnire tainică ori vreo sărutare? Spune-mi-l, fără a-mi ascunde adevărul.

Şi, la întrebarea aceea neaşteptată, Sallamah, temându-se ca nu cumva stăpânu-său să fi aflat de curând despre vreun fleculeţ pe care şi l-o fi îngăduit de faţă cu vreun martor limbut, răspunse:

— Nu, de bună seamă, nimeni n-a dobândit vreodată ceva de la mine, afară doar de Yezid ben Aiuf, zaraful şi nici el n-a făcut altceva decât să mă sărute, numai o dată. De altminteri, nu m-am învoit să-i dau sărutul acela decât pentru că mi-a strecurat atunci în gură, în schimbul sărutului, două mărgăritare strălucite, pe care le-am vândut pe optzeci de mii de drahme.

Or, auzind acestea, stăpânul preafrumoasei Sallamuh spuse numai atât:

— Bine.

Şi, fără a adăuga o vorbă mai mult, atâta de năpădit îşi simţi sufletul de mânia zaluziei, porni pe urmele lui Yezid

ben Aiuf şi se ţinu de hâra lui până ce acela îi căzu sub mână la un prilej potrivit, când puse să fie omorât cu lovituri de gârbaci.

Cât despre împrejurările în care i se îngăduise lui Yezid acel sărut aducător de moarte al Albastrei, iacătă-le. Mă duceam într-o zi, după obiceiul meu, acasă la Ibn Ghanim, ca s-o învăţ pe Albastra muzichia, când îl întâlnii în drum pe Yezid ben Aiuf. Şi, după salamalekuri, îi spusei:

— Unde te duci, o, Yezid, îmbrăcat atâta de fercheş?

Iar el îmi răspunse:

— Mă duc unde te duci şi tu.

Şi spusei:

— Prea bine! Hai.

Şi, după ce ajunserăm şi intrarăm în casa lui Ibn Ghanim, şezurăm jos în sala de taifas. Şi în curând se ivi şi Albastra, îmbrăcată cu o fermenea de croazea nărâmzie şi cu un caftan pembe strălucit. Şi parcă văzurăm soarele învipiat ridicându-se între capul şi picioarele orbitoarei cântăreţe. Şi pe urmele ei venea copila roabă, care aducea lăuta.

Şi Albastra cântă, sub îndrumarea mea, pe o glaznă nouă pe care i-o lămurisem. Şi glasul ei era bogat, greu, adânc şi tulburător. Şi, la o vreme, stăpânul ei îşi ceru iertare de la noi şi ne lăsă singuri, ca să se ducă să dea poruncile pentru masă. Iar Yezid, lovit în inimă de dragostea pentru cântăreaţă, se apropie de ea, cerşindu-i din priviri. Iar ea păru a se însufleţi şi, cântând mai departe, îi aruncă o privire încărcată cu tot răspunsul. Şi Yezid, îmbătat de privirea aceea, îşi petrecu mâna sub haină, scoase două mărgăritare strălucite ce nu-şi aveau surori pe lume, şi îi spuse preafrumoasei Sallamah, care se opri o clipă din cânt:

— Ia uite, o, Albastra! Mărgăritarele acestea două le-am plătit chiar astăzi cu şaizeci de mii de drahme. Dacă ai dori, ar fi ale tale.

Ea răspunse:

— Şi ce-ai vrea să fac ca să-ţi fiu pe plac?

El răspunse:

— Să cânţi pentru mine.

Atunci Sallamah, după ce îşi duse mâna la frunte, în semn de învoire, îşi struni lăuta şi cântă stihurile următoare, care au la temelie glazna sadea a strunei de sub degetul inelar:

Sallamah cea Albastră mi-a rănit inima
Cu-o rană ce nici timpul nu-o va mai vindeca.

Nici cea mai grea tăcere nu-i e tămăduire,
Căci nu se-nchide-n suflet o rană de iubire.

Sallamah cea Albastră mi-a rănit inima.
O, musulmani, săriţi-mi în ajutor cumva!

Şi, după ce cântă maneaua aceasta de inimă albastră, uitându-se la Yezid, adăugă:

— Ei, acuma, la rându-ţi, dă-mi ceea ce ai să-mi dai.

Iar el spuse:

— De bună seamă, ceea ce vrei tu vreau şi eu. Ci ascultă, o, Albastro. M-am legat cu un jurământ care îmi leagă sufletul – şi orice jurământ e sfânt – că nu voi da aceste două mărgăritare decât petrecându-le pe buzele tale de pe buzele mele.

La vorbele acestea ale lui Yezid, roaba frumoasei Sallamah, zădărâtă, sări aprigă şi cu mâna ridicată pentru a-i lovi pe îndrăgostit. Ci eu o apucai de mână şi îi spusei, spre-a o sfătui să-şi vadă de treabă:

— Stai cuminte, o, copile, şi lasă-i. Fac un târg, precum vezi, şi fiecare dintre ei vrea să scoată un câştig cu cea mai mică pierdere cu putinţă. Nu-i tulbura.

Iar Sallamah începu să râdă când îl auzi pe Yezid rostind dorinţa aceea. Şi, hotărându-se deodată, îi spuse:

— Bine, fie! Dă-mi mărgăritarele în chipul cum vrei tu.

Iar Yezid porni înspre ea, mergând în genunchi şi în mâini, cu cele două mărgăritare între buze. Iar Sallamah,

scoţând icnete de spaimă, începu la rându-i să se tragă înapoi, strângându-şi pe ea hainele şi ferindu-se de atingerea lui Yezid. Şi, ba la dreapta, ba la stânga, se depărta fugind şi se întorcea la locul ei, cu răsuflarea curmată, stârnind cu asta şi mai tare încercările din partea lui Yezid, şi tot mai multe zbeguieli. Şi zbegul dură destulă vreme. Ci, cum trebuia totuşi să dobândească mărgăritarele, în chipul hotărât, Sallamah îi făcu un semn roabei sale, care, deodată, sări pe Yezid, îl prinse de umeri şi îl ţintui locului. Iar Sallamah, dovedind cu şiretlicul acela că ea era biruitoare şi nicidecum biruită, veni singură, oleacă fâstâcită şi cu sudoarea pe frunte, să ia cu buzele ei drăgălaşe mărgăritarele cele strălucite dintre buzele lui Yezid, care le schimbă astfel pe un sărut. Şi, de cum le avu în stăpânirea ei, Sallamah, venindu-şi repede în sineşi, îi spuse lui Yezid, râzând:

— Pe Allah! iată-te biruit în toate chipurile, cu sabia împlântată în spinare.

Iar Yezid, cilibiu, răspunse:

— Pe viaţa ta, o, Albastro, nu-mi fac ciudă că sunt biruit. Mireasma desfătătoare pe care am cules-o de pe buzele tale are să-mi rămână în inimă cât voi trăi, ca un balsam veşnic!

Aibă-l Allah întru mila sa pe Yezid ben Aiuf! A murit mucenic al dragostei.

Pe urmă tânărul cel bogat zise:

— Ascultaţi acuma o ispravă de tofailism. Şi să ştiţi că străbunii noştri arabi prin vorba aceasta – care îşi trage obârşia de la Tofail lingăul – numeau năravul pe care îl au unii inşi de a se pofti singuri pe la ospeţe şi de a prăpădi mâncărurile şi băuturile, fără ca să-i roage cineva. Aşa că ascultaţi.

Şi spuse:

Dalcavucul

Se povesteşte că emirului drept-credincioşilor El-Walid, fiul lui Yezid, ommianul, îi plăcea grozav de un mâncău vestit, ortac al tablalelor îmbelşugate şi al tuturor bunătăţurilor înmiresmate, pe care îl chema Tofail Lingăul şi al cărui nume slujeşte de-atunci şi până azi spre a-i numi pe dalcavucii ce se poftesc singuri pe la nunţi şi pe la praznice. Altminteri, Tofail acela, mare priceput la mâncăruri, era om de duh, învăţat, mintos şi mehenghi; şi era sprinten la răspunsuri şi la înţepături. Pe deasupra, maică-sa fusese dovedită de terfelegioaică faţă de barbatu-său. Şi chiar Tofail acela a izvodit pravila lingăilor în câteva parimii pe cât de iscusite pe-atâta de folositoare, care se mărginesc la învăţăturile următoare:

Dacă te pofteşti vreodată
La ospăţ, pe la vreo nuntă,
Nu câta încolo-ncoace
Cu privirea căscăundă,
Ci te-ndreaptă cu pas falnic
Către locul cel mai bun,
Fără să te uiţi la nimeni,
Fără-a asculta ce-ţi spun
Musafirii şi mesenii —
Lasă-i liniştiţi să crează
Că eşti oaspete de seamă,
Poate chiar cel mai de vază.
Iar dacă portarul casei
Se aşează împotrivă-ţi,
Trage-i o mustrare aspră,
Şfichiueşte-l ca un crivăţ,
Ia-l de sus, ticăloşeşte-l,
Ocărâşte-l, ameninţă,
Să nu-şi mai îngăduiască
Niciun fel de necuviinţă.
Iar când ai ajuns la masă,

Nu mai sta la socoteală:
Pune mâna şi mănâncă,
Umple-ţi iar stacana goală,
Şi repede-te-n friptură
Ca frigarea cea grozavă,
Dă-ţi îndemn şi te trudeşte
Şi cu puii fripţi la tavă
Şi cu carnea, chiar uscată —
Să nu te sfieşti defel:
Sfâşie-o, înfinge-ntr-însa
Degetele-ţi de oţel!

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a nouă sute optzeci şi doua noapte

Urmă:

Şi-acestea erau tot ighemoniconul desăvârşitului lingău aşa cum îl pravilnicise Tofail în oraşul Kufa. Şi, într-adevăr, Tofail a fost părintele mâncăilor şi cununa dalcavucilor. De altminteri, iacătă o pildă, dintr-o sumedenie de alte pilde despre felul lui de a se descurca.

Un navap de-al oraşului poftise câţiva prieteni şi se ospăta cu ei dintr-o tabla cu peşte gătit minunat. Şi iacătă că la uşă se auzi glasul prea bine cunoscut al lui Tofail, care vorbea cu portarul rob. Iar unul dintre meseni strigă:

— Ferească-ne Allah de Mâncău! Toţi ştiţi măsura pântecelui nemaipomenit al lui Tofail. Aşa că hai degrabă să scăpăm de dinţii lui peştii aceştia frumoşi şi să-i punem la adăpost în vreun cotlon de odaie, nemailăsând pe masă decât juveţii. Şi, după ce Tofail are să înfulece caracuda, cum nu va mai avea nimic de ros, are să plece, iar noi ne vom ospăta cu peştii cei mari.

Şi, la repezeală, puseră la păstru peştii cei mari. Şi iacătă că Tofail intră, zâmbăreţ şi plin de voioşie, aruncându-şi salamalekul spre toată lumea. Şi, după

bismillah, întinse mâna înspre tabla. Ci ia uite că pe tabla nu se aflau decât nişte amărâţi de juveţi. Şi oaspeţii, înveseliţi de renghiul lor, îl zeflemisiră:

— Ei, jupâne Tofail, ce spui de peştii ăştia? Nu prea s-ar zice că-ţi pare tablaua chiar pe gustul tău.

El răspunse:

— Păi eu cam de multişoară vreme nu prea mă am bine cu neamul peştilor, şi am pică urâtă pe ei. Că bietul taică-meu, care a murit înecat în mare, a fost mâncat de dumnealor.

Iar mesenii îi spuseră:

— Prea bine, iacătă aşadar un prilej strălucit pentru tine de-a lua talionul tatălui tău, mâncând şi tu la rându-ţi plevuşca aceasta.

Iar Tofail răspunse:

— Dreptu-i! Da ia staţi!

Şi luă un peştişor şi-l duse la ureche. Iar ochiul lui de musafirgiu şi ochise tablaua surghiunită în cotlonul ei, şi pe care se aflau peştii cei mari. Şi-aşa că, după ce păru a asculta cu luare-aminte ce-i spunea juvetele fript, strigă deodată:

— Hei na! hei na! Ştiţi ce mi-a spus prăpăditul acesta de juvete?

Iar mesenii răspunseră:

— Nu, pe Allah! De unde să ştim?

Iar Tofail zise:

— Păi aflaţi atunci că mi-a spus aşa: „Eu n-am fost de faţă la moartea părintelui tău – aibă-l Allah întru mila sa! – şi n-am avut cum să-l mănânc, întrucât sunt mult prea copil ca să fi trăit pe vremea aceea.” Apoi mi-a strecurat în ureche cuvintele acestea: „Mai bine ia-i pe peştii cei mari şi frumoşi care stau pitulaţi în cotlon, şi răzbună-te pe ei. Că ei s-au bulucit odinioară asupra răposatului tătâne-tău şi l-au mâncat.”

Când auziră spusele lui Tofail, oaspeţii şi stăpânul casei pricepură că vicleşugul lor fusese adulmecat de nasul lingăului. Drept care nu mai pregetară a-l pofti pe Tofail la

peştele cel frumos, şi îi spuseră, tăvălindu-se de râs:

— Mănâncă-l atunci, şi da-ţi-ar o încuietoare de maţe straşnică!

Pe urmă tânărul le spuse ascultătorilor săi:

— Ascultaţi acuma istoria jalnică a preafrumoasei roabe a ursitei.

Şi spuse:

Roaba ursitei

Povestesc cronicarii şi letopiseţii că cel de al treilea calif din neamul lui Abass, emirul drept-credincioşilor El-Mahdi, lăsase scaunul domniei, la moartea lui, fiului său Al-Hadi, pe care nu-l avea drag, ba faţă de care chiar nutrea o mare vrăjmăşie. Da lăsase cu vorbă de moarte ca, după stingerea lui Al-Hadi, urmaş la domnie să fie numaidecât mezinul, Harun Al-Raşid, fiul cel drag, şi nu feciorul mai mare al lui Al-Hadi. Ci Al-Hadi, atunci când ajunse emir al drept-credincioşilor. Îl veghe cu o străşnicie tot mai aprigă şi tot mai prepuielnică pe fratele său Harun Al-Raşid; şi făcu tot ce putu spre a-i răpi lui Harun clironomia la scaunul de domnie. Ci mama lui Harun, înţeleapta şi credincioasa Khaiizaran, nu osteni a deznoda toate vicleşugurile îndreptate împotriva fiului ei. Încât până la urmă Al-Hadi ajunse s-o vrăjmăşească şi pe ea tot atâta cât şi pe fratele lui; şi îi osândi pe amândoi la acelaşi prăpăd. Şi nu aştepta decât vreun prilej spre a-l da pieirii.

Or, Al-Hadi şedea într-o zi în grădinile sale, sub o boltă bogată sprijinită pe şapte pilaştri, şi care avea patru intrări, fiecare intrare dând înspre unul dintre cele patru părţi ale zărilor. Iar la picioarele sale şedea roaba lui mult dragă, Ghader, pe care nu o avea în stăpânire decât de patruzeci de zile. Şi tot acolo se mai afla şi izvoditorul de

cântece Isac ben Ibrahim, din Mossul. Iar cadâna, la ceasul acela, cânta, însoţită la lăută de către chiar Isac. Iar califul se legăna de plăcere şi îşi freca picioarele, până peste poate de răpit şi de înduioşat. Iar afară se lăsa noaptea; şi luna se ridica printre copaci; iar izvorul curgea şopotind prin umbra vărgată, pe când adierea îi răspundea dulce. Şi deodată califul, schimbându-se la chip, se mohorî şi îşi încruntă sprâncenele. Şi toată voioşia i se topi; şi gândurile din mintea lui se făcură negre precum câlţii de pe fundul călimării. Şi, după o tăcere lungă, rosti cu un glas înfundat:

— Fiecare cu ce i s-a menit. Şi nimenea nu durează, în veci, fără numai Cel Veşnic Trăitor.

Şi se afundă iar într-o tăcere de rea-vestire, pe care o curmă dintr-odată, strigând:

— Să fie chemat degrabă Massrur spătarul!

Şi era vorba chiar de acel Massrur, împlinitorul osândelor şi al mâniilor califilor, care fusese străjerul copilăriei lui Al-Raşid şi care îl purtase în braţele sale şi pe umerii săi. Şi sosi grabnic dinaintea lui Al-Hadi, care îi spuse:

— Du-te pe dată la fratele meu Al-Raşid şi adu-mi capul lui!

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi sfioasă, tăcu.

Ci într-a nouă sute optzeci şi treia noapte

Urmă:

Auzind vorbele acestea, care erau osânda la moarte a celui pe care îl crescuse, Massrur rămase năuc, buimac şi ca lovit de trăsnet. Şi murmură:

— Ai lui Allah suntem şi la el ne întoarcem.

Şi, într-un sfârşit, ieşi, ca un om beat. Şi se duse, tulburat până peste poate, la sultana Khaiizaran, mama lui Al-Hadi şi a lui Harun Al-Raşid. Iar ea îl văzu cât de

pierdut şi cât de răvăşit era, şi îl întrebă:

— Ce este, o, Massrur? Au ce s-a întâmplat de vii aici la ceasul acesta atâta de târziu de noapte? Spune-mi ce ai.

Şi Massrur răspunse:

— O, stăpâna mea, nu se află izbăvire şi putere decât numai întru Allah cel Atotputernic! Iată că stăpânul nostru, califul Al-Hadi, fiul tău, mi-a dat poruncă: „Du-te pe dată la fratele meu. Al-Raşid şi adu-mi capul lui!”

Iar Khaiizaran, la vorbele acestea ale spătarului, fu cuprinsă de o frică mare; şi spaima se aşternu peste sufletul ei; iar tulburarea îi strângea inima de să i-o sfarme. Şi îşi lăsă capu-n jos şi chibzui o clipă. Pe urmă îi spuse lui Massrur:

— Du-te degrabă la fiul meu Al-Raşid şi adu-l aici cu tine.

Iar Massrur răspunse cu ascultare şi cu supunere, şi plecă. Şi intră în iatacurile lui Harun. Iar Harun, la ceasul acela, se şi afla dezbrăcat, în pat, cu picioarele sub pătură. Şi Massrur îi spuse grăbit:

— Scoală-te, pentru numele lui Allah, o, stăpâne al meu, şi vino cu mine numaidecât la stăpâna mea, mama ta, care te cheamă.

Iar Al-Raşid se sculă şi, îmbrăcându-se în grabă, se duse cu Massrur în iatacul sultanei, Sett Khaiizaran.

Or, de cum îşi zări copilul cel drag, sultana se ridică şi se repezi la el şi îl îmbrăţişă, fără a-i spune o vorbă, şi îl împinse într-o odăiţă tainică, închise uşa după el, iar el nici măcar nu se gândi să se împotrivească ori să ceară cât de cât vreo lămurire. Şi, după aceea, Sett Khaiizaran trimise să fie chemaţi de pe la casele lor, unde dormeau, toţi emirii şi toţi veliţii de la palatul califal. Şi când toţi se strânseră la ea, Sett Khaiizaran le grăi, de după perdeaua de zarpà a haremului, aceste vorbe sadea:

— Vă întreb, în numele lui Allah cel atotputernic şi Preaînalt, şi în numele Proorocului său binecuvântat, dacă aţi auzit vreodată spunându-se că fiul meu Al-Raşid ar fi avut vreo înţelegere, ori vreun chelemet, ori vreo

cârdăşie cu duşmanii puterii califului ori cu ereticii Zanadik, sau că ar fi făcut vreodată cât de cât vreo încercare de nesupunere ori de răzvrătire împotriva domnului său Al-Hadi, fiul meu şi stăpânul vostru?

Şi toţi răspunseră într-un glas:

— Nu, niciodată.

Iar Khaiizaran urmă numaidecât:

— Ei, aflaţi că acuma, la ceasul acesta, fiul meu Al-Hadi trimite să se ia capul fratelui său Al-Raşid. Puteţi voi să mă luminaţi, pentru care pricină?

Iar cei de faţă rămaseră atâta de înfricoşaţi şi de înspăimântaţi încât niciunul dintre ei nu cuteză să mai îngaime o vorbă. Ci vizirul Rabia se ridică şi îi spuse spătarului Massrur:

— Du-te pe clipă pe dată să te înfăţişezi dinaintea califului. Şi, când are să te vadă, te va întreba: „Ai sfârşit?”; iar tu să-i răspunzi: „Stăpâna noastră Khaiizaran, mama ta, soţia răposatului tău părinte Al-Mahdi, mama fratelui tău, m-a zărit când m-am repezit asupra lui Al-Raşid; şi m-a oprit şi m-a alungat. Şi iată-mă dinaintea ta, fără a fi putut să-ţi îndeplinesc porunca.

Iar Massrur ieşi şi se duse pe dată la calif.

Şi, de cum îl zări, Al-Hadi îi zise:

— Ei, unde este ceea ce ţi-am cerut?

Iar Massrur răspunse:

— O, stăpâne al meu, sultana Khaiizaran, stăpâna mea, m-a văzut când m-am repezit asupra fratelui tău Al-Raşid; şi m-a oprit, şi m-a alungat, şi nu m-a lăsat să-mi îndeplinesc sarcina.

Iar califul, supărat până peste poate, se ridică şi spuse către Isac şi către cântăreaţa Ghader:

— Staţi aci, pe locul unde vă aflaţi, până mă întorc.

Şi ajunse la mama sa Khaiizaran, şi îi văzu pe toţi dregătorii şi pe toţi emirii adunaţi la ea. Iar sultana, zărindu-l se sculă în picioare; iar toţi cei care se aflau la ea se sculară de asemenea. Iar califul, întorcându-se înspre mama sa, îi spuse cu un glas sugrumat de mânie:

— Pentru ce, atunci când vreau şi când poruncesc un lucru, te împotriveşti vrerii mele?

Iar Kbaiizaran strigă:

— Ferească-mă Allah, o, emire al drept-credincioşilor, de-a mă împotrivi la vreo vrere de-a ta! Ci nu jinduiesc decât să-mi arăţi pentru care pricină ceri moartea fiului meu Al-Raşid. E fratele tău şi e sânge de-al tău, este ca şi tine suflet, şi viaţă răsărite din tatăl tău.

Iar Al-Hadi răspunse:

— Întrucât vrei să ştii, află dar că vreau să mă scutur de Al-Raşid din pricina unui vis pe care l-am avut asnoapte şi care m-a junghiat cu spaimă. În visul acela, într-adevăr, l-am văzut pe Al-Raşid şezând pe scaunul domnesc, în locul meu. Iar roaba mea scumpă, Ghader, se afla lângă el: iar el bea şi se veselea cu ea. Iar eu, întrucât ţin la puterea, la domnia şi la cadâna mea, nu vreau să mai văd în preajmă-mi, trăind mereu lângă mine ca o pacoste, un potrivnic primejdios, fie el şi fratele meu.

Iar Khaiizarân îi răspunse:

— O, emire al drept-credincioşilor, acelea nu sunt decât nişte năluciri şi nişte amăgiri de-ale somnului; nişte vedenii urâte pricinuite de mâncărurile grele. O, fiul meu, un vis arareori se adevereşte.

Şi îi vorbi tot aşa mai departe, sprijinită de privirile celor de faţă. Şi vorbi atâta de frumos încât izbuti să-l liniştească pe Al-Hadi şi să-i alunge temerile. Şi-atunci îl scoase la iveală pe Al-Raşid şi îl puse să mărturisească cu jurământ că niciodată n-a avut nici cât de cât vreun gând de răzvrătire ori vreo dârzie şi că niciodată nu va săvârşi nimic împotriva puterii califului.

Şi, după lămuririle acestea, mânia lui Al-Hadi se stinse. Şi se întoarse la bolta unde o lăsase pe cadâna sa cu Isac. Şi îl pofti pe cântăreţ să plece, şi rămase singur cu preafrumoasa Ghader, să se veselească, să se bucure şi să se lase cuprins de desfătările nopţii şi ale dragostei. Şi iacătă că dintr-odată simţi o durere ascuţită în tălpile picioarelor. Şi îşi duse repede mâna la locul care îl durea,

unde simţea o mâncărime, şi se scărpina. Şi, în câteva clipite, se ivi acolo o umflătură, care crescu până ce ajunse mare cât o alună. Şi gâlca aceea se înrăia, însoţită de nişte mâncărimi de neîndurat. Şi iar se scărpina; iar umflătura crescu până ajunse mare cât o nucă, şi, până la urmă, plesni. Şi pe dată Al-Hadi se prăbuşi pe spate, mort. Or, pricina faptului era că sultana Khaiizaran, în cele câteva clipe cât califul şezuse la ea, după împăcare, îi dedese să bea un sorbet de tamarişcă, în care se afla judeţul ursitei.

Or, cel dintâi care află de moartea lui Al-Hadi fu chiar Massrur. Şi numaidecât dete fuga la sultana Khaiizaran şi îi spuse:

— O, maică a califului, alungească-ţi Allah zilele! stăpânul meu Al-Hadi s-a prăpădit.

Khaiizaran îi spuse:

— Bine. Ci, o, Massrur, ţine în taină ştirea aceasta şi să nu cumva să dai în vileag întâmplarea cea neadăstată. Şi-acuma du-te cât mai iute la fiul meu Al-Raşid, şi adu-l la mine.

Şi Massrur se duse la Al-Raşid şi îl găsi adormit. Şi îl trezi, spunându-i:

— O, stăpâne al meu, stăpâna mea te cheamă pe dată.

Şi Harun, burzuluit, strigă:

— Pe Allah! fratele meu Al-Hadi iar i-a spus ceva împotriva mea şi iar i-a dezvăluit vreo hainie urzită de mine şi de care eu habar nu am.

Ci Massrur îi curmă vorba, spunându-i:

— O, Harun, scoală-te repede şi vino cu mine. Linişteşte-ţi inima şi înseninează-ţi ochii, întrucât totul merge pe calea cea bună, iar tu nu vei întâmpina decât izbândă şi bucurie.

Cu asta, Harun se sculă în picioare şi se îmbrăcă. Şi pe dată Massrur se temeni dinainte-i şi, sărutând pământul dintre mâinile lui, strigă:

— Salamalekul fie asupra-ţi, o, emire al drept-credincioşilor, imamule al slujitorilor credinţei, calif al lui

Allah pe pământ, scut al legii celei sfinte, şi al celor ce porunceşte ea.

Iar Harun, plin de uimire şi de nedumerire, îl întrebă:

— Ce vor să zică vorbele acestea, o, Massrur? Adineauri îmi spuneai Harun şi-atât, iar acuma îmi dai numele de emir al drept-credincioşilor. Ce să cred despre cuvintele acestea întoarse şi despre schimbarea aceasta de vorbă atâta de neaşteptată?

Iar Massrur răspunse:

— O, stăpâne al meu, orice viaţă îşi are scrisa ei, şi orice fiinţă vremea sa! Allah să-ţi dealungească zilele, fratele tău şi-a dat sufletul.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a nouă sute optzeci şi patra noapte

Urmă:

Şi Al-Raşid spuse:

— Aibă-l Allah întru mila sa.

Şi zori să plece, nemaiavând nici teamă, nici griji, şi intră la mama sa, care strigă când îl văzu:

— Bucurie şi fericire! Fericire şi bucurie, o, emire al drept-credincioşilor!

Şi se ridică în picioare, şi îi puse caftanul de calif, şi îi înmână schiptrul, pecetea domnească şi semnele puterii. Şi, tot atunci, intră căpetenia hadâmbilor din harem, care îi spuse lui Al-Raşid:

— O, stăpâne al nostru, primeşte o veste bună, ţi s-a născut un fecior de la roaba ta Marahil.

Şi Harun îşi lăsă atunci slobodă bucuria cea sporită, şi îi dete fiului său numele de Abdallah, cu adausul de Al-Mamun.

Iar moartea lui Al-Hadi şi suirea lui Al-Raşid în scaunul de domnie al califilor fură aflate, până-n ziuă, de tot norodul din Bagdad. Şi Harun, în mijlocul sultanatului

domnesc, primi jurămintele de supunere ale emirilor, ale dregătorilor şi ale norodului adunat. Şi, chiar în ziua aceea, îi caftăni viziri pe El-Fadl şi pe Giafar, amândoi fiii lui Yahia barmakidul. Şi toate vilaietele şi toate daturile împărăţiei, şi toate neamurile islamice, arăbeşti şi nearăbeşti, turci şi deilamiţi, îl recunoscură pe califul cel nou şi îi jurară supunere. Iar el îşi începu domnia în îmbelşugare şi măreţie, şi se urcă, strălucitor, în slava lui cea proaspătă şi în puterea sa.

Cât despre cadâna Ghader, în braţele căreia îşi dedese sufletul Al-Hadi, iacătă. Al-Raşid, care îi ştia frumuseţea, vroi s-o vadă, chiar în seara urcării lui pe tron, şi îşi aţinti asupră-i cele dintâi priviri. Şi îi zise:

— Doresc, o, Ghader, ca eu şi cu tine să mergem, împreună în grădina şi în saraiul în care fratelui meu Al-Hadi – aibă-l Allah întru mila sa! – îi plăcea să petreacă şi să se lăfăiască.

Iar Ghader, îmbrăcată în haine de jale, îşi lăsă capu-n jos şi răspunse:

— Sunt roabă supusă a emirului drept-credincioşilor.

Şi pieri o clipită în iatacul ei, spre a-şi lepăda hainele de jale şi a le schimba cu podoabele de cuviinţă. Pe urmă veni sub boltă, unde Harun o pofti să stea jos lângă el. Iar el şezu acolo, cu ochii aţintiţi la copila aceea strălucită, nemaisăturându-se să se minuneze de gingăşia ei. Şi, de bucurie, pieptul lui răsufla larg, iar inima-i înmugurea. Pe urmă, cum se aduceau vinurile care îi plăceau lui Harun, Ghader nu vroi să bea din pocalul pe care i-l întindea califul.

Iar el o întrebă uimit:

— Pentru ce nu vrei?

Ea răspunse:

— Vinul fără cântece îşi pierde jumătate din harurile lui. Aşa încât tare mi-ar plăcea să-l văd lângă noi, ţinându-ne tovărăşie cântătoare, pe minunatul Isac, fiul lui Ibrahim.

Şi Al-Raşid răspunse:

— Nu stă nimica împotrivă.

Şi îl trimise numaidecât pe Massrur să-l aducă pe cântăreţ, care nu zăbovi să vină. Şi sărută pământul dintre mâinile califului şi i se ploconi cu urările cuvenite. Şi, la un semn al lui Al-Raşid, şezu jos dinaintea cadânei. Şi-atunci pocalul trecu din mână în mână: şi băură vinuri multe; şi o ţinură în felul acesta până noaptea târziu. Şi, dintr-odată, după ce vinul le aburi minţile, Isac strigă:

— O, slavă Celui veşnic, carele schimbă lucrurile cum îi place, şi carele a orânduit clironomia şi spaimele!

Iar Al-Raşid îl întrebă:

— La ce te gândeşti, o, fiu al lui Ibrahim, de te minunezi în felul acesta?

Şi Isac răspunse:

— Vai, o, stăpâne al meu, ieri, pe la ceasul de-acum, fratele tău se apleca de la fereastra acestei bolte şi privea, sub luna ce semăna cu o mireasă, apele murmurânde cum treceau suspinând cu glasuri dulci şi line de cântăreţe în noapte. Şi, la priveliştea întruchipatei fericiri, l-a cuprins spaima de ursita lui. Şi-a vrut să-ţi toarne licoarea umilirii.

Iar Al-Raşid spuse:

— O, fiu al lui Ibrahim, viaţa făpturilor este scrisă în cartea ursitei. Ar fi putut, aşadar, să-mi răpească fratele meu viaţa, dacă sorocul ei nu fusese hărăzit?

Şi se înturnă înspre frumoasa Ghader şi îi spuse:

— Da tu, o, copilo, ce zici?

Iar Ghader îşi luă lăuta, o struni şi, cu un glas tulburat adânc, cântă stihurile acestea:

Ah, viaţa omului pe lume
Cu două feţe-i zugrăvită:
E una limpede-vioară,
Cealaltă-i tulbure-coclită.
La fel şi timpul, două feluri
De zile are: zile bune,
De tihnă – şi *amare zile,*
De neguri şi furtuni nebune.

Tu nici în timp nu te încrede,
Nu te încrede nici în viaţă,
Căci după zilele senine
Vin zilele cu nori şi ceaţă.

Şi, sfârşind stihurile, cadâna lui Al-Hadi leşină deodată şi se prăbuşi, cu capu-n jos, fără de simţire şi fără de tresărire. Şi o ridicară de jos şi o scuturară. Ci ea nu mai era, se adăpostise la sânul Celui Preaînalt. Iar Isac zise:

— O, doamne al meu, îl iubea pe răposatul. Şi tot ce-şi doreşte dragostea este de a dura până în ceasul când groparul a ispăvit mormântul. Reverse-şi Allah milele sale asupra lui Al-Hadi, asupra cadânei lui şi asupra tuturor musulmanilor.

Şi o lacrimă căzu din ochii lui Ai-Raşid. Şi porunci să se spele trupul celei moarte, şi să fie aşezat în chiar mormântul lui Al-Hadi. Şi spuse:

— Da! Reverse-şi Allah milele sale asupra lui Al-Hadi, asupra cadânei sale şi asupra tuturor musulmanilor!

Şi, după ce istorisi astfel povestea copilei celei nefericite, tânărul cel bogat le spuse ascultătorilor săi tulburaţi:

— Ascultaţi acuma, ca pe o altă pildă a jocului cel nemilos al triştei, povestea gherdanului păgubos.

Şi spuse:

Gherdanul belaliu

Într-o zi, califul Harun Al-Raşid, auzind cum erau lăudate harurile izvoditorului de cântece Haşem ben Soleiman, trimise după el. Iar când cântăreţul fu adus, Harun îl pofti să şadă jos dinaintea sa şi îl rugă să-i cânte câteva cântece de-ale lui.

Iar Haşem cântă o madea de trei sihuri, cu atâta

măiestrie şi cu un glas atâta de frumos încât califul, cucerit şi încântat până peste fire, strigă:

— Eşti minunat, o, fiu al lui Soleiman! Binecuvânteze Allah sufletul părintelui tău!

Şi, plin de filotimie, îşi scoase de la gât un gherdan strălucit, împodobit cu smaralde mari cât nişte pere tămâioase atârnând ca nişte ciucuri, şi îl petrecu la gâtul cântăreţului.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasa, tăcu.

Ci într-a nouă sute optzeci şi cincea noapte

Urmă:

Iar Haşem, la vederea acelui giuvaier, departe de a se arăta mulţumit şi bucuros, rămase cu ochii plini de lacrimi. Şi tristeţea se aşternu pe inima lui, şi îi îngălbeni chipul. Iar Harun, care nici cu gândul nu gândise la o atare urmare, se arătă tare uimit, şi crezu că giuvaierul nu i-ar fi pe plac cântăreţului. Şi întrebă:

— Pentru ce lacrimile acestea şi tristeţea aceasta, o, Haşem? Şi pentru ce, dacă gherdanul nu te mulţumeşte, păstrezi o tăcere stânjenitoare şi pentru mine şi pentru tine?

Iar muzicianul răspunse:

— Allah sporească-şi hatârurile asupra capului celui mai darnic dintre regi! Dar pricina care-mi sloboade lacrimile şi îmi năpădeşte cu jale inima nu este ceea ce crezi tu, o, stăpâne al meu! Şi, dacă binevoieşti a-mi îngădui, am să-ţi istorisesc povestea acestui gherdan, şi pricina pentru care vederea lui m-a cufundat în starea în care mă vezi.

Iar Harun răspunse:

— De bună seamă, îţi îngăduiesc. Întrucât povestea unui gherdan pe care îl am ca moştenire de la părinţii mei, trebuie să fie uluitoare până peste poate. Şi sunt tare nerăbdător să aflu ceea ce ştii în privinţa lui, şi ceea

ce eu nu ştiu.

Atunci cântăreţul, după ce îşi adună amintirile, spuse:

— Află, o, emire al drept-credincioşilor, că întâmplarea legată de gherdanul acesta s-a petrecut pe vremea tinereţii mele dintâi. Pe-atunci trăiam în ţara Şamului, care este ţara de baştină a capului meu, locul unde m-am născut. Şi-aşa, într-o seară, mă preumblam în amurg pe malul unui lac, şi eram îmbrăcat cu haine de arab din pustia Şamului, şi cu faţa acoperită până la ochi cu feregeaua. Şi iacătă că mă întâlnii cu un om îrgbrăcat împărăteşte, şi însoţit, altminteri de cumu-i datina, de două copilandre minunate, îmbrăcate falnic, şi care, judecând după lăutele ce le aveau la ele, erau cântăreţe, fără de nicio îndoială. Iar bărbatul era califul El-Walid, cel de al doilea, cu numele acesta, şi care lăsase Damascul, cetatea sa de scaun, spre a veni să vâneze gazela olaturilor noastre, prin părţile lacului Tabariah. Şi, la rându-i, califul, văzându-mă, se întoarse înspre însoţitoarele sale şi te spuse, crezând că nu va fi auzit decât de ele două: „Iacătă un arab care vine din pustie, încă proaspăt în jegul şi în sălbăticia lui. Pe Allah! am să-l chem să ne ţină tovărăşie şi să ne veselim oleacă pe seama lui.” Şi îmi făcu semn cu mâna. Şi, după ce mă apropiai, mă pofti să şed jos lângă el, pe iarbă, dinaintea celor două cântăreţe. Şi iacătă că, la dorinţa califului, care era departe de a mă cunoaşte şi care nu mă mai văzuse niciodată, una dintre fete îşi luă lăuta şi, cu un glas tulburat, cântă o madea izvodită de mine. Ci, cu toată îndemânarea ei, săvârşi câteva greşeli uşoare, ba chiar şi ciunti cântecul în vreo două locuri. Iar eu, în ciuda purtării supuse ce mi-o hotărâsem tocmai ca să nu trag asupră-mi zeflemelile gata stârnite ale califului, nu mă putui opri să nu strig, spunându-i cântăreţei: „Ai greşit, o, stăpâna mea, ai greşit!” Iar fata, auzind strigarea mea, începu să râdă cu un râs batjocoritor, şi spuse, întorcându-se înspre calif: „Ai auzit, o, emire al drept-credincioşilor, ce ne spune acest arab beduin, mânător de caravane! Nu-i e

teamă a ne învinui de greşeală, obraznicul!” Iar Al-Walid se uită la mine cu un chip şi mucalit şi mustrător totodată, şi îmi spuse: „Oare la şatra ta, o, beduinule, vei fi învăţat cântarea şi jocul cel gingaş al lăutelor?” Iar eu mă temenii cuviincios şi răspunsei: „Nu, pe viaţa ta, o, emire al drept-credincioşilor! Ci, dacă nu ai nimic împotrivă, am să-i dovedesc acestei minunate cântăreţe că, în pofida întregului ei meşteşug, a săvârşit câteva greşeli la cântec.” Şi Al-Walid îngăduindu-mi, ca să vadă, îi spusei fetei: „Struneşte cu o pătrime struna a doua, şi slăbeşte-o tot cu atâta pe cea de a patra. Şi începe pe glasna de jos a cântecului. Şi atunci ai să vezi că duioşia şi culoarea cântecului tău au să se schimbe, şi că acele câteva locuri pe care le-ai ciuntit au să se cheme uşor, ca de la sine.” Iar tânăra cântăreaţă îşi struni lăuta în felul cum îi arătasem, şi îşi începu iarăşi cântarea. Şi fu atâta de frumos şi atâta de desăvârşit, încât ea însăşi rămase adânc tulburată şi totodată uimită. Şi, ridicându-se deodată, se aruncă la picioarele mele strigând: „Tu eşti Haşem ben Soleiman, jur pe Domnul kaabei!” Şi cum nici eu nu eram mai puţin tulburat decât fata, şi nu răspundeam, nimic, califul mă întrebă: „Eşti într-adevăr cel care spune ea?” Şi atunci răspunsei, dezvelindu-mi obrazul: „Da, o, emire al drept-credincioşilor, sunt robul tău, Haşem tabarianul!” Iar califul fu mulţumit până peste poate să mă cunoască, şi îmi spuse: „Preamărit fie Allah carele te-a scos în calea mea, o, fiu al lui Soleiman. Copila aceasta te laudă mai mult decât pe toţi cântăreţii din vremurile noastre, şi nu-mi cântă vreodată altceva decât cântecele şi izvodirile tale!” Şi adăugă: „Vreau ca de acuma înainte să-mi fii prieten şi oaspete!” Iar eu îi mulţumii şi îi sărutai mâna. Pe urmă, copila care cântase, se întoarse înspre calif şi îi zise: „O, emire al drept-credincioşilor, ca urmare a acestei clipe fericite, am a-ţi face o rugăminte!” Şi califul spuse: „Poţi s-o faci!” Ea zise: „Mă rog ţie să-mi îngăduieşti a-i dărui ca peşcheş din parte-mi învăţătorului meu un zălog al îndatorinţei mele”.

El răspunse: „De bună seamă! aşa se şi cuvine”. Atunci cântăreaţa cea dulce îşi desfăcu gherdanul falnic pe care îl purta, şi pe care i-l dăruise califul, şi mi-l puse la gât, spunându-mi: „Primeşte-l ca peşcheş al îndatorinţei mele, şi iartă-mă pentru puţinătatea darului!” Şi era chiar gherdanul pe care îl primesc astăzi iarăşi ca dar de la mărinimia ta, o, emire al drept-credincioşilor!

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a nouă sute optzeci şi şasea noapte

Urmă:

Or, acum, iacătă cum a plecat gherdanul acela din mâna mea, spre a mi se întoarce astăzi, şi pentru ce m-a făcut să plâng vederea lui. Iacătă. După ce am petrecut o bucată de vreme cântând, pe când adierea proaspătă plutea pe deasupra lacului, El-Walid s-a ridicat şi ne-a spus: „Să facem o preumblare cu luntrea pe lac”. Şi numaidecât nişte slugi ce şedeau mai deoparte au dat fuga şi au adus o luntre. Iar califul s-a suit în luntre cel dintâi, pe urmă eu. Şi, când a venit rândul copilei care îmi dăruise gherdanul, fata a întins piciorul ca să treacă în luntre. Ci, cum îşi strânsese izarul în jurul ei spre a nu fi zărită de către luntraşi, s-a împiedecat şi, călcând alături, a căzut în lac; şi, până a apuca noi să-i sărim într-ajutor, s-a şi dus la fundul apei. Şi, cu toate căutările noastre, nu am izbutit s-o mai găsim. Aibă-o Allah întru mila sa! Iar jalea şi mâhnirea lui El-Walid au fost tare adânci, şi lacrimile îi scăldau obrajii. Şi eu, la fel, am vărsat, lacrimi amare, pentru soarta acelei fete fără de noroc. Iar califul, care şezuse multă vreme tăcut după acea nenorocire, mi-a spus: „O, Haşem, o uşoară alinare durerii mele ar fi să am în mâinile mele gherdanul acelei biete fele, ca amintire de ce a fost pentru mine scurta ei viaţă. Ci ferească-mă Allah să-ţi iau îndărăt ceea ce ţi-am dăruit.

Mă rog, dar, să primeşti a-mi vinde gherdanul.” Iar eu, numaidecât, i-am dat gherdanul califului, care la sosirea noastră în cetate a pus să mi se numere trei mii de drahme de argint şi m-a încărcat cu daruri scumpe. Şi-aceasta-i, o, emire al drept-credincioşilor, pricina care m-a făcut să plâng astăzi. Şi Allah Preaînaltul, carele i-a firosit pe califii ommiazi de puterea domnească în folosul neamului lui Bani-Abbas, din care tu eşti slăvită mlădiţă, a îngăduit ca gherdanul să ajungă în mâinile tale ca moştenire de la luminaţii tăi părinţi, şi să se întoarcă iar la mine pe calea aceasta ocolită.

Iar Al-Raşid rămase tare tulburat de povestea lui Haşem ben Soleiman, şi grăi:

— Aibă-i Allah întru mila sa pe cei cărora li se cuvine mila!

Şi, cu vorbele acestea largi, ocoli rostirea numelui acelui calif din neamul potrivnicilor doborâţi.

Pe urmă tânărul spuse:

— Întrucât ne aflăm la uşa născocitorilor de cântece şi la pragul cântăreţilor, vreau să vă istorisesc o păţanie, dintr-o puzderie, din viaţa celui mai vestit izvoditor de cântece din toate vremurile, Isac ben Ibrahim, din Mossul.

Şi spuse:

— Printre feluritele scrieri care au ajuns până la noi de la mâna muzicianului-cântăreţ Isac ben Ibrahim din Mossul, este şi aceasta:

Isac din Mossul şi cântecul cel proaspăt auzit

Mă dusesem într-o zi, după obiceiul meu, la emirul drept-credincioşilor Harun Al-Raşid, l-am găsit stând în tovărăşia vizirului său El-Fadl şi a unui şeic din Hedjaz, care avea un chip tare frumos şi un trup plin de evghenie şi de cumpătare. Şi, după salamalekurile cuvenite şi dintr-

o parte şi din cealaltă, m-am plecat oleacă înspre vizirul El-Fadl şi l-am întrebat la ureche cum îl cheamă pe şeicul acela din Hedjaz care îmi plăcea şi pe care nu îl mai văzusem niciodată.

Şi el mi-a răspuns:

— Este nepotul bătrânului poet izvoditor de cântece şi cântăreţ al Hedjazului, Maabad, de a cărui faimă ai auzit.

Şi, cum mă arătam bucuros a-l cunoaşte pe nepotul acelui bătrân Maabad pe care îl îndrăgisem atâta în tinereţea mea, El Fadl mi-a şoptit:

— O, Isac, şeicul de la Hedjaz, pe care îl vezi aici, dacă te vei arăta prietenos faţă de el are să-ţi spună şi chiar are să-ţi cânte toate cântecele bunicului său. E om binevoitor, şi e dăruit cu un glas foarte frumos.

Eu atunci, vroind să cunosc mai bine cântările bătrînului şi să-mi mai aduc aminte cântecele de demult care îmi vrăjiseră anii cei tineri, mă arătai plin de luare-aminte faţă de fiul Hedjazului; şi, după o tăifăsuială prietenească despre felurite lucruri, îi spusei:

— O, prea-înalte şeicule, poţi tu, mă rog ţie, să-mi aduci aminte câte cântece a ticluit bunicul tău, vestitul Maabad, cununa Hedjazului?

Şi el îmi răspunse:

— Şaizeci, niciunul mai mult, niciunul mai puţin!

Iar eu îl întrebai:

— Ar însemna oare că apăs prea greu pe răbdarea ta dacă te-aş ruga să-mi spui care dintre acele şaizeci de cântece este cântecul pe care îl ai cel mai drag, fie pentru măsura lui, fie din alte pricini?

Iar el îmi răspunse:

— Fără de cârtire, şi din toate privinţele, este cântecul al patruzeci şi treilea, care începe cu stihurile acestea:

O, gât frumos al dragei mele,
Al gingaşei Molaiikah!
Molaiikah a mea cu sânii
Cum alţii nu-s pe lume, ah!

Şi, cum numai citania acestui stih avu darul de a-i stârni dorinţa de a cânta, îmi luă deodată lăuta din mână şi, după ce îi încercă strunele uşurel, cântă maneaua despre care era vorba, cu un glas minunat, şi zugrăvi simţământul din muzica aceea nouă şi atâta de veche cu o măestrie, cu un farmec, cu o gingăşie şi o duioşie de nespus. Şi, ascultându-l, mă cutremuram de plăcere, eram năucit, ieşit din minţi, până peste fire de împătimit. Şi, cum nu aveam nicio îndoială asupra uşurinţei mele de a ţine minte orice cântec pe care îl auzeam, oricât de întortochiat să fi fost el. Nu mă ostenii să încerc şi eu, numaidecât, dinaintea şeicului din Hedjaz, maneaua cea duioasă şi atâta de nouă pentru mine, pe care o ascultasem. Şi mă mărginii să-i mulţumesc numai. Iar el se întoarse la Medina, în ţara sa, pe când eu plecam de la palat, beat de maneaua lui.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a nouă sute optzeci şi şaptea noapte

Urmă:

Şi, ajungând acasă, îmi luai lăuta, care sta agăţată pe perete, o ştersei, îi potrivii strunele şi le meşteşugii până în cele mai mici amănunte. Ci, pe Allah! când vrusei să încep cântecul din Hedjaz care mă tulburase atâta, nu izbutii să ajung a-mi aminti nici măcar o zgherbă, nici a-mi aduce aminte măcar glasna pe care fusese cântat, eu, care de obicei ţineam minte până şi manele de câte o sută de strofe, pe care le ascultasem cu o jumătate de ureche. Ci, de data aceasta, un dop de bumbac gros se pusese între ţinerea mea de minte şi dotarea aceea şi, în ciuda tuturor strădaniilor mele de-a mi-o aminti, nu izbutii să dibuiesc ceea ce îmi sta atâta la inimă.

Şi de-atunci, zi şi noapte, mă căzneam să-mi trezesc în

gânduri stihurile lui Maabad, ci fără de nicio izbândă.

Şi, de ciudă, mă lepădai de lăuta şi de ceasurile mele de muzichie, şi începui să străbat Bagdadul, apoi Mossulul şi Bassra, pe urmă tot Irakul, întrebând de muzica şi de cântecul acela pe la toţi cântăreţii bătrâni şi pe la toate cântăreţele bătrâne; ci nu izbutii să dau de nimeni care să ştie maneaua, ori care să mă îndrepte pe calea pe care s-o pot găsi. Atunci, văzând că toate căutările mele erau zadarnice, mă hotărâi, spre a mă uşura de povara gândurilor, să străbat, prin pustie, drumul Hedjazului, ca să mă duc la Medina să-l caut pe şeicul de la Hedjaz şi să-l rog să-mi mai cânte o dată maneaua bunicului său.

Iar când luai hotărârea aceasta, mă aflam la Bassra, preumblându-mă pe ţărmul apei. Şi iacătă că îmi ieşiră în drum două femei tinerele, îmbrăcate bine, şi părând a fi femei de neam mare. Şi apucară de frâul măgarului meu, şi-l opriră, dându-mi bineţe. Iar eu, tare sastisit şi negândindu-mă decât la maneaua mea de la Hedjaz, le spusei cu un glas acrit:

— Daţi-mi drumul! Daţi-mi drumul!

Şi vrusei să trag de hăţul măgarului. Şi iacătă că una dintre ele, fără a-şi ridica iaşmacul de pe faţă, îmi zâmbi de după el şi îmi spuse:

— Hei, o, Isac, unde îţi este acuma patima pentru maneaua cea frumoasă a lui Maabad de la Hedjaz:

O, gât frumos al dragei mele,
Al gingaşei Molaiikah!

Şi adăugă, până a avea eu păs să mă desmeticesc din uimirea mea:

— O, Isac, te-am văzut, de după cafasul haremului, atunci când, de faţă cu califul şi cu El-Fadl, şeicul de la Hedjaz cânta şi când vraja cântecului de demult te făcea să ţopăi, cum făcea să dănţuiască până şi lucrurile cele neînsufleţite dimprejurul tău. Tare mai erai vrăjit, o, Isac! Bateai măsura cu mâinile, clătinând din cap şi legănându-

te încetişor. Parcă erai beat. Parcă erai zmintit.

Iar eu, auzind vorbele lor, oftai:

— Of, pe pomenirea părintelui meu Ibrahim, acuma sunt mai zmintit ca oricând de cântecul acela bogat şi frumos. Ya Allah! ce n-aş da să-l aud, fie şi greşit, fie şi trunchiat! O zghierbă din cântecul acela, pe zece ani din viaţa mea! Iacătă că, numai pomenindu-mi de el, o, dulceaţa mea, îmi şi aprinzi iarăşi vipiile cumplite ale căinţelor, şi sufli în jăraticul deznădejdii mele!

Şi adăugai:

— Fie-ţi milă, dă-mi drumul, dă-mi drumul să mă duc. Zoresc să-mi gătesc şi să-mi orânduiesc plecarea grabnică la Hedjaz!

Iar fetişcana, la vorbele mele, fără a lăsa frâul măgarului, începu să râdă cu un râs hohotit şi îmi spuse:

— Da ai mai stărui să pleci dacă ţi-aş cânta chiar eu maneaua de la Hedjaz:

O, gât frumos al dragei mele,
Al gingaşei Molaiikah!

Eu răspunsei:

— Pe tatăl şi pe mama ta, o, fiică de oameni de treabă, nu-l mai chinui pe unul pe care îl paşte nebunia!

Şi-atunci, ţinând mai departe de frâul măgarului meu, copilandra îngână deodată maneaua nebuniei mele, cu un glas şi într-un chip de o mie de ori mai frumoase decât ce auzisem mai înainte din gura şeicului. Şi totuşi nu cântase decât cu jumătate de glas! Iar eu, până peste marginile bucuriei şi ale fericirii, simţii o durere mare cum mi se potolea în sufletul chinuit. Şi sării jos de pe măgar, şi mă aruncai la picioarele copilei, şi îi sărutai mâinile şi poala hainei. Şi îi zisei:

— O, stăpână a mea, sunt robul tău, cumpărat pe mărinimia ta. Vrei să primeşti a-mi fi oaspete? Şi să-mi cânţi maneaua lui Molaiikah, şi să ţi-o cânt şi eu toată ziua şi toată noaptea? Of, toată ziua şi toată noaptea!

Ci ea îmi răspunse:

— O, Isac, îţi ştiu firea nu prea binevoitoare, precum şi zgârcenia în ceea ce priveşte cântecele tale. Da, cunoaştem că niciuna dintre ucenicele tale n-a căpătat şi n-a învăţat de la tine şi prin tine niciun cântec. Cele pe câte le ştiu, le-ai lăsat să ajungă la ele şi să le înveţe prin mijlocirea unor străini ca Alawiah, Wahdj El-Karah şi Mukharik. Da de la tine de-a dreptul, o, prea zgârcitule Isac, nimeni n-a învăţat niciodată nimic.

Pe urmă adăugă:

— Aşa că, întrucât ştiu că nu eşti îndeajuns de binevoitor cât să ne cinsteşti după cuviinţă, degeaba am merge la tine. Şi, dacă e numai să înveţi cântecul preaiubitei Molaiikah, pentru ce să ne ducem atâta de departe? Am să ţi-l cânt cu drag aici, până ce ai să-l înveţi.

Iar eu strigai:

— În schimb, o, fiică a cerului, am să-mi vărs şi sângele pentru tine! Da cine eşti?

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasa, tăcu.

Ci într-a nouă sute optzeci şi opta noapte

Urmă:

Şi ea îmi răspunse:

— O, biată cântăreaţă dintre cântăreţele care înţeleg ce-i spune pasărei frunzişul, şi frunzişului adierea vântului.

Şi-atâta mă rugai de ea încât, până la urmă, primi să vină la mine, cu soră-sa. Şi ne petrecurăm toată ziua şi toată noaptea în vraja cântecului şi a muzicii. Şi găsii în ea, fără de tăgadă, cântăreaţa cea mai minunată pe care am ascultat-o vreodată. Şi dragostea îmi pătrunse în inimă. Şi, până la urmă, fata mi se dărui întru totul. Şi îmi împodobi viaţa de-a lungul anilor pe care mi i-a hărăzit

Atoatedătătorul!

Pe urmă tânărul cel bogat spuse:

— Iacătă acum o snoavă despre dănţuitoarele califilor.

Şi spuse:

Cele două dănţuitoare

Trăia la Damasc, sub domnia califului Abd El-Malek ben Merwan, un poet şi muzician, pe nume Ibn Abu-Atik, care îşi risipea în cheltuieli nebuneşti tot ce îi agonisea harul său şi dărnicia emirilor şi a oamenilor bogaţi de la Damasc. Încât, în ciuda banilor destui pe care îi câştiga, se afla necurmat la ananghie, şi de-abia izbutea să facă faţă cheltuielilor casei sale grele. Întrucât aurul în mâinile unui poet şi răbdarea în sufletul unui îndrăgostit sunt ca apa într-un ciur.

Or, poetul avea ca prieten pe unul dintre oamenii califului, anume Abdallah, cămăraşul. Şi Abdallah, care, de nenumărate ori, îi înduioşase în folosul poetului pe mari-marii oraşului, se hotărî să tragă asupra lui chiar hatârurile califului. Aşa că, într-o zi, când emirul drep-credincioşilor era în toane prielnice, Abdallah aduse vorba despre el şi îi zugrăvi sărăcia şi lipsurile celui pe care Damascul şi toată ţara Şamului îl socotea poetul-muzician cel mai lăudat de pe vremurile sale. Iar Abd El-Malek răspunse:

— Poţi să-l aduci la mine.

Şi Abdallah dete fuga să-i ducă vestea cea bună prietenului său, povestindu-i ce vorbise cu emirul drept-credincioşilor. Iar poetul îi mulţumi prietenului său şi se duse să se înfăţişeze la sarai.

Şi, după ce fu poftit să intre, îl găsi pe calif stând jos între două dănţuitoare vrăjite, ce şedeau în picioare, legănându-se încetişor pe mijlocelul lor mlădiu, ca două

ramuri de ban, vânturând fiecare, cu o gingăşie răpitoare, un vânturar din frunze de palmier, cu care îl reveneau pe stăpânul lor. Iar pe vânturarul uneia dintre dănţuitoare erau zugrăvite în slove de aur şi de azur stihurile următoare:

Mi-e adierea dulce şi uşoară,
Precum o boare proaspătă de seară;
Mă joc cu sfiiciunea-mbujorată
A feţelor pe care le alint;
Sunt vălul care-ascunde-n scumpă taină
Sărutu-n care buzele se prind.
Îi sunt de-un ajutor fără de preţ
Şi cântăreţei când deschide gura,
Şi blândului poet când spune versuri
Urmând cu grijă rima şi măsura.

Iar pe vânturarul celei de a doua dănţuitoare erau zugrăvite, tot aşa în slove de aur şi de azur, stihurile acestea:

Sunt cu adevărat ispititor
În mâna de sultană preafrumoasă —
Poate că de aceea mai adesea
Saraiu-mpărătesc îmi este casă.

Nevolnicii care nu au habar
Nici de alinturi, nici de gingăşie,
Să nu mă mai frământe în zadar:
Nu pot să leg cu ei prietenie.

Ci îl slujesc cu dragoste, oricând,
Şi-i stau nepregetat la îndemână
Flăcăului zarif şi mlădios,
Şi galeş la dezmierd ca o cadână.

Iar când poetul se uită la cele două fete minunate, fu

cuprins de o ameţeală şi de o înfiorare adâncă. Şi, dintr-odată, îşi uită şi sărăcia, şi necazurile, şi lipsurile casei sale grele, şi viaţa lui cea crudă. Şi i se păru că a fost dus în mijlocul desfăturilor raiului, între două hurii de seamă. Iar frumuseţea lor îl făcu să le vadă pe toate femeile de până atunci, câte le mai ţinea minte, ca pe nişte urâte şi toante.

Iar califul, după urări şi salamalecuri, îi spuse poetului:

— O, Ibh Abu-Alik, am fost înduioşat de zugrăvirea pe care mi-a făcut-o Abdallah despre starea ta şubredă şi despre sărăcia în care se află cufundaţi ai tăi. Aşa că cere-mi ce vrei; şi ţi se va da pe clipă pe dată.

Iar poetul, în tulburarea în care se afla la vederea celor două dănţuitoare, nu înţelese nici baremi rostul vorbelor califului; iar de le-ar fi priceput, prea puţin s-ar fi îngrijat să-i ceară bani ori bogăţii. Întrucât, în clipita aceea, numai un gând îi stăpânea minţile: frumuseţea celor două dănţuitoare, şi dorul de a le avea numai pentru el, şi de a se îmbăta de ochii lor şi de răsuflarea lor.

Încât, la îmbierea mărinimoasă a califului, răspunse:

— Allah să-i sporească zilele califului! Robul tău e coperit de binefacerile Atoatedătătorului. E bogat, nu duce lipsă de nimic, este ca un emir! Ochii-i sunt mulţumiţi, cugetul îi e mulţumit, inima îi e mulţumită. Şi-apoi, în împrejurarea în care mă aflu acum, aici, de faţă cu soarele şi între aceste două lune, de-aş fi chiar şi în cea mai neagră sărăcie şi la nevoia cea mai deplină, tot m-aş socoti drept omul cel mai bogat din împărăţie.

Iar califul Abd El-Malek fu până peste poate de mulţumit de răspuns şi, văzând că ochii poetului mărturiseau în gura mare ceea ce limba lui nu rostea, se ridică şi îi spuse:

— O, Ibn Abu-Atik, aceste două fete pe care le vezi, şi care abia azi le-am primit peşcheş de la regele rumilor, sunt bunurile tale drepte şi ogorul tău. Şi poţi să intri în ogorul tău cum ţi-o fi pe plac.

Şi ieşi. Iar poetul le luă pe cele două dănţuitoare şi le

duse la el acasă.

Dar, când Abdallah se întoarse la sarai, califul îi spuse:

— O, Abdallah, zugrăvirea pe care te-ai îndemnat să mi-o faci în privinţa nevoilor şi a sărăciei acelui poet-muzician, prietenul tău, chiar că e pătată cu înflorituri multe. Căci mi-a mărturisit că este pe deplin fericit şi că nu duce lipsă chiar de nimic.

Iar Abdailah îşi simţi obrazul cum i se acopere de roşeaţă şi nu ştiu ce să creadă despre aceste vorbe. Ci califul urmă:

— Ei da, pe viaţa mea, o, Abdallah, de altminteri omul acela era într-o stare de fericire cum n-am mai văzut ceva asemănător la nicio făptură.

Şi îi spuse toate lăudăroşiile pe care i le înşiruise poetul-muzician. Iar Abdallah, pe jumătate stânjenit, pe jumătate râzând, răspunse:

— Pe viaţa capului tău, o, emire al drept-credincioşilor, a minţit! A minţit cu neruşinare! El, îndestulat? El, mulţumit? Păi el e omul cel mai prăpădit, cel mai amărât de pe lume! Când i-ai vedea nevasta şi copiii ţi s-ar scutura lacrimile pe marginea pleoapelor. Crede-mă, o, emire al drept-credincioşilor, nimeni, în toată împărăţia, nu are mai multă nevoie ca el de o binefacere cât de cât din partea ta.

Şi califul, la vorbele acestea, nu ştiu ce să mai creadă despre poetul-muzician. Iar Abdallah, de cum ieşi de la calif, zori să se ducă acasă la Ibn Abu-Atik.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a nouă sute optzeci şi noua noapte

Urmă:

Şi îl găsi în mare desfătare cu cele două preafrumoase dănţuitoare, una pe genunchiul lui drept şi una pe genunchiul stâng, dinaintea unei tablale pline cu băuturi.

Şi îl luă la refec cu un glas oţărât, spunându-i:

— Unde îţi erau gândurile, o, zmintitule, când mi-ai tăgăduit vorbele în privinţa ta dinaintea califului? Mi-ai întunecat obrazul de mi l-ai făcut păcură.

Şi poetul, cu o voioşie până peste margini, răspunse:

— Ah, prietene, cine-ar fi putut să-şi ţipe sărăcia ori să-şi arate nevoile în împrejurarea în care m-am pomenit dintr-o dată? Aş fi făcut-o, de n-ar fi fost o necuviinţă până peste fire, măcar pentru aceste două hurii, dacă nu pentru foloasele mele.

Şi, rostind acestea, îi întinse prietenului său un pocal uriaş în câre zâmbea o licoare înmiresmată cu mosc şi cu camfor, şi îi spuse:

— Bea, o, prietene, sub ochii cei negri! Ochii negri sunt nebunia mea.

Şi adăugă, arătându-le pe cele două dănţuitoare vrăjite:

— Aceste două blagoslovite sunt bunurile mele şi averea mea. Ce să-mi doresc mai mult, fără a mă primejdui să supăr dărnicia Atoatedătătorului?

Şi, ca şi în trecut, poetul-muzician rămase să trăiască mai departe în nepăsare fată de ziua de mâine, încrezându-se soartei şi Stăpânului tuturor făpturilor. Iar cele două dănţuitoare rămaseră mângâierea lui în zilele rele grele, şi bucuria lui de-a lungul întregii sale vieţi.

Pe urmă tânărul spuse:

— În seara aceasta, am să vă mai spun şi povestea Cataifului cu fistic.

Şi spuse:

— Pe vremea domniei califului Harun Al-Raşid, mare cadiu al Bagdadului era Yacub Abu-Yussef, omul cel mai învăţat şi legiuitorul cel mai pătrunzător şi cel mai iscusit de pe vremurile sale. Fusese ucenicul şi ciracul cel mai îndrăgit al imamului Abu-Hanifah. Şi el a fost cel dintâi care, dăruit cu priceperea cea mai luminată, a scris, a adunat şi a orânduit într-un tot bine şi înţelept statornicit

toate minunatele adevăruri de temelie lămurite de către imam, dascălul său. Şi codicele acela, aşa cum a fost întocmit de Yacub, slujeşte de-atunci şi până astăzi drept călăuză şi drept temelie tipicului pravilniciesc hanifan. Şi ne istoriseşte Yacub însuşi povestea tinereţii sale şi începuturile lui sărace, precum şi ceea ce i s-a tras dintr-un cataif cu fistic şi de pe urma unei grele încurcături pravilniccşti pe care a trebuit s-o lămurească. Ne istoriseşte aşa:

Cataiful cu fistic şi dezlegarea buclucului pravilnicesc

Când părintele meu a murit – aibă-l Allah întru mila sa şi păstreze-l la loc de cinste! – eu nu eram decât un pruncuţ la sânul mamei mele. Şi, cum eram oameni săraci, iar eu eram singurul sprijin al casei, maică-mea, de cum mă făcui mai măricel, nu pregetă să mă dea, ca ucenic, la un boiangiu din mahala. Şi putui astfel, de cu vreme, să câştig hrana mea şi a mamei mele. Ci, întrucât Allah Preaînaltul nu scrisese la trişte a mea meseria de boiangiu, nu mă puteam hotărî să-mi petrec toate zilele mele lângă hârdaiele cu boieli. Şi adeseori fugeam de la prăvălie spre a mă duce să mă amestec printre cei ce se strângeau să asculte cu luare-aminte învăţătura sfintei credinţe a imamului Abu-Hanifah – copere-ască-l Allah cu darurile sale cele mai alese! Ci maică-mea, care veghea la purtările mele şi se ţinea de multe ori după mine, mă certa amarnic pentru acele chiuleli, şi venea adesea să mă scoată din mijlocul adunării care îl asculta pe preacinstitul dascăl. Şi mă târa de mână, bruftuluindu-mă, şi înghioldindu-mă, şi întorcându-mă cu sila la prăvălia boiangiului.

Iar eu, în ciuda acelei vegheri amarnice şi a acelor dodeleli din partea măică-mii, găseam mereu mijlocul de

a mă duce neabătut la lecţiile dascălului îndrăgit, care mă şi băgase de seamă şi mă dăduse pildă pentru sârguinţa, pentru luarea-aminte şi pentru patima mea de a sorbi învăţătura. Până acolo că, într-o zi, maică-mea, mâniată de fugile mele de la prăvălia boiangiului, veni ţipând în mijlocul ascultătorilor, care se supărară foc, şi, luându-se amarnic de Abu-Hanifah, îl ocărî, spunându-i:

— Tu, o, şeicule, eşti pricina pierderii acestui copil şi a alunecării neîndoielnice în haimanalâc a acestui orfan fără de niciun sprijin pe lume. Că eu nu am decât agoniselile cele neîndestulătoare ale fusului meu; şi, dacă orfanul acesta nu are să câştige şi el câte ceva, avem să murim de foame în curând. Şi vina pentru moartea noastră are să cadă asupra ta la ziua Judecăţii.

Iar preacinstitul meu dascăl, dinaintea acelei ieşiri aprige, nu îşi pierdu nimic din liniştea lui, şi îi răspunse maică-mii cu un glas împăciuitor:

— O, sărmano, copere ască-l Allah cu milele sale! Ci lasă, nu-ţi fie teamă de nimic. Orfanul acesta învaţă aici cum să mănânce, într-o zi, baclavaua făcută cu floarea tainei şi cu ulei de fistic şi cu frişcă.

Iar maică-mea, auzind răspunsul, rămase încredinţată că preacinstitul imam era cu mintea clătinată, şi plecă aruncându-i ocara de la urmă:

— Scurta-ţi-ar Allah zilele! eşti o farfara matufită şi ţi-au zburat minţile!

Ci mie îmi rămaseră în minte vorbele acelea ale imamului. Şi-aşadar, întrucât Allah îmi sădise în inimă dorul de învăţătură, patima aceasta înfruntă totul şi sfârşi prin a birui toate piedicile. Şi mă legai cu credinţă de Abu-Hanifah. Iar Atoateîmpărţitorul îmi dărui ştiinţa şi foloasele pe care le aduce ea, în aşa fel că urcai treaptă cu treaptă în cinuri, şi ajunsei într-un sfârşit la slujba de mare cadiu al Bagdadului. Şi eram primit în preajma emirului drept-credincioşilor Harun Al-Raşid, care mă poftea adesea să mă ospătez la masa lui.

Or, într-o zi, pe când mâncam cu califul, iacătă că la

sfârşitul mesei robii aduseră o tabla mare de farfuriu pe care tremura un cataif minunat, cu nişte frişcă albă, presărat cu praf de fistic, şi-a cărui mireasmă era o desfătare. Iar califul se întoarse înspre mine şi îmi zise:

— O, Yacub, gustă de-aici. Nu în fiecare zi se izbuteşte o bunătate ca aceasta. Astăzi e minunată.

Iar eu întrebai:

— Cum se numeşte bunătatea aceasta, o, emire al drept-credincioşilor? Şi din ce e făcută de este atâta de frumoasă la înfăţişare şi atâta de plăcută la mireasmă?

Şi el îmi răspunse:

— Este cataif făcut cu frişcă şi cu miere, şi cu făină aleasă, şi cu ulei de fistic.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a nouă sute nouăzecea noapte

Urmă:

Iar eu, auzind acestea, îmi adusei aminte de vorbele prea-măritului meu dascăl, care prorocise odinioară ceea ce avea să mi se întâmple. Şi nu putui, la această amintire, să mă opresc de-a zâmbi. Iar califul îmi zise:

— Ce te face să zâmbeşti, o, Yacub?

Şi răspunsei:

— Nimica rău, o, emire al drept-credincioşilor. Mi-a trecut prin minte o biată amintire din copilăria mea, şi i-am zâmbit în trecere.

Iar el îmi spuse:

— Atunci, îndeamnă-te şi mi-o istoriseşte. Sunt încredinţat că va fi de folos a o asculta.

Iar eu, spre a împlini dorinţa califului, îi istorisii începuturile mele în învăţarea pravilelor, sârguinţa mea de-a urma învăţătura lui Abu-Hanifah, supărările bietei mele mame când mă vedea dând dosul boiangeriei, şi prorocirea imamului în privinţa cataifului cu frişcă şi cu

ulei de fistic.

Iar Harun rămase încântat de istorisirea mea, şi trase pilda:

— Da, hotărât! învăţătura şi ştiinţa dau totdeauna roadă, şi multe, sunt foloasele lor pe tărâmul lumesc şi pe tărâmul dreptei credinţe. Într-adevăr, preacinstitul Abu-Hanifah a prorocit drept, şi a văzut cu ochii minţii sale ceea ce alţi oameni nu ştiu să vadă cu ochii din capul lor. Potopească-l Allah cu milele şi cu harurile sale cele mai înmiresmate!

Şi iacă-aşa cu cataiful cu frişcă şi cu ulei de fistic.

Iar în ceea ce priveşte dezlegarea belelei pravilniceşti, iacătă. Într-o seară, fiind ostenit, mă suisem în pat mai de cu vreme. Şi adormisem adânc, când cineva începu să bată tare în poarta mea. Şi, în grabă, mă sculai la zarva aceea, mă înfăşurai peste mijloc cu izarul meu de lână şi mă dusei să deschid chiar eu. Şi îl cunoscui pe Harthamah, hadâmbul de credinţă al emirului drept-credincioşilor. Şi îi dedei bineţe. Da el, fără a-şi lua răgazul de a-mi răspunde la salamalec, fapt ce mă aruncă într-o mare tulburare şi mă făcu să presimt nişte întâmplări negre în privinţa mea, îmi spuse cu un glas hotărât:

— Hai repede la stăpânul nostru califul. Vrea să-ţi vorbească.

Iar eu, străduindu-mă să-mi stăpânesc tulburarea şi încercând să dibăcesc câte ceva din starea lucrurilor, răspunsei:

— O, dragul meu Harthamah, tare aş vrea să te văd arătând oleacă de bunăvoinţă faţă de bătrânul bolnav care sunt. Noaptea-i târzie, şi nu cred să fie vorba chiar de vreo belea atâta de amarnică încât să ceară a mă duce numaidecât la ceasul acesta la saraiul califului. Mă rog ţie, aşadar, să aştepţi până mâine dimineaţă. Iar până atunci emirul drept-credincioşilor are să uite necazul ori are să-şi schimbe gândul.

Ci el îmi răspunse:

— Nu, pe Allah! nu pot să amân până mâine îndeplinirea poruncii ce mi s-a dat.

Şi întrebai:

— Da poţi măcar să-mi spui, o, Harthamah, pentru ce mă cheamă?

El îmi răspunse:

— Slujitorul său Massrur a venit la mine, în fugă şi gâfâind, şi mi-a poruncit, fără a-mi da vreo lămurire, să te aduc, într-o clipită, dinaintea califului.

Eu atunci, până peste poate de buimăcit, îi spusei hadâmbului:

— O, Harthamah, îmi îngăduieşti măcar să mă spăl la iuţeală şi să mă înmiresmez oleacă? Întrucât astfel, dacă o fi vorba de vreo treabă amară, voi fi şi eu orânduit cuviincios; iar dacă Allah Mult-bunul şi-o face milă cu mine, precum nădăjduiesc, şi-oi găsi acolo vreo treabă fără de necazuri pentru mine, ostenelile acestea de-a fi curat n-ar avea ce să-mi dăuneze, ba chiar dimpotrivă.

Iar hadâmbul învoindu-se cu dorinţa mea, urcai să mă spăl şi să-mi pun nişte haine potrivite şi să mă înmiresmez cât putui mai bine. Pe urmă coborâi la hadâmb şi pornirăm cu paşi mari. Şi, când ajunserăm la sarai, îl văzui pe Massrur care ne aştepta la poartă. Şi Harthamah îi spuse, arătându-mă:

— Iacătă-l pe cadiu.

Şi Massrur îmi zise:

— Hai!

Şi pornii după el. Şi, mergând aşa, în urma lui, îi spusei:

— O, Massrur, tu, care ştii cum îl slujesc pe stăpânuî nostru califul, şi ştii ce se cuvine faţă de un om de vârsta mea şi cu slujba mea, şi cunoşti prietenia pe care am avut-o totdeauna pentru tine, vei binevoi să-mi spui pentru ce a poruncit califul să vin aici la ceasul acesta târziu de noapte?

Şi Massrur îmi răspunse:

— Nu ştiu nici eu.

Iar eu, mai tulburat ca oricând, îl întrebai:

— Da măcar ai putea să-mi spui cine se află la el?
Massrur îmi răspunse:
— Nu se află acolo decât Issa, cămăraşul, iar în odaia de-alături cadâna cămăraşului.
Eu atunci, nemaiîncercând să pricep nimic, spusei:
— Mă încredinţez lui Allah! Nu este izbăvire şi tărie decât întru Allah cel atotputernic şi cel atoateştiutor!
Şi, ajungând în odaia ce ducea la iatacul în care califul sta de obicei, făcui să mi se audă mişcarea umbletului şi zgomotul paşilor. Iar califul întrebă din lăuntru:
— Cine e la uşă?
Şi răspunsei numaidecât:
— Sluga ta Yacub, o, emire al drept-credincioşilor.
Iar glasul califului spuse:
— Intră!
Şi intrai. Şi îl găsii pe Harun stând jos, avându-l pe cămăraşul Issa de-a dreapta sa. Şi înaintai temenindu-mă; şi îmi rostii salamalecul. Şi, spre marea mea uşurare, califul îmi răspunse la salamalec. Pe urmă îmi spuse, zâmbind:
— Te-am tulburat, te-am necăjit, şi poate că te-am şi speriat!
Iar eu răspunsei:
— Speriat numai, o, emire al drept-credincioşilor, pe mine şi pe cei pe care i-am lăsat acasă. Pe viaţa capului tău, ne-am tulburat toţi.
Iar califul îmi spuse cu blândeţe:
— Şezi, o, taică al pravilei.
Iar eu şezui, uşurat, scăpat de poverile şi de spaimele mele.
Şi, după puţine clipe, califul îmi spuse:
— O, Yacub, ştii pentru ce te-am adus aici la ceasul acesta de noapte?
Şi răspunsei:
— Nu ştiu, o, emire al drept-credincioşilor.
El îmi spuse:
— Ascultă atunci.

Şi, arătându-mi-l pe cămăraşul Issa, îmi spuse:

— Te-am chemat, o, Abu-Yussef, ca să te iau de martor la jurământul pe care am să-l fac. Află, dar, că Issa acesta are o roabă. Or, eu i-am cerut lui Issa să mi-o lase mie; ci el şi-a cerut iertăciune. I-am cerut atunci să mi-o vândă; ci el n-a vroit. Ei, şi-atunci, dinaintea ta, o, Yacub, care eşti cadiul cel mare, mă jur pe numele lui Allah Preaînaltul şi Preamăritul că, dacă Issa stăruie a nu vroi să mi-o dea într-un fel ori într-altul, voi porunci să fie ucis, fără de izbăvire.

Eu atunci, liniştit de-a bineiea în ce mă privea, mă întorsei cu un chip aspru înspre Issa şi îi spusei:

— Ce haruri sau ce virtuţi nemaipomenite i-o fi hărăzit Allah acelei fete, de nu vrei să i-o laşi emirului dreptcredincioşilor? Au tu nu vezi că te pui, cu îndărătnicia ta, în starea cea mai urâtă, şi că te prăbuşeşti şi te cureţi?

Iar Issa, fără a se lăsa tulburat de mustrările mele, îmi spuse:

— O, doamne cadiule al nostru, pripeala la judeţe este păguboasă. Înainte de a mă certa, s-ar fi căzut să iscodeşti pricina ce mă sileşte să mă port aşa.

Şi-i zisei:

— Fie! Da poate să se afle pe lume vreo pricină temeinică pentru o atare îndărătnicie?

El îmi răspunse:

— Da, de bună seamă! Un jurământ, ori ce-ar fi să fie, nu se poate încălca, dacă a fost făcut de bună voie şi în deplină judecată a minţilor. Or, pricina care mă opreşte este tăria unui jurământ greu. Întrucât am jurat, pe cele trei despărţenii, şi cu făgăduiala de a-i slobozi pe toţi robii bărbaţi şi femei pe care îi stăpânesc, şi cu legământul de a-mi împărţi la săraci şi la geamii toate bunurile şi toate averile, m-am jurat, zic, fetei de care este vorba, că niciodată n-am s-o vând şi n-am s-o dăruiesc nimănuia.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a nouă sute nouăzeci şi una noapte

Urmă:

Iar califul, la vorbele acestea, se întoarse înspre mine şi îmi spuse:

— O, Yacub, este vreo cale de-a dezlega buclul acesta?

Iar eu, fără a şovăi, răspunsei:

— De bună seamă, o, emire al drept-credincioşilor!

El mă întrebă:

— Şi cum?

Eu spusei:

— Lucrul este uşor. Ca să nu-şi calce jurământul, Issa are să-ţi dea drept peşcheş jumătate din fată, roaba aceea pe care o râvneşti; iar cealaltă jumătate are să ţi-o vândă. Şi, în acest chip, el are să fie în pace cu cugetul său. Întrucât în fapt nu are nici să ţi-o dăruiască şi nici să ţi-o vândă pe fată.

Iar Issa, la vorbele acestea, se întoarse înspre mine şi îmi zise:

— Da asemenea dezlegare, o, taică al pravilei, este legiuită? Este îngăduită de către pravilă?

Şi răspunsei:

— Fără de nicio îndoială!

Atunci el îşi ridică mâna nezăbavnic şi îmi spuse:

— Păi, te iau de martor, o, cadiule Yacub, că, putând astfel să-mi uşurez cugetul, îi dau peşcheş emirului drept-credincioşilor jumătate din roaba mea, şi îi vând cealaltă jumătate la preţul de o sută de mii de drahme de argint; cât m-a costat ea în naht.

Iar Harun strigă numaidecât:

— Primesc peşcheşul, da cumpăr cea de a doua jumătate pe o sută de mii de dinari de aur.

Şi adăugă:

— Să-mi fie adusă chiar acum fata.

Şi Issa se duse numaidecât după roaba lui, în sala de la

intrare, pe când totodată se aduceau şi sacii cu cei o sută de mii de dinari de aur. Şi numaidecât copilandra fu adusă de către stăpânul ei, care spuse:

— Ia-o, stăpâne al drept-credincioşilor, şi Allah coperească-te alături de ea cu binefacerile sale. Fata este bunul şi avutul tău.

Şi, primindu-şi cei o sută de mii de dinari de aur, plecă.

Atunci califul se întoarse înspre mine şi îmi spuse cu un chip îngrijorat:

— O, Yacub, mai rămâne de dezlegat o pricină. Şi lucrul mi se pare anevoios.

Eu întrebai:

— Care este pricina, o, emire al drept-credincioşilor?

El spuse:

— Fata aceasta, fiind roaba altuia, ar trebui, înainte de-a o avea eu, să stea un anumit număr de zile, spre a fi încredinţaţi că nu a rămas cumva mamă de la cel dintâi stăpân al ei. Or, dacă chiar în această noapte n-am să fiu cu ea, mie are să-mi plesnească fierea de nerăbdare, sunt încredinţat, şi am să mor, fără de nicio îndoială.

Eu atunci, după ce cugetai o clipită, răspunsei:

— Dezlegarea pricinei este tare lesnicioasă, o, emire al drept-credincioşilor! Pravila de care pomeneşti nu a fost făcută decât pentru femeile roabe, da nu hotărăşte vreo zi de aşteptare pentru o femeie slobodă. Slobozeşte-o, aşadar, numaidecât pe roaba aceasta, şi însoară-te cu ea ca femeie slobodă.

Şi Al-Raşid, cu faţa luminată de bucurie, strigă:

— O slobozesc pe roaba mea!

Pe urmă mă întrebă, îngrijorat iar dintr-odată:

— Da cine are să ne căsătorească legiuit, la ceasul acesta târziu? Căci chiar acum, numaidecât, vreau să fiu cu ea.

Şi răspunsei:

— Chiar eu, o, emire al drept-credincioşilor, la ceasul acesta am să te căsătoresc legiuit.

Şi trimisei să fie aduşi ca martori cei doi slujitori ai

califului, Massrur şi Hossein. Şi, după ce aceştia se înfăţişară, citii rugăciunile şi surele cuvenite, slujii sfintele legăminte şi, după ce detei mulţumire celui Preaînalt, rostii vorbele obişnuite. Şi statornicii că emirul drept-credincioşilor, după datină, urma să-i plătească miresei sale, ca meher de nuntă, o zestre pe care o hotărâi la douăzeci de mii de dinari. Pe urmă, când cei douăzeci de mii de dinari fură aduşi şi daţi soţiei, mă pregătii să plec. Ci califul ridică fruntea înspre slujitorul său Massrur, care grăi numaidecât:

— La poruncile tale, o, emire al drept-credincioşilor.

Iar Harun spuse:

— Du pe dată acasă la cadiul Yacub, pentru osteneala pe care i-am pricinuit-o, două sute de mii de drahme şi douăzeci de caftane de falã.

Iar eu plecai, după multe mulţumiri, lăsându-l pe Harun până peste poate de mulţumit. Şi fusei însoţit până acasă cu banii şi cu hainele.

Or, cum ajunsei acasă, văzui venind o bătrână care îmi spuse:

— O, Abu-Yussef, norocita pe care ai ajutat-o să fie slobozită şi pe care ai împerechiat-o cu califul, dându-i astfel numele şi cinul de soţie a emirului drept-credincioşilor, se socoate acuma ca o fiică a ta, şi m-a trimis să-ţi aduc salamalecurile ei şi urările ei de fericire. Şi te roagă să primeşti jumătate din zestrea de nuntă pe care i-a numărat-o califul. Şi se roagă de iertare că nu poate să răsplătească mai bine, deocamdată, ceea ce ai făcut tu pentru ea. Ci, inşallah! are să ştie într-o zi să-ţi dovedească şi mai bine datorinţa ei.

Şi, spunând acestea, puse dinainte-mi cei zece mii de dinari de aur, care erau jumătate din zestrea plătită copilandrei, îmi sărută mâna şi plecă în calea ei.

Iar eu mulţumii Atoatedătătorului pentru binefacerile sale, şi pentru că, în noaptea aceea, a preschimbat spaima cugetului meu în bucurie şi în mulţumire. Şi binecuvântai în inima mea amintirea preacinstită a

dascălului meu Abu-Hanifah, a cărui învăţătură mi-a dezvăluit toate dedesubturile tipicului sfintelor pravili şi ale pravilelor lumeşti. Potopească-l Allah cu toate darurile şi cu toate milele sale!

Apoi tânărul cel bogat spuse:

— Ascultaţi acum, o, prietenii mei, povestea copilei arabe de la fântână.

Şi spuse:

Copila arabă de la fântână

Când puterea califală ajunse în seama lui Al-Mamun, fiul lui Harun Al-Raşid, faptul acesta fu o binecuvântare pentru împărăţie. Pentru că Al-Mamun, care fără de tăgadă a fost califul cel mai strălucit şi cel mai luminat dintre toţi abassizii, a rodnicit olaturile musulmane prin pace şi dreptate, i-a ocrotit cu folos şi i-a cinstit pe învăţaţi şi pe poeţi, şi i-a avântat pe străbunii noştri arabi în meidanul ştiinţelor. Şi, în ciuda multelor sale treburi şi a zilelor lui pline de muncă şi de cercetare, ştia să găsească şi ceasuri pentru veselie, pentru petreceri şi ospeţe. Iar muzicienii şi cântăreţii avură parte bună din zâmbetele şi din binefacerile lui. Şi se pricepea să le aleagă, spre a şi le face soţii legiuite şi mame ale copiilor săi, pe femeile cele mai deştepte, cele mai luminate şi cele mai frumoase de pe vremea lor. Şi-apoi iacătă o pildă, dintre multe altele, despre felul cum îşi punea Al-Mamun ochii pe o femeie şi cum şi-o alegea de soţie.

Într-o zi, aşadar, pe când se întorcea de la o vânătoare cu goană, însoţit de un alai de călăreţi, ajunse la o fântână. Iar acolo se afla o copilandră arabă ce se pregătea să-şi încarce pe umeri un burduf pe care tocmai îl umpluse cu apă de la izvor. Şi copila aceea arabă era dăruită de Zămislitorul ei cu un mijlocel vrăjitor, de numai

cinci palme, şi cu un piept turnat după calupul desăvârşirii; şi, în totului tot, era asemenea unei lune pline într-o noapte cu lună plină.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a nouă sute nouăzeci şi doua noapte

Urmă:

Or, când fata văzu venind ceata aceea strălucită de călăreţi, dete zor să-şi încarce burduful pe umeri şi să plece. Dar, cum în graba ei nu avusese răgaz să lege bine gura de la gâtul burdufului, legătura se desfăcu, după câţiva paşi, şi apa începu să curgă din burduf cu gâlgâituri mari. Şi copila începu să strige, întorcându-se înspre locul unde se înălţa cortul ei

— Tată, tată, vino să dregi gura burdufului! Gura m-a trădat! Nu mai sunt stăpână pe gură!

Iar aceste trei strigăte aruncate către tatăl ei, copila le rosti ca pe un mănunchi de vorbe atâta de cilibii şi cu un glas atâta de fermecător încât califul, minunat, se opri scurt. Şi, pe când copila, nevăzându-l de nicăieri pe părintele său, ca să nu se ude, dete drumul burdufului, califul veni înspre ea şi îi spuse:

— O, copilo, din ce seminţie eşti?

Iar ea răspunse cu glasul ei desfătător:

— Sunt din seminţia lui Bani-Kilab.

Iar Al-Mamun, care ştia prea bine că seminţia Bani-Kilab era una dintre cele mai strălucite seminţii arabe, vroi să facă un joc de vorbe, spre a pune la încercare mintea copilandrei, şi îi zise:

— Ce socotinţă ai mai avut şi tu, o, preafrumoasă copilă, să te naşti în seminţia „fiilor de câini”?

Iar fata se uită la calif cu o privire mândră şi răspunse:

— Tu chiar nu cunoşti tâlcul adevărat al vorbelor? Află, dar, o, străinule, că seminţia Bani-Kilab, a cărei copilă

sunt, este seminţia celor care ştiu să fie mărinimoşi, şi fără de pată, care ştiu să fie filotimi faţă de străini, şi care ştiu, la nevoie, să dea lovituri straşnice de sabie!

Pe urmă adăugă:

— Da tu, o, călăreţule care nu eşti de pe-aici, care ţi-e obârşia, spune, şi din ce neam te tragi?

Iar califul, tot mai minunat de iscusinţa limbii copilei arabe, îi spuse, zâmbind:

— Au poate, din întâmplare, pe deasupra farmecelor tale, o, preafrumoasă copilă, te vei fi pricepând şi la obârşiile neamurilor?

Şi ea răspunse:

— Răspunde-mi la întrebare, şi-ai să vezi!

Iar Al-Mamun, stârnit lă joacă, îşi zise: „Ia chiar să văd dacă arăbiţa asta cunoaşte obârşiile noastre!” Şi spuse:

— Păi află că sunt din neamul mudharizilor-de-roşu.

Iar copila arabă, care ştia prea bine că izvorul acestui nume dat mudharizilor venea de la culoarea roşie a cortului de piele pe care îl avea, pe vremurile de demult, Mudhar, părintele tuturor seminţiilor mudharide, nu se arătă câtuşi de puţin uimită de vorbele califului, şi spuse:

— Bine. Da ia spune-mi, din ce seminţie de-a mudharizilor eşti?

El răspunse:

— Din aceea care este cea mai strălucită şi cea mai de seamă, atât pe spiţa bărbătească precât şi pe cea femeiască, şi cea mai mare ca strămoşi falnici, şi cea mai preamărită dintre mudharizii-de-roşu.

Şi ea spuse:

— Atunci eşti din seminţia kinanizilor!

Iar Al-Mamun, uimit, răspunse:

— Aşa este! sunt din seminţia cea mai mare a lui Bani-Kinanah!

Iar ea zâmbi şi întrebă:

— Da de care ram al kinanizilor ţii?

El răspunse:

— De cel ai cărui fii sunt cei mai curaţi ca sânge, cei

mai neprihăniţi ca obârşie, stăpânif de pumni darnici, cei mai temuţi şi mai slăviţi dintre fraţii lor!

Şi ea răspunse:

— Îmi pare, după aceste arătări, că eşti un koreişid.

Iar Al-Mamun, tot mai uluit, răspunse:

— Tu spui! Sunt dintre Bani-Koreişi.

Şi ea urmă:

— Da koreişizii sunt mulţi. Din ce ramură eşti tu?

El răspunse:

— Din aceea asupra căreia a coborât binecuvântarea!

Iar fata strigă:

— Pe Allah! eşti dintre urmaşii lui Haşem koreişidul străbunicul Prorocului – asupra-i fie rugăciunea şi pacea?

Iar Al-Mamun răspunse:

— Adevărat e, sunt haşemid.

Ea întrebă:

— Da din care spiţă de haşemizi?

El răspunse:

— Din cea care este aşezată cel mai presus, care este cinstea şi fala haşemizilor, care este proslăvită de toţi drept-credincioşii de pe pământ!

Iar copila arabă, auzind răspunsul, se temeni deodată şi sărută pământul dintre mâinile lui Al-Mamun, strigând:

— Plecăciune şi cinstire emirului drept-credincioşilor, chelar al Domnului lumilor, slăvitului Al-Mamun abassidul!

Iar califul rămase înmărmurit, adânc tulburat, şi strigă, pătruns de o bucurie de nespus:

— Pe Domnul kaabei şi pe volniciile slăviţilor mei strămoşi, cei neprihăniţi, mi-o vreau de soţie pe copila aceasta minunată! Ea este bunul cel mai de preţ care a fost scris la ursita mea.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a nouă sute nouăzeci şi treia noapte

Urmă:

Şi trimise numaideeât să fie chemat tatăl fetei, care era chiar şeicul tribului. Şi i-o ceru de soţie pe copila aceea minunată. Şi, dobândind încuviinţarea lui, îi dărui, ca meher de nuntă pentru fată, o zestre de o sută de mii de dinari de aur, şi îi scrise în dar toate birurile din tot Hedjazul pe vreme de cinci ani. Iar nunta lui Al-Mamun cu copila aceea de neam fu sărbătorită cu o vâlvă care nu şi-a mai avut seamăn vreodată, nici chiar sub domnia lui Al-Raşid. Şi, în noaptea nunţii, Al-Mamun o puse pe mama sa să reverse pe capul preafrumoasei copile o mie de mărgăritare aduse într-o tabla de aur. Iar în iatacul de nuntă puse să se aprindă o făclie uriaşă de chihlibar suriu, care cântărea patru mii de drahme şi care fusese cumpărat cu tot câştiul birurilor de pe un an din Persia. Şi Al-Mamun fu, faţă de soţia sa arabă, numai inimă şi numai voioşie. Iar ea îi dărui un fiu, care purtă numele de Abass. Şi fu socotită printre femeile cele mai uimitoare, cele mai învăţate şi cele mai iscusite la grai ale Islamului.

Şi, după ce istorisi povestea aceasta, tânărul cel bogat, le spuse ascultătorilor săi, care se aflau strânşi în Palatul Cărţii:

Am să vă mai spun încă o întâmplare din viaţa lui Al-Mamun. Da în cu totul altă privinţă.

Şi spuse:

Ponoasele îndărătniciei

Când califul Mohammad El-Amin, fiul lui Harun Al-Raşid şi al Zobeidei, după înfrângerea sa, a fost ucis, din porunca dată de căpetenia oştilor Al-Mamun, toate vilaietele care până atunci mai rămăseseră de partea lui El-Amin se grăbiră a se supune lui Al-Mamun, fratele său, fiul lui Al-Raşid şi al unei roabe pe nume Marahil. Şi Al-Mamun îşi începu domnia cu nişte măsuri largi de iertare faţă de duşmanii săi de mai înainte. Şi avea obiceiul să

spună: „Dacă vrăjmaşii mei ar şti toată blândeţea din inima mea, ar veni toţi să mi se predea, mărturisindu-şi nelegiuirile”.

Or, capul şi mâna diriguitoare a tuturor necazurilor pe care le avusese de îndurat Al-Mamun, pe vremea când trăiau tatăl său Al-Raşid şi fratele său El-Amin, nu erau decât Sett Zobeida însăşi, soţia lui Al-Raşid. Încât, după ce Zobeida află de sfârşitul cel jalnic al fiului ei, se gândi mai întâi să fugă pe pământul sfânt de la Mecca, spre a se pune la adăpost de răzbunarea lui Al-Mamun. Şi multă vreme şovăi ce hotărâre să ia. Pe urmă, dintr-odată, se hotărî să-şi lase soarta în mâinile aceluia care din pricina ei fusese dezmoştenit, şi pe care multă vreme îl făcuse să guste smirna amarului. Şi îi scrise următoarea scrisoare:

„Orice vină, o, emire al drept-credincioşilor, oricât de mare să fi fost ea, se topeşte dinaintea milei tale, şi orice hainie se schimbă într-o greşeală măruntă dinaintea mărinimiei tale. Aceea care îţi trimite jalba aceasta te roagă să-ţi pleci inima la o amintire scumpă, şi să ierţi, gândindu-te la acela căruia i-a fost dragă vinovata de astăzi. Dacă, dar, vei vrea să te milostiveşti de chinurile şi de prăpădul meu, şi să te dovedeşti îngăduitor faţă de aceea căreia nu i s-ar cuveni niciun fel de milostivire, vei urma cugetului aceluia care, de-ar mai fi în viaţă, ar fi mijlocitorul meu pe lângă tine. O, fiul al părintelui tău, adu-ţi aminte de tatăl tău; şi nu-ţi zăvori inima la ruga văduvei părăsite.”

Or, când văzu scrisoarea Zobeidei, inima califului Al-Mamun fu potopită de milă şi fu adânc înduioşată; şi plânse soarta neagră a fratelui său El-Amin, şi starea jalnică a mamei lui El-Amin. Pe urmă se ridică şi îi răspunse Zobeidei precum urmează:

„Scrisoarea ta, o, maică a mea, a ajuns la locul unde trebuia să ajungă, şi mi-a găsit inima mistuită de păreri de rău pentru nenorocirile tale. Şi Allah mi-e martor că simţămintele mele faţă de văduva aceluia a cărui amintire ne este sfântă sunt simţămintele unui fiu faţă de

mama lui. Făptura nu poate nimic împotriva celor hărăzite de soartă. Ci fac tot ceea ce pot spre a-ţi uşura durerile. Şi-aşa că am poruncit să ţi se dea îndărăt moşiile zăpciuite, conacurile, bunurile şi tot ceea ce soarta potrivnică ţi-a hrăpit, o, mamă a mea. Iar dacă vrei să te întorci lângă noi, îţi vei găsi starea dintâi, şi cinstirea, şi talâmul tuturor supuşilor tăi. Şi să ştii bine, o, maică a mea, că nu ai pierdut decât chipul celui ce s-a dus întru mila lui Allah. Întrucât un fiu îţi rămâne în mine, mai îndatoritor decât ai fi putut tu să-ţi doreşti. Şi pacea şi tihna fie asupra-ţi”.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a nouă sute nouăzeci şi patra noapte

Urmă:

Încât, atunci când Zobeida veni, cu ochii plini de lacrimi şi sfârşită, să se arunce la picioarele lui, el se ridică în cinstea ei şi îi sărută mâna şi plânse la pieptul ei. Pe urmă îi dete îndărăt toate huzmeturile ce le avusese mai înainte, ca soţie a lui Al-Raşid şi ca sultană de sânge abassid, şi o cinsti până la sfârşitul vieţii ei de parcă i-ar fi fost chiar fiu al lăuntrurilor sale. Ci Zobeida, cu toată acea mărire în care se vedea rămasă, nu putea să uite ceea ce fusese ea odată şi nici chinurile la vestea morţii lui El-Amin. Şi până la moarte păstră în adâncul pieptului ei un fel de vrăjmăşie care, oricât de cu grijă ar fi fost ascunsă, nu scăpă ochiului pătrunzător al lui Al-Mamun. Şi, de altminteri, de destule ori Al-Mamun avea să sufere, fără a se plânge, de acea stare de vrăjmăşie adormită. Şi iată o întâmplare care, mai bine decât altă lămurire, dovedeşte duşmănia necurmată a aceleia pe care nimic nu o mai putea împăca.

Într-o zi, aşadar, intrând în iatacul Zobeidei, Al-Mamun o văzu deodată cum îşi muşca buzele şi mormăia ceva,

uitându-se ţintă la el. Şi, cum nu putea să desluşească ce rostea astfel printre buze, îi spuse:

— O, maică a mea, tare mi se pare că ai cam vrea să mă afuriseşti, gândindu-te la fiul tău omorât de către persanii cei schismatici, şi la venirea mea în scaunul de domnie pe care şedea el. Da numai Allah a diriguit ursitele noastre.

Ci Zobeida se apără, strigând:

— Nu, pe sfânta pomenire a tatălui tău, o, emire al drept-credincioşilor! departe de mine asemenea ispite!

Şi Al-Mamun o întrebă:

— Atunci, poţi să-mi spui ce mormăiai printre dinţi uitându-te la mine?

Ci ea îşi lăsă capu-n jos, ca acela care nu vrea să grăiască, din cinstire faţă de cel cu care sta de vorbă, şi răspunse:

— Binevoiască emirul drept-credincioşilor să mă ierte şi să nu-mi ceară a-i spune pricina despre care mă întreabă.

Ci Al-Mamun, prins de un imbold amarnic, se apucă să stăruiască întruna şi s-o înghesuie pe Zobeida cu întrebările, până într-atâta încât, ajunsă la capătul puterilor, îi spuse într-un sfârşit:

— Bine, iacătă! Blestemam îndărătnicia, mormăind: „Prăpădi-i-ar Allah pe oamenii pisălogi, loviţi de patima stăruinţii!”

Şi Al-Mamun o întrebă:

— Da cu ce tâlc sau la ce amintire rosteai afuriseala aceasta?

Iar Zobeida răspunse:

— Întrucât ţii numaidecât să afli, iacătă!

Şi îi povesti:

— Află, dar, o, emire al drept-credincioşilor, că, într-o zi, jucând şah cu tatăl tău, emirul drept-credincioşilor, Harun Al-Raşid, am pierdut. Şi tatăl tău mi-a hotărât ca pedeapsă să fac înconjurul palatului şi al grădinilor, goală-goluţă, în toiul nopţii. Şi, cu toate rugăminţile şi îngenuncherile mele, puse o îndărătnicie osebită în a-mi

cere să plătesc gloaba acea fără a vroi să primească altă ispaşă. Şi fusei nevoită să mă dezbrac şi să fac lucrul la care mă osândise. Şi, când isprăvii, eram turbată de mânie, şi pe jumătate moartă de osteneală şi de frig. Ci a doua zi îl bătui eu la şah. Şi veni rândul meu să-i hotărăsc, de data aceasta, nazurile mele. Şi, după ce cugetai o clipă şi căutai în mintea mea ce lucru ar putea să-i fie cel mai apăsător, îl osândii, cunoscând faptul, să se ducă să petreacă noaptea în braţele roabei celei mai pocite şi mai imoase dintre roabele de la bucătărie. Şi, cum cea care întrunea asemenea însuşiri era roaba pe care o chema Marahil, i-o menii ca ţintă a gloabei şi ca ispăşire a înfrângerii sale. Şi, spre a mă încredinţa că lucrurile aveau să se petreacă fără vreo cacialma din partea lui, îl dusei chiar eu în odaia împuţită a roabei Marahil, şi îl silii să se culce lângă roabă şi să facă cu ea, toată noaptea, ceea ce îi plăcea tare mult să facă cu preafrumoasele cadâne pe care i le trimiteam adeseori peşcheş., Şi, dimineaţa, starea lui Harun era jalnică, şi duhnea înfricoşător. Or, acuma, trebuie să-ţi spun, o, emire al drept-credincioşilor, că tu te-ai născut chiar din acea împerechere a tatălui tău cu acea roabă hâdă, şi din tăvălelile cu ea în odaia de lângă bucătărie. Şi-aşa că, fără să vreau, prin venirea ta pe lume, am fost pricina pieirii fiului meu Al-Amin şi pricina tuturor nenorocirilor care s-au abătut asupra casei noastre în anii aceştia din urmă. Or, toate astea nu s-ar fi întâmplat dacă nu aş fi stăruit cu atâta îndărătnicie pe lângă tatăl tău spre a-l sili s-o tăvălească pe roaba aceea, şi dacă el, la rându-i, n-ar fi fost atâta de plin de stăruinţă la a mă pune să fac ceea ce ţi-am povestit. Şi-aceasta-i o, emire al drept-credincioşilor, pricina care mă făcea să mormăi afurisienii împotriva îndărătniciei şi âmpotriva pisălogilor.

Iar Al-Mamun, auzind acestea, grăbi să-şi ia rămas-bun de la Zobeida, spre a-şi ascunde stânjenirea. Şi plecă zicându-şi: „Pe Allah! mi se cuvine învăţătura pe care mi-a dat-o. De n-aş fi stăruit atâta, nu mi s-ar fi adus aminte

acuma de treaba aceasta neplăcută.”

Şi tânărul stăpân al Palatului Cărţii, după ce istorisi toate acestea ascultătorilor şi musafirilor săi, le spuse:

— Facă Allah, o, prieteni ai mei, ca să fi putut sluji de mijlocitor între ştiinţă şi urechile voastre. Or, iacătă o parte din avuţiile care, fără cheltuieli şi fără primejdii, se pot agonisi prin citirea cărţilor şi prin învăţătură. Pentru astăzi nu am să vă mai spun nimic. Ci, altă dată, inşallah! am să vă înfăţişez o altă latură a minunăţiilor ce ne-au fost lăsate ca moştenirea cea mai de preţ de la părinţii noştri.

Şi, după ce grăi astfel, împărţi la fiecare dintre cei de faţă câte o sută de galbeni şi o bucată de stofă de preţ, spre a le răsplăti luarea-aminte şi a le stârni râvna la învăţătură. Întrucât îşi zicea: „Se cade să încurajezi imboldurile cele bune şi să uşurezi calea oamenilor doritori de bine”. Pe urmă, după ce îi ospăta cu o masă minunată, la care nimic nu fu uitat din ceea ce face desfătul gurii. Îi lăsă să plece în pace. Şi iacă-aşa cu ei cu toţi. Ci Allah este mai ştiutor!

Iar Şeherezada, isprăvind de istorisit şirul acesta lung de întâmplări minunate, tăcu. Iar regele Şahriar îi spuse:

— O, Şeherezada, tare mai m-ai luminat! Da tu ai uitat pesemne să-mi mai spui câte ceva despre vizirul Giafar. Iar eu de multă vreme tot doresc să te aud istorisindu-mi tot ce ştii despre el. Întrucât chiar că vizirul acela se asemuia uluitor, prin însuşirile sale, cu vizirul meu, tatăl tău. Şi de-aceea mi-ar plăcea tare mult să aflu de la tine povestea lui adevărată, în toate amănuntele, dat fiind că trebuie să fie minunată.

Ci Şeherezada lăsă capu-n jos şi răspunse:

— Allah să depărteze de la noi nenorocirea şi prăpădul, o, rege al vremurilor, şi aibă-l intru mila sa pe Giafar barmakidul şi tot neamul lui! Mă rog ţie, îngăduie-mi a nu-ţi istorisi povestea lui, întrucât e plină de lacrimi. Vai, cine n-ar plânge la istorisirea sfârşitului lui Giafar, a tatălui său Yahia, a fratelui său El-Fadl şi a tuturor barmakizilor? Hotărât, sfârşitul lor este jalnic, şi până şi piatra s-ar înduioşa!.

Iar regele Şahriar zise:

— O, Şeherezada, istoriseşte-mi-o totuşi. Şi izgonească Allah de la noi pe Cel viclean şi nenorocirea:

Atunci Şeherezada spuse:

SFÂRŞITUL LUI GIAFAR ŞI AL BARMAKIZILOR

Iată, dar, o, preafericitule rege, istoria plină de lacrimi ce pune pe domnia califului Harun Al-Raşid o pată de sânge pe care n-ar putea-o spăla nici cele patru fluvii laolaltă.

Ştii, o, stăpâne al meu, că vizirul Giafar era unul dintre cei patru fii al lui Yahia ben Khaled ben Barmak. Iar fratele său mai mare era El-Fadl, fratele de lapte al lui Al-Raşid. Întrucât, ca urmare a marei prietenii şi a dragostei fără de margini ce legau familia lui Yahia cu cea a abassizilor, mama lui Al-Raşid, sultana Khaiizaran, şi mama lui El-Fadl, hanâma Itabah, legate şi ele prin cele mai calde simţăminte şi prin cea mai temeinică iubire, îşi schimbaseră între ele pruncii, care erau născuţi aproape în aceeaşi zi, fiecare dintre ele dând copilului prietenei sale laptele pe care Allah îl menise pentru copilul ei însăşi. Şi drept aceea Al-Raşid îl numea totdeauna pe Yahia „tatăl meu”, iar pe El-Fadl „fratele meu”.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii, mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a nouă sute nouăzeci şi cincea noapte

Urmă:

Cât despre obârşia barmakizilor, cronicarii cei mai

preţuiţi şi cei mai vrednici de crezare o aşază în cetatea Balkh, din Khorassan, unde neamul lor se afla de mult la cinuri de frunte. Şi cam pe la vreo sută de ani de la hegira Prorocului nostru binecuvântat – asupra-i fie rugăciunea şi pacea! – această familie strălucită veni să se aşeze la Damasc, sub domnia califilor ommiazi. Şi atunci capul familiei acesteia, care ţinea de legea magilor, trecu la dreapta credinţă şi se boteză şi se încunună întru Islam. Or, lucrul acesta se petrecu pe vremea domniei lui Heşam ommiadul.

Ci numai după suirea urmaşilor lui Abbas în scaunul de domnie al califilor ajunseră barmakizii a fi primiţi în sfatul vizirilor, şi umplură pământul cu lumina strălucirii lor. Căci cel dintâi vizir ieşit dintre ei fu Khaled ben Barmak, care fu ales mare-vizir de către cel dintâi dintre abbasizi. Abul Abbas Es-Saffah. Şi, sub domnia lui Al-Mahdi, cel de al treilea abbasid, Yahia ben Khaled fu însărcinat cu creşterea lui Harun Al-Raşid, fiul îndrăgit al califului, chiar acel Harun care se născuse la numai şapte zile după El-Fadl, fiul lui Yahia.

Încât, atunci când, după moartea neaşteptată a lui Al-Hadi, fratele său mai mare, Harun Al-Raşid fu înveşmântat cu odoarele atot-puterniciei califale, nu avu trebuinţă să se întoarcă la amintiri din copilăria lui dintâi, petrecută alături de copiii barmakizilor, pentru a-i chema, pe Yahia şi pe cei doi fii ai lui, să împartă cu el puterea domnească; nu avu decât să-şi aducă aminte de grijile dăruite tinereţii sale de către Yahia, şi de creşterea pe care i-o datora, şi de dragostea de care acest slujitor plin de toată credincioşia îi dedese dovadă înfruntând, spre a-i apăra drumul spre moştenirea domniei, ameninţările cumplite ale lui Al-Hadi, mort chiar în noaptea când vroise să pună a se reteza capetele lui Yahia şi ale copiilor săi. Încât, atunci când Yahia, în toiul nopţii, însoţit de Massrur, îl treziră din somn pe Harun ca să-i dea de ştire că a ajuns stăpân al împărăţiei şi calif al lui Allah pe pământ, Harun îi dete numaidecât cinul de mare-vizir şi îi căftăni viziri pe

cei doi fii ai săi El-Fadl şi Giafar. Şi îşi începu astfel domnia sub semnele cele mai fericite.

Şi de-atunci înainte neamul barmakizilor fu pentru veacul său ceea ce este o podoabă pentru frunte şi o cunună pentru cap. Şi soarta le împărţi cu dărnicie tot ceea ce asemenea huzmeturi au mai ispititor, şi îi potopi cu darurile sale cele mai alese. Iar Yahia şi fiii lui ajunseră ca nişte sori strălucitori, noiane nemăsurate de dărnicie, potoape năvalnice de bunătate, ploi binefăcătoare. Lumea fu înviorată de răsuflarea lor, iar împărăţia se înălţă pe culmea cea mai de sus a fălniciei. Şi ei erau adăpostul celor năpăstuiţi şi sprijinul celor nevoiaşi. Despre ei poetul Abu-Nowas, printre nenumăraţi alţii, a spus:

O, fii fără de seamăn
Ai mândrului Barmak,
De când v-aţi dus din lume
Lăsându-ne uitării.
Rămasem de izbelişti
Ca un norod sărac!
Nici albul fapt de ziuă,
Nici ceasul inserării,
Nu mai aduc chervane
Pe drumurile ţării —
Se-aşterne pretutindeni.
Pustiul fără leac!

Erau, într-adevăr, viziri înţelepţi, diriguitori minunaţi, umplând vistieria obştească, buni vorbitori, cititţi, învăţaţi; hotărâţi, buni la sfat, şi darnici ca Hatim-Tai. Erau izvoare de fericire, vânturi binefăcătoare aducătoare de ploi roditoare. Şi, mai cu seamă datorită vazei lor, numele şi faima lui Harun Al-Raşid au răsunat din podişurile Asiei de mijloc până în străfundul pădurilor de la miazănoapte, şi din Maghreb şi Andaluzia până la fruntariile cele mai depărtate ale Chinei şi ale Tartariei.

Şi iată că deodată fiii lui Barmak, de pe cea mai înaltă treaptă care le-a fost dată fiilor lui Adam s-o atingă, au fost doborâţi în negura celor mai amarnice prăbuşiri şi au băut din pocalul împărţitoarei de prăpăduri. Întrucât, o, răsturnare de vremi! fiii cei falnici ai lui Barmak erau nu numai vizirii care chiverniseau întinsa împărăţie a califilor, ci erau şi prietenii buni, însoţitorii nedespărţiţi ai domnului lor. Şi Giafar, îndeosebi, era soţul al cărui chip îi era lui Al-Raşid mai de trebuinţă decât lumina ochilor. Şi ajunsese să cuprindă un loc atâta de mare în inima şi în gândurile lui Al-Raşid că într-o zi Al-Raşid merse până acolo încât puse să se facă un caftan cu două guri, şi se îmbrăcă în el laolaltă cu prietenul său Giafar, întocmai de parcă amândoi n-ar fi fost decât un singur ins. Şi aşa se purtă cu Giafar până la cumplita nenorocire de la urmă.

Or, o, chin al sufletului meu! iată cum se petrecu acea faptă neagră care mohorî cerul Islamului şi aruncă jalea în toate inimile, lovitură de trăsnet din bolta pustiitoare.

Într-o zi – fie departe de noi asemenea zile! – Al-Raşid, întorcându-se dintr-un hagialâc la Mecca, porni pe calea apei de la Hira la oraşul Ambar. Şi poposi la un schit pe nume Al-Umr, de pe malurile Eufratului. Şi noaptea veni, ca şi alte nopţi pentru el, în toiul brichetelor şi al desfătărilor. Însă, de data aceasta, soţul său de petreceri, Giafar, nu se afla lângă ei. Căci Giafar era la vânătoare, de câteva zile, prin câmpiile din preajma fluviului. Cu toate acestea, darurile şi peşcheşurile lui Al-Raşid îl urmau pretutindeni. Şi, la fiecare ceas al zilei, Giafar vedea cum soseşte la cortul său vreun trimis de-al califului aducându-i, în semn de dragoste, vreun dar de preţ mai frumos decât cel de mai înainte.

Or, în noaptea aceea – facă Allah să nu cunoaştem vreodată asemenea nopţi! – Giafar şedea în cortul său, în tovărăşia doftorului Gibrail Bakhtiassu, care era chiar hakimul lui Al-Raşid, şi de care Al-Raşid se lipsise spre a-l lăsa să-l însoţească pe mult iubitul său Giafar. Şi se mai afla acolo în cort şi poetul drag inimii lui Al-Raşid, Abu-

Zaccar cel orb, de care Al-Raşid, tot aşa, se lipsise, spre a-l lăsa să-l veselească cu stihurile lui pe mult iubitul său Giafar, când se întorcea de la vânat.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a nouă sute nouăzeci şi şasea noapte

Urmă:

Şi era la ceasul cinei. Iar Abu-Zaccar orbul cânta, însoţindu-se cu pandura, nişte stihuri înţelepte despre nestatornicia soartei. Şi iată că, dintr-odată, la intrarea cortului se ivi Massrur, spătarul califului şi împlinitorul mâniei sale. Iar Giafar, când îl văzu intrând aşa, împotriva tuturor orânduielilor, fără a cere îngăduinţa de a fi primit şi fără ca măcar să-şi fi vestit sosirea, se făcu galben cu totul la chip şi îi spuse hadâmbului:

— O, Massrur, fii binevenit, întrucât totdeauna te văd cu o bucurie nouă. Ci mă minunează o, fratele meu, că pentru întâia oară în viaţa noastră nu ai trimis mai înainte vreun slujitor care să-mi vestească venirea ta.

Iar Massrur, fără ca măcar să-i arunce un salamalek lui Giafar, răspunse:

— Treaba care mă aduce este prea însemnată ca să-mi mai îngăduiască asemenea marafeturi zadarnice. Ridică-te, o, Giafar, şi rosteşte-ţi şeadaua din urmă. Întrucât emirul drept-credincioşilor cere capul tău.

Auzind vorbele acestea, Giafar se sculă în picioare şi grăi:

— Nu este alt Dumnezeu decât numai unul Allah, şi Mohammed este trimisul lui Allah! Din mâinile lui Allah purcedem, şi mai devreme ori mai târziu în mâinile lui ne întoarcem!

Pe urmă se întoarse înspre căpetenia hadâmbilor, soţul său de până atunci, prietenul său de atâţia ani şi de atâtea întâmplări, şi îi spuse:

— O, Massrur, asemenea poruncă nu este cu putinţă. Stăpânul nostru emirul drept-credincioşilor ţi-a dat-o pesemne la vreo clipă de beţie. Mă rog ţie, o, prietene al meu de totdeauna, pentru amintirea preumblărilor noastre împreună şi pentru viaţa noastră laolaltă de zi şi de noapte, întoarce-te la calif să vezi dacă nu cumva mă amăgesc. Şi-ai să vezi că el a şi uitat asemenea vorbe!

Ci Massrur spuse:

— Capul meu e răspunzător pentru capul tău. Nu pot să mă arăt dinaintea califului decât cu capul tău în mână. Scrie-ţi, aşadar, dorinţele din urmă, aceasta-i singura îngăduinţă ce-mi stă în putere să ţi-o dăruiesc, pe temeiul prieteniei noastre de odinioară.

Atunci Giafar spuse:

— Ai lui Allah suntem toţi! Nu am de scris niciun fel de dorinţă. Allah alungească-i viaţa emirului drept-credincioşilor cu zilele ce-mi sunt ridicate mie!

Pe urmă ieşi din cort, îngenunche pe preşul sângelui, pe care îl aşternuse pe pământ spătarul Massrur, şi se legă la ochi cu chiar mâinile sale. Şi fu descăpăţânat. Aibă-l Allah întru mila sa!

După care Massrur se întoarse la locul unde poposise califul, şi intră la el, ducând pe un scut capul lui Giafar. Iar Al-Raşid se uită la capul prietenului său de mai înainte şi, deodată, scuipă pe el. Ci ura şi răzbunarea lui nu se opriră aci. Dete porunci ca trupul descăpăţânat al lui Giafar să fie răstignit pe podul Bagdadului, la un capăt, iar căpăţâna-i să fie agăţată la celălalt capăt: osândă ce întrecea ca răutate şi ca ocară până şi pe cea a celor mai ticăloşi răufăcători. Şi la fel porunci ca, după şase luni, rămăşiţele lui Giafar să fie arse pe băligar de vite şi să fie aruncate în umblători. Şi toate se îndepliniră.

Încât, o, ce jale şi amar! sameşul Amrani putu să scrie, chiar pe aceeaşi foaie din scriptele de cheltuieli ale vistieriei: „Pentru un caftan de fală, dat de către emirul drept-credincioşilor ca dar vizirului său Giafar, fiul lui Yahia Al-Barmaki – patru sute de mii de dinari aur.” Şi, la

puţină vreme după aceea, fără niciun alt adaus, pe aceeaşi foaie: „Naft, paie şi bălegar pentru arderea trupului lui Giafar ben Yahia – zece drahme de argint.”

Aşa fu sfârşitul lui Giafar. Cât despre Yahia, tatăl său şi tatăl care l-a crescut pe Al-Raşid, şi despre Al-Fadl, fratele lui Giafar şi fratele de lapte al lui Al-Raşid, fură zeberiţi chiar a doua zi, dimpreună cu toţi barmakizii, în număr de peste o mie, toţi câţi aveau slujbe şi huzmeturi. Şi fură aruncaţi de-a valma în afundul temniţelor duhnite, pe când bunurile lor fără de număr erau zăpciuite, iar femeile şi copiii lor rătăceau fără de adăpost şi fără ca să cuteze cineva să le arunce măcar o privire. Şi unii muriră de foame, alţii de ştreang, în afară de Yahia, de fiul său Al-Fadl, şi de fratele lui Yahia, Mohammad, care muriră în schingiuri. Aibă-i Allah pe toţi întru mila sa! Prăpădul lor a fost amarnic!

Iar acuma, o rege al vremilor. Dacă doreşti să afli pricina acestei năpăstuiri a barmakizilor, şi a jalnicului lor sfârşit, iată.

Într-o zi, sora mai mică a lui Al-Raşid, Aliyah, la câţiva ani după sfârşitul barmakizilor, cuteză să-l întrebe pe calif, care o alinta:

— O, stăpâne al meu, nu te mai văd o zi senin şi liniştit de când cu moartea lui Giafar şi cu pierirea neamului lui. Pentru care pricină dovedită ţi-au stârnit mânia?

Şi Al-Raşid, mohorât deodată, o împinse pe tânăra domniţă şi îi spuse:

— O, copila mea, o, viaţa mea, tu, singura bucuria care mi-a mai rămas! la ce ţi-ar folosi să afli pricina aceea? Că de-aş fi încredinţat că o ştie cămaşa mea, aş sfâşia cămaşa în bucăţi!

Or, aşadar, istoricii şi meşterii de letopiseţe sunt departe de-a se împăca asupra pricinelor acelui prăpăd. De altminteri, iată toate lămuririle câte ne-au fost lăsate în scrierile lor.

După unii, dărniciile fără de număr ale lui Giafar şi ale barmakizilor, a căror istorisire ostenea până şi urechile

celor ce le primiseră, şi care, aducându-le mai mulţi pizmaşi şi vrăjmaşi decât prieteni şi îndatoraţi, ajunseseră până la urmă să-l pună în umbră pe Al-Raşid. Într-adevăr, nu se mai vorbea decât despre fala casei lor; nimeni nu putea să răzbată la vreun huzmet decât prin ei, fie de-a dreptul, fie pe ocolite; rudele lor năpădiseră curtea de la Bagdad şi oştirea, iar în divanuri şi în vilaiete ei aveau slujbele cele mai înalte; moşiile cele mai frumoase din preajma oraşului ale lor erau; la uşile palatelor lor se înghesuia o mulţime de curteni şi de jelbari mai mare decât cea care se strângea la saraiul califului. De altminteri, iată cu ce vorbe scrie despre aceasta hakimul lui Al-Raşid, chiar acel Gibrail Baktiassu care se afla în cortul lui Giafar când cu noaptea morţii. Spune: „Am intrat într-o zi în iatacul lui Al-Raşid, care locuia pe atunci în saraiul numit Kasr el Khuld, din Bagdad. Iar barmakizii locuiau pe celălalt mal al Tigrului, şi nu se aşternea între ei şi saraiul califului decât lăţimea fluviului. Şi, în ziua aceea, Al-Raşid, văzând înghesuiala de cai de dinaintea casei vizirilor săi, şi mulţimea ce se îmbulzea la uşile lor, rosti, faţă de mine, de parcă ar fi vorbit cu sine însuşi: «Răsplătească-i Allah pe Yahia şi pe fiii săi El-Fadl şi Giafar! S-au împovărat ei cu toată greutatea treburilor împărăţiei şi, uşurându-mă de grijile acestea, mi-au lăsat răgaz să privesc împrejurul meu şi să trăiesc în tihnă.» Astea le-a spus în ziua aceea. Altă dată însă, fiind chemat iarăşi la el, am băgat de seamă că începuse să nu se prea mai uite cu aceiaşi ochi la prietenii săi. Căci, privind de la fereastra palatului şi văzând aceeaşi îmbulzeală de oameni şi de cai ca şi întâia dată, spuse: «Yahia şi feciorii lui au pus mâna pe toate treburile; şi mi le-au luat pe toate. Ei sunt cei care chivernisesc de fapt puterea califală, pe când mie de-abia dacă mi-a mai rămas amăgirea ei.» Aşa l-am auzit spunând. Şi am cunoscut de-atunci că barmakizii au să cadă în mazilire: precum chiar s-a şi întâmplat."

După alţi letopiseţi, la nemulţumirea mocnită, la ciuda

tot mai otrăvită a lui Al-Raşid, la purtările lor strălucite care le aduceau duşmani de temut şi clevetitori tăinuiţi care îi ponegreau la calif, fie prin poezii nesemnate, fie prin proză vicleană; la toată cinstirea, la toată fala şi la toate lucrurile la care regii nu pot de obicei să îndure părtaşi, veni să se adauge şi o mare nechibzuinţă săvârşită de către Giafar. Într-o zi, Al-Raşid îl însărcinase să-l dea pieirii, în taină, pe un urmaş de-al lui Ali şi al străbunei Fatimah, fiica Prorocului, pe care îl chema El-Saiied Yahia ben Abdalah El-Hossaimi. Giafar însă, din milă şi din omenie, îl ajută să fugă pe acel strănepot al lui Ali, a cărui înrâurire Al-Raşid o socotea ca primejdioasă pentru viitorul stepenei abbaside. Or, fapta de mărinimie a lui Giafar avea să fie repede dată în vileag şi adusă la urechea califului, cu toate tâlcurile trebuitoare spre a-i înnegri urmările. Şi supărarea lui Al-Raşid, cu acel prilej, fu picătura de venin care făcu să se reverse cupa mâniei. Şi îl întrebă despre treaba aceasta pe Giafar, care, fără niciun ocoliş, îşi mărturisi fapta, adăugând:

— Am făcut-o pentru slava şi pentru bunul nume al stăpânului meu, emirul drept-credincioşilor!

Şi Al-Raşid, galben la chip, spuse:

— Bine ai făcut!

Ci fu auzit cum murmura: „Să mă ia Allah de n-am să te sting de pe faţa pământului, o, Giafar!”

După alţi istorici, ar trebui să se caute izvorul mazilirii barmakizilor în credinţele schismatice ale lor faţă de dreapta-credinţă musulmană. Căci să nu se uite că neamul lor, până a trece la Islam, slujea la Balkh religia magilor. Şi se zice că, pe când cu năpada în Khorassan, leagănul de baştină al prietenilor săi, Al Raşid băgase de seamă că Yahia şi fiii lui făceau tot ce le sta în putere spre a împiedeca dărâmarea capiştelor şi a lăcaşurilor magilor. Şi, de-atunci, a avut în privinţa credinţei lor unele îndoieli ce n-au făcut decât să se înrăutăţească mai apoi, când i-a văzut pe barmakizi purtându-se cu blândeţe, în toate împrejurările, faţă de schismaticii de

orice soi, da mai cu seamă faţă de vrăjmaşii săi cei mai aprigi ghebrii şi zanadikaii, precum şi alţi eretici şi anatemesiţi. Iar ceea ce ar îndemna la îndrituirea acestei păreri, adăugate la celelalte pricini arătate mai înainte, ar fi că, îndată după moartea lui Al-Raşid, tulburări religioase de o dârzie nemaiintâlnită până atunci au izbucnit la Bagdad, şi erau să dea o lovitură de moarte dreptei-credinţe musulmane.

Dar, în afara tuturor acestor pricini, temeiul cel mai cu putinţă al sfârşitului barmakizilor ne este arătat de către cronicarul Ibn-Khillikan, şi de către Ibn El-Athir. Aceştia spun:

Era pe vremea când Giafar, fiul lui Yahia barmakidul, era atâta de apropiat inimii emirului drept-credincioşilor, şi când califul poruncise să se coase caftanul acela cu două guri una lângă alta, şi în care se îmbrăcase, laolaltă cu Giafar, întocmai de parcă amândoi nu ar fi fost decât un singur ins. Şi prietenia lor era atât de mare încât califul nu mai putea să se despartă de tovarăşul său, şi ar fi vrut să-l vadă mereu lângă el. Or, Al-Raşid o iubea tot aşa, cu o dragoste nemaipomenită şi tare adâncă, şi pe soră-sa Abbassah, tânără domniţă împodobită cu toate darurile, femeia cea mai de seamă de pe vremile ei. Şi, dintre toate femeile din neamul şi din haremul său, ea era cea mai scumpă inimii lui Al-Raşid. Şi califul nu putea să trăiască decât lângă ea, întocmai ca şi cum ea ar fi fost un Giafar femeie. Şi aceste două iubiri erau fericirea lui; ci era de nevoie să le împreune, ca să se bucure de amândouă odată; întrucât lipsa uneia rupea vraja pe care o simţea lângă cealălaltă. Iar când Giafar ori Abbassah nu erau cu el, Harun nu trăia decât o bucurie neîntreagă, şi lipsa îl durea. De aceea trebuia să le împreune pe cele două iubiri ale sale. Ci pravilele noastre cele sfinte nu îngăduie ca bărbatul, dacă nu este rudă apropiată, să se uite la o femeie cu care nu este căsătorit; şi nu-i îngăduie femeii să-şi lase faţa a fi văzută de către un bărbat care îi este străin. Încât Al-Raşid, care era un păstrător habotnic

al legii a cărei pază o avea, nu putea să-i aibă lângă el pe cei doi fără a se afla într-o stare stânjenitoare, şi într-o împrejurare nedorită şi nepotrivită.

Pentru aceea, vroind să schimbe o stare de lucruri care îl sâcâia şi îi supăra, se hotărî, într-o zi, să-i spună lui Giafar:

— O, Giafar, prietene, nu am o bucurie adevărată, deschisă şi deplină decât în tovărăşia ta şi a mult-iubitei mele surori Abbassah. Or, cum legătura dintre voi doi mă stânjeneşte şi vă stânjeneşte şi pe voi, vreau să te însor cu Abbassah, pentru ca de aici înainte, fără de niciun neajuns, fără pricină de cârtiri şi fără păcat, să puteţi amândoi să staţi cu mine. Da vă cer hotărât să nu va întâlniţi niciodată, fie şi măcar pentru o clipă, în lipsa mea. Întrucât nu vreau între voi doi decât închipuirea, de ochii lumii, a căsătoriei legiuite; da nu vreau şi urmările căsătoriei, care le-ar putea dăuna, în dreptul la moştenirea califală, fiilor blagorodnici ai lui Abbas.

Iar Giafar se plecă dinaintea dorinţei stăpânului său, şi răspunse cu supunere şi cu ascultare. Şi fu nevoit să primească acea legătură ciudată. Iar căsătoria fu întocmită şi pecetluită după pravilă. Şi-aşa că, urmând înţelegerii poruncite, cei doi tineri soţi nu se întâlniră decât de faţă cu califul, şi-atâta tot. Şi, chiar şi atunci, privirile lor de-abia dacă se încrucişau, rareori. Cât despre Al-Raşid, el se bucura în deplină bucurie de dragostea-i atât de fierbinte pe care o nutrea pentru acea pereche pe care o chinuia, fără a părea să-şi dea seama.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a nouă suta nouăzeci şi şaptea noapte

Urmă:

Căci de când oare dragostea s-a putul supune poruncilor popreliştilor? Şi oare de când o atare siluire,

între două fiinţe tinere şi frumoase, nu aţâţă şi nu răzvrăteşte tulburările şi patimile dorului?

Şi iată că, într-adevăr, cei doi soţi, ce-ar fi avut tot dreptul să se iubească şi să se lase duşi de ispita dragostei lor atâta de legiuite, dar ţinuţi acum în starea de suspinători, se îmbătau cu fiece zi tot mai mult de acea tainică beţie, care adună văpaia în inimă. Şi iată că Abbassah, chinuită de starea ei de soţie schimnicită, se îndrăgosti pătimaş de soţul ei. Şi, până la urmă, îi dete de ştire lui Giafar despre toată dragostea ei. Şi îl chemă la ea, şi îl îmbie, pe ascuns, în toate chipurile. Ci Giafar, ca om cinstit şi chibzuit, nu se lăsă înduplecat de îndemnurile ei şi nu se duse la Abbassah. Întrucât se simţea oprit de jurământul ce-i făcuse lui Al-Raşid. Şi, de altminteri, ştia mai bine ca oricine, cât de zornic era califul în îndeplinirea mâniilor sale.

Şi-aşa că domniţa Abbassah, dacă văzu că îmbierile şi rugăminţile ei rămân fără de izbândă, se folosi de alte căi. Aşa fac femeile, de obicei, o, rege al vremilor! Slujindu-se, aşadar, de vicleşug, trimise vorbă hanâmei Itabah, mama lui Giafar:

— O, maică a noastră, trebuie să mă ajuţi să intru fără de zăbavă la fiul tău Giafar, soţul meu legiuit, întocmai ca şi cum aş fi una dintre acele roabe pe care i le trimiţi în fiece zi.

Căci hanâma Itabah, în fiecare zi de vineri, avea obiceiul să-i trimită mult-iubitului său fiu Giafar câte o tânără roabă fecioară, aleasă dintr-o mie, neatinsă şi desăvârşit de frumoasă. Iar Giafar nu se apropia de fată decât după ce se cinstea şi se îndestula cu vinuri bogate. Ci hanâma Itabah, la primirea vorbelor trimise de Abbassah, se împotrivi cu hotărâre a se învoi cu felul acela de viclenie dorit de Abbassah, şi îi arătă limpede domniţei câte primejdii se cuprindeau pentru toată lumea într-o atare treabă. Ci tânăra soţie, îndrăgostită, stărui, rugându-se ori ameninţind, şi adăugă:

— Cugetă, o, maică a noastră, la urmările îndărătniciei

tale. Din parte-mi, hotărârea mea este luată, şi am să mi-o îndeplinesc în pofida ta, ori şi ce-ar fi să păţesc. Mai bine să-mi pierd viaţa decât să nu mă bucur de Giafar şi de drepturile mele asupra lui.

Aşa că necăjita de Itabah fu nevoită să se plece dinaintea unor atari înghesuieli, gândind că era mai bine ca lucrul să se înfăptuiască prin mijlocirea sa, în taina cea mai straşnic păzită. Aşa că îi făgădui sprijin domniţei Abbassah pentru izbândirea acelei uneltiri atâta de nevinovate şi atâta de primejdioase. Şi se duse fără de întârziere să-i dea de ştire fiului ei Giafar că are să-i trimită în curând o roabă care nu-şi avea seamăn la gingăşie, la desfătare şi la frumuseţe. Şi i-o zugrăvi cu atâta căldură încât el începu să-i ceară înflăcărat, şi pe cât mai curând, darul făgăduit. Iar Itabah învârti lucrurile atâta de bine încit Giafar, împătimit de dorinţă, aştepta noaptea cu o nerăbdare cum nu mai cunoscuse până atunci. Iar maicâ-sa, văzându-l la capătul dorit, trimise vorbă domniţei Abbassah: „Pregăteşte-te pentru desearǎ”.

Şi Abbassah se pregăti, şi se împodobi cu podoabe şi cu giuvaeruri, aşa cum fac roabele, şi veni la mama lui Giafar, care, la căderea nopţii, o duse în iatacul fiului său. Or, Giafar, oleacă ameţit de aburii vinului, nu-şi dete seama că fetişcana roabă, ce sta în picioare dinaintea lui, era soţia sa Abbassah. Şi-apoi nici nu prea avea săpate bine în minte trăsăturile domniţei Abbassah. Căci până atunci, în şederile lor laolaltă la calif, el de-abia o întrezărise; şi niciodată nu cutezase, de frică să nu-l supere pe Al-Raşid, să-şi ridice privirile asupra soţiei sale Abbassah, care, la rându-i, din sfiiciune, îşi întorcea capu-ntotdeauna la fiecare aruncătură de ochi furişată de Giafar.

Şi astfel, după ce căsătoria se împlini de fapt, şi după o noapte petrecută în vipiile dragostei împărtăşite, Abbassah se sculă să plece şi, înainte de a ieşi, îi spuse lui Giafar:

— Cum îţi plac fetele de regi, o, stăpâne al meu? Sunt altfel, în purtările lor, decât roabele ce se vând şi se cumpără? Cum ţi se par, ia spune?

Iar Giafar, uluit, întrebă:

— Despre ce fel de fete de regi pomenesc vorbele tale? Eşti tu cumva vreuna dintre ele? Vreo prinsă, poate, din războaiele noastre biruitoare?

Ea răspunse:

— O, Giafar, sunt prinsa ta, slujnica ta, sunt Abbassah, sora lui Al-Raşid, fiica lui Al-Mahdi, din sângele lui Abbass, unchiul Prorocului binecuvintat!

Auzind vorbele acestea, Giafar rămase năucit până peste marginile năucirii şi, dezmeticindu-se dintr-odată din ameţeala beţiei strigă:

— Te-ai dat pierzării, şi ne-ai dat pierzării pe toţi, o, fiică a stăpânilor mei!

Şi, în graba mare, intră la maică-sa Itabah şi îi spuse:

— O, maica mea, maica mea, m-ai vândut cu totul!

Şi biata de soţie a lui Yahia îi istorisi fiului ei cum fusese silită să se supună la acea viclenie, ca să nu abată asupra lor năpaste şi mai mari. Şi-atâta, în ceea ce îi priveşte pe ei.

Cât despre Abbassah, ea rămase insărcinată şi dete viaţă unui fiu. Şi îl încredinţă pe copil în seama unui slujitor credincios pe care îl chema Ryaş, şi în grija de mamă a unei femei pe care o chema Barrah. Pe urmă, temându-se, fără îndoială, că lucrul se va da în vileag, în ciuda tuturor ferelilor, şi că are să răzbată la ştirea lui Al-Raşid, îl trimise pe copilul lui Giafar la Mecca, însoţit de cele două slugi.

Or, Yahia, tatăl lui Giafar, printre huzmeturile sale, o avea şi pe aceea de paznic şi de câzlar peste saraiul şi peste haremul lui Al-Raşid. Şi îşi făcuse obiceiul ca, pe la un anume ceas de noapte, să închidă uşile de legătură ale palatului şi să ia cheile. Or, până la urmă, asprimea aceea ajunse a fi supărătoare pentru haremul califului, şi mai cu seamă pentru Sett Zobeida, care se duse să se

plângă amarnic vărului şi soţului ei Al-Raşid, afurisindu-l pe preacinstitul Yahia şi asprimile lui nepotrivite. Iar Al-Raşid, când Yahia se înfăţişă la el, îi spuse:

— Taică, oare ce are Zobeida de se plânge de tine?

Şi Yahia intrebă:

— Mă învinuieşte cumva din pricina haremului tău, o, emire al drept-credincioşilor?

Al-Raşid zâmbi şi zise:

— Nu, o, taică!

Şi Yahia spuse:

— Atunci, nu ţine seama de ce ţi-a spus despre mine, o, emire al drept-credincioşilor.

Şi, de-atunci, Yahia şi-a sporit şi mai mult asprimea, până într-atâta încât încă o dată Sett Zobeida se plânse cu oţărâre şi cu mânie lui Al-Raşid, care îi spuse:

— O, fiică a unchiului, meu, nu este locul chiar să-l învinuieşti pe tatăl meu de lapte Yahia pentru nimic în privinţa haremului. Întrucât, Yahia nu face altceva decât să asculte de poruncile mele şi să-şi îndeplinească datoria.

Şi Zobeida răspunse aprigă:

— Eh, pe Allah! da de ce nu se îngrijeşte oleacă mai mult de datoria lui, care este de a pune frâu nechibzuinţelor fiului său Giafar?

Şi Al-Raşid întrebă:

— Ce nechibzuinţe? Ce s-a întâmplat?

Atunci Zobeida îi istorisi povestea cu Abbassah, fără ca de altminteri să-i dea vreo însemnătate. Şi Al-Raşid, mohorându-se, întrebă:

— Şi este vreo dovadă despre aceasta?

Ea răspunse:

— Păi ce dovadă mai bună decât copilul pe care îl are de la Giafar?

El întrebă:

— Unde se află copilul acela?

Ea răspunse:

— În cetatea cea sfântă, leagănul strămoşilor noştri.

El întrebă:

— Mai ştiu şi alţii în afară de tine despre treaba aceasta?

Ea răspunse:

— Nu se află în haremul tău şi în saraiul tău nici măcar o femeie, de-ar fi ea până şi ultima dintre roabe, care să nu ştie.

Iar Al-Raşid nu adăugă o vorbă mai mult. Dar, la scurtă vreme, dete de ştire că are de gând să se ducă în hagialâc la Mecca. Şi plecă, fără a-l lua şi pe Giafar cu el. Or, la rândul ei, Abbassah trimise numaidecât o scrisoare lui Eyaş şi doicii, poruncindu-le să plece îndată de la Mecca şi să treacă în Yemen cu copilul. Iar ei plecară în mare grabă.

Şi califul ajunse la Mecca. Şi numaidecât însărcină câteva iscoade de credinţă să purceadă a-l căuta pe copil şi să-l găsească. Şi căpătă adeverirea faptului, şi află că pruncul trăieşte şi că e bine sănătos. Şi izbuti să dea de el în Yemen şi să-l trimită în taină la Bagdad. Şi atunci, la întoarcerea din acel hagialâc, poposind la schitul Al-Umr, lângă Ambar, pe Eufrat, dete porunca cea cumplită în privinţa lui Giafar şi a barmakizilor. Şi urmă ceea ce urmă.

Cât despre nefericita de Abbassah şi fiul ei, aceştia fură amândoi îngropaţi de vii într-o groapă săpată chiar sub iatacul în care locuia domniţa. Aibă-i Allah pe toţi întru mila sa!

Într-un sfârşit, îmi mai rămâne să-ţi spun, o, preafericitule rege, că alţi cronicari vrednici de crezare povestesc că Giafar şi barmakizii nu săvârşiseră nimic pentru care să li se cadă o atare năpăstuire, şi că sfârşitul acela jalnic le-a fost hărăzit numai pentru că aşa le fusese lor scris la soartă, şi că vremea puterii lor se scursese. Ci Allah este mai ştiutor!

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a nouă sute nouăzeci şi opta noapte

Urmă:

Cât despre califul Al-Raşid, după ce să răzbunase atâta de crunt pentru o mişelie pe care numai el, în afară de Allah, o ştia, şi care trebuie să fi fost destul de amarnică, se întoarse la Bagdad, da numai ca să treacă prin oraş. Într-adevăr, nemaiputând de aci înainte să locuiască în cetatea aceea, pe care vreme de atâţia ani îi plăcuse s-o înfrumuseţeze, plecă să se aşeze la Raccah, şi nu se mai întoarse niciodată în cetatea păcii. Şi chiar părăsirea aceea grabnică a Bagdadului, după osândirea barmakizilor, o deplânge poetul Abbas ben El-Ahnaf, care se afla în alaiul califului, în stihurile următoare:

De-abia-ncepusem să le poruncim
Cămilelor să-ngenuncheze roată,
Că a şi trebuit să le pornim
Din nou la drum, cu caravana toată,
Fără s-avem putinţă-a osebire
Plecarea noastră-n grabă, de sosire.

Bagdad, iubit, prietenii-mprejur
Ne-ntâmpinau cu bucuria lor,
Şi bun-venitu-acas' şi la huzur
Ne-mpresura din gura tuturor.
Ci noi le răspundeam, cu jalea-n glas,
La bun-venitul lor cu bun-rămas.

Cetate-a păcii, o, e-adevărat
Că de la Răsărit pân'la Apus,
Oricât bătut-am lumea-n lung şi-n lat,
Nu ştiu oraş să-ţi fie mai presus,
Nici mai blagoslovit cu zări senine,
Nici mai bogat, nici mai frumos ca tine.

De altminteri, după pieirea prietenilor săi, Al-Raşid n-a mai gustat niciodată tihna somnului. Părerile lui de rău ajunseseră chinuitoare; şi şi-ar fi dat toată împărăţia lui numai să-l întoarcă pe Giafar la viaţă. Şi dacă, din întâmplare, curtenii aveau neiscusinţa să pomenească în vreun fel cât de cât răutăcios amintirea barmakizilor, Al-Raşid striga la ei cu scârbă şi cu mânie:

— Afurisească-vă Allah părinţii! Conteniţi a mai ponegri ceea ce ponegriţi, sau încercaţi să umpleţi golul pe care l-au lăsat ei!

Şi, măcar că a rămas atotputernic până la moarte, Al-Raşid s-a simţit de-atunci înainte înconjurat numai de oameni nevrednici de încredere. Se temea, în fiece clipă, să nu fie otrăvit de fiii săi, cu care nu avea a se lăuda. Şi, la începutul unei năpade în Khorassan, unde tocmai izbucniseră nişte tulburări, şi de unde el nu avea să se mai întoarcă, şi-a mărturisit cu durere îndoielile şi necazurile faţă de unul dintre curtenii săi, cronicarul El-Tabari, pe care şi-l alesese ca duhovnic al gândurilor sale negre. Căci, o dată, pe când El-Tabari căuta să-l liniştească de spaimele morţii care începuseră să-l împresoare, Harun îl trase de-o parte şi, când se văzu la scuteală de oamenii din sultanatul său, iar umbra deasă a unui pom îi ascundea de priviri nedorite, îşi desfăcu caftanul şi, arătându-i o faşă de mătasă ce-i înfăşură pântecul, spuse:

— Am aici un rău adânc, fără putinţă de lecuire! Nimeni nu ştie nimic despre răul acesta, e drept; da ia te uită! Am împrejurul meu iscoade puse de fiii mei El-Amin şi El-Mamun să pândească ce mi-a mai rămas din viaţă. Că li se pare că viaţa părintelui lor e prea lungă! Şi iscoadele acestea au fost alese de fiii mei chiar dintre acei pe care îi socoteam cei mai de credinţă, şi pe inima cărora gândeam că pot să mă bizui. Iacătă-l mai întâi pe Massrur! Eh, el este iscoada fiului meu cel drag El-Mamun. Iacătă-l şi pe hakimul meu Gibrail Bakhtiassu! El e iscoada fiului meu El-Amin. Şi tot aşa şi cu toţi ceilalţi.

Şi adăugă:

— Acuma, vrei să ştii până unde merge setea de a domni a fiilor mei? Am să dau poruncă să mi se aducă un cal şi ai să vezi că, în loc să mi se dea un cal molcom şi puternic, are să mi se aducă o gloabă prăpădită, a cărei călcătură şonticăită e făcută să-mi sporească suferinţele.

Şi, într-adevăr, când Al-Raşid ceru un cal, i se aduse unul întocmai precum i-l zugrăvise duhovnicului său. Şi aruncă o privire tristă înspre El-Tabari, şi primi supus gloaba ce i se înfăţişă.

Şi, peste câteva săptămâni de la această întâmplare, Harun văzu în somn o mână întinsă deasupra capului său; şi mâna aceea ţinea un pumn de pământ roşu; şi un glas striga: „Iată pământul ce va sluji de mormânt lui Harun şi un alt glas întreba: „Care este locul mormântului său?” Şi glasul dintâi răspundea: „Cetatea Tus!”

Or, peste câteva zile, înrăutăţirea boalei sale îl sili pe Al-Raşid să se oprească la Tus. Şi fu cuprins de o mare nelinişte, şi îl trimise pe Massrur să-i aducă un pumn de pământ din jurul cetăţii. Şi căpetenia hadâmbilor se întoarse, peste un ceas de vreme, aducând un pumn de pământ de culoare roşie. Şi Al-Raşid strigă:

— Nu este alt Dumnezeu decât numai unul Allah, iar Mohamed este Trimisul lui Allah! Iată vedenia mea împlinită. Moartea nu este departe de mine.

Şi, de-aci, niciodată nu s-a mai întors în Irak. Întrucât, a doua zi, simţindu-se slăbit, le spuse celor ce îl înconjurau:

— Iată clipa cea înfricoşată care se apropie. Am fost pentru toată omenirea o pricină de pizmă, iar acum cui nu-i voi fi decât un lucru de milă?

Şi, chiar acolo la Tus, muri. Şi era atunci în cea de a treia zi de djomadi, a doua din anul 193 de la hegiră. Şi Harun avea atunci patruzeci şi şapte de ani, şi cinci luni, şi cinci zile, precum ne arată Abulfeda. Ierte-i Allah greşalele şi aibă-l întru mila sa! Că a fost un calif al dreptei-credinţe.

Pe urmă, cum Şeherezada îl văzu pe regele Şahriar adânc mohorât de istorisirea aceasta, se grăbi să-i povestească dulcea poveste a crăişorului Iasmin şi a domniţei Migdala.

Şi spuse:

DUIOASA POVESTE A CRĂIŞORULUI IASMIN ŞI A DOMNIŢEI MIGDALA

Se povesteşte – ci Allah preaslăvitul este mai ştiutor! – că trăia într-o ţară dintre ţările musulmane un rege bătrân a cărui inimă era ca oceanul, a cărui deşteptăciune era deopotrivă cu a lui Aftalun, a cărui fire era cea a înţelepţilor, a cărui slavă o întrecea pe a lui Faridun, a cărui zodie era însăşi zodia lui Iskandar, iar norocu-i era cel al lui Khosroe-Anuşirvan. Şi avea şapte feciori străluciţi, asemeni celor şapte văpăi ale Pleiadelor. Da cel mai mic dintre ei era cel mai strălucit şi cel mai frumos. Era trandafiriu şi alb, şi îl chema domnişorul Iasmin.

Şi, într-adevăr, crinul şi trandafirul se ofileau când se afla el dinaintea lor. Că avea un mijlocel de chiparis, un chip de lalea proaspătă, plete de micşunele, zulufi tămâioşi care erau bucăţică ruptă dintr-o mie de nopţi întunecate, o piele cum e chihlimbarul cel bălai, nişte suliţe îndoite drept gene, nişte ochi lungi de narcise; şi două alune erau buzele lui vrăjitoare. Cât despre fruntea lui, o da de ocară, cu strălucirea ei, până şi pe luna plină căreia îi învineţea de pizmă obrazul; iar gura lui cu dinţii-i de nestemate, cu limba-i de trandafir, zemuia o vorbă ce te făcea să dai uitării trestia de zahăr. Aşa făcut, şi scânteietor, şi neînfricat, era un idol al ispitei pentru ochiul iubeţilor.

Or, dintre cei şapte fraţi, coconul Iasmin era cel care

avea în pază nenumăratele cirezi de bivoli ale regelui Nujum-Şah. Iar sălaşul său era prin singurătăţile cele nemărginite şi prin păşuni. Şi într-o zi, şedea şi îşi păzea vitele, cântând din fluier, când văzu venind înspre el un derviş bătrân care, după salamalecuri, îl rugă să-i mulgă oleacă de lapte. Iar beizadea Iasmin răspunse:

— O, sfinte dervişule, mă retează ciuda că nu pot să te mulţumesc. Căci mi-am muls bivoliţele în dimineaţa aceasta, şi iacătă că sunt păgubit de putinţa de a-ţi potoli setea la ceasul de-acum.

Iar dervişul îi zise:

— Rosteşte totuşi, fără a te mai codi, numele lui Allah, şi du-te să mulgi iarăşi bivoliţele. Şi blagoslovirea are să coboare.

Şi domnişorul cel asemenea narcisei răspunse cu ascultare şi cu supunere, şi se duse, rostind şehadaua, la ugerul celei mai frumoase bivoliţe pe care o avea. Şi binecuvântarea coborî; şi vasul se umplu cu un lapte albăstrui şi spumos. Şi preafrumosul Iasmin puse vasul dinaintea dervişului, care bău pe cât îi fusese setea, şi rămase mulţumit.

Şi-atunci se întoarse zâmbind înspre coconul cel tânăr şi îi spuse:

— O, copile gingaş, nu ai adăpat un pământ sterp, şi nimic nu este mai prielnic pentru tine decât ceea ce în curând are să se petreacă. Află, dar, că am venit la tine ca sol al dragostei. Şi văd că într-adevăr ţi se cuvine darul dragostei, care este cel dintâi dintre daruri şi cel mai de la urmă precum a spus poetul:

Pe când nimic în lume nu era,
Era iubirea; iar dacă se curmă
Pe lume totul, mai rămâne ea!
Ea-i cea dintâi şi ea e cea din urmă.

Ea-i temelia vieţii, mai presus
De toate câte pe pământ s-au spus.

Ea-i umbra, ce veghează suspinând
La colţu-ntunecatului mormânt.

Ea-i vâscul ce se prinde pe copac
Şi care-şi trage mândra-i viaţă verde
Din inima ce-o mistuie cu drag
Pe care o usucă şi o pierde.

Pe urmă dervişul cel bătrân spuse mai departe:

— Da, fiul meu, vin la inima ta ca sol al dragostei; ci nimenea nu m-a trimis, decât eu însumi. Şi, dacă am străbătut câmpiile şi pustiile, am făcut-o pentru că eram în căutarea unei făpturi atâta de desăvârşite încât să fie vrednică a se apropia de copila vrăjită pe care, într-o dimineaţă, trecând printr-o grădină, mi-a fost dat s-o întrezăresc.

Şi se opri o clipă, şi apoi urmă:

— Află, dar, o, tu, cel mai dulce ca adierea, că în împărăţia megieşă cu împărăţia tatălui tău Nujum-Şah, trăieşte aşteptându-l pe flăcăul din visul ei, aşteptându-te pe tine, o, Iasmin, o hurie de viţă împărătească, un chip de zână, care dă de ocară luna, un mărgăritar fără de pereche din sipetul desăvârşirii, o primăvară de prospeţime, un cuib de frumuseţe. Trupul său gingaş, de culoarea argintului, e zămislit precum cimişirul; un mijlocel subţire precum firul de păr; un boiu precum soarele; un mers de potârniche. Părul ei este de hiacinte; ochii-i vrăjitori sunt asemenea săbiilor de Ispahan; obrajii-i sunt precum în *Coran* versetul Frumuseţii; arcul sprâncenelor ei este precum sura Calamului; gura ei, tăiată dintr-un rubin, te ameţeşte; un măruţ însemnat cu o gropiţă este bărbia ei, iar aluniţa care o împodobeşte e leac împotriva deochiului. Urechiuşele ei mititele nu sunt urechi, ci zăcaşuri de gingăşie, şi poartă atârnate de cercei inimile îndrăgostite; iar belciugul de la nasul ei – o nucşoară – sileşte luna plină să-şi petreacă pe după gât zgarda robiei. Cât despre talpa picioruşelor sale, ea-i întru

totului tot o minune. Inima este un şip cu mireasmă pecetluită, iar mintea ei este dăruită cu darul cel mare al deşteptăciunii. Numai dacă se mişcă, şi-i zarva învierii de apoi! Este fiica regelui Akbar, şi o cheamă domniţa Migdala; o, binecuvântate fie numele pe care le poartă asemenea făpturi!

Şi, după ce grăi astfel, dervişul cel bătrân răsuflă adânc, apoi adăugă...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a nouă sute nouăzeci şi noua noapte

Urmă:

...Şi, după ce grăi astfel, dervişul cel bătrân răsuflă adânc, apoi adăugă:

— Da trebuie să-ţi spun, o, izvor de doruri, că această copilă, sălaş al iubirii, stă cu inima friptă de tristeţe; şi un munte de mâhnire zace pe sufletul ei. Iar pricina e într-un vis pe care l-a avut, într-o noapte, în somn. Şi am lăsat-o mâhnită şi pierită ca o lunatică.

Pe urmă spuse:

— Şi-acuma, când vorbele mele au căzut în inima ta ca o sămânţă a dragostei, Allah să te ocrotească şi să te călăuzească înspre aceea care este scrisă la ursita ta. Uassalam!

Şi, după ce spuse acestea, dervişul se sculă şi îşi văzu de drumul lui.

Iar inima crăişorului Iasmin, numai la auzul acelor spuse, rămase însângerată; iar săgeata dragostei se înfipse în ea: şi, ca Majnun cel îndrăgostit de Leila, îşi sfâşie hainele, de la gât până la brâu; şi, prins în pletele cârlionţate ale minunatei Migdala, bocea şi ofta; şi, părăsindu-şi turmele, plecă să rătăcească, beat fără vin, zbuciumat, tăcut, bătut de vârtejul iubirii. Căci, dacă pavăza înţelepciunii apără de orice rănire, ea e fără puteri

împotriva arcului dragostei. Şi doftoreala îndemnurilor şi a sfaturilor nu mai are ce face asupra minţii celui bolnav de simţire. Şi-aşa cu beizadea Iasmin.

Ci în ceea ce o priveşte pe domniţa Migdala, iacătă:

Într-o noapte, pe când dormea pe terasa saraiului tatălui ei, văzu ivindu-i-se, într-un vis trimis de ginnul dragostei, un flăcău mai frumos decât iubitul Suleikăi, şi care era, strop cu strop, icoana vrăjitoare a crăişorului Iasmin. Şi, pe măsură ce vedenia aceea de frumuseţe se ivea dinaintea ochilor sufletului ei de fecioară, inima până atunci fără de griji a copilei îi luneca din mână şi cădea prinsă în năvodul de zulufi cârlionţaţi ai flăcăului. Şi se trezi, cu inima zbuciumată de trandafirul din somnul ei; şi, aruncând în noapte ţipete ca de privighetoare, începu să-şi spele chipul cu lacrimile sale. Iar slugile ei veniră în fugă cu mare spaimă şi începură să se minuneze zicând:

— Ya Allah! care-i nenorocirea ce face să curgă lacrimile stăpânei noastre Migdala? Ce s-a petrecut în sufletul ei pe când dormea? Vai, ia uite că parcă pasărea minţilor ei şi-ar fi luat zborul!

Şi gemete şi suspine urmară până dimineaţa. Şi, în zori, regele, tatăl său, şi regina, mama sa, fură înştiinţaţi despre cele ce se petreceau. Şi, cu inimile arse, veniră să vadă, şi o găsiră pe fata lor, minunea aceea, cu o înfăţişare aiurea şi într-o stare ciudată. Şedea jos, cu părul şi cu hainele răvăşite, cu chipul topit, fără ştire de trupul său şi fără seamă pentru inima ei. Şi, la toate întrebările ce i se puneau, nu răspundea decât cu tăcerea, clătinând din cap a sfială, şi revărsând astfel peste sufletul părintelui său şi al mamei sale tulburarea şi deznădejdea.

Atunci se hotărâră să cheme hakimii şi vracii pricepuţi la alungarea diavolilor, iar ei îşi deteră toată silinţa s-o scoată din starea aceea. Ci nu dobândiră nicio izbândă; ba chiar se întâmplă dimpotrivă. Ceea ce văzând, se socotiră nevoiţi a-i lua sânge. Şi, după ce îi legară braţul, făcură înţepătura. Ci nu ieşi nicio picătură de sânge din

vâna cea dulce. Atunci hakimii îşi traseră mâna de pe ea şi se lepădară de nădejdea de-a o lecui. Şi plecară posomorâţi şi fâstâciţi. Şi trecură câteva zile în starea aceea apăsătoare, fără ca să poată cineva pricepe ori lămuri pricina unei atare schimbări.

Şi-aşa, într-o zi, când preafrumoasa Migdala, cea cu inima arsă, era mai tristă ca oricând, slujnicele ei, ca s-o mai veselească, o duseră în grădină. Ci acolo, peste tot pe unde îşi plimba ochii, nu vedea decât chipul mult-iubitului ei: trandafirii o îmbiau cu culoarea lui, iar iasomia cu mireasma hainelor lui; chiprisul legănat, cu mijlocelul lui mlădiu, iar narcisa, cu ochii lui. Iar mărăcinii, părându-i-se genele lui, îi lua şi-i punea la inimă.

Ci mai pe urmă verdeaţa acelei grădini făcu să mai înverzească oleacă şi inima sa veştejită; iar apa de izvor pe care i-o deteră s-o bea îi mai potoli însetarea minţilor. Iar fetele, însoţitoarele sale, de-o seamă cu ea, şezură roată împrejurul acelei frumuseţi, şi începură să-i cânte încetişor un gazel uşor pe glasul cel mic şi pe măsura ramel cea atâta de duioasă.

După care, văzând-o mai liniştită, prietena ei cea mai dragă se apropie de ea şi îi spuse:

— O, Migdală, stăpână a noastră, află că, de câteva zile, se află prin părţile noastre un flăcău cântăreţ din nai, venit din ţara cilibiilor Hazara, al cărui glas melodios îi zboară minţile păsării din văzduh, opreşte apa din curgerea ei şi rândunica din zbor. Şi acel fecior de crai e alb şi trandafiriu, şi îl cheamă Iasmin. Şi, într-adevăr, crinul şi trandafirul se ofilesc când se află dinaintea lui. Căci mijlocelul lui este o legănare de chiparis, faţa lui este o lalea proaspătă, pletele lui micşunele, zulufii-i tămâioşi sunt bucăţică ruptă dintr-o mie de nopţi întunecate, pielea-i cum e chihlimbarul cel bălai, genele-i sunt suliţe încovoiate, ochii-i lungi două narcise, iar două alune sunt buzele lui vrăjitoare. Cât despre fruntea lui, apoi fruntea lui dă de ocară, cu strălucirea sa, luna cea plină şi-i învineţeşte de pizmă chipul. Guriţa lui, cea cu dinţi de

nestemate şi cu limba de trandafir, zemuieşte o vorbă dulce care te face să dai uitării trestia de zahăr. Şi, aşa cum e, scânteietor şi neînfricat, este un idol al ispitei pentru ochii iubeţilor.

Şi adăugă, pe când domniţa Migdala înmărmurise de bucurie:

— Şi acest crăiesc cântăreţ din nai, sprinten ca adierea zorilor şi mai uşor ca ea, trebuie să fi străbătut munţi şi câmpii, ca să vină din ţara lui în ţara noastră, şi să fi trecut ape înfricoşetoare de râuri fără de margini, unde nici baremi lebăda nu se simte stăpână şi care numai cu înfăţişarea lor dau ameţeli lişiţei şi raţelor sălbatice, făcându-le să treacă prin potoape de mirări. Şi dacă a înfruntat atâtea piedici ca să vină până aici, pesemne că l-a îndemnat vreo pricină tăinuită. Şi nicio pricină nu-l poate hotărî pe un crăişor tânăr să înfrunte o asemenea încercare, în afară de dragoste.

Şi după ce grăi astfel, tânăra prietenă a domniţei Migdala tăcu, luând seama la urmările spuselor sale asupra stăpâne-si. Şi iacătă că deodată copila cea tânguită a regelui Akbar se ridică în picioare, fericită şi dănţuind. Iar chipu-i era luminat de un foc lăuntric, şi tot sufletul ei beat îi ţâşnea prin ochi. Şi din toată boala ei ciudată, pe care niciun hakim nu o dovedise, nu mai rămăsese nicio urmă: singure vorbele unei copilandre grăind despre iubire o făcuseră să se risipească precum fumul.

Şi, sprintenă ca o gazelă, se întoarse în iatacurile sale urmată de prietena ei. Şi luă calamul bucuriei şi hârtia dragostei, şi îi scrise lui beizadea Iasmin, flăcăul cel pierzător de minţi, mult-norocitul pe care îl văzuse ea în vis cu ochii sufletului ei, scrisoarea aceasta cu aripi albe:

„După preamărirea Aceluia carele, fără calam, a scris zămislirea făpturilor din grădina frumuseţii.

Plecăciune trandafirului care a umplut de lângă privighetoarea cea îndrăgostită!

Când am auzit pomenindu-se de frumuseţea ta, inima

mea mi-a alunecat din mână.

Când mi-ai arătat chipul tău vrăjit în vis, mi-ai tulburat inima până într-atâta încât mi-am uitat şi de tatăl şi de mama mea, şi am ajuns străină de fraţii mei. Ce să mai poţi să faci cu ai tăi, atunci când îţi eşti străin ţie însuţi?

Dinaintea ta, frumoasele fecioare sunt măturate ca de un vifor, iar săgeţile genelor tale mi-au străpuns inima dintr-o parte în cealaltă.

Oh, vino să-mi arăţi aievea făptura-ţi vrăjitoare ca s-o văd cu ochii mei din cap, o, tu, cel care eşti dăruit cu semnele iubirii şi care trebuie să ştii că drumul cel adevărat al inimii este inima.

Şi află, într-un sfârşit, că tu eşti apa şi lutul cugetului meu, că trandafirii patului meu s-au preschimbat în spini, că pecetea tăcerii s-a aşternut pe buzele mele şi că am încetat să mă mai plimb nepăsătoare...”

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a o mia noapte

Urmă:

„...Şi află, într-un sfârşit, că tu eşti apa şi lutul cugetului meu, că trandafirii patului meu s-au preschimbat în spini, că pecetea tăcerii s-a aşternut pe buzele mele, şi că am încetat să mă mai plimb nepăsătoare.”

Şi îndoi cele două aripi ale scrisorii, strecură înlăuntru un bob de mosc curat, şi dete prietenei sale răvaşul. Şi fata îl luă, îl duse la buze şi la frunte, îl puse la inimă, şi porni, ca un porumbel, spre dumbrava în care beizadea Iasmin cânta din nai. Şi îl găsi stând sub un chiparis, cu naiul lângă el, şi cântând cântecelul acesta scurt:

Iar inima-mi văzând-o,
Voi spune tulburat:
E argint-viu, nor, fulger,

Ocean însângerat.

Când noaptea despărţirii
Îşi va sumete pleoapa,
Vom fi mereu alături
Ca lebăda cu apa.

Şi fata, după ce sărută mâna crăişorului Iasmin, îi dete scrisoarea de la stăpâna sa Migdala. Iar el o citi şi era să se topească de bucurie. Şi nu mai ştia dacă doarme sau dacă e treaz. Şi mintea i se învolbură, şi inima i se făcu văpaie. Şi, după ce se mai potoli oleacă, fata îi arătă căile de-a ajunge până la stăpâna ei, îi dete toate sfaturile şi se întoarse pe unde venise.

Şi-aşa că, la ceasul arătat şi la clipita prielnică, beizadea Iasmin, călăuzit de îngerul dorului, luă calea ce ducea la grădina Migdalei. Şi izbuti să pătrundă în locul acela, bucată ruptă din rai. Şi, la ceasul acela, soarele pierea în zarea amurgului, iar luna îşi arăta chipul de sub vălurile răsăritului. Şi tânărul cel cu umblet de căprior ochi copacul ce-i fusese arătat de către fată, şi se căţără în el, ascunzându-se printre crengi.

Iar domniţa Migdala cea cu umblet de potârniche veni cu noaptea în grădină. Şi era îmbrăcată în albastru, şi ţinea în mână un trandafir albastru. Şi îşi ridică vrăjitorul ei chip înspre pom, tremurând ca frunzişul de salcie. Şi, în tulburarea ei, nu mai ştiu dacă dintre crengi chipul ce se ivea era al lunei pline ori faţa strălucitoare a crăişorului Iasmin. Ci ia uite! Ca o floare coaptă de dor, sau ca o poamă ce se desprinde prin greutatea ei de preţ, flăcăul cel cu plete de micşunele se desprinse dintre ramuri şi fu la picioarele pălindei Migdala. Şi îl cunoscu numaidecât pe cel pe care îl iubea cu jale, şi îl găsi mai frumos decât icoana din visul ei. Şi, la rându-i, beizadea Iasmin văzu că dervişul nu-l amăgise, şi că luna aceea era cununa lunelor. Şi amândoi îşi simţiră inimile înnodate cu legăturile dulci ale dragostei şi ale duioşiei adevărate. Şi

fericirea lor fu adâncă precum a lui Majnun şi a Leilei, şi tot atâta de curată ca şi a îndrăgostiţilor de demult.

Şi după sărutările mult dulci şi revărsările sufletelor lor fermecate, se închinară Stăpânului desăvârşitei iubiri, pentru ca niciodată bolta cerurilor să nu-şi sloboadă asupra dragostei lor crunta ploaie a pietrelor tulburării şi să nu rupă cusătura întâlnirii lor.

Apoi, spre a se pune de-aci înainte la adăpost de otrava despărţirii, cei doi îndrăgostiţi chibzuiră frunte lângă frunte, şi gândiră că domniţa trebuia, fără zăbavă, să-l înduplece cumva pe regele Akbar care, iubind-o pe fiica sa Migdala, nu avea să-i lase neîmplinită vreo rugăminte.

Şi-aşa că, lăsându-l pe mult-iubitul ei sub copaci, rugătoarea Migdala se duse la rege, părintele ei, şi, cu mâinile împreunate, îi spuse:

— O, nămiază a celor două lumi, slujnica ta vine să-ţi ceară un hatâr.

Iar tatăl ei, minunat peste fire şi fericit totodată, o ridică de jos cu amândouă mâinile şi o strânse la pieptul lui, şi îi zise:

— De bună seamă, o, Migdală a inimii mele, rugămintea ta trebuie să fie până peste poate de grabnică, de vreme ce nu şovăieşti a-ţi lăsa patul, la miez de noapte, ca să vii să mă rogi a ţi-o împlini. Oricare ar fi ea, o, lumină a ochilor, mărturiseşte-o fără de teamă, încrezătoare în tatăl tău.

Şi dulcea Migdala, după ce şovăi câteva clipe, ridică fruntea şi îi înşiră tatălui ei acest descânt isteţ, zicând:

— O, părintele meu, iart-o pe fiica ta că vine, la ceasul acesta de noapte, să tulbure somnul ochilor tăi. Da iată că puterile sănătăţii mi s-au întors, după o preumblare de seară, cu soaţele mele, prin pajişte. Şi am venit să-ţi spun că am băgat de seamă că turmele noastre de oi sunt rău îngrijite şi prost ţinute. Şi m-am gândit că, dacă aş găsi vreo slugă vrednică de încredere, ţi-aş înfăţişa-o, iar tu s-o însărcinezi a ne veghea turmele. Or, printr-o fericită întâmplare, l-am găsit într-o clipită pe insul acela

sârguincios şi vrednic. E tânăr, binevoitor, gata să facă totul, şi nu-i e teamă nici de osteneli, nici de necazuri; întrucât lenea şi nepăsarea sunt la parasanji întregi departe de el. Aşa că dă-i în seamă, o, părintele meu, boii şi oile noastre!

Când auzi cuvântarea copilei sale, regele Akbar se minună până peste marginile minunării, şi rămase o vreme cu ochii holbaţi. Pe urmă răspunse:

— Pe viaţa mea! n-am mai auzit vreodată să se fi pomenit că se năimesc în toi de noapte argaţii de turme. Şi-i pentru întâia oară când ni se întâmplă asemenea minune. Ci, o, copila mea, vreau din tot sufletul, dată fiind bucuria pe care i-o aduci inimii mele cu grabnica ta vindecare nemainădăjduită să mă plec rugii tale şi să-l primesc pe tânărul cu pricina ca păstor la turmele noastre. Ci aş vrea să-l văd şi eu cu ochii mei din cap, înainte de a-i încredinţa slujba aceasta.

De cum auzi vorbele tatălui ei, domniţa Migdala zbură pe aripile bucuriei înspre mult norocitul Iasmin şi, luându-l de mână, îl duse la palat. Şi îi spuse regelui:

— Iată-l, o, părintele meu, pe păstorul cel minunat! Ghioaga lui e vârtoasă, iar inima-i încercată.

Şi regele Akbar, pe care Allah îl dăruise cu agerime de minte, îşi dete seama lesne că flăcăul pe care fiică-sa Migdala i-l înfăţişa nu era nicidecum din soiul celor ce păzesc vitele. Şi în sufletul său lăuntric rămase plin de nedumerire. Ci, ca nu cumva să-i pricinuiască supărare copilei sale Migdala, nu vroi nici să se îndărătnicească, nici să stăruiască asupra acestor amănunte, care îşi aveau însemnătatea lor. Iar iuschiuzara de Migdala, care cam ghicea ce se petrece în mintea lui. Îi spuse cu un glas gata-gata să se topească şi cu mâinile împreunate:

— Înfăţişarea de dinafară, o, părintele meu, nu este întotdeauna oglindă a lăuntrului. Şi te încredinţez că tânărul acesta este un păstor de lei.

Şi de voie, de nevoie, tatăl Migdalei, ca s-o mulţumească pe iuschiuzara aceea vrăjitoare, îşi puse pe

ochi degetul învoirii, şi îl numi pe beizadea Iasmin, în puterea nopţii, cioban peste turmele sale...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, după obiceiul ei, tăcu.

Iar sora sa, tânăra Doniazada, care se făcuse o copilandră vrednică de dorit din toate privinţele, şi care, din zi în zi şi din noapte în noapte, se făcea tot mai fermecătoare şi mai frumoasă şi mai voinică şi mai înţelegătoare şi mai tăcută şi mai gânditoare, se ridică pe jumătate de pe chilimul unde sta ghemuită, şi spuse:

— O, Şeherezada, sora mea, ce dulci sunt vorbele tale, şi ce miezoase, şi ce odihnitoare, şi ce desfătătoare!

Iar Şeherezada îi zâmbi şi o sărută şi îi spuse:

— Da, surioară, însă ce sunt ele pe lângă urmarea pe care am s-o povestesc în noaptea următoare, dacă nu cumva n-o fi ostenit să mă tot asculte stăpânul nostru, regele acesta bine crescut şi dăruit cu purtări alese?

Iar sultanul Şahriar strigă:

— O, Şeherezada, ce tot spui? eu, ostenit să te ascult? Păi tu îmi luminezi mintea şi îmi linişteşti inima! Şi s-a aşternut binecuvântarea peste ţară de când sunt cu tine! Poţi, aşadar, cu toată încrederea, să ne spui mâine urmarea acestei poveşti descântătoare; ba poţi, dacă nu cumva tu vei fi ostenit, să ne-o spui mai departe chiar şi în noaptea aceasta. Întrucât chiar că vreau să aflu ce are să li se mai întâmple coconului Iasmin şi domniţei Migdala!

Iar Şeherezada, dată fiind sfiala ei, nu vroi să treacă măsura cu îngăduinţa regelui, ci zâmbi şi mulţumi, fără a mai spune nimic în noaptea aceea.

Iar regele Şahriar o strânse la inima lui, şi dormi lângă ea până dimineaţa. Atunci se sculă şi se duse să diriguiască treburile dreptăţilor împărăteşti. Şi îl văzu pe vizirul său, tatăl Şeherezadei, cum venea, ca de obicei, ţinând la subsuoară giulgiul menit copilei sale, pe care în fiecare dimineaţă se aştepta s-o vadă osândită la moarte din pricina jurământului regelui în ce priveşte femeile. Ci Şahriar, fără a-i spune nimic despre asemenea treabă, şezu în fruntea divanului judeţelor. Iar musaipii şi dregătorii şi pricinaşii intrară. Şi regele judecă, şi numi, în slujbe, şi mazili, şi isprăvi treburile domniei şi dete

porunci, şi-aşa până la sfârşitul zilei. Iar vizirul, tatăl Şeherezadei şi al Doniazadei, era tot mai până peste poate de uimit şi de nedumerit.

Cât despre regele Şahriar, după ce ridică divanul şi isprăvi judeţurile, zori să se întoarcă în iatacurile sale, lângă Şeherezada

Şi noaptea aceea era cea de a o mie şi una noapte

Şi, de îndată ce regele Şahriar îşi isprăvi treaba lui obişnuită cu Şeherezada, tânăra Doniazada îi spuse:

— Allah fie asupra-ţi, o, sora mea! Dacă nu ţi-e somn, grăbeşte-te de ne povesteşte urmarea dulcei poveşti a crăişorului Iasmin şi a domniţei Migdala.

Iar Şeherezada o mângâie pe păr pe sora sa, şi spuse:

— Cu tot dragul inimii şi ca pe o cinstire datorată regelui acestuia strălucit, stăpânul nostru:

Şi spuse povestea mai departe astfel:

...şi îl numi pe beizadea Iasmin, în puterea nopţii, păstor peste turmele sale.

Şi, de-aci înainte, beizadea Iasmin îndeplinea în faţa lumii slujba de ciurdar, iar în taină se îndeletnicea cu liubovul. Şi, ziua, ducea la păscut boii şi oile până la depărtare de trei-patru parasangi; iar când se lăsa seara le aduna cu sunetele naiului său şi le aducea la staulele regelui. Şi, noaptea, lăbăduia în grădină, alături de mult-iubita sa Migdala, ruja aceea a desăvârsirii. Şi-aceasta era îndeletnicirea lui statornică.

Da cine ar putea să spună cu tărie că fericirea, oricât de tăinuită, va rămâne pururea la adăpost de ochiul pizmaş al clevetitorului?

Într-adevăr, grijulia Migdala avea obiceiul să-i trimită iubitului ei, în pădure, băutura şi hrana trebuitoare. Şi, într-o zi, această nechibzuită a dragostei plecă, pe furiş, să-i ducă chiar ea o tabla cu bunătăţuri, dulci ca buzele ei de zahăr, nişte poame, nişte nuci şi nişte alune, toate rânduite frumos pe frunze de argint. Şi îi spuse, îmbiindu-l cu acele lucruri:

— Fie-ţi dulce şi uşoară la mistuit hrana aceasta care se potriveşte cu gura ta gingaşă, o, papagai al meu cu grai duios, şi care nu s-ar cădea să ronţăie decât zahăr!

Spuse, şi pieri precum camforul.

Iar după ce migdala cea fără de coajă pieri astfel precum camforul, păstorul Iasmin şezu să se înfrupte cu bunătăţurile gătite de degetele fetei regelui. Atunci îl văzu venind înspre el pe chiar unchiul mult-iubitei sale, un bătrân duşmănos şi plin de gânduri rele, care îşi trecea zilele clevetind despre toată lumea şi oprindu-i pe cântăreţi să cânte şi pe dănţuitori să dănţuiască. Şi, când ajunse lângă flăcău, se uită la el cu nişte ochi poncişi de ură, şi îl întrebă ce avea acolo, dinainte-i, pe tablaua regelui. Şi Iasmin, care nu ştia ce e duşmănia, gândi că bătrânul avea poftă să mănânce. Şi îşi deschise inima, darnic ca trandafirul de toamnă, şi îi dărui toată tablaua cu bunătăţuri.

Şi afurisitul de moşneag plecă numaidecât spre a se duce să aştearnă bunătăţurile şi tablaua dinaintea părintelui Migdalei, regele Akbar, care era chiar fratele său. Şi îi deschise astfel ochii să vadă singur dovada legăturilor dintre Migdala şi Iasmin.

Iar regele Akbar, aflând taina, rămase mânios până peste poate, şi, poruncind să vină fiică-sa Migdala, îi spuse:

— O, ruşine a părinţilor tăi, ai aruncat ocara pe neamul nostru! Până în ziua aceasta, casa noastră era slobodă de buruiana şi de scaietele ruşinii. Da tu ai aruncat asupra mea ochetele vicleşugului şi m-ai prins în el. Şi, cu marghiolelile alintăcioase pe care le-ai folosit faţă de mine, mi-ai învăluit lampa înţelepciunii. A! care-i bărbatul care să poată spune că a scăpat de vicleşugurile femeilor? Şi Prorocul cel binecuvântat – asupra-i fie rugăciunea şi pacea! – a spus, vorbind despre ele: „O, drept-credincioşilor, aveţi vrăjmaşi în soţiile şi în fetele voastre! Ele sunt păcătoase şi la gând şi la credinţă. Sunt născute dintr-o coastă răsucită. Să le mustraţi; iar pe cele

care nu vă dau ascultare să le bateţi.” Or eu acum ce să-ţi fac, când ai jucat jocul necuviinţei cu un străin, păzitor de vite, a cărui împreunare nu se poate potrivi cu fetele de regi? N-ar trebui, ia spune-mi, să vă zbor capul cu o lovitură de sabie şi ţie şi lui, şi să vă ard vieţile amândurora în pojarul morţii?

Şi, cum ea plângea, regele adăugă:

— Piei degrabă de dinaintea mea, şi du-te de te-ngroapă pe după perdeaua din harem. Şi să nu mai ieşi de acolo fără îngăduinţa mea.

Şi, după ce o pedepsi în felul acesta pe fiică-sa Migdala, regele Akbar dete poruncă să se dea pieirii paznicul vitelor. Or, în preajma cetăţii era o pădure, sălaş cumplit de fiare înfricoşătoare. Şi până şi bărbaţii cei mai viteji erau cuprinşi de spaimă când auzeau rostindu-se numele acelui codru, şi rămâneau înţepeniţi şi cu părul zburlit. Şi, acolo, dimineaţa părea a fi noapte, iar noaptea era asemenea răsăritului cel negru al Învierii de apoi. Şi se aflau acolo, printre alte grozăvii, doi cerbi-mistreţi care erau spaima jivinelor şi a păsărilor, şi care adeseori veneau să aducă pustiirea chiar până în cetate.

Şi-aşa că fraţii domniţei Migdala, la porunca regelui, îl trimiseră pe bietul Iasmin în locul acela al prăpădului, cu gândul de a-l da pierzării. Şi flăcăul, fără-a avea habar de ce îl aştepta, îşi mână acolo boii şi oile.

Şi intră în codrul acela la ceasul când steaua cea cu două coarne se ivea pe zare, şi atunci când etiopianul nopţii da dosul a fugă. Şi, lăsându-şi vitele să pască în voia lor, şezu jos pe o blană albă pe care o aşternuse pe pământ, şi îşi luă naiul, izvor de beţie.

Şi iacătă că dintr-odată cei doi cerbi-mistreţi, călăuziţi de miros, se iviră mugind aidoma norilor încărcaţi cu tunete, în luminişul în care se afla Iasmin. Iar crăişorul cel cu dulce privire îi întâmpină cu sunetele naiului său, şi îi ţintui sub vraja cântecului. Pe urmă, încetişor, se ridică şi ieşi din codru, însoţit de cele două dihănii înfricoşătoare, unul de-a dreapta şi celălalt de-a stânga lui, şi urmat de

toată turma. Şi ajunse astfel sub ferestrele regelui Akbar. Şi toată lumea îl văzu şi rămase înmărmurită.

Şi beizadea Iasmin îi făcu să intre într-o cuşcă de fier pe cei doi cerbi-mistreţi şi îi dărui tatălui Migdalei, ca pe-o închinare datorată. Iar regele, de la isprava aceasta, rămase peste poate de uluit, şi îşi trase mâna de la osândirea acelui leu al vitejilor.

Ci fraţii îndrăgostitei Migdala nu vroiră nicicum să se lepede de ura lor, şi, ca să n-o lase pe sora lor să se împreune cu flăcăul, ticluiră s-o mărite, împotriva voinţei ei, cu vărul lor, fiul unchiului cel afurisit. Că îşi ziceau: „Trebuie să legăm piciorul nebuniei cu frânghia tare a căsătoriei. Şi-atunci are să-şi uite de dragostea ei zmintită.” Şi întocmiră fără de zăbavă alaiul de nuntă, şi porunciră să vină cântăreţii şi cântăretele, şi clarinetele şi dairalele.

Şi, pe când acei asupritori vegheau la pregătirile acelei căsătorii împilate, deznădăjduita de Migdala, îmbrăcată fără voia ei în rochii strălucite şi în odoare de aur şi de mărgăritare, care vesteau o nouă măritată, şedea pe un pat de falã acoperit bogat cu perdele dichisite cu ciucuri de aur, asemenea unei flori pe un copăcel, da cu mâhnirea şi cu mâhorârea lângă ea, cu pecetea muţiei pe buze, tăcută ca un crin, nemişcată ca o idoliţă. Şi, la înfăţişare ca o tânără moartă, da ţinută în mâna celor vii, inima-i se zbătea precum cocoşul căruia i se taie gâtul, sufletu-i era îmbrăcat într-o haină de asfinţit, pieptu-i era sfâşiat de unghia durerii, iar mintea-i clocotind cugeta cu ochi negri la corbul de lut ce-avea să ajungă tovarăşul ei de pat. Şi se afla pe vârful muntelui Kaf al durerii.

Ci iată că beizadea Iasmin, poftit cu celelalte slugi la nunta stăpânei sale, îi dete, numai cu o încrucişare a privirilor lor, o nădejde dezlegătoare din jbilţurile jalei. Căci cine nu ştie că, numai cu o privire, îndrăgostiţii pot să-şi spună un potop de lucruri despre care nimănuia nu-i dă nici prin gând?

Încât, când veni noaptea, şi când domniţa Migdala fu

dusă, ca tânără soţie, în odaia de nuntă, numai atunci soarta îşi arătă chipu-i fericit dinaintea celor doi îndrăgostiţi, şi le învioră inima cu cele opt miresme ale sale. Şi preafrumoasa Migdala, prilejuindu-se de singurătatea ce-i fusese lăsată în odaia aceea în care avea să vină vărul ei, ieşi fără de zarvă, îmbrăcată în hainele-i de aur, şi îşi luă zborul înspre Iasmin mult norocitul. Şi cei doi îndrăgostiţi binecuvântaţi se luară de mână şi, mai uşori ca adierea cea înrourată, pieriră şi se topiră precum camforul.

Şi de-atunci nimeni nu putu să le mai dea de urmă, şi nimeni nu mai auzi nimic despre ei ori despre locul în care se aciuiseră. Căci, pe pământ, numai puţini dintre fiii oamenilor sunt vrednici de fericire, de-a urma drumul care duce la fericire şi de-a ajunge la casa în care se ascunde fericirea.

Or, slavă pururea şi preamărire sporită Atoatedătătorului, Stăpânul bucuriei, al înţelepciunii şi al fericirii. Amin!

ÎNCHEIERE

Iar Şeherezada, după ce istorisi astfel povestea, adăugă:

— Şi-aceasta este, o, preafericitule rege, dulcea poveste a crăişorului Iasmin şi a domniţei Migdala. Şi am istorisit-o aşa cum mi s-a povestit şi mie! Ci Allah eşte mai ştiutor!

Pe urmă tăcu.

Atunci regele Şahriar grăi:

— O, Şeherezada, ce frumoasă poveste! Oh, ce minunată! M-ai dăscălit, o, preaînvăţato şi dulce povestaşo, şi m-ai făcut să văd întâmplările ce se petrec cu alţii şi nu cu mine, şi să cumpănesc cu luare-aminte vorbele regilor şi ale noroadelor de demult, şi lucrurile osebite sau uimitoare sau măcar numai vrednice de chibzuit câte li s-au întâmplat. Şi, într-adevăr, iată că, tot ascultându-te de-a lungul acestor o mie şi una de nopţi, ies cu un suflet adânc schimbat, şi voios, şi îmbibat de fericirea de a trăi. Încât, slavă aceluia carele ţi-a hărăzit, o, fiică binecuvântată a vizirului meu, atâtea haruri alese, şi ţi-a înmiresmat gura, şi-a pus harul graiului pe limba ta, şi înţelepciunea sub fruntea ta!

Iar micuţa Doniazada se ridică dintr-odată de pe chilimul pe care sta ghemuită, şi se repezi în braţele surorii ei, şi strigă:

— O, Şeherezada, sora mea, ce dulci sunt cuvintele tale, şi ce vrăjitoare, şi desfătătoare, şi pilduitoare, şi tulburătoare, şi miezoase în prospeţimea lor! Oh, ce frumoase sunt vorbele tale, sora mea!

Iar Şeherezada se aplecă înspre sora sa şi, sărutând-o, îi strecură la ureche câteva cuvinte pe care numai ea le auzi. Şi copila pieri numaidecât, precum camforul.

Iar Şeherezada rămase singură, câteva clipe, cu regele Şahriar. Şi, cum el se pregătea, până peste poate de mulţumit, s-o ia în braţe pe minunata lui soţie, iată că perdelele se deteră la o parte şi Doniazada se ivi iarăşi, urmată de o doică ce ţinea

doi gemeni la pieptul ei, pe când un al treilea copil venea de-a buşilea în urmă-i.

Iar Şeherezada se întoarse zâmbind înspre regele Şahriar, şi rândui dinaintea lui pe cei trei micuţi, după ce îi strânse la piept, şi, cu ochii luminaţi de lacrimi, îi spuse:

— O, rege al vremilor, iată cei trei copii pe care, în aceşti trei ani, ţi i-a hărăzit Atoatedătătorul, prin mijlocirea mea.

Şi, pe când regele Şahriar, pătruns de o bucurie de negrăit, şi mişcat până în străfundurile sale, îşi săruta copiii, Şeherezada urmă:

— Fiul tău cel mare are acum doi ani împliniţi, iar cei doi gemeni nu mai au mult până să împlinească un an – depărteze Allah de la tustrei deochiul!

Şi adăugă:

— Îţi aduci aminte, o, rege al vremilor, că am fost suferindă vreo douăzeci de zile, între cea de a şase sute şaptezeci şi noua şi cea de a şaptea sută noapte. Or, chiar atunci i-am născut pe cei doi gemeni, a căror venire pe lume m-a muncit mai mult decât cea a fratelui lor mai mare, cu un an înainte. Întrucât atâta de puţin am fost supărată de naşterea dintâi încât am putut, fără cazně, să-ţi spun mai departe povestea pe care ţi-o povesteam pe atunci, a Preaînvăţatei Simpatia.

Şi, după ce spuse acestea, tăcu.

Iar regele Şahriar, care era tulburat până peste fire, îşi plimba privirile de la mamă la copiii săi, şi de la copii la mamă, şi nu izbutea să ajungă a rosti o vorbă măcar.

Atunci tânăra Doniazada, după ce sărută copiii pentru a nu ştiu câta oară, se întoarse înspre regele Şahriar şi îi spuse:

— Şi-acuma, o, rege al vremilor, ai să pui să se taie capul surorii mele, Şeherezada, mama copiilor tăi, şi să-i laşi astfel orfani de mama lor pe cei trei regi micuţi pe care nicio femeie nu ar putea să-i iubească şi să-i îngrijească cu inima unei mame?

Şi regele Şahriar, între două oftări, îi spuse Doniazadei:

— Taci, o, copilo, şi stai cuminte.

Pe urmă, izbutind să-şi stăpânească întru câtva tulburarea, se întoarse înspre Şeherezada şi îi spuse:

— O, Şeherezada, pe Domnul milei şi al îndurării! tu răzbătusei în inima mea încă înainte de venirea copiilor noştri, întrucât ai ştiut să mă birui prin harurile cu care te-a împodobit Zămislitorul tău; şi te-am îndrăgit în mintea mea, pentru că am

găsit în tine o femeie curată, cucernică, neprihănită, dulce, neînstare de nicio viclenie, neîntinată din toate privinţele, născocitoare isteaţă, gureşe, tăcută, zâmbitoare şi înţeleaptă. Oh! Allah să te binecuvânteze, şi să binecuvânteze şi pe tatăl tău, şi pe mama ta şi obârşia ta!

Şi adăugă:

— O, Şeherezada, noaptea aceasta, care este cea de-a o mie şi una, socotind din clipa când te-am văzut întâia oară, este pentru noi o noapte mai albă decât faţa zilei.

Şi, spunând acestea, se ridică şi o sărută pe creştet.

Iar Şeherezada luă atunci mâna regelui, soţul ei, şi şi-o duse la buze, la inimă şi la frunte, şi spuse:

— O, rege al vremilor, mă rog ţie să-l chemi pe vizirul tău cel bătrân, ca să i se liniştească inima în privinţa mea şi să se bucure şi el de noaptea noastră binecuvântată.

Iar, regele Şahriar trimise numaidecât după vizirul său care, încredinţat că aceasta era noaptea cea neagră scrisă la triştea fiicei sale, veni, sub braţ cu giulgiul menit Şeherezadei. Iar regele Şahriar se ridică în cinstea lui, îl sărută între ochi, şi îi zise:

— O, părinte al Şeherezadei, o, vizire născător de binecuvântări, iată că Allah a izvodit-o pe fiica ta pentru mântuirea norodului meu; şi, prin mijlocirea ei, a făcut să intre căinţa în inima mea.

Şi părintele Şeherezadei fu atâta de răscolit de bucurie, văzând şi auzind acestea, încât căzu leşinat. Şi se înghesuiră împrejurul lui, şi îl stropiră cu apă de trandafiri, şi îl ajutară să-şi vină în fire. Iar Şeherezada şi Doniazada săriră să-i sărute mâna. Iar el le binecuvântă. Şi petrecură împreună o noapte luminată de bucurie şi potopită de fericire.

Iar regele Şahriar se grăbi să trimită soli sprinteni să-l cheme pe fratele său Şahzaman, regele de la Samarkand Al-Ajam. Iar regele Şahzaman răspunse cu ascultare şi cu supunere, şi grăbi să se ducă la fratele său mai mare, care îi ieşi în întâmpinare, în fruntea unui alai împărătesc, în mijlocul întregei cetăţi împodobite şi gătite, pe când în sukuri şi pe uliţe se ardeau tămâie, camfor tare, aloe, mosc indienesc, nard şi chihlimbar cenuşiu, pe când locuitorii îşi zugrăveau proaspăt mâinile cu hennea şi faţa cu şofran, şi pe când dairalele, naiurile, clarinetele, fluierele, tâmpinele şi ţimbalele făceau văzduhul să răsune ca în zilele de mare sărbătoare.

Şi, după îmbrăţişările bucuroase ale revederii, şi pe când petrecerile şi ospeţele se dedeau peste tot pe cheltuiala vistieriei, regele Şahriar îl luă deoparte pe fratele său Şahzaman, şi îi istorisi tot ce i se întâmplase, de-a lungul celor trei ani, cu Şeherezada, fata vizirului. Şi îi spuse, pe scurt, tot ce învăţase de la ea, şi câte pilde, câte poveşti frumoase, câte istorii, câte parimii, câte cronici, câte pozne, câte snoave, câte păţanii răpitoare, câte minunăţii, câte stihuri şi câte cântece auzise. Şi îi spuse despre frumuseţea ei, despre înţelepciunea, despre harul ei de povestitoare, despre deşteptăciunea, despre neprihana, despre mila, despre dulceaţa, despre cinstea, despre isteciunea, despre sfiiciunea şi despre toate darurile trupului şi ale minţii cu câte o împodobise Zămislitorul ei. Şi adăugă:

— Şi-acuma ea este soţia mea legiuită, şi mama copiilor mei.

Şi-aşa!

Iar regele Şahzaman se minună cu minunare mare şi rămase uimit până peste marginile uimirii. Pe urmă îi spuse regelui Şahriar:

— O, fratele meu, dacă-i aşa, vreau şi eu să mă însor. Şi am s-o iau de soţie pe sora Şeherezadei, micuţa aceea pe care nu ştiu cum o cheamă. Şi vom fi astfel doi fraţi de-un sânge căsătoriţi cu două surori de-un sânge.

Pe urmă adăugă:

— Şi în felul acesta, având de aci înainte două soţii de credinţă şi cinstite, ne vom uita jitania de odinioară, întrucât, în ceea ce priveşte acea năpastă de demult, ea m-a lovit mai întâi pe mine; apoi, din pricina mea, te-a lovit, şi pe tine la rându-ţi. Şi, dacă nu ţi-aş fi dezvăluit nenorocirea mea, nici tu nu ai fi ştiut nimic despre a ta. Vai, o, fratele meu, de-a lungul acestor trei ani din urmă, starea mea a fost o stare tare rea. N-am putut să mai mă bucur cu adevărat de nicio iubire. Şi, după pilda ta, în fiecare noapte luam câte o fată fecioară, iar dimineaţa puneam să fie omorâtă, spre-a face să ispăşească neamul muieresc prăpădul care ne lovise pe amândoi. Ci acuma vreau să-ţi urmez pilda pe care tot tu mi-o dai, şi să mă însor cu cea de a doua fată a vizirului tău.

Când auzi vorbele fratelui său, regele Şahriar se înfidră de bucurie, şi se ridică pe clipă pe dată, şi se duse la soţia sa Şeherezada, şi îi povesti ceea ce se rostise între el şi fratele

său. Şi îi dete astfel de ştire că regele Şahzaman se logodeşte din inimă cu sora ei Doniazada.

Iar Şeherezada răspunse:

— O, rege al vremurilor, ne dăm învoiala, da numai dacă fratele tău, regele Şahzaman, primeşte să locuiască de aci înainte cu noi. Întrucât eu n-aş putea să mă despart, fie şi măcar pentru un ceas, de surioara mea. Eu am crescut-o; şi nici ea nu poate să mă lase, cum nici cu nu pot s-o las. Aşa că dacă fratele tău primeşte această învoială, sora mea, din chiar clipa aceasta, este roaba lui. Altminteri, o păstrăm.

Atunci regele Şahriar se duse la fratele său, ducându-i răspunsul Şeherezadei. Iar regele de la Samarkand strigă:

— Pe Allah! o, fratele meu, chiar acesta era şi gându! meu. Întrucât nici eu nu aş mai putea să mă despart de tine, nici măcar pentru un ceas! Cât despre scaunul de domnie de la Samarkand, Allah are să găsească şi are să trimită acolo pe cine-o vrea el. Că, din partea mea, nu vreau să mai domnesc pe-acolo, şi nu mă mai duc de aici.

Auzind vorbele acestea, regele Şahriar nu mai avu margini; la bucuria lui, şi răspunse:

— Iacătă ce-mi doream! Preamărit fie Allah, o, fratele meu, carele într-un sfârşit ne-a adunat iar, după lunga despărţire!

Şi, atunci pe loc trimiseră după cadiu şi după martori. Şi fu întocmit senetul de căsătorie dintre regele Şahzaman şi Doniazada, sora Şeherezadei. Şi cei doi fraţi se însurară astfel cu cele două surori.

Şi-atunci petrecerile şi luminăţiile ajunseră până peste poate şi, vreme de patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi, tot oraşul mâncă şi bău şi se veseli pe cheltuiala vistieriei.

Cât despre cei doi fraţi şi cele două surori, apoi ei intrară la hammam şi se scăldară în apă de trandafiri, şi în apă de flori de salcie mirositoare, şi în apă înmiresmată cu mosc, şi se arse la picioarele lor lemn de odagaci şi de aloe.

Iar Şehetezada o pieptănă şi îi împleti cosiţele tinerei sale surori, şi o împistri cu mărgăritare. Pe urmă o îmbrăcă într-o rochie de şahmara de demult, de pe vremile lui Khosroe, ţesută cu serasir de aur roşu, şi dichisită, tot în ţesătura ei, cu chindiseli care întruchipau, în culorile lor fireşti, dihănii bete şi păsări aiurite. Şi îi puse la gât un gherdan ca din basme. Şi Doniazada se făcu astfel, sub degetele surorii sale, mai frumoasă decât a fost vreodată soţia lui Iskandar cel cu Două

Coarne.

Încât, când cei doi regi ieşiră din hammam şi când şezură în jeţurile lor domneşti, alaiul miresei, alcătuit din soţiile emirilor şi ale dregătorilor, se rândui în două şiruri nemişcate, unul la dreapta şi celălalt la stânga celor două jeţuri. Iar cele două surori îşi făcură intrarea, sprijinindu-se una pe alta, asemenea cu două lune într-o noapte cu lună plină.

Atunci veniră înaintea lor hanâmele cele mai de neam dintre hanâmele de faţă. Şi o luară pe Doniazada de mână, şi, după ce îi scoaseră hainele pe care le purta, o îmbrăcară într-o rochie de tulpan, albastră ca marea, de răpea minţile. Şi fu asemenea zugrăvirii pe care i-a făcut-o poetul în stihurile acestea:

În rochia-i albastră se iveşte,
Strălucitoare, fără de cusur,
Încât ai crede că s-a rupt deodată
Din ceruri o bucată de azur.

Mari, ochii ei sunt săbii zugrăvite;
Sub pleoape-i ard lumini vrăjitoreşti;
Ştiubei de miere-s buzele-i ca jocul;
Obrajii-i strat de trandafiri domneşti;
Făptura-i toată e-o minune, vie,
Ca un boboc curat de iasomie.

Văzându-i boiul ca un fir subţire.
Şi şoldurile mari legănătoare,
Ai zice că-i tulpina unui bambus
În vârful unei dune mişcătoare.

Iar regele Şahzaman, soţul ei, se ridică şi coborî s-o vadă, el cel dintâi. Şi, după ce se minună de ea, îmbrăcată aşa, se sui iarăşi în jeţul său. Şi acesta fu semnul schimbării rochiei. Iar Şeherezada, ajutată de hanâmele din alai, o îmbrăcă pe sora sa într-o rochie de mătase caisă. Pe urmă o sărută şi o puse să treacă dinaintea jeţului soţului ei. Şi astfel, mai fermecătoare decât în cea dintâi rochie, era aidoma cu cea pe care a zugrăvit-o poetul:

De-ar fi vreodată cumva să răsară

În toiul unei nopţi de iarnă grea
Lumina blândă-a unei luni de vară —
N-ar străluci precum ivirea ta.

Cosiţele ce le-mpleteşti la tâmple
Şi pletele din părul tău de smoală
Par că vestesc furtuni ce-au să se-ntâmple,
Şi-atuncea strig cuprins de ameţeală;

„Tu-ntuneci zorii zilei totdeauna
Cu-aripa nopţii!” Ci răspunsul vine:
„Ba nicidecum! Ba nicidecum! Vezi bine;
E doar un nor care ascunde luna”

Iar regele Şahzaman coborî să se uite la Doniazada, proaspăta mireasă, şi se minună privind-o din toate părţile. Şi, după ce se bucură astfel el cel dintâi de vederea frumuseţii sale, se urcă să şadă iarăşi alături de fratele său Şahriar. Iar Şeherezada, după ce o sărută pe surioara sa, îi scoase rochia de caisă, şi o îmbrăcă într-o fermenea de catifea vişinie, şi o făcu astfel să semene cu ceea ce a spus poetul despre ea, în două strofe:

O, tu, cea numai nuri şi gingăşie,
Te legăni fericită şi *uşoară,*
În fermeneaua ta cea vişinie,
Ca o gazelă-n pajiştea-fecioară;
Iar pleoapele când le ridici sfâşie
Cu negrele-ţi săgeţi ce ne omoară
Tu, stea a frumuseţii, când răsari
Se-aprind de slavă cerul şi pământul.
Plecarea ta aşterne umbre mari
Şi lumea-ntreagă-i neagră ca mormântul.

Şi iarăşi Şeherezada şi hanâmele de fală o puseră pe mireasă să facă, încet şi cu paşi măsuraţi, înconjurul sălii. Şi, după ce Şahzaman o privi mult şi se minună de ea, sora mai mare o îmbrăcă într-o rochie de matasă nărâmzie, dungată cu zugrăveli de sus până jos. Şi o săruta şi o strânse la pieptul ei. Iar Doniazada fu întocmai cea despre care poetul a spus:

Ea se iveşte ca o lună plină
În noaptea liniştită şi senină,
Iar dulcea ei privire vrăjitoare
Ne luminează drumul ca un soare.

Ci de m-apropiu ca să mă-ncălzesc
La focul care-n ochii-i şi-are vatra,
Mă-mping departe două străji cu lănci:
Năpraznicii ei sunt vârtoşi ca piatra.

Iar Şeherezada o plimbă, cu paşi agale, pe dinaintea celor doi regi şi pe dinaintea tuturor oaspetelor. Iar mirele veni să se uite la ea de aproape, şi-apoi se întoarse în jeţul său, vrăjit. Iar Şeherezada o sărută îndelung, îi schimbă hainele şi îi puse o rochie de mosul, chindisită cu zarafir şi presărată cu mărgăritare. Şi îi rândui frumos cutele rochiei, şi îi încinse fruntea cu o cunună uşoară în care fulgerau smaraldele. Iar Doniazada, ramura aceea de ban, camforata aceea, făcu înconjurul sălii, sprijinită de sora sa scumpă. Şi fu o descălţare. Iar poetul n-a minţit deloc când a spus despre ea:

Nici frunza, verde care înfăşoară
Floarea de foc a rodiei nu este
Fermecatoare-atâta cât aceste
Veşminte verzi ce le porţi tu, fecioară!

Şi te întreb, vroind să ştiu anume
„Cum se numeşte haina de pe tine?”
Iar tu-mi răspunzi cu vorbe moi şi line:
„Este cămaşa mea, nu are nume,”

Strig dar: „O, vrăjitoarea ta cămaşă.
Ce ne răpeşte inimă şi minte,
Am s-o numesc de-acuma înainte:
Cămaşa-cea-de-inimi-ucigaşă!”

Pe urmă Şeherezada o lua pe sora sa pe după mijloc şi porni încetişor cu ea, printre cele două şiruri de oaspete şi pe dinaintea celor doi regi, înspre iatacurile din sarai. Şi o dezbrăcă şi o culcă şi îi dete sfaturile care erau de dat. Pe urmă o sărută plângând, întrucât atunci era întâia dată când se

despărţea de ea pentru o noapte. Iar Doniazada plânse şi ea la fel, sărutând-o întruna pe sora ei. Ci, cum urma să se vadă iarăşi a doua zi, îşi potoliră durerea, iar Şeherezada plecă la iatacurile sale.

Şi noaptea aceea fu, ca bucurie, ca fericire şi ca albeaţă, pentru cei doi fraţi şi pentru cele două surori, un adaus la cele o mie şi una de nopţi. Şi ea rămase ca început al unor vremuri noi pentru supuşii regelui Şahriar.

Iar în dimineaţa acelei nopţi binecuvântate, şi când cei doi fraţi, la ieşirea de la hammam, se întâlniră iarăşi cu cele două surori preafericite, şi când astfel tuspatru se găsiră iarăşi laolaltă, vizirul, tatăl Şeherezadei şi al Doniazadei, ceru îngăduinţa să intre, şi fu poftit numaidecât. Iar ei se ridicară amândoi în cinstea lui; iar cele două fete ale sale veniră să-i sărute mâna. Iar el le ură viaţă lungă ginerilor săi, şi le ceru poruncile pentru ziua aceea.

Ci ei îi spuseră:

— O, părinte al nostru, am vrea ca de aci înainte tu să ai numai de dat porunci şi niciodată de primit. Drept aceea, ne-am înţeles amândoi să te căftănim rege la Samarkand Al-Ajam.

Iar Şahzaman spuse:

— Da, întrucât eu m-am lepădat de domnie.

Iar Şahriar îi spuse fratelui său:

— Ci numai cu învoiala, o, fratele meu, ca tu să mă ajuţi la treburile împărăţiei mele, primind să împărţi cu mine domnia, eu ocârmuind o zi, iar tu în cealaltă zi, fiecare pe rând.

Şi Şahzaman îi dete fratelui său răspunsul cuvenit, rostind:

— Ascult şi mă supun!

Atunci cele două surori se aruncară la gâtul vizirului, care le sărută, şi îi sărută pe cei trei copii ai Şeherezadei, şi îşi luă de la toţi bun-rămasuri înduioşate. Pe urmă plecă înspre împărăţia lui, în fruntea unui saltanat împărătesc. Şi Allah îi scrise bună pace, şi îl ajută să ajungă fără de supărare la Samarcand Al-Ajam. Iar locuitorii Samarcandului se bucurară de venirea lui. Iar el domni peste ei cu toată dreptatea, şi ajunse un rege mare printre regi. Şi-aşa cu el.

Ci în ceea ce îl priveşte pe regele Şahriar, apoi acesta se grăbi să-i cheme la el pe diecii cei mai îndemânatici din ţările musulmane, şi pe letopiseţii cei mai vestiţi, şi le dete poruncă să scrie tot ce i se întâmplase cu soţia sa Şeherezada, de la început până la sfârşit, fără a sări peste niciun amănunt.

Iar ei se aşternură pe treabă, şi scriseră în felul acesta, cu litere de aur, treizeci de tomuri, niciunul mai mult, niciunul mai puţin. Şi deteră nume acestui şir de minuni şi de giuvaieruri: *Cartea Celor O Mie Şi Una De Nopţi.*

Pe urmă, la porunca regelui Şahriar, făcură de pe ea o mulţime de copii credincioase, pe care le împrăştiară în cele patru unghiuri ale împărăţiei spre a sluji de învăţătură din neam în neam.

Cât despre manuscriptul dintâi, pe acela îl puseră în dulapul de aur al domniei, sub paza vizirului vistieriei.

Iar regele Şahriar şi soţia lui, regina Şeherezada, mult-norocita aceea, şi regele Şahzaman cu soţia lui Doniazada, fermecătoarea aceea, şi cei trei regi micuţi, copiii Şeherezadei, trăiră în huzururi şi în fericiri şi în bucurii, vreme de ani şi ani, cu fiecare zi mai minunată decât cea de dinaintea ei, şi cu nopţi mai albe decât faţa zilelor, până la venirea celei Despărţitoare de cei dragi, Năruitoarea palatelor şi Ziditoarea de morminte, Neînduplecata şi Neabătuta!

Şi acestea-s poveştile minunate, numite O *Mie Şi Una De Nopţi* cu toate câte sunt în ele lucruri nemaipomenite, învăţături, minunăţii, giuvaeruri, minuni şi frumuseţi.

Ci Allah este mai ştiutor. Şi numai el poate să osebească dintre toate ceea ce este adevărat şi ceea ce nu este adevărat. Că el este Atoateştiutor!

OR, MĂRIRE ŞI SLAVĂ, PÂNĂ LA SFÂRŞITUL VREMURILOR,
ACELUIA CARELE RĂMÂNE NEATINS ÎN VEŞNICIA SA,
CARELE SCHIMBĂ DUPĂ BUNA SA VOIE ÎNTÂMPLĂ-
RILE, ŞI CARELE NU CUNOAŞTE SCHIMBARE, STA-
PÂNUL VĂZUTELOR ŞI NEVĂZUTELOR, SINGU-
RUL VIU! ŞI RUGĂCIUNEA ŞI PACEA ŞI
CELE MAI ALESE BINECUVÂNTARI FIE
ASUPRA ALESULUI DOMNULUI CEL MAI
PRESUS DE TOATE AL CELOR DOUA
LUMI, STAPÂNUL NOSTRU MOHAM-
MED, SULTANUL TRIMIŞILOR,
GIUVAERUL LUMILOR! LA EL
ESTE NĂDEJDEA NOASTRĂ
ÎNTR-UN FERICIT ŞI
PREAFERICIT SFÂRŞIT!

Cuprins

o mie şi una de nopţi

Cu acest volum, al XIV-lea, se încheie prima traducere integrală în româneşte a *Cărţii celor O mie şi una de nopţi* (1966—1976).

Titlurile volumelor:

Vol. I — *Povestea hamalului cu fecioarele, nr. 356;*
Vol. II — *Povestea Dulcei Prietene, nr. 453;*
Vol. III – *Povestea regelui Omar-al Neman...,nr. 572;*
Vol. IV — *Minunatele poveşti ale animalelor şi ale păsărilor, nr. 598;*
Vol. V — *Povestea lui Sindbad-marinarul, nr. 645;*
Vol. VI – *Florile hazului şi grădina snoavelor, nr. 709;*
Vol. VII – *Povestea Dalilei-cea-Vicleană, nr. 736;*
Vol. VIII – *Povestea Floarei-de-Granată şi a lui Zîmbet-de-Lună, nr. 757;*
Vol. IX – *Povestea oglinzii fecioarelor, nr. 770;*
Vol. X — *Povestea lui Aladdin şi a lămpii fermecate, nr. 802;*
Vol. XI — *Povestea dulcei Sclipire-de-Mărgăritar, nr. 815;*
Vol. XII — *Povestea lui Ali Baba şi a celor patruzeci de hoţi, nr. 835;*
Vol. XIII — *Povestea Cărţii Magice, nr. 858;*
Vol. XIV — *Sfîrşitul lui Giafar, nr. 887.*

